Mötesbok: Kommunstyrelsen (2026-01-21)

Kommunstyrelsen

Datum: 2026-01-21

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseKommunstyrelsen2026-01-21 4

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Information

1/26 Redovisning av delegationsbeslut 9

2/26 Kommundirektörens rapport 12

3/26 Månadsrapport 13

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

4/26 Revidering av styrdokument - Riktlinjer för kravverksamheten 14

5/26 Svar på granskning av delårsbokslut 2025 22

6/26 Remissvar - tillståndsansökan enligt miljöbalken, ny slussanläggning i Lilla Edet 47

7/26 Remiss - Avgränsningssamråd avseende Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 i Västerhavets vattendistrikt, dnr 537-37050-2025 51

8/26 Svar på remiss - Underrättelse om granskning, förslag till ny detaljplan för gång- och cykelbro över Göta älv 53

9/26 Beslut om samråd för detaljplan för centrum, verksamheter och industri Solbräcke 1:7 m.fl 63

10/26 Svar på granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning 123

11/26 Svar på remiss - Samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen 149

12/26 Reviderat beslut om interkommunal ersättning inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, anpassad grundskola , grundskola och ISGR inom Göteborgsregionen 2026 220

Förslag till kommunfullmäktige

13/26 Utbetalning av partistöd 2026 231

14/26 Svar på motion Uppdrag till förvaltningen att utreda korrelation mellan frånvaro på Thorildsskolan och kunskapsuppfyllande på Mimers gymnasium från Mikael Wintell (UP) 253

15/26 Svar på motion angående force majeure 254

Granskningar från kommunrevisionen

16/26 Missivbrev - Granskning av förskola
och pedagogisk omsorg 262

17/26 Missivbrev - Granskning av kommunens underhåll och förnyelse av VA-infrastrukturen 287

Redovisning av ordförandebeslut

18/26 Redovisning av ordförandebeslut -Tillägg till Avsiktsförklaring avseende väg 168 Ekelöf – Kareby - Ordförandebeslut kommunstyrelsen 309

19/26 Redovisning av ordförandebeslut - Överklagande av Miljö- och byggnadsnämndens beslut i ärende Marstrand 11:3 - Förbud mot utsläpp av processavloppsvatten 311

Rapporter

20/26 Rapportering från KIMO 312

21/26 Rapport från ordförande i utskottet för bildning och lärande 323

22/26 Rapport från ordförande i utskottet för trygghet och stöd 324

23/26 Rapport från ordförande i utskottet för samhälle och utveckling 325

24/26 Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag/och eller region 326

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelse
2026-01-21

Kallelse

Instans	Kommunstyrelsen
Plats	Stadshuset, plan 2, sessionssalen
Tid	Onsdagen den 21 januari kl 09:00-16:00

Ledamöter	Jesper Eneroth (S)	Ordförande
	Anders Holmensköld (M)	1:e vice ordförande
	Gun-Marie Daun (KD)	2:e vice ordförande
	Ove Wiktorsson (C)	
	Pia Gillerstedt (S)	
	Patrik Ryberg (SD)	
	Anna Vedin (M)	
	Elisabeth Mattsson (L)	
	Jonas Andersson (S)	
	Mikael Wintell (UP)	
	Marcus Adiels (M)	
	Greger Plannthin (SD)	
	William Hult (S)	
	Erik Martinsson (-)	
	Michael Karlsson (L)	
	Erik Andreasson (V)	
	Charlotta Windeman (M)	
Ersättare	Carin Gerefalk (S)	
	Ilona Waern (KD)	
	Helena Lindgren Karlsson (S)	
	Maria Pehrson (UP)	
	Rose-Mari Larsdotter (M)	
	Gustav Meuller (M)	
	Peter Skoglund Ferrari (SD)	

Jesper Eneroth (S)	Oskar Engdahl
Ordförande	Sekreterare

Kallelse

Kommunstyrelsen
2026-01-21

Dagordning

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
		Information	
4		Redovisning av delegationsbeslut *Klockan 09:00 – 09:20*	Antecknas
5		Kommundirektörens rapport - Kungälv arenan - Överklagan av deponi Kode - Hantering av snö-ovädret - Kompetenscentrum *Klockan: 09:20 – 10:00* *Föredragande: Förvaltningsledningen, Sara Zanders*	Antecknas
6		Månadsrapport - Ekonomi - Investeringsprojekt *Klockan: 10:00 – 10:20* *Föredragande: Pia Jakobsson, Christian Solander och Sandra Vokstrup*	Antecknas
		Ärenden som stannar i kommunstyrelsen	
7	KS2025/2674-1	Revidering av styrdokument - Riktlinjer för kravverksamheten *10:20 – 10:30* *Föredragande: Pia Jakobsson*	Beslut
8		Svar på granskning av delårsbokslut 2025 *10:30 – 10:50*	Beslut

Kallelse

Kommunstyrelsen
2026-01-21

		Föredragande: Pia Jakobsson	
9	KS2024/1198-14	Remissvar - tillståndsansökan enligt miljöbalken, ny slussanläggning i Lilla Edet *10:50 – 11:05* *Föredragande: Erik Liedner*	Beslut
10		Remiss - Avgränsningssamråd avseende Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 i Västerhavets vattendistrikt, dnr 537-37050-2025 *11:05 – 11:10* *Närvarande: Maria Hübinette*	Beslut
11		Svar på remiss - underrättelse om granskning, förslag till ny detaljplan för gång- och cykelbro över Göta älv *11:10 – 11:15* *Närvarande: Viktor Heineson*	Beslut
12	KS2025/1719-13	Beslut om samråd för detaljplan för centrum, verksamheter och industri Solbräcke 1:7 m.fl *11:15 – 11:30 min* *Föredragande: Johan Hellborg*	Beslut
13	KS2025/2044-2	Svar på granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning *11:30 – 11:40* *Föredragande: Maria Vidlund, Charlie Larsson*	Beslut
14	KS2025/2334-2	Svar på remiss - Samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen *11:40 – 11:45* *Närvarande: Kajsa Danesjö*	Beslut
15	KS2025/0050-5	Reviderat beslut om interkommunal ersättning inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, anpassad grundskola , grundskola och ISGR inom Göteborgsregionen 2026	Beslut

Kallelse

Kommunstyrelsen
2026-01-21

11:45 – 11:50

Närvarande: Kajsa Danesjö

Förslag till kommunfullmäktige

16	KS2025/2755-1	Utbetalning av partistöd 2026 *11:50 – 11:55*	Förslag till kommunfullmäktige
17	KS2025/0956-3	Svar på motion Uppdrag till förvaltningen att utreda korrelation mellan frånvaro på Thorildsskolan och kunskapsuppfyllande på Mimers gymnasium från Mikael Wintell (UP)	Förslag till kommunfullmäktige
18	KS2025/0231-3	Svar på motion angående force majeure	Förslag till kommunfullmäktige

Granskningar från kommunrevisionen

19	KS2025/2667-2	Missivbrev - Granskning av kommunens underhåll och förnyelse av VA-infrastrukturen	Remitteras
20	KS2025/2721-2	Missivbrev - Granskning av förskola och pedagogisk omsorg	Remitteras

Redovisning av ordförandebeslut

21	KS2013/563-107	Tillägg till Avsiktsförklaring avseende väg 168 Ekelöf – Kareby - Ordförandebeslut kommunstyrelsen	Antecknas
22	KS2025/2697-2	Överklagande av Miljö- och byggnadsnämndens beslut i ärende Marstrand 11:3 - Förbud mot utsläpp av processavloppsvatten	Antecknas

Rapporter

23		Rapportering från KIMO *40 minuter* *Föredragande: Erik Martinsson (-)*	Antecknas
24		Rapport från ordförande i utskottet för bildning och lärande	Antecknas
25		Rapport från ordförande i utskottet för trygghet och stöd	Antecknas

Kallelse

Kommunstyrelsen
2026-01-21

26	Rapport från ordförande i utskottet för samhälle och utveckling	Antecknas
27	Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag/och eller region	Antecknas

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelse
2026-01-21

Delegerade ärenden

Instansnr	Ärende	Titel
1/26	KS2025/0207-5	Omfördelning av studieväg YRKIN
2/26	KS2025/0577-21	Delegationsbeslut november 2025 för färdtjänst och riksfärdtjänst. Färdtjänst 38 beviljade, 0 delavslag, 0 avslag. Riksfärdtjänst 4 beviljade, 0 delavslag, 0 avslag. Resa i annan kommun 0 beviljad, dagvårdsresor 3 beviljade och arbetsresor 1 beviljad.
3/26	KS2025/0577-22	Delegationsbeslut november 2025 för parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Förare 13 beviljade, medpassagerare 2 beviljade och 0 avslag.
4/26	KS2025/2575-4	Undantagen enligt sekretess. 26 kap 1 § Beslut om delvis avslag på begäran om allmän handling
5/26	KS-VR2025/0533-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll för hämtning av hushållsavfall för fastigheten Risby 2:29
6/26	KS-VR2025/0546-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll för hämtning av hushållsavfall för fastigheten Spettet 2
7/26	KS-VR2025/0553-2	[TRV 2025_125811] Remisskopia för remissomgång 1
8/26	KS2022/2549-52	Servitut Aröd 2.187 dike
9/26	KS2022/2549-53	Servitut för dike på Aröd 2:12
10/26	KS2022/2549-54	Servitut för dike Aröd 2.227
11/26	KS2022/2549-56	Servitut för dike på Flögen 1.18
12/26	KS2022/2549-57	Dike sträcka 2, Aröd 2.227
13/26	KS2022/2549-58	Ansökan om inskrivning servitut för dike på Aröd 2.227
14/26	KS2024/2466-9	Protokollsutdrag - Redovisning till Skolinspektionen efter föreläggande i ärende 2024:8219 - Utskottet för Bildning och lärande
15/26	KS2024/2694-10	Protokollsutdrag - Redovisning till Skolinspektionen i ärende 2024:3781 - Utskottet för Bildning och lärande
16/26	KS2025/0043-5	Protokollsutdrag - Kulturbidrag i form av verksamhetsstöd 2026 - Utskottet för Bildning och lärande
17/26	KS2025/0044-6	Protokollsutdrag - Kulturpris 2025 - Utskottet för Bildning och lärande
18/26	KS2025/0045-8	Protokollsutdrag - Kulturstipendium 2025 - Utskottet för Bildning och lärande
19/26	KS2025/0050-3	Protokollsutdrag - Interkommunal ersättning inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, anpassad grundskola , grundskola och

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2026-01-21

		ISGR inom Göteborgsregionen 2026 - Utskottet för Bildning och lärande
20/26	KS2025/0051-3	Protokollsutdrag - Interkommunal ersättning gymnasieskola och anpassad gymnasieskola i Göteborgsregionen 2026 (Dnr KS2025/0051-2) - Utskottet för Bildning och lärande
21/26	KS2025/0052-3	Protokollsutdrag - Interkommunal ersättning (IKE) inom kommunal vuxenutbildning i Göteborgsregionen 2026 - Utskottet för Bildning och lärande
22/26	KS2025/1120-2	Protokollsutdrag - Ansökan om Nationell Idrottsutbildning vid Mimers Hus gymnasium - Utskottet för Bildning och lärande
23/26	KS2025/1619-2	Underrättelse om tilldelningsbeslut gällande upphandling KS2025 1619 - hantverkartjänster larm
24/26	KS2025/1619-3	Ramavtal Larm och passersystem KS 2025 1619 AW Elteam
25/26	KS2025/1619-4	Ramavtal Larm och passersystem KS 2025 1619 Elajo El
26/26	KS2025/1619-5	Ramavtal Larm och passersystem KS 2025 1619 Granitor
27/26	KS2025/1680-7	Protokollsutdrag - Idéburet offentligt partnerskap (IOP): RF-SISU 2026-2028 - Utskottet för Bildning och lärande
28/26	KS2025/1700-3	Protokollsutdrag - Stipendium för hållbar utveckling 2025 - Utskottet för Bildning och lärande
29/26	KS2025/1923-3	Protokollsutdrag - Samverkansavtal för förskola och pedagogisk omsorg i Göteborgsregionen år 2026–2029 - Utskottet för bildning och lärande
30/26	KS2025/2538-2	Direktupphandling juridiskt stöd
31/26	KS2025/2599-3	Deltagande på Medrekmässan
32/26	KS2025/2600-2	Beslut om utlämnande av allmän handling
33/26	KS2025/2616-1	Prästvägen, busskörfält.pdf
34/26	KS2025/2628-2	Beslut - Radering av personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen/GDPR
35/26	KS2025/2651-2	Beslut personuppgiftsincident
36/26	KS2025/2656-2	Beställningsskrivelse - Direktupphandling av fastighetsvärderingtjänst inför kommande omförhandling av arrendeavgifter för fastigheten Marstrand 6:121
37/26	KS2025/2675-2	Beslut personuppgiftsincident
38/26	KS2025/2730-1	Avtal Begreppa (anpassad gymnasieskola)
39/26	KS2025/2730-2	Avtal Kungälvs Kommun - Begreppa (Grundskolan)
40/26	KS2025/2732-1	Avtal Kungälvs Kommun – lärverktyg Polyglutt

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2026-01-21

41/26	KS2025/2738-4	Beslut - personuppgiftsincident
42/26	KS2025/2756-1	Älvebacken, taxiplats
43/26	KS2025/2757-1	Vendergatan, avgift
44/26	KS2025/2758-1	Högalidsgatan, avgift
45/26	KS2025/2760-1	Vendergatan, PRH-tillstånd
46/26	KS2025/2764-1	Resa till Düsseldoft, jan 2026 - Hamnchef
47/26	KS2025/2764-3	Resa till Düsseldorf, samordnare
48/26	KS-VR2025/0530-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Placering av containrar, Evenemangsplan Marstrand
49/26	KS-VR2025/0547-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll för hämtning av hushållsavfall för fastigheten Gunneröd 1:26
50/26	KS-VR2025/0554-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för Bredsten 1:18
51/26	KS-VR2025/0555-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Lökeberg 4:1
52/26	KS-VR2025/0557-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för Torsby-Röd 1:2
53/26	KS-VR2025/0558-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Signehög 1:40
54/26	KS-VR2025/0561-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Uppställning av avfallscontainer
55/26	KS-VR2025/0563-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för Ingetorp 160, fastighet Ingetorp 1:69
56/26	KS-VR2025/0568-2	TRV 2025_126644 - [Göteborg - Kungälv och omvänt] - [YBF299]
57/26	KS-VR2025/0574-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Hammar 6:9
58/26	KS-VR2025/0575-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för Tjuvkil 2:53
59/26	KS2022/0463-72	Protokollsutdrag - Granskning - detaljplan för bostäder, del av Gärdet 1:20 och Karolinen 1, "Kvarter 7" - Utskottet för Samhälle och utveckling
60/26	KS2025/1563-3	KS2025/1563 Tilläggsavtal 16 Hallbjörtorp Dotorp södra VA samf.förening

Denna behandling '2/26 Kommundirektörens rapport' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '3/26 Månadsrapport' har inget tjänsteutlåtande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Christina Gunnesby

2025-12-18

Styrdokument – revidering av Riktlinjer för kravverksamheten (Dnr KS2025/2674-1)

Sammanfattning

Kommunens styrdokument, varav riktlinjer för kravverksamheten är ett, ska kontinuerligt ses över och vid behov uppdateras. Förvaltningen föreslår ändring vad gäller reglerna för Soltak AB att bevilja anstånd, vilket ingår som en del av riktlinjer för kravverksamheten.

Enligt nuvarande riktlinjer har Soltak AB rätt att bevilja anstånd för fakturor understigande 10 000 kr upp till längst en månad från förfallodatum. Förslaget är att Soltak i stället ska ha rätt att bevilja anstånd för fakturor understigande 20 000 kr upp till längst två månader från förfallodatum.

Förvaltningen föreslår även att minimibeloppet höjs för enstaka fakturering av fordran från normalt 50 kr till 100 kr.

Ekonomi- och kvalitetsenheten har uppdaterat aktuellt styrdokument utifrån förslag och föreslår att reviderad version godkänns.

Juridisk bedömning

I kommunallagen (2017:725) framgår att en kommun ska ha en budget, en arbetsordning för kommunfullmäktige samt reglementen för de politiska nämnderna. Samtliga av dessa styrdokument fastställs av kommunfullmäktige. Utöver dem finns styrdokument, som innefattas av annan lagstiftning, både generellt och för specifika områden och verksamheter, exempelvis översiktsplan, skolplan och jämställdhetsplan. Utöver de lagstyrda styrdokumenten, finns ytterligare styrdokument som upprättas och beslutas i respektive kommun.

Förvaltningens bedömning

För att skapa effektivare kravrutiner och ett enhetligt och konsekvent agerande gentemot kommunens alla kunder samtidigt som administrationen minskar föreslås ändringar i riktlinjerna för kravverksamheten.

Enligt nuvarande riktlinjer har Soltak AB rätt att bevilja anstånd för fakturor understigande 10 000 kr upp till längst en månad från förfallodatum. Förslaget innebär att Soltak AB i stället ska ha rätt att bevilja anstånd för fakturor understigande 20 000 kr upp till längst två månader från förfallodatum.

Samtidigt föreslås att minimibeloppet höjs för enstaka fakturering av fordran från normalt 50 kr till 100 kr.

Föreslagna förändringar av riktlinjerna för kravverksamheten har arbetats fram tillsammans med Soltak AB och samtliga fyra kommuner ingående i samarbetet

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Revidering av styrdokument ligger i linje med det strategiska målet att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen, genom att kommunen kontinuerligt ska utveckla sina interna processer för att medborgare, organisationer och företag känner ett ökat förtroende för kommunen och dess verksamheter. Därigenom också det anknytande resultatmålet Förbättrat näringslivsklimat.

Revideringen av styrdokument bidrar till att förverkliga de strategiska målen och kommunstyrelsens resultatmål

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Arbetet med styrdokument har en koppling till mål 16 i Agenda 2030 och Fredliga och inkluderande samhällen, delmål 16.6 Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Enligt Policy för styrdokument (KS2023/1249) ska alla kommunens styrdokument prövas avseende aktualitet samt justeringar göras under en ny mandatperiods första år. De styrdokument som inte längre fyller någon funktion tas bort. Styrdokumenten gäller i fyra år framåt, alltså fram tills slutet av mandatperiodens första år, om inget annat finns beslutat. Vid behov ska styrdokumenten även revideras under pågående mandatperiod.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Revidering och översyn av styrdokument säkerställer att kommunen arbetar efter effektiva interna processer och gällande lagstiftning, vilket gynnar de vi finns till för.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Revideringen och översynen av styrdokument påverkar inte medarbetare arbetsbelastning eller arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

Revideringen av styrdokument har ingen ekonomisk påverkan.

Förslag till beslut

Upprättat förslag, Riktlinjer för kravverksamheten, antas att gälla från och med den 1 februari 2026.

Linda Nygren
Kommundirektör

Pia Jakobsson
Ekonomichef

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Riktlinjer för kravverksamheten

Riktlinjer

Diarie-/dokumentnummer:	KS2025/2674
Beslut:	<Datum-…Instans §…/År>
Beredande politiskt organ:	Kommunstyrelsen
Ersätter tidigare beslut	2023-11-15, KS §368/2023
Giltighetstid:	2027-12-31
Dokumentansvarig:	Ekonomichef
Senast uppdaterad av:	Tf redovisningschef

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning 3
2. Relation till andra styrdokument 3
3. Syfte 3
4. Mål och viljeinriktning 3
5. Ansvarsfördelning 3
6. Fakturering och fordringsbevakning 4
Betalningspåminnelse 4
Dröjsmålsränta 4
Avbetalningsplan 4
7. Kravhantering och inkasso 4
Inkasso och betalningsföreläggande 5
8. Rapportering 5
9. Levandegöra 5
10. Uppföljning och utvärdering 5

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Inledning

Riktlinjer för kommunens kravverksamhet ska ge tydliga instruktioner för agerande vid fakturering och hantering av fordringar.

2. Relation till andra styrdokument

Kommunfullmäktige har i Finanspolicyn delegerat till kommunstyrelsen att fatta beslut om riktlinjer för kravverksamheten och den vidaredelegation som krävs för den praktiska hanteringen.

3. Syfte

Syftet med riktlinjerna är att skapa effektiva kravrutiner och ett enhetligt och konsekvent agerande gentemot kommunens alla kunder.

4. Mål och viljeinriktning

Målet för kommunens fakturering och kravverksamhet är att få betalt i rätt tid för de varor och tjänster som är levererade till kunder. För att nå detta mål ska kommunen använda sina lagliga befogenheter för att få betalning. Kravet att få betalt ska dock ske med respekt för kunden så att denne inte utsätts för onödig skada eller olägenhet.

En väl fungerande kravhantering är en förutsättning för att kommunen ska uppfylla likställighets-principen, att kommunmedlemmar ska behandlas lika.

Kommunen ska underlätta för kunder genom att kravhanteringen är snabb och effektiv. En effektiv hantering underlättar för våra kunder att betala i rätt tid och därmed inte orsaka dem onödiga kostnader.

Riktlinjerna ska skapa tydliga rutiner så att alla som är inblandade i kravhanteringen känner till hur den fungerar.

5. Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens kravverksamhet.

Soltak AB ansvarar för processen gällande kravhanteringen av kundfakturor. Ärenden som går vidare till inkasso hanteras av externt inkassoföretag.

KUNGÄLVS KOMMUN

6. Fakturering och fordringsbevakning

Betalningsvillkor
Betalningstiden ska om inte annat har överenskommits i avtal vara 30 dagar. Förfallodag är normalt den sista dagen i månaden om det inte finns särskilda skäl eller att annat har överenskommits.

Kungälvs kommun erbjuder kunder flera olika möjligheter att betala varor/tjänster såsom pappersfaktura, autogiro, e-faktura samt kombination av autogiro och e-faktura.

Minimibelopp
För att en fordran ska faktureras krävs normalt att beloppet uppgår till ~~50~~ 100 kronor för enstaka fakturering.

Reklamation
Reklamationer ska utredas skyndsamt och leda till omedelbar åtgärd.

Betalningspåminnelse
En skriftlig betalningspåminnelse skickas ut tio dagar efter förfallodagen. Kommunen tar inte ut någon avgift för betalningspåminnelse.

Dröjsmålsränta
Dröjsmålsränta utgår normalt enligt bestämmelserna i §6 Räntelagen, det vill säga referensränta med ett tillägg av åtta procentenheter. Ränta utgår fyra kalenderdagar från förfallodagen.

Anstånd
Särskilda skäl kan finnas som innebär att en kund önskar anstånd med betalningen av en faktura. Dröjsmålsränta utgår under den period som anståndet löper och faktureras efter det att betalning har erlagts.

Soltak AB har rätt att bevilja anstånd för fakturor understigande ~~10 000 kr~~ 15 000 kr upp till längst ~~en~~ två månader från förfallodatum. Utsedd handläggande administratör i kommunen äger rätt att bevilja anstånd med betalning upp till två månader.

Anstånd för längre tidsperioder beslutas av ekonomichef.

Vid konkurs kan betalning dröja till efter den rättsliga processen är avslutad.

Vid dödsfall kan betalning dröja till efter bouppteckningen är avslutad. SOLTAK:s kundgrupp har rätt att flytta fram fakturans förfallodatum tre månader, är fakturan obetald efter dessa månader går den vidare till inkasso.

Avbetalningsplan
Avbetalningsplaner upprättas av det externa inkassoföretaget. Belopp som ska avbetalas får inte överstiga ett basbelopp och avbetalningstiden uppgå till högst tolv månader. Avgift för avbetalningsplan ska tas ut enligt lag och sköts av inkassoföretaget. Avsteg från dessa regler får endast ske efter beslut av ekonomichef.

7. Kravhantering och inkasso

Kravhantering
Kungälvs kommuns fordringar ska betalas på utsatt/avtalad tid. Om så inte sker trots skriftlig påminnelse ska kommunen utnyttja sina lagliga befogenheter att begära betalning. Kravet på effektivitet och rationell hantering ska ske med tillbörlig respekt för kunden så att denne inte utsätts för onödig skada eller olägenhet. Vidare ska kunden ha information om betalningsanspråket genom faktura eller annan avisering före inkassoåtgärd.

KUNGÄLVS KOMMUN

Inkasso och betalningsföreläggande
För inkassokrav och betalningsföreläggande anlitar kommunen externt inkassoföretag. Inkassokrav utgår 23 dagar efter förfallodagen. Kunden faktureras en inkassoavgift i enlighet med Lag om ersättning för inkassokostnader med mera. En tidsfrist ges om cirka tio dagar från inkassokravets utsändningsdatum.

Ansökan om betalningsföreläggande lämnas till Kronofogdemyndigheten 35 dagar efter förfallodagen.

Sanktionsåtgärder
I syfte att förbättra betalningsvilligheten bör, utöver inkassoförfarandet, olika typer av sanktioner övervägas. Uppsägningar eller avstängningar förhindrar att skulden växer ytterligare.

Vid obetalda VA-fakturor kan beslutas om avstängning/minskning av vattentillförsel hos kunden/fastighetsägaren. Avstängning regleras enligt 43 § Lag om allmänna vattentjänster.

Beslut om avstängning från tillgång till kommunal service inom andra områden kan också bli aktuellt och fattas i så fall av politiskt ansvarigt utskott/nämnd. Som riktpunkt gäller att avstängning kan tillgripas när betalning uteblivit de två senaste månaderna.

Långtidsbevakning
Fordran ska bevakas av anlitat inkassoföretag när de kravåtgärder som bedömts som aktuella genomförts utan resultat eller om kunden saknar betalningsförmåga efter gjord kreditbedömning. Långtidsbevakning sker dels för att bevaka kundens ekonomiska situation och för att kunna ställa nytt krav om betalningsförmågan förbättras, dels för att fordran inte ska preskriberas.

8. Rapportering
Krav/fordringar/inkasso rapporteras årligen i den finansiella rapporten per 31 december.

9. Levandegöra
Dessa riktlinjer publiceras på kommunens hemsida.

Alla chefer och anställda som berörs inom Kungälvs kommun ska ta del av riktlinjerna. Detta kan lämpligen ske vid anställning, introduktion och på arbetsplatsträffar.

10. Uppföljning och utvärdering
Uppföljning, utvärdering och uppdatering av dessa riktlinjer sker i samråd med övriga delägare i Soltak AB.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Pia Jakobsson

2025-11-27

Svar på granskning av delårsbokslut 2025 (Dnr KS2025/2221-7)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av delårsrapport per 2025-08-31.

I granskningen framförs synpunkter på redovisningen av pensionsåtaganden samt att det är svårt att bedöma huruvida kommunen kommer att uppnå god ekonomisk hushållning vid årets slut. Det med anledning av att en majoritet av verksamhetsmålen bedöms falla inom kategori 4 "delvis uppfyllt/svårbedömt".

Kommunrevisionen önskar, senast den 13 februari 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och synpunkterna som framförs. Förvaltningen föreslår att upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av delårsbokslut 2025” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Juridisk bedömning

Kommunrevisionens granskning syftar till att kontrollera och säkerställa att kommunfullmäktige genom kommunstyrelsen och myndighetsnämnder följer kommunallagen och annan relevant lagstiftning.

Förvaltningens bedömning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av delårsrapport per 2025-08-31.
I bifogad granskningsrapport från Azets lämnas beskrivning av gjorda iakttagelser och bedömningar.

Som framgår av granskningsrapporten följer kommunen ännu inte lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), vad gäller redovisningen av pensionsåtaganden. Kommunrevisionen noterar att kommunfullmäktige den 5 december 2024 beslutade att kommunen skall redovisa pensionsåtagande i enlighet med den s.k. blandmodellen från 2026-01-01.

Av delårsrapporten framgår beträffande verksamhetsmålen att majoriteten av dessa bedöms falla inom kategori 4 "delvis uppfyllt/svårbedömt". Utifrån detta konstaterar kommunrevisionen att det innebär att det är svårt att bedöma om kommunen kommer att uppnå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Kommunrevisionen önskar, senast den 13 februari 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och synpunkterna ovan. För förvaltningens svar på kommunrevisionens synpunkter se nedan.

<u>Kommunens redovisning av pensionsskulden</u>

Kommunfullmäktige fattade 2006 beslut om hur kommunen ska hantera redovisning av pensionsskulden (Redovisning av pensionsåtagande Dnr KS2005/487).

Beslutet lyder:
"Kommunfullmäktige beslutar, med stöd av Länsrättens prövning av Tranemo kommun, att från och med 2006 redovisa Kungälvs kommuns totala pensionsåtagande som skuld i balansräkningen.

Skulden för den del av pensionsåtagandet som intjänats före 1998 uppgår till 685,5 Mkr, inklusive löneskatt. När skulden bokas upp minskas det egna kapitalet i motsvarande mån."

2006-06-19 gjordes en partiöverenskommelse avseende pensionsåtagande. Överenskommelsen undertecknades av Miljöpartiet, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Folkpartiet.

”Idag har vi ett nytt pensionssystem, I det gamla systemet som gällde fram till 1998 har vi idag en formell skuld, som inte redovisas som skuld utan som en ansvarsförbindelse, en not i balansräkningen. Tolkningen av gällande lagstiftning har varit oklar. Nya rättsfall ger oss stöd att förändra situationen.

Skulden uppgår år 2006 till cirka 680 Mkr. För att inte belasta morgondagens generation behöver vi tydliggöra det totala pensionsåtagandet som en skuld i balansräkningen, idag och i framtiden. Genom denna överenskommelse avser vi som partier att förbinda oss att arbeta enligt ovan, oavsett vilken politisk majoritet som för året gäller.”

Förvaltningen arbetar efter det politiska beslut som togs 2006 och har inte mandat att ändra redovisningen av pensionsskulden. Beslutet innebär att kommunen har en ambitiösare redovisning av pensionsskulden än vad lagen säger i och med att hela pensionsskulden tas upp i balansräkningen.

I delårsrapporten redovisas resultaträkningen enligt både fullfondsmodellen och blandmodellen. Motiven för fullfondering är bland annat att ge en mer rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och utveckling och för att underlätta jämförelser kommuner emellan och för att göra en fördjupad analys av pensionskostnader och förpliktelser finns båda tabellerna i rapporten.

I samband med beslut om Årsredovisning och koncernbokslut 2023 (Dnr KS2024/0260 § 65/2024) gav Kommunfullmäktige ett uppdrag till Kommunstyrelsen att utreda och föreslå tillbakagång av redovisningsmodell för pensionsförpliktelser enligt den s.k. blandmodellen. Därefter har förvaltningen utvärderat nuvarande modell samt genomfört en omvärldsbevakning i enlighet med uppdrag från kommunstyrelsen. Förvaltningen föreslår att Kungälvs kommun övergår till blandmodellen avseende redovisning av pensionsåtagande och att övergången börjar gälla 2026-01-01.

Ärendet behandlades på kommunfullmäktiges sammanträde den 10 december 2024 (Dnr KS2024/2446). Kommunfullmäktige beslutade att ”Kungälvs kommun redovisar pensionsåtagandet i enlighet med blandmodellen från och med 2026-01-01”.

Bedömning av verksamhetsmål

Bedömningen per augusti av de 13 resultatmålen kopplade till kommunfullmäktige strategiska mål visar att tre mål kommer att uppnås (Grön). Alla tre målen får betyg 5 och inget får högsta värdet 6. Nio mål bedöms vara svårbedömda (Gul). Alla målen får betyg 4. Ett mål får bedömningen att det inte kommer uppnås (Röd).

Enligt kommunens riktlinjer för God ekonomisk hushållning så är definitionen att ”God ekonomisk hushållning råder då verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt hållbart sätt. Såväl de finansiella målen som verksamhetsmålen är huvudsakligen uppfyllda och kommunens grunduppdrag bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.”
Förvaltningens bedömning efter 8 månader är att med fortsatt arbete enligt plan som beskrivs i rapporten kommer god ekonomisk hushållning att nås vid årets slut.

Förvaltningen föreslår att upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av delårsbokslut 2025” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Kommunrevisionens granskning syftar till att kontrollera och säkerställa att kommunfullmäktige genom kommunstyrelsen och myndighetsnämnder följer kommunallagen och annan relevant lagstiftning. Bland annat ingår att följa upp om verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunrevisionens granskning görs med utgångspunkt från bland annat kommunallagen, styrmodell för Kungälvs kommun, beslut fattade av kommunfullmäktige och god revisionssed.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Kommunrevisionen föreslår förbättringar i form av rekommendationer. Förbättringar i styrning och ledning säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och att resurser används på rätt sätt. I förlängningen ökar nyttan för alla kommunens målgrupper.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Kommunrevisionen föreslår förbättringar i styrning och ledning i syfte att säkerställa en ändamålsenlig verksamhet och att resurser används på rätt sätt. Det ger förutsättningar för ökad tydlighet, trygghet och tillit bland medarbetare.

Ekonomisk bedömning

Ärendet är av administrativ art och innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Förslag till kommunstyrelsen

Upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av delårsbokslut 2025” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Linda Nygren
Kommundirektör

Pia Jakobsson
Ekonomichef

Expedieras till: Pia Jakobsson, Christina Gunnesby, Håkan Hambeson

För kännedom till:

För beslut i:
Kommunstyrelsen, Kungälvs kommun

För kännedom till:
Kommunfullmäktige, Kungälvs kommun

Granskningsrapport "Översiktlig granskning – delårsrapport per 2025-08-31

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av delårsrapport per 2025-08-31.

I bifogad granskningsrapport från Azets lämnas beskrivning av gjorda iakttagelser och bedömningar. Revisorerna översänder här rapporten till kommunstyrelsen samt för kännedom till kommunfullmäktige.

Som framgår av granskningsrapporten följer kommunen ännu inte lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), vad gäller redovisningen av pensionsåtaganden. Vi noterar att kommunfullmäktige den 5 december 2024 beslöt att kommunen skall redovisa pensionsåtagande i enlighet med den s.k. blandmodellen från 2026-01-01.

Av delårsrapporten framgår beträffande verksamhetsmålen att majoriteten av dessa bedöms falla inom kategori 4 "delvis uppfyllt/svårbedömt". Utifrån detta konstaterar vi att det innebär att det är svårt att bedöma om kommunen kommer att uppnå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Vi önskar, senast den 13 februari 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 24 oktober 2025
För Kommunrevisionen

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN
KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Översiktlig granskning Delårsrapport per 2025-08-31

Kungälvs kommun

2025-10-24

Innehåll

1. Inledning 3
2. Räkenskapsrevision 9
3. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat 12
4. Sammanfattning 18

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Inledning

1

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Inledning

Av 13 kap. 1§ lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597), hädanefter LKBR, framgår att kommuner ska upprätta minst en delårsrapport som ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret, det vill säga minst sex månader och högst åtta månader.

Det är även den rapport som faller inom ramen för denna period som ska behandlas av kommunfullmäktige och som revisorerna ska göra en bedömning av.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. 2§ kommunallagen (2017:275), hädanefter KL bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalanden avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av utlåtandet till kommunfullmäktige.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TKBW-JAU08-J21V0-KZPK7-R3QN6

Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten och årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens delårsrapport och årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Syftet är även att bedöma om resultatet är förenliga med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning samt att de är förenliga med balanskravet.

Den översiktliga granskningen av delårsrapporten ska besvara följande revisionsfrågor:

Räkenskapsrevision

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, det vill säga finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Kommer kommunen att efterleva balanskravet och har åtgärder presenterats vid ett eventuellt prognostiserat negativt balanskravsresultatet?

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Avgränsning

Vår granskning omfattar delårsrapporten per 2025-08-31, antagen av kommunstyrelsen den 2025-10-15.

Vår granskning av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Den översiktliga granskningen har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning än den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standard on Audit, ISA, har. En översiktlig granskning är begränsad i omfattning och riktar i huvudsakligen in sig på intervjuer och analyser. De granskningsåtgärder som vidtas gör det inte möjligt att sammantaget skaffa en sådan säkerhet kring alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en fullständig revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning av redovisningen utgår från en bedömning av väsentlighet och risk. Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, till exempel förskingring.

I delårsrapporten har vi översiktligt granskat förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt tillhörande noter. Övriga delar har enbart granskats med utgångspunkt från att informationen är förenlig med informationen i de finansiella delarna.

Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKRs God revisionssed i kommunal verksamhet 2022. Vad gäller mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt efterlevnad av balanskrav så har granskningen utförts enligt Skyrevs (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) rekommendation R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Denna rapport sammanfattar främst i avvikelseform våra väsentligaste iakttagelser från granskningen.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende delårsrapport räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning på:

- God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 (SKR)
- Rekommendation R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning (Skyrev)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Beaktande av relevanta dokument
- Dialog med berörda tjänstepersoner
- Översiktlig analys och granskning av balans- och resultaträkningen samt resultatprognos
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen

Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsens delårsrapport som enligt 11 kap. 16§ KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Räkenskapsrevision

2

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Delårsrapportens räkenskaper

Enligt 13 kap. 2§ LKBR ska en delårsrapport innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. RKR preciserar i rekommendation RKR R17 Delårsrapport vad förvaltningsberättelsen ska innehålla minimum för att motsvara kraven på en förenklad förvaltningsberättelse.

Utöver vad som preciseras gällande den förenklade förvaltningsberättelsen ska en delårsrapport även innehålla resultaträkning, balansräkning, översiktlig beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet samt noter.

Kommunen gör i delårsrapporten avsteg från lag och god sed avseende följande:

> Kommunen redovisar inte pensioner intjänade t o m 1997 som en ansvarsförbindelse, vilket vi anser att de borde göra för att rapporteringen ska överensstämma ned LKBR och Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R10 Pensioner. Kommunen redovisar i stället pensioner som en avsättning för pensioner i balansräkningen enligt fullfonderingsmodellen. I delårsrapporten redovisas att om pensionerna skulle redovisats som ansvarsförbindelse skulle avsättning för pensioner i balansräkningen minskats med 616 mnkr och resultatet försämrats med 11 mnkr per 2025-08-31.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Delårsrapportens räkenskaper – Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter, med reservation för punkten på sidan 10, som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med LKBR.

En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Översiktlig beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet har upprättats.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

3

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Azets > Move forward with confidence

God ekonomisk hushållning

Enligt 11 kap. KL ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Av Kungälvs kommuns rambudget 2024 – 2027 framgår att god ekonomisk hushållning råder då de finansiella målen och verksamhetsmålen är huvudsakligen uppfyllda och kommunens grunduppdrag bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

De finansiella målen är:

Finansiella mål	Målvärde	Utfall
Ett genomsnitt på 4 % överskott av skatteintäkter och generella statsbidrag under en konjunkturcykel	1,9 %	3 %
Soliditeten ska vara fortsatt god	23,6 %	Soliditet mäts i samband med årsskiftet. Med tertialrapportens prognos för resultatet och förväntad utveckling för tillgångarna förväntas målsättningen för soliditeten uppnås.
Investeringarnas självfinansieringsgrad ska var fortsatt hög	39 %	Investeringarnas självfinansieringsgrad mäts i samband med årsskiftet. Med tertialrapportens prognos för resultatet och utveckling av årets investeringar förväntas målsättningen för investeringarnas självfinansieringsgrad uppnås.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-KZPK7-R3QN6

God ekonomisk hushållning

Mot bakgrund av de osäkra ekonomiska förutsättningarna för budgetåret 2025 beslutade kommunfullmäktige om ett avsteg från det långsiktiga finansiella resultatmålet om 4 procent av skatter och statsbidrag. Årets resultat budgeterades till 70 Mkr, vilket motsvarar ett resultat på 2 procent av skatter och statsbidrag. I delårsrapport 2 framgår att prognosen för de finansiella målen är bättre än förväntat. Investeringsnivån är något lägre än budgeterat och upplåningen bedöms inte komma upp till den låneram som beslutats.

I dokumentet ”Kungälv 2030 – Budgetdirektiv 2025 ” framgår att kommunfullmäktige har fastställt sju strategiska mål. De strategiska målen konkretiseras av kommunstyrelsen i form av resultatmål. Femton resultatmål har fastställts. Tretton av dessa är kopplade till kommunfullmäktiges strategiska mål och två av målen är kopplade till strategiska förutsättningar. Kommunstyrelsens resultatmål mäts med hjälp av en eller flera indikatorer. Bedömningen sker enligt en sexgradig skala:

- 6 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt
- 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt
- 4 - Delvis uppfyllt/Svårbedömt
- 3 - Delvis uppfyllt/Svårbedömt
- 2 - Kommer ej att uppfyllas/Är ej uppfyllt
- 1 - Kommer ej att uppfyllas/Är ej uppfyllt

Bedömningen per augusti av de 13 resultatmålen kopplade till kommunfullmäktiges strategiska mål som enligt definitionen betraktas som verksamhetsmål, visar att tre mål kommer att uppnås (Grön). Alla tre målen får betyg 5 och inget får högsta värdet 6. Nio mål bedöms vara svårbedömda (Gul). Alla målen får betyg 4. Ett mål får bedömningen att det inte kommer uppnås (Röd) med betyget 2. I delårsrapporten framgår åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Tillsammans med den sänkta ambitionsnivån för de finansiella målen är kommunstyrelsens bedömning att kommunen kommer att nå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

God ekonomisk hushållning – Bedömning och rekommendation

Grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapporten har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att det redovisade prognostiserade resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2025.

Gällande verksamhetsmålen noterar vi att majoriteten av dessa bedöms falla inom kategori 4 ”delvis uppfyllt/svårbedömt”. Av delårsrapporten framgår sedan i text att kommunens bedömning är att dessa verksamhetsmål delvis kommer att nås. Utifrån detta konstaterar vi att det innebär att det är svårt att bedöma om kommunen kommer att uppnå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Notera att Azets inte uttalar sig om själva prognosen utan endast huruvida den intagna prognosens resultat är förenliga med de av fullmäktige beslutade målen.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Balanskravsresultat

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

I delårsrapportens förvaltningsberättelse återfinns ett särskilt avsnitt benämnt “5.1.4 Balanskravsresultat”.

Balanskravsresultatet prognostiseras till 84,2 mnkr. Då har resultatet justerats med -27,4 mnkr för att följa blandmodellen.

Kommunen har inga negativa balanskravsresultat att återställa.

Balanskravsresultat 2025, Mkr - prognos	**2025**
Årets resultat enligt resultaträkningen - fullfonderingsmodellen	113,2
Pensionsförpliktelser före 1998	-27,4
Årets resultat enligt resultaträkningen - blandmodellen	**85,8**
- reducering av samtliga realisationsvinster	-1,6
+ justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0
+ justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**84,2**
- reservering av medel till resultatreserv	0,0
+ användning av medel från resultatreserv	0,0
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0
Årets balanskravsresultat	**84,2**

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Balanskravsresultat – Bedömning

Vi konstaterar, utifrån den helårsprognos som lämnas i delårsrapporten, att styrelsen bedömer att det lagstadgade balanskravet kommer att uppfyllas. Vi ser ingen anledning till att göra en annan bedömning, beaktat de osäkerhetsfaktorer som en prognos innebär.

Vi noterar att kommunen i avstämningen justerar för förändringen i ansvarsförbindelsen. Enligt RKR R15 Förvaltningsberättelse får inga andra rader än de föreskrivna ingå i beräkningen av balanskravsresultat.

Vi bedömer därför att avstämningen inte är förenlig med RKRs rekommendation.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Sammanfattning

4

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Sammanfattning

Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

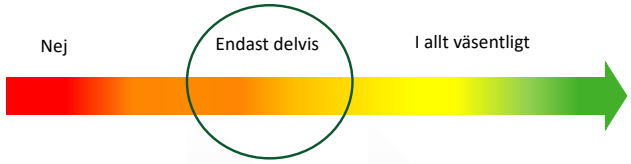

Är det prognostiserade resultatet i delårsrapporten förenligt med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

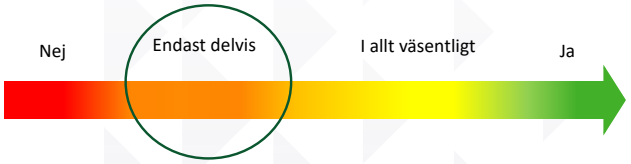

Kommer kommun att efterleva balanskravet och har åtgärder presenterats vid ett eventuellt prognostiserat negativt balanskravsresultat?

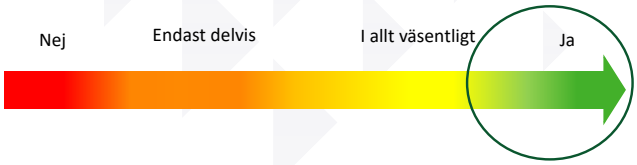

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Kungälv 2025-10-24

Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor

Erik Söderberg
Certifierad kommunal revisor

azets.com/sv-se

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ERIK SÖDERBERG
Certifierad kommunal revisor
Serienummer: ea0c4c51fd4317[…]0e62741725d51
IP: 95.193.xxx.xxx
2025-10-24 11:36:35 UTC

Yngve Roger Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor
Serienummer: 0a6fb105ff7c07[…]b670372d4c2b2
IP: 37.123.xxx.xxx
2025-10-24 12:47:38 UTC

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TKBW-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Erik Liedner

2025-12-17

Remissvar - tillståndsansökan enligt miljöbalken, ny slussanläggning i Lilla Edet (Dnr KS2024/1198-14)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har fått möjlighet att till mark- och miljödomstolen yttra sig gällande tillståndsansökan enligt miljöbalken för ny slussanläggning i Lilla Edet (Mark- och miljödomstolen, Mål nr M 285-25).

Kungälvs kommun ser vikten av Göta älv som väl fungerande farled och stödjer byggandet av nya slussar i Lilla Edet, som ersättning för nuvarande slussar. Kungälvs kommun ser det som positivt att Trafikverket i underlaget har lyft Göta älvs vikt som råvattentäkt, och behovet av krav och skyddsåtgärder för att minimera föroreningsbelastning och risken för olyckor.

Presenterat arbetsområde ligger inom det planerade vattenskyddsområdet för Göta älv och Vänersborgsviken. Det planerade vattenskyddsområdet med skyddsföreskrifter är gemensamt för sex kommuner längs Göta älv.

Trafikverket tillsammans med Sjöfartsverket, som planerar aktuellt projekt, har vid två tidigare skeden inkommit med remissförfrågan till Kungälvs kommun och vid båda tillfällena har Kungälv lämnat remissvar. Det gäller Avgränsningssamråd (KS2021/0736) samt Samråd (KS2024/1198).

Kungälvs kommun, som har intaget till sin huvudvattenförsörjning i Göta älv 2,5 mil nedströms de planerade åtgärderna, anser att åtgärderna ska genomföras med största säkerhet och kontroll. Kungälvs kommun behöver också vara delaktig i arbetet med framtagande av kontrollprogram för de planerade verksamheterna. Kungälvs kommun ser det vidare som högst angeläget att de platsansvariga för arbetena har en kontinuerlig och tät kontakt med de ansvariga för Kungälvs vattenproduktion. Det gäller både inför uppstart av arbetena, löpande under arbetets gång och framförallt vid avvikelser som riskerar att påverka älvvattnets kvalitet som råvatten för dricksvattenproduktion.

Många av de synpunkter som framfördes i Kungälvs remissvar på samrådet har tillgodosetts i tillståndsansökan. Kungälv lyfter ändå flera av de försiktighetsåtgärder som är betydelsefulla för att inte riskera störningar på vattenkvaliteten vid Kungälvs råvattentäkt.

Kungälvs kommun har tillsammans med Lilla Edets kommun nyligen sökt medel i ett EU-projekt (Danube Lifeline). I detta projekt ingår att utreda ett så kallat omlöp för vandrande fiskarter förbi slussanläggningen. Det är önskvärt att hänsyn till detta EU-projekt tas när ombyggnad av slussanläggningen planeras.

Parallellt den aktuella tillståndsansökan enligt miljöbalken för en ny slussanläggning arbetar Lilla Edets kommun med att ta fram en detaljplan för slussområdet. Kungälvs kommun ska i februari lämna synpunkter på den detaljplanen.

Juridisk bedömning

Enligt Miljöbalken (MB 5 kap.) får inte en miljökvalitetsnorm i en ytvattenförekomst eller grundvattenförekomst försämras utan ska uppnå god ekologisk eller kemisk status. Miljökonsekvensbeskrivningen behöver därför innehålla utredningar om hur miljökvalitetsnormerna påverkas av byggnationen av slussarna.

Förvaltningens bedömning

Trafikverket planerar tillsammans med Sjöfartsverket att bygga en ny sluss i Lilla Edet som en del av projektet Slussar i Trollhätte kanal, där nya slussar även ska byggas i Trollhättan och Vänersborg.

I ärendet, som alltså gäller att ersätta befintlig slussanläggning i Lilla Edet med en ny slussanläggning, har Kungälvs kommun tidigare lämnat yttrande till Trafikverket vid avgränsningssamråd (2021) och samråd (2024).

Nu har Trafikverket färdigställt den slutgiltiga ansökan om tillstånd enligt miljöbalken inklusive tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Kungälvs kommun ges nu möjlighet att yttra sig.

Gränsen till Kungälvs kommun ligger 15 km nedströms Lilla Edets sluss. Kungälvs råvattenintag ligger ytterligare 10 km nedströms.

För Kungälvs del handlar de möjliga negativa konsekvenserna om vad som kan hända med vattnet i älven. Det kan röra sig om vattnets kvalitet och fluktuationer i flödet. Redovisningen av miljökonsekvenser som beskrivs i ansökningshandlingarna är inte strukturerad så att konsekvenser specifikt i Kungälvs kommun pekas ut.

De negativa konsekvenser som eventuellt skulle kunna uppstå skulle i allt väsentligt komma att förekomma under byggskedet.

Presenterat arbetsområde ligger inom planerat vattenskyddsområde för Göta älv och Vänersborgsviken. Det planerade vattenskyddsområdet med skyddsföreskrifter är gemensamt för sex kommuner längs Göta älv.

Parallellt med arbetet med den nya slussanläggningen pågår en detaljplaneprocess i Lilla Edets kommun som berör kommunens planering av slussområdet. Detaljplaneprocessen har nu kommit till samrådsskedet. Samtidigt som Kungälvs kommun har möjlighet att lämna yttrande på ansökan om tillstånd enligt miljöbalken ges Kungälvs kommun möjlighet att – i ett separat yttrande – lämna synpunkter på detaljplanens samrådshandling. Kungälvs kommun har sökt och fått anstånd till 24 februari 2026 att lämna in yttrande över detaljplanen.

Följande synpunkter lämnades vid avgränsningssamrådet och är fortfarande relevanta:

- Kungälvs kommun, som har intaget till sin huvudvattenförsörjning i Göta älv 2,5 mil nedströms de planerade åtgärderna, anser att åtgärderna ska genomföras med största säkerhet och kontroll.
- Kungälvs kommun ska vara delaktig i arbetet med framtagande av kontrollprogram för de planerade verksamheterna.
- Kungälvs kommun ser det som högst angeläget att de platsansvariga för arbetena har en kontinuerlig och tät kontakt med de ansvariga för Kungälvs vattenproduktion, både inför uppstart av arbetena, löpande under arbetets gång och framför allt vid avvikelser som riskerar att påverka älvvattnets kvalitet som råvatten för dricksvattenproduktion.
- Kungälvs kommun anser inte att det räcker att Trafikverket eller platsansvarig kontaktar 112 i samband med olycka som riskerar att försämra råvattenkvaliteteten. Direktkontakt måste tas med de ansvariga för Kungälvs vattenproduktion.

Övriga synpunkter

- Kungälvs kommun vidhåller att arbetena med slussen utförs i torrhet och att länshållningsvatten renas i sedimenteringsdamm innan det släpps ut i älven.

- För älvens funktion som råvattentäkt är det viktigt att stabiliseringsåtgärder utförs på västra sidan av älven för att undvika skred.
- Kungälvs kommun har tillsammans med Lilla Edets kommun nyligen sökt medel i ett EU-projekt (Danube Lifeline). I detta projekt ingår att utreda ett så kallat omlöp för vandrande fiskarter förbi slussanläggningen. Det är viktigt att hänsyn till detta projekt tas när ombyggnad av slussanläggningen planeras. Det skulle då kunna utgöra en förutsättning för planeringen och utformningen av Inlandsön när den ska omgestaltas.
- Vid muddring av farleden behöver hänsyn tas till förekomst av förorenade sediment. Muddringsarbetet behöver utföras utan påverkan på Kungälvs råvattentäkt. Det kan ske med miljö skopa eller annan form av grumlingsbegränsning innan vidare transport till pråm eller lastbil.

Ett flertal av de synpunkter som framfördes i Kungälvs remissvar på samrådet har tillgodosetts i tillståndsansökan.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Beslutet tangerar möjlighet till uppfyllelse av Kommunfullmäktiges strategiska mål ”Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan.”

Under byggfasen måste utsläpp minimeras till Göta älv och omhändertagande av förorenade massor måste göras så att det inte påverkar råvattentäkten.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet går inte att koppla direkt till målen i agenda 2030. Däremot kan genomförandet av slussarbetena riskera att påverka måluppfyllelsen negativt för målen, om brister uppstår i genomförandet av arbetsmoment och kontroller av dessa arbeten.

Beslutet har därför bärighet på Mål 11 som skriver att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. I målet förutsätts rent vatten och tillfredställande sanitetslösningar. Likaså har beslutet bärighet på uppfyllelse av Mål 6 vilket avser att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

I kommunens vattenförsörjningsplan står att en förutsättning för att uppnå och bibehålla en tillfredsställande vattentillgång för dricksvattenändamål, och därmed god bebyggd miljö, är att kommunen i ett så tidigt skede som möjligt identifierar, ser över och börjar hantera de risker som kan förknippas med de aktuella och potentiella vattenförekomsterna.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En tryggad och säker tillgång till en råvattenförsörjning för den kommunala vattenproduktionen är central för Kungälvs kommun. Genom att verksamheter uppströms kommunens vattenintag i Göta älv omfattas av beslut som innebär en god kontroll på verksamheten tryggas Kungälvs kommunala vattenförsörjning.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Byggnation av slussar i Lilla Edet har ingen direkt påverkan på arbetsmiljö eller arbetsbelastning för medarbetare eller krav på förändring i personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Ärendet bedöms inte ha direkt påverkan på kommunens ekonomi. Ekonom eller ekonomichefen har inte gjort finansiell bedömning.

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen antas som yttrande på kungjord tillståndsansökan och översänds till mark- och miljödomstolen i Vänersborg.

Linda Nygren
Kommundirektör

Mirsad Radoncic
T f Sektorchef samhällsbyggnad

Expedieras till:
mmd.vanersborg@dom.se

För kännedom till:
miljoenheten@kungalv.se
johan.lejon@kungalv.se
katarina.bjelke@kungalv.se

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Maria Hübinette

2026-01-08

Remiss - Avgränsningssamråd avseende Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 i Västerhavets vattendistrikt, dnr 537-37050-2025 (Dnr KS2025/2255–4)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har fått möjlighet att yttra sig i avgränsningssamrådet avseende Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 i Västerhavets vattendistrikt.

Syftet med samrådsdokumentet är att inhämta yttrande över omfattningen och detaljeringsgraden i miljökonsekvensbeskrivningen för Åtgärdsprogram 2027–2033, Västerhavets vattendistrikt i enlighet med 6 kap 9–10 §§ i miljöbalken.

Länsstyrelser, kommuner och berörda myndigheter ges härmed tillfälle att yttra sig över avgränsningen i MKB:n enligt 6 kap 10 § miljöbalken.

Detta avgränsningssamråd pågår under perioden 1 november 2025 till och med 16 januari 2026. Kungälvs kommun har fått förlängd yttrandetid till och med 31 januari 2026.

Förvaltningen har inga synpunkter på förslaget till avgränsning av MKB:n för Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 i Västerhavets vattendistrikt.

Juridisk bedömning

I 6 kap 3 § miljöbalken anges att en myndighet eller en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vattenmyndigheten har bedömt att en strategisk miljöbedömning ska göras vid upprättandet av vattenförvaltningens Åtgärdsprogram 2027-2033 och att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som identifierar och beskriver den betydande miljöpåverkan ska upprättas. Enligt 6 kap 9 § miljöbalken ska myndigheten dessförinnan samråda om hur omfattningen och detaljeringsgraden i MKB:n ska avgränsas. Länsstyrelser, kommuner och berörda myndigheter ges härmed tillfälle att yttra sig över avgränsningen i MKB:n enligt 6 kap 10 § miljöbalken.
Kommunjurist har inte gjort en juridisk bedömning av ärendet.

Förvaltningens bedömning

Just nu tas Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 i Västerhavets vattendistrikt fram. Till denna görs en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken. Den strategiska miljöbedömningen leder till att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Ett tidigt steg i miljöbedömningsprocessen är att berörda myndigheter inbjuds till ett samråd om hur omfattningen och detaljeringsgraden i MKB:n ska avgränsas (6 kap 10 § miljöbalken).
Berörda myndigheter är i detta fall Sveriges kommuner, regioner och länsstyrelser samt de centrala myndigheter som kan bli berörda av Åtgärdsprogram 2027–2033 på grund av sitt miljöansvar.
I detta avgränsningssamråd ges ni tillfälle att yttra er om och lämna synpunkter på förslag till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap § 9 miljöbalken.

Detta avgränsningssamråd pågår under perioden 1 november 2025 till och med 16 januari 2026. Kungälvs kommun har fått förlängd yttrandetid till och med 31 januari 2026.

Förvaltningen har inga synpunkter på förslaget till avgränsning av MKB:n för Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 i Västerhavets vattendistrikt.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Inte aktuellt i detta remissärende som rör avgränsningen av MKB:n för Åtgärdsprogrammet. I kommande remissärenden som rör Åtgärdsprogrammets innehåll kan det bli aktuellt.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Inte aktuellt i detta remissärende som rör avgränsningen av MKB:n för Åtgärdsprogrammet. I kommande remissärenden som rör Åtgärdsprogrammets innehåll kan det bli aktuellt.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Inte aktuellt i detta remissärende som rör avgränsningen av MKB:n för Åtgärdsprogrammet. I kommande remissärenden som rör Åtgärdsprogrammets innehåll kan det bli aktuellt.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Inte aktuellt i detta remissärende som rör avgränsningen av MKB:n för Åtgärdsprogrammet. I kommande remissärenden som rör Åtgärdsprogrammets innehåll kan det bli aktuellt.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Inte aktuellt i detta remissärende som rör avgränsningen av MKB:n för Åtgärdsprogrammet. I kommande remissärenden som rör Åtgärdsprogrammets innehåll kan det bli aktuellt.

Ekonomisk bedömning

Inte aktuellt i ärendet.
Chefsekonom har inte gjort någon ekonomisk bedömning av ärendet.

Förslag till beslut

Kungälvs kommun har inga synpunkter på förslaget till avgränsning av MKB:n för Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 i Västerhavets vattendistrikt.

Linda Nygren
Kommundirektör

Åsa Berglie
Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till: vattenmyndigheten.vastragotaland@lansstyrelsen.se

För kännedom till: miljoenheten@kungalv.se

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Viktor Heineson

Klicka eller tryck här för att ange datum.

Svar på remiss - Underrättelse om granskning, förslag till ny detaljplan för gång- och cykelbro över Göta älv (Dnr KS2025/2407-2)

Sammanfattning

Göteborgs kommun planerar en ny gång- och cykelbro över Göta älv, mellan Packhuskajen och Hugo Hammars kaj, cirka 1 km nedströms Hisingsbron. Syftet är att koppla samman Norra Älvstranden med stadskärnan genom bättre förbindelser för gång- och cykeltrafik. Den planerade bron är cirka 400 meter lång och cirka 10 meter bred med en öppningsbar dubbelklaff. Bron ska vara öppningsbar över en farledsbredd på minst 33 meter. Detta är en ökning från 30 meter minsta farledsbredd, som angavs i samrådsskedet. Den segelfria höjden när bron är i slutet läge är 5,5 meter, vilket är samma höjd som i samrådsskedet. I öppet läge finns ingen begränsning i höjd.

Att ingen negativ påverkan sker för Vänersjöfarten är viktigt för Kungälvs kommun. Om transporter på Göta älv blir mindre attraktiva kan gods som idag fraktas på Göta älv istället att komma att transporteras med lastbil. Ökade mängder tunga transporter på E45 och E6 är negativt för trafikflödena och miljön i och runt Kungälvs kommun.

Båtturismen är för Kungälvs stads del idag relativt outvecklad, men har stor potential att utvecklas i framtiden. Detta gäller både fritidsbåtar och rundtursbåtar. För Kungälvs kommun är det därför viktigt att minimera negativ påverkan även för fritidsbåtar och för yrkestrafik utöver transportfartyg.

Juridisk bedömning

Denna granskning av detaljplan sker enligt bestämmelser i Plan- och bygglagen och görs för att samla in synpunkter till den detaljplan som ska möjliggöra den planerade gång- och cykelbron.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Göteborgs kommun planerar en ny gång- och cykelbro över Göta älv, mellan Packhuskajen och Hugo Hammars kaj, cirka 1 km nedströms Hisingsbron. Syftet är att koppla samman Norra Älvstranden med stadskärnan genom bättre förbindelser för gång- och cykeltrafik. Den planerade bron är cirka 400 meter lång och cirka 10 meter bred med en öppningsbar dubbelklaff. Bron ska vara öppningsbar över en farledsbredd på minst 33 meter. Detta är en ökning från 30 meter minsta farledsbredd, som angavs i samrådsskedet. Den segelfria höjden när bron är i slutet läge är 5,5 meter, vilket är samma höjd som i samrådsskedet. I öppet läge finns ingen begränsning i höjd.

I december 2023 skickade Göteborgs stad ut en remiss för ett avgränsningssamråd som syftade till att samla in underlag inför den miljökonsekvensbeskrivning som krävs då bron är en tillståndspliktig verksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Kungälvs kommun skickade ett svar (ärende KS2023/2538) där vikten av att minimera negativ påverkan på fartygstrafiken lyftes. Detta eftersom ökade mängder tunga transporter på E45 och E6 är negativt för trafikflödena och miljön i och runt Kungälvs kommun. Att även minska påverkan på turist- och fritidsbåtar lyftes, då detta är en outnyttjad potential för turismnäringen i Kungälv.

Under 2024 skrev Kungälvs kommun ett remissvar i samrådsskedet för detaljplanen som ska möjliggöra den nya bron (ärende KS2024/1363). Vikten av att minimera negativ påverkan på fartygstrafiken lyftes.

Bedömning

Att ingen negativ påverkan sker för Vänersjöfarten är viktigt för Kungälvs kommun. Om transporter på Göta älv blir mindre attraktiva kan gods som idag fraktas på Göta älv istället att komma att transporteras med lastbil. Ökade mängder tunga transporter på E45 och E6 är negativt för trafikflödena och miljön i och runt Kungälvs kommun.

Båtturismen är för Kungälvs stads del idag relativt outvecklad, men har stor potential att utvecklas i framtiden. Detta gäller både fritidsbåtar och rundtursbåtar. För Kungälvs kommun är det därför viktigt att minimera negativ påverkan även för fritidsbåtar och för yrkestrafik utöver transportfartyg.

En utveckling av cykelinfrastrukturen är positivt för att göra resor med cykel mer attraktivt, även om mängden cykelpendlare mellan Kungälv och centrala Göteborg kan antas vara försumbar.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Bedömning utifrån politiska mål bedöms är inte relevant i ärendet.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030 är inte relevant i ärendet.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Bedömning utifrån politiska styrdokument är inte relevant i ärendet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv är inte relevant i ärendet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv är inte relevant i ärendet.

Ekonomisk bedömning

Ekonomisk bedömning är inte relevant i ärendet.

Förslag till beslut

1. Kungälvs kommun har inga synpunkter på de frågor som granskningsunderlaget behandlar för anläggandet av en ny gång- och cykelbro mellan Packhuskajen och Hugo Hammars Kaj i Göteborg.

2. Kungälvs kommun vill framhäva vikten av att minimera negativ påverkan på fartygstrafiken på Göta älv. Detta gäller både för yrkestrafik och för fritidsbåtar.

3. Paragraferna justeras omedelbart.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef planering och projekt

Åsa Berglie
Sektorchef samhällsbyggnad

Expedieras till: stadsbyggnad@stadsbyggnad.goteborg.se ange diarienummer SBF-2023-00506

För kännedom till: viktor.heineson@kungalv.se

From: Marie Rörstad
Sent: Wed, 12 Nov 2025 07:42:56 +0000
To: Kretsloppochvatten | Kretslopp och Vatten; Exploatering | Exploatering; Grundskoleförvaltningen | Grundskoleförvaltningen; Göteborg Energi (Diariet@goteborgenergi.se); Göteborgs Hamn (info@portgot.se); Stadsutveckling | Göteborgs Stads Parkerings AB; Idrottoförening | Idrotts- och Föreningsförvaltningen; Kultur | Kulturförvaltningen; Miljöförvaltningen | Miljöförvaltningen; Namnberedningen | Kulturförvaltningen; Adresser | Stadsbyggnad; Funktionsstod | Funktionsstöd; raddningstjansten@rsgbg.se; Stadsfastighet | Stadsfastigheter; Stadsledningskontoret | Stadsledningskontoret; Stadsmiljö | Stadsmiljö; Socialcentrum | Social Centrum; Socialhisingen | Social Hisingen; Business Region Göteborg (info@businessregion.se); exp-HKV@mil.se; Lantmäteri | Stadsbyggnad; lfvcentralregistratur@lfv.se; vastragotaland@lansstyrelsen.se; registrator.vast@polisen.se; utdelningsforbattringar@postnord.com; sjofartsverket@sjofartsverket.se; Skanova-remisser-goteborg@skanova.se; sgi@swedgeo.se; info@swedavia.se; registrator@svk.se; trafikverket@trafikverket.se; planer_syd@vattenfall.com; Registratur.eldistribution@vattenfall.com; helikopterflygplatser@vgregion.se; vasttrafik@vasttrafik.se; varmland@lansstyrelsen.se; infrastruktur-och.kollektivtrafiknamnd@vgregion.se; vag@transportstyrelsen.se; registrator@kustbevakningen.se; sgu@sgu.se; regionstyrelsen@vgregion.se; region@regionvarmland.se; gr@goteborgsregionen.se; info@skaraborg.se; boende@betelskeppet.se; info@steamboat.se; g.soderberg@telia.com; bokning@skargardslinjen.se; Kungälvs Kommun; kommun@ale.se; kommunen@lillaedet.se; kontaktcenter@trollhattan.se; kommun@vanersborg.se; kommun@amal.se; kommun@saffle.se; kommunstyrelse@grums.se; karlstadskommun@karlstad.se; kommun@hammaro.se; kommunen@kristinehamn.se; kommun@gullspang.se; info@mariestad.se; kommun@lidkoping.se; gotene.kommun@gotene.se; kommun@grastorp.se; kommunen@mellerud.se; Grefab | Grefab; Info | Göteborg & Co AB; Gbg.ornitologiska.f@gmail.com; info@funktionsrattgbg.se; Info | Higab; goteborg@naturskyddsforeningen.se; planer@nordionenergi.se; info@svenskhandel.se; info@vastsvenskahandelskammaren.se; Info | Älvstranden Utveckling AB; info@cykelframjandet.se; trafikutskottet.gbg@cykelframjandet.se; info@svenska-cykelsallskapet.se; batlifesweden@gmail.com; info@sportfiskarna.se; peter@sfpo.se; teija@sfpo.se; info@sweship.se; info@skargardsredarna.se; info@ssrs.se; info@sxk.se; vbfkansli@vastkustensbf.se; info@vdbf.se; kansli@batunionen.se; info@vastsvenskahandelskammaren.se; info@handelskammarenvarmland.se; info@gotaalvvvf.org; info@gotakanal.se; info.se@stenaline.com; Sales.se@dfds.com; info@borjessons.se; info@batakuten.se; bohusline@telia.com; wikeryds@telia.com; info@vrangotransport.se; donso@donsohamn.se; info@letsboat.se; info@goteborgsgasthamn.se; info@gotenius.se; info@bluemarine.se; info@ycsweden.com; info@batskroten.se; info@tibblinmarin.se; info@frog.se; info@boatmangbg.com; segot.operations@svitzer.com; info@harryhansson.se; info@dockspot.com; info@axelch.com; info@surteakeri.se; transport@surteakeri.se; mail@brorandren.se; info@thun.se; post@moelven.com; agency@opship.se; skog.info@storaenso.com; info@svenskafoder.se; info@akeri.se; email@vargonalloys.se; vhab@vanerhamn.se; zm.reception@lundinmining.com; reppe@reppe.se; info@varalagerhus.se; info@dalslandskanal.se; info@vanersborgsmarina.se; spikongasthamn@gmail.com; info@maritiman.se; Gryaab (info@gryaab.se); infra_tele2@Tele2.com; info@sandinge.com; info@pramkompaniet.se
Subject: Underrättelse om granskning av Detaljplan för gång- och cykelbro över Göta Älv inom stadsdelarna Nordstaden, Tingstadsvassen och Lundbyvassen, Diarienummer SBF-2023-00506
Categories: Ingrid

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor

om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Förslag till ny Detaljplan för gång- och cykelbro över Göta Älv inom stadsdelarna Nordstaden, Tingstadsvassen och Lundbyvassen

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 21 oktober år 2025 att rubricerat ärende ska ställas ut för granskning. Detaljplanen är upprättad med utökat planförfarande enligt PBL (2010:900, SFS 2014:900).

Underrättelse om granskning

Kommunen har tagit fram ett förslag till en ny detaljplan. Detaljplanen avser ett område i centrala Göteborg, som sträcker sig från området vid Packhuskajen, över Göta älv, till området vid Hugo Hammars kaj. Förslaget till detaljplan innebär kortfattat att möjliggöra för en öppningsbar gång- och cykelbro, som knyter samman staden över älven, skapar ett sammanhängande och robust gång- och cykelnät som främjar en god stadsutveckling och bidrar till ett hållbart resande.

Förslaget överensstämmer med kommunens översiktsplan. Genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Tiden för granskningen är: 12 november 2025 – 13 januari 2026.

Planförslaget, med tillhörande underlag, finns på Göteborgs Stads hemsida http://goteborg.se/planochbyggprojekt.

Under granskningstiden finns förslaget också tillgängligt på **Stadsbiblioteket, Götaplatsen 3**. Stadsbiblioteket, Götaplatsen 3, har normalt öppet måndag-fredag, kl. 08.00-20.00 och lördag-söndag kl. 10.00-18.00. Under jul- och nyårshelgerna (24-26 december, 31 december och 1 januari) är biblioteket stängt.

Syftet med granskningen är att visa det bearbetade planförslag som kommunen har för avsikt att anta och samtidigt ge berörda intressenter en slutlig möjlighet att lämna synpunkter.

Den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under granskningstiden. Synpunkter på förslaget skickas skriftligt till Stadsbyggnadsnämnden, Box 2554, 403 17 Göteborg, via e-post till stadsbyggnad@stadsbyggnad.goteborg.se eller lämnas via synpunktshanterare på stadens hemsida **senast den 13 januari 2026**. Synpunkterna märks med diarienummer SBF-2023-00506. Ange namn och adress eller fastighetsbeteckning så att det framgår vem som skickat synpunkterna. I ert svar ska samtliga synpunkter som avses påverka planförslaget framgå tydligt.

Fastighetsägare ombeds meddela hyresgäster, inneboende, eller ny ägare etc. om handlingarna.

Den som inte senast **den 13 januari 2026** framfört skriftliga synpunkter på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslut att anta planen.

Information om förslaget kan lämnas av Marie Rörstad, tfn 031-368 15 29 och Hamid Akhlaghi Boozani, tfn 031-368 15 78.

De synpunkter som skickades in under samrådet finns samlade och kommenterats i samrådsredogörelsen.

De synpunkter som skickats in under granskningstiden kommer att analyseras, sammanfattas och kommenteras i ett granskningsutlåtande. Utlåtandet blir offentlig innan beslut om antagande av detaljplanen och kommer att publiceras på kommunens webbplats. Underrättelse om utlåtande kommer att annonseras eller skickas till dem som framfört synpunkter som inte tillgodoses.

Med vänlig hälsning

Marie Rörstad
Projektledare

Sändlista

Kommunala nämnder och bolag m.fl.
Kretslopp och Vatten
Exploateringsnämnden/förvaltningen
Grundskoleförvaltningen
Göteborg Energi AB (Fjärrvärme)
Göteborg Energi Gasnät AB
Göteborg Energi GothNet AB
Göteborg Energi Nät AB
Göteborgs Hamn AB
Göteborgs Stads Parkerings AB
Idrotts- och föreningsnämnden/förvaltningen
Kulturnämnden/förvaltningen
Miljö- och klimatnämnden/Miljöförvaltningen
Namnberedningen och GDA adresser
Nämnden för funktionsstöd
Räddningstjänsten Storgöteborg
Stadsfastighetsnämnden/förvaltningen
Stadsledningskontoret
Stadsmiljönämnden/förvaltningen
Socialnämnden/förvaltningen Centrum
Socialnämnden/förvaltningen Hisingen

Statliga och regionala myndigheter m.fl.
Business Region Göteborg AB
Försvarsmakten Högkvarteret, HKV
Lantmäterimyndigheten
Luftfartsverket
Länsstyrelsen, Västra Götaland
Polismyndigheten

PostNord
Sjöfartsverket
Skanova Nätplanering D3N
Statens geotekniska institut
Swedavia AB
Säve flygplats
Svenska Kraftnät
Trafikverket
Vattenfall Eldistribution AB
Västfastigheter Ledningsstab, Flygplatschefen
Västtrafik AB
Länsstyrelsen, Värmland
Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden
Transportstyrelsen
Kustbevakningen
Sveriges geologiska undersökning (SGU)
Västra Götalandsregionen
Region Värmland
Göteborgsregionen (GR)
Skaraborgs kommunalförbund

Sakägare
Utsänt enligt fastighetsförteckning

Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende
Betelskeppet
Sällskapet Ångbåten (Ångaren Bohuslän)
Skärgårdslinjen i Gbg/Boh. AB
Strömma Turism och Sjöfart AB
AB Göteborg-Styrsö Skärgårdstrafik (Styrsöbolaget)

Grannkommuner
Kungälvs kommun
Ale Kommun
Lilla Edet kommun
Trollhättans Stad
Vänersborgs kommun
Åmål kommun
Säffle kommun
Grums kommun
Karlstads kommun
Hammarö kommun
Kristinehamns kommun
Gullspångs kommun
Mariestads kommun
Lidköpings kommun

Götene kommun
Grästorps kommun
Melleruds kommun

Övriga
De som tidigare yttrat sig i ärendet
GREFAB
Göteborg & Co
Göteborgs ornitologiska förening
Funktionsrätt Göteborg
Higab
Naturskyddsföreningen i Gbg
Swedegas (Nordion Energi)
Svensk Handel
Västsvenska handelskammaren
Älvstranden Utveckling AB
Cykelfrämjandet
Svenska Cykelsällskapet (SCS)
Batlife Sweden
Sportfiskarna
Sveriges fiskares producentorganisation
Svensk Sjöfart
Skärgårdsredarna
Sjöräddningssällskapet
Svenska Kryssarklubben
Västkustens Båtförbund
Värmlands Båtförbund
Riksföreningen gästhamnar Sverige
Svenska båtunionen
Västsvenska handelskammaren
Handelskammaren Värmland
Vänerregionens näringslivsråd
Vänersamarbetet
Göta älvs vattenvårdsförbund
AB Göta kanalbolag
Stena Line AB
DFDS Seaways
Börjessons Sjötaxi och Charterbåtar AB
Båtakuten på Hisingen AB
Rederi AB Bohus Line
Wikeryds taxibåtrörelse
Vrångö Transport AB
Donsö hamn AB
Let´s Boat
Göteborgs gästhamn

AB Gotenius Varv
Blue Marine
Göteborg City Marina
Båtskroten i Väst AB
Tibblin Marin & Industriservice AB
Svensk Sjöentreprenad AB/Frog Marine Service
AB Klippans Båtmansstation
Svitzer
Harry Martinsson Marincentrum AB
Dockspot
Axel Christiernsson AB
Surte hamn
Surte Åkeri AB
Nols båtklubb
Ahlmarks
Billerud Korsnäs
Bror Andrén AB/Karlstad Skeppsmäkleri & spedition AB
Erik Thun AB
Moelven
Nordic Paper
OP Ship
Stora Enso Skog AB
Svenska Foder AB
Sveriges Åkeriförening Värmland
Tågoperatörerna
Valmet
Vargön Alloys
Veqab
Vänerhamn
Zinkgruvan
Lantmännen Reppe
Varaslättens Lagerhus
Tetra Pak
Rederi Göta kanal AB
Dalslands kanaltrafik AB
Vänersborgs gästhamn
Spiköns gästhamn
Maritiman
Gryaab AB
Tele2
Sandinge bogsering & sjötransport AB
Prämkompaniet
CANEA Partner Group
EMIGRANTERNAS HUS

Med vänliga hälsningar

Marie Rörstad
Projektledare

Områdessamordnare i Älvstaden, Centralenområdet
Projektledare detaljplan, gång- och cykelbro över Göta älv

GÖTEBORGS STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen, Avdelningen för detaljplaner, Enhet Centrum Väst

Telefon: 031-368 15 29 / 072 – 578 15 29
E-post: marie.rorstad@stadsbyggnad.goteborg.se
stadsbyggnad@stadsbyggnad.goteborg.se

Postadress: Box 2554, 403 17 Göteborg
Besök: Postgatan 10/Gustav Adolfs Torg 4/Lillhagsparken 5/Lillhagsparken 18
www.goteborg.se

Så här behandlar stadsbyggnadsförvaltningen dina personuppgifter

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Johan Hellborg

2026-01-14

Beslut om samråd för detaljplan för centrum, verksamheter och industri Solbräcke 1:7 m.fl. (Dnr KS2025/1719-13)

Sammanfattning

Ärendet startades med planansökan som fick positiva beslut 2025-11-19 §326/2025. Ansökan innefattar häkte samt att utöka verksamhetsytan inom delar av området.

Detaljplanens syfte är att möta framtida behov av mark för olika typer av verksamheter genom att skapa förutsättningar för utökade byggrätter och en flexibel markanvändning. Planen möjliggör centrumverksamheter, verksamheter samt industri inom den aktuella delen av Solbräcke verksamhetsområde och syftar samtidigt till att bevara områdets naturvärden. Utformningen av tillkommande bebyggelse ska anpassas till områdets befintliga karaktär.

Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och handläggs därför med utökat förfarande.

Verksamheten bedömer att planförslaget kan gå på samråd med vetskapen om att förslaget förmodligen kommer att behöva kompletteras i delar som trafik och VA i det fortsatta arbetet.

Juridisk bedömning

Planläggningen hanteras enligt plan och bygglagen, PBL (2010:900).

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Ärendet startades med planansökan som fick positiva beslut 2025-11-19 §326/2025. Ansökan innefattar häkte samt att utöka verksamhetsytan inom delar av området.

Detaljplanens syfte är att möta framtida behov av mark för olika typer av verksamheter genom att skapa förutsättningar för utökade byggrätter och en flexibel markanvändning. Planen möjliggör centrumverksamheter, verksamheter samt industri inom den aktuella delen av Solbräcke verksamhetsområde och syftar samtidigt till att bevara områdets naturvärden. Utformningen av tillkommande bebyggelse ska anpassas till områdets befintliga karaktär.

Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och handläggs därför med utökat förfarande.

Bedömning
Verksamheten bedömer att planförslaget kan gå på samråd med vetskapen om att förslaget förmodligen kommer att behöva kompletteras i delar som trafik och VA i det fortsatta arbetet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
Planprocessen följs i arbetet

Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
Området ligger inom ett befintligt verksamhetsområde

Att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete sysselsättning för som står längst från arbetsmarknaden
Med planen kommer fler arbetstillfällen skapas.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Målet *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* bidras till genom att det skapas arbetstillfällen både genom byggnation och drift av verksamheterna.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Gällande översiktsplan 2010, lagakraftvunnen 2012, anger för aktuellt område verksamhetsområde. Häkte anses inte vara förenligt med översiktsplanen.

Vid planarbete ska kommunens dagvattenplan följas. Denna anger bl.a. att dagvatten i första hand ska fördröjas på respektive fastighet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Utbudet av arbetsplatser kommer att öka med planerade verksamheter.

Vissa medborgare kan känna ökad oro över att ha ett häkte i närområdet, medan andra kan uppleva ökad trygghet eftersom rättsväsendet är närvarande.

Bedömning ur barnperspektiv bedöms inte vara relevant i aktuellt ärende.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Planläggningen bedöms inte påverka arbetsmiljön negativt.

Ekonomisk bedömning

Kostnaderna för detaljplanen bekostas av exploatörerna.

Förslag till beslut

1. Detaljplan för centrum, verksamheter och industri, Solbräcke 1:7 m.fl. i Kungälvs kommun godkänns för samråd i enligt plan- och bygglagen PBL (2010:900) kap 5 § 11.
2. Undersökning av betydande miljöpåverkan för Solbräcke 1:7 m.fl., i Kungälvs kommun godkänns.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef Planering och projekt

Åsa Berglie
Sektorchef samhällsbyggnad

Expedieras till: Lars.pettersson@kungalv.se
Johan.wiman@kungalv.se

För kännedom till: Pernilla Attnäs-Björk, Plan och MEX
Johan Hellborg, Plan och MEX
Daniel Markänge, Plan och MEX

Planbeskrivning

Detaljplan för centrum, verksamheter och industri

Solbräcke 1:7 m.fl.

”Solbräcke verksamhetsområde”,

i Kungälvs kommun, Västra Götalands län

PLANPROCESSEN

VAD ÄR EN DETALJPLAN

En detaljplan är ett juridiskt dokument som styr hur marken får användas inom ett visst område inom kommunen. Detaljplanen reglerar vilka delar av ett område som får användas till vad, exempelvis bostäder, kontor, handel, park eller industri. Detaljplanen kan även reglera exempelvis var gator ska anläggas, hur höga byggnader får vara och var byggnaderna ska placeras. Genom en detaljplan kan kommunen se till att ett område används på det sätt som det är mest lämpat för. En detaljplan består av en plankarta som är juridiskt bindande och en planbeskrivning som beskriver plankartan. Planbeskrivningen (denna handling), som inte är juridiskt bindande, ska underlätta förståelsen för plankartans innebörd.

DETALJPLANENS FÖRFARANDE

Enligt plan- och bygglagen (PBL) (SFS 2010:900) ska framtagandet av en detaljplan följa en viss handläggningsordning. Vad som ingår i handläggningsordningen beror på om detaljplanen hanteras med ett standardförfarande eller utökat förfarande. Standardförfarande kan tillämpas om förslaget är förenligt med översiktsplanen och om det inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Detaljplanen får inte heller antas medföra en betydande miljöpåverkan. När något av dessa kriterier inte uppfylls ska ett utökat förfarande tillämpas. Oavsett förfarande genomgår en detaljplaneprocess några bestämda skeden vilka förklaras nedan.

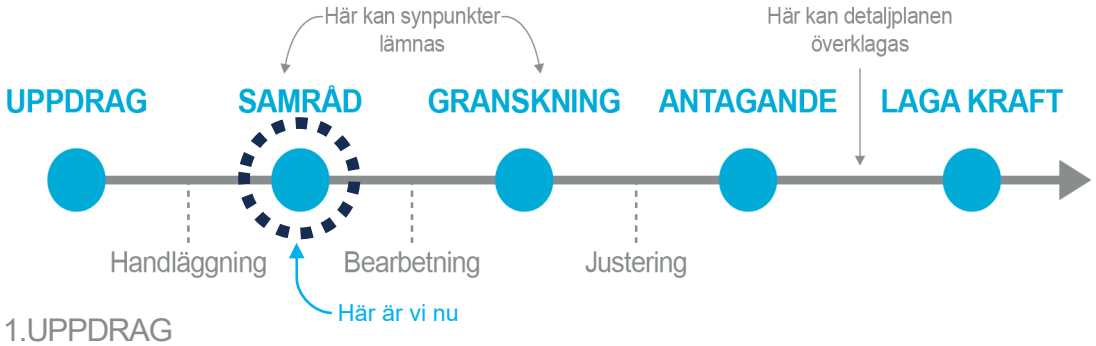

1.UPPDRAG

Ett detaljplanearbete kan inledas på olika sätt. Det kan initieras från politiskt håll för att lösa ett behov av detaljplanerad mark. En ansökan om att upprätta eller ändra en detaljplan kan även skickas in av en exploatör eller fastighetsägare.

2.SAMRÅD

När kommunen har tagit fram ett förslag på detaljplan skickas det ut på samråd. Samrådet innebär att invånare får möjlighet att ta del av planförslaget och lämna in synpunkter. Remissinstanser och sakägare, de personer som anses vara direkt berörda av planförslaget, får under samrådet ett utskick med information om planarbetet. Förslaget läggs även ut på kommunens hemsida.

3.GRANSKNING

Efter samrådet bearbetas detaljplanen utifrån de synpunkter som kommit in. Planförslaget ställs sedan ut på granskning vilket är nästa tillfälle att lämna synpunkter. Invånare, berörda myndigheter, fastighetsägare och sakägare får återigen möjlighet att ta del av kommunens förslag. Även här får de som anses vara direkt berörda av planen ett utskick. Den som inte skriftligen framfört sina synpunkter senast under granskningstiden kan förlora rätten att senare överklaga beslutet att anta detaljplanen.

4.ANTAGANDE OCH LAGA KRAFT

Efter granskningstiden kan mindre ändringar göras utifrån de synpunkter som inkommit. Detaljplanen skickas sedan för beslut om antagande. Beslutet att anta detaljplanen kan överklagas av sakägare som inte fått sina synpunkter tillgodosedda under samrådet eller granskningen. Om ingen överklagar detaljplanen inom tre veckor så får detaljplanen laga kraft.

INNEHÅLL

PLANPROCESSEN 2
VAD ÄR EN DETALJPLAN 2
DETALJPLANENS FÖRFARANDE 2

INNEHÅLL 4
INLEDNING 6
DETALJPLANENS SYFTE 6
HÅLLBARHETSASPEKTER 6
GEOGRAFISKT LÄGE 7
AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN 8
ÄRENDEINFORMATION 8
GENOMFÖRANDETID 9

PLANFÖRSLAG 10
SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET 10
ALLMÄN PLATS 11
KVARTERSMARK 13

MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER 22
ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN 22
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS 23
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK 23

GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN 26
ORGANISATORISKA FRÅGOR 26
MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV 26
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR 26
AVTAL 27
TEKNISKA FRÅGOR 28
EKONOMISKA FRÅGOR 30
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING 30
UPPLYSNINGAR 31

PLANERINGSUNDERLAG 32
KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG 32
REGIONALA PLANERINGSUNDERLAG 32
UTREDNINGAR 32

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 33
KOMMUNALA 33
NATUR 38
REGIONALA 39
MELLANKOMMUNALA INTRESSEN 39
NATIONELLA 39
RIKSINTRESSEN 40
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN 40
MILJÖKVALITETSNORMER 40
MILJÖ 41
HÄLSA OCH SÄKERHET 42
GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN 45
HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN 47
KULTURMILJÖ 47
FYSISK MILJÖ 48
SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR 48
TRAFIK 48
TEKNIK 50

KONSEKVENSER 51
RIKSINTRESSEN 51
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN 51
MILJÖKVALITETSNORMER 51
MELLANKOMMUNALA FRÅGOR 51
NATUR 51
MILJÖ 52
HÄLSA OCH SÄKERHET 53
KULTURMILJÖ 54
FYSISK MILJÖ 54
SOCIALA KONSEKVENSER 54
TRAFIK 55

MEDVERKANDE 55

INLEDNING

DETALJPLANENS SYFTE

Detaljplanens syfte är att möta framtida behov av mark för olika typer av verksamheter genom att skapa förutsättningar för utökade byggrätter och en flexibel markanvändning. Planen möjliggör centrumverksamheter, verksamheter samt industri inom den aktuella delen av Solbräcke verksamhetsområde och syftar samtidigt till att bevara områdets naturvärden. Utformningen av tillkommande bebyggelse ska anpassas till områdets befintliga karaktär.

HÅLLBARHETSASPEKTER

Kungälv ska vara välfungerande nu och i framtiden. Området ska anpassas till pågående, kända samhällsförändringar och samtidigt kunna anpassas till kommande generationers behov. Att utveckla mark för centrum och verksamheter i ett attraktivt läge, utmed väg E6 i anslutning till befintlig infrastruktur bedöms ha fördelar ur ett hållbarhetsperspektiv. Bygglov krävs inte för solcellspaneler på tak då detaljplanen inte styr takfärg. En förutsättning är dock att solcellspanelerna läggs utanpå taket och att de följer takets lutning. Det krävs inte bygglov för att sätta upp solcellspaneler direkt på mark om solcellerna kan inte likställas med en byggnad.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Dagvattenhantering ska ske i naturligt öppna lågpunkter. Vegetation bevaras i så stor utsträckning som möjligt, inom ramen för att verksamheterna behöver utöka för att möjliggöra en effektiv markanvändning i anslutning till befintlig infrastruktur. Goda förutsättningar för gång- och cykeltrafikanter att nå och röra sig genom området prioriteras. Utrymme för lokal energiproduktion skapas i byggrätterna. Det bedöms vara positivt att befintlig infrastruktur nyttjas för att utveckla området, i stället för att ta ett helt nytt område i anspråk.

SOCIAL HÅLLBARHET

Planförslaget tillskapar flera hundra nya arbetstillfällen. Det centrala läget främjar såväl kommunens egna invånare som inpendlande arbetskraft. Ur social hållbarhetssynpunkt är det en styrka för en kommun att erbjuda bostadsnära arbetsplatser. Variationen skapar bättre förutsättningar för boende i kommunen att hitta ett arbete nära hemmet. Med mer människor i rörelse kan känslan av trygghet i området öka.

EKONOMISK HÅLLBARHET

Att genomföra detaljplanen kan leda till minskad arbetslöshet och ökade skatteintäkter. Nya arbetsplatser kan stimulera ekonomisk tillväxt och gynna många sektorer i den lokala ekonomin.

KOLDIOXIDUTSLÄPP

Planförslaget skapar förutsättningar för lägre koldioxidutsläpp genom att:

- underlätta för fossilfria färdsätt till arbete och service genom att förtäta i befintligt centralt beläget verksamhetsområde intill befintlig infrastruktur
- bevarande av träd och vegetation
- hantering av dagvatten i befintliga, öppna diken
- gröna tak tillåts
- befintligt bäckstråk säkerställs genom planläggning
- skapa möjligheter för lokal energiproduktion

MASSBALANS OCH MASSHANTERING

Ambitionen är att hantera massor lokalt inom området, eller i närbelägna projekt.

GEOGRAFISKT LÄGE

Planområdet ligger i Solbräcke verksamhetsområde, nordväst om centrala Kungälv. Planområdet omges av E6, Rollsbovägen och Karebyvägen.

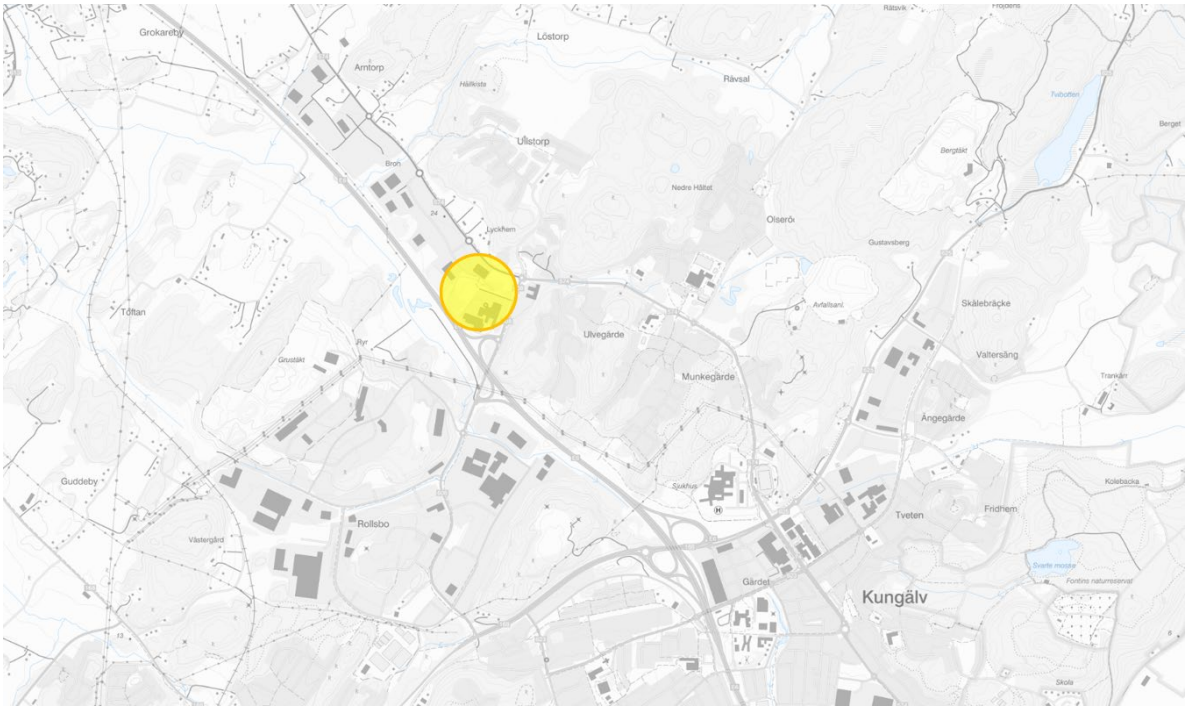

Karta med planområdets läge markerat i gult i Kungälvs kommun.

Flygfoto över planområdet, vy mot norr. Planområdet markerat i gult.

AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Planområdet är cirka fem hektar stort och omfattar fastigheten Solbräcke 1:7 samt en del av Solbräcke 1:32.

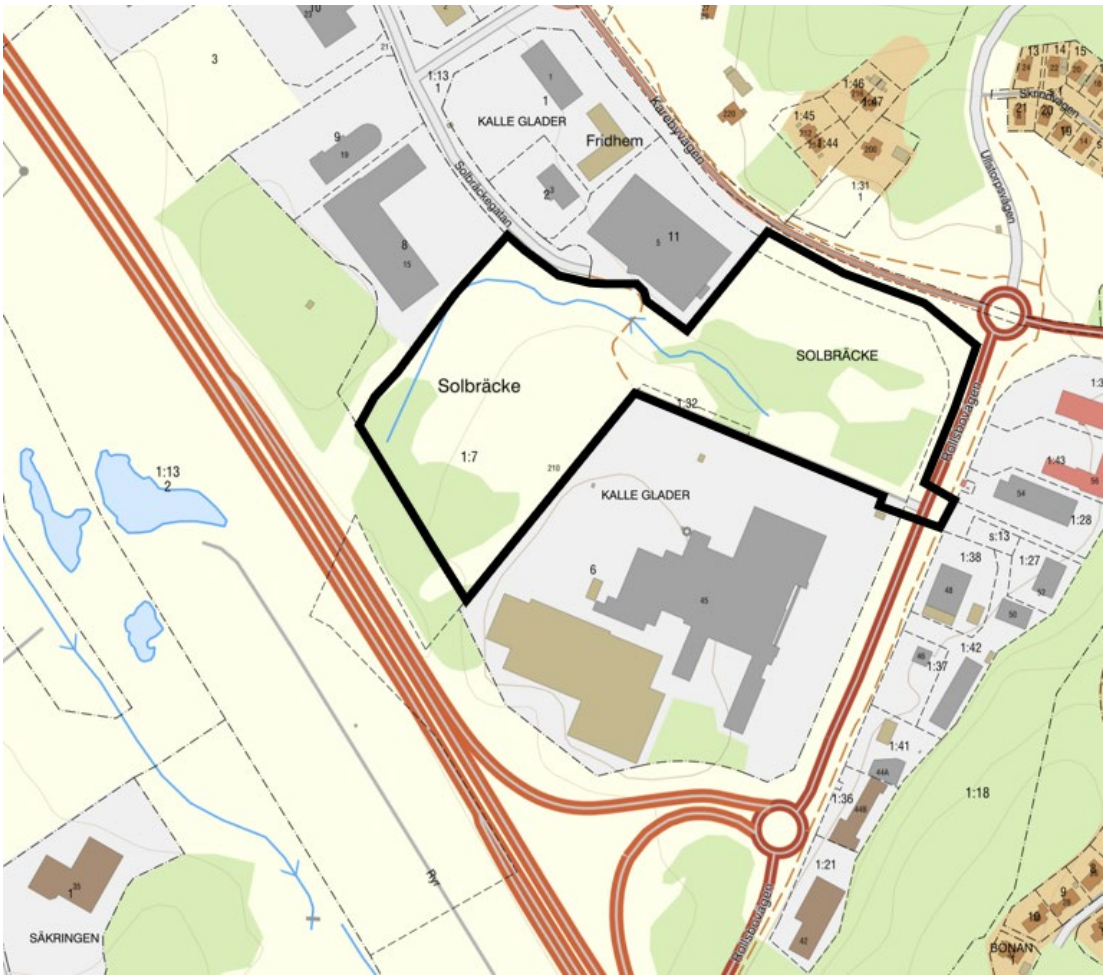

Fastighetskarta med planområdet markerat i svart.

ÄRENDEINFORMATION

TIDPLAN

Följande preliminära tidplan gäller för detaljplanen:

Samråd	första kvartalet 2026
Granskning	tredje kvartalet 2026
Antagande	fjärde kvartalet 2026
Laga kraft	fjärde kvartalet 2026

Genomförande av planen beräknas påbörjas fjärde kvartalet 2026. Ambitionen är färdigställd byggnad år 2031.

PLANHANDLINGAR

I planarbetet har ett antal olika underlag och utredningar tagits fram, dessa finns under avsnittet ”Planeringsunderlag”. Planhandlingarna består av:

- Plankarta (juridisk bindande)
- Planbeskrivning
- Illustrationskarta

Till planen hör även:

- Fastighetsförteckning
- Grundkarta (ingår i plankartan)

PLANFÖRFARANDE

Arbetet med denna detaljplan påbörjades hösten 2025. Planarbetet handläggs med utökat förfarande i enlighet med 5 kap. Plan- och bygglagen (PBL) (2010:900). Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Planförslaget är av betydande intresse för allmänheten. Planförslaget bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan.

Denna detaljplan utgår ifrån Boverkets författningssamling (BFS 2024:14).

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden för detaljplanen är 10 år. Innan genomförandetiden gått ut får detaljplanen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja. Genomförandetiden är satt till 10 år då en skyndsam etablering av samhällsviktiga funktioner bedöms vara av både regional och nationell betydelse.

PLANFÖRSLAG

SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET

Planförslaget medger att marken får användas för centrumändamål, verksamheter och industri. Inom centrumändamålet tillåts häktesverksamhet, vilken avses uppföras i planområdets västra del. Här medges en högsta nockhöjd på 52 meter i förhållande till omgivande mark, motsvarande cirka 10–11 våningar. Byggnaden utformas med suterrängvåning och ska förstärkas med grundläggning på pålar.

Till häktesverksamheten föreslås en gatukoppling till Solbräckegatan över bäcken samt en anslutning via Rollsbovägen. Naturmiljön kring bäcken ska bevaras och skyddas genom att regleras som allmän plats. Den befintliga gång- och cykelbanan behålls i sitt nuvarande läge, medan anslutningsgatan mot Rollsbovägen rustas upp och breddas för att inrymma en separat gång- och cykelbana. För att öka trafiksäkerheten anläggs en ny cirkulationsplats i korsningspunkten.

Inom planområdets östra del tillåts en högsta nockhöjd på 15 meter, motsvarande cirka 4–5 våningar. Den flexibla markanvändningen gör det möjligt att uppföra verksamheter som kan samverka med häktesverksamheten. Det finns även möjlighet att utvidga befintliga verksamheter, såsom tvätteri eller Sweden Match. Inom området tillåts även parkeringshus. Vid all nybyggnation som överstiger 20 kPa krävs grundförstärkning genom pålning.

Illustrationen visar en av flera möjliga utvecklingar av planområdet. Befintlig bebyggelse redovisas i grå skraffering, medan tillkommande redovisas i beige färg.

ALLMÄN PLATS

HUVUDMANNASKAP

All allmän plats inom planområdet har kommunalt huvudmannaskap.

GRÖNSTRUKTUR

Natur

Planförslaget reglerar bäcken och tillhörande naturområde som allmän plats för **NATUR** vilket görs för att stärka möjligheten att bevara de höga naturvärden som identifierats. Ambitionen är att bevara de befintliga skogspartierna utmed bäcken som passerar genom området. Inom området finns även ett antal skyddsvärda skogsalmar och askar som ska bevaras, vilket regleras genom en bestämmelse **(träd$_1$)** i plankartan.

Bäcken är sedan tidigare kulverterad både österut och i riktning mot E6. Bäckmiljön bedöms kunna bidra positivt till områdets visuella kvaliteter och samtidigt fungera som en viktig del av planområdets dagvattenhantering.

Genom att reglera ytan som allmän plats får kommunen rådighet över ytan och kan styra förbättrande åtgärder i bäckmiljön. Möjligheten finns att flytta det befintliga vandringshindret för fisk, som idag ligger i anslutning till väg E6, längre upp i systemet.

TRAFIK

Biltrafik

Planområdet ansluter till Rollsbovägen, som i förlängningen leder vidare till Karebyvägen och E6. För att möta framtida trafikflöden planeras en ny cirkulationsplats längs Rollsbovägen. Den nya cirkulationsplatsen och infartsvägen ska uppföras inom den allmänna platsmarken **GATA** enligt plankartan och dimensioneras för att klara lastbilstrafik, inkluderat en vändplats.

Infartsvägen inom planområdet föreslås vara 7 meter bred och kommer enbart att nyttjas av de tillkommande fastigheterna och är inte avsedd som genomfartsväg. För att undvika genomfartstrafik mot Solbräckegatan ska gatan utformas och regleras på ett sätt som begränsar biltrafikens omfattning. Trafikreglering kommer att ske genom lämpliga åtgärder såsom förbudsskyltning, avsmalningar eller andra fysiska hinder.

En ny anslutningspunkt till området i form av en gatukoppling på **bro** över bäcken till Solbräckegatan föreslås inom den allmänna platsmarken för **NATUR**. Brons syfte är att fördela tillkommande trafikering till det planerade häktet.

Del av Karebyvägen planläggs som **VÄG**, för att förbjuda möjligheterna till flera utfarter mot den större vägen. Utfarterna ska samlas gemensamt till en infart vid Rollsbovägen.

Planförslaget medger utfartsförbud längs Karebyvägen och stora delar av Rollsbovägen, med undantag för den befintliga anslutningen vid fastigheten Kalle Glader 6.

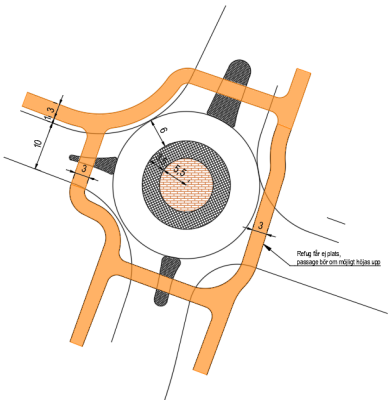

Illustration som visar utrett utformningsalternativ för ny cirkulationsplats.

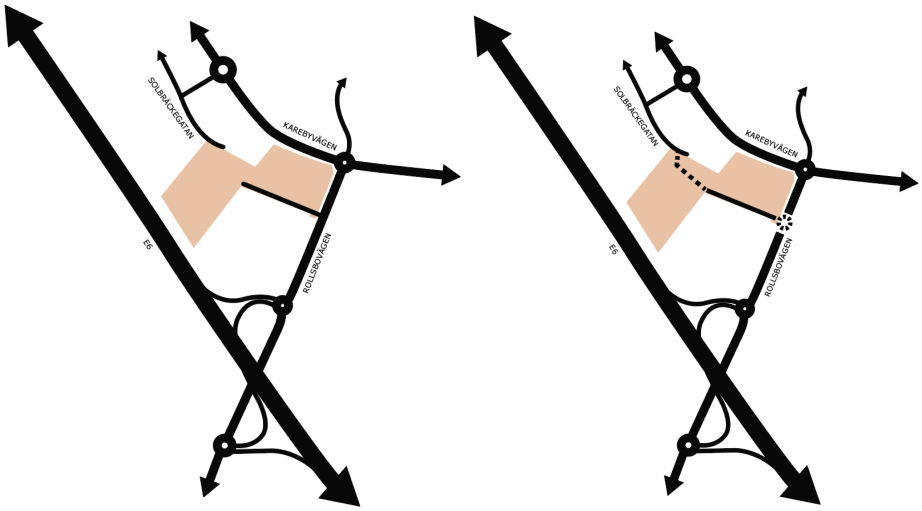

Illustration som redovisar befintligt gatunät (till vänster) och tillkommande gatustruktur (till höger).

Gång och cykel

Gång- och cykeltrafiken inom planområdet ska tillgodoses inom allmän platsmark för **GATA** och **NATUR** i plankartan. Den befintliga gång- och cykelkopplingen över bäcken är en rörbro som säkerställs inom naturmarken. Gång- och cykelbanorna ska utformas så att de knyter an till det befintliga gång- och cykelnätet utmed Rollsbovägen och Karebyvägen, samt vidare mot Ulvegärde.

Genom planområdet ska kvartersgatan utformas med en separat gång- och cykelbana om cirka 3 meter i bredd, vilket skapar en trygg och tillgänglig förbindelse genom området.

Längs Solbräckegatan finns idag en separat gångbana, medan cykeltrafiken sker i gatan. Den planerade gång- och cykelstrukturen inom området ska bidra till god tillgänglighet, säkra skolvägar och möjliggöra hållbara resval för boende och verksamma i området.

Kollektivtrafik

Planområdet har god tillgång till kollektivtrafik med flera hållplatslägen i direkt anslutning till området. Längs Rollsbovägen och Karebyvägen finns tre hållplatser med god tillgänglighet:

- Hållplats Snusfabriken, där linjerna 319 och 355 trafikerar.
- Hållplats Solgärde vårdcentral, där linjerna 1, 306, 307, 309, 319, 908 och 917 stannar.
- Hållplats Solbräcke, där linjerna 306, 307, 309, 319 och 908 trafikerar.

Planförslaget innebär ingen förändring av befintliga busshållplatser eller linjedragningar. En utveckling av området med fler verksamheter och arbetstillfällen bedöms kunna bidra till ett ökat resande med kollektivtrafik.

KVARTERSMARK

ANVÄNDNING

Inom planområdets västra del regleras marken för **C_1**-Häkte. I denna del är avsikten att ett häkte ska uppföras.

Inom planområdets östra del regleras marken för **Z**-verksamheter och **J_1**-industri ej störande för omgivningen och **C**-centrumändamål. Användningen inom denna del är mer flexibel. Där kan olika verksamheter etableras, byggas ut och utvecklas, vilket skapar förutsättningar för ett varierat näringsliv och anpassningsbara lokalytor inom ramen för planens syfte.

BEBYGGELSE

Utnyttjandegrad

Inom den västra delen är avsikten att uppföra ett häkte. Häktet förväntas ha en nockhöjd om cirka 52 meter från omgivande mark **(h_2)** delvis i suterräng för att anpassas till fastighetens naturliga lutning. I anslutning till häktet kan mindre komplementbyggnader uppföras för att stödja verksamheten, såsom personalutrymmen, förråd eller tekniska installationer.

Inom den östra delen tillåts mer flexibelt användande av marken. Nya verksamhetslokaler kan uppföras som ansluter till den befintliga bebyggelsestrukturen i Solbräcke, exempelvis för kontor, verksamhet eller som centrumfunktion. Byggnader på denna fastighet får uppföras med en nockhöjd om cirka 15 meter från omgivande mark, (**h_1**). Möjlighet finns även att uppföra ett parkeringsgarage för samnyttjande med närliggande verksamheter, vilket bidrar till en effektiv markanvändning och minskar behovet av yttre parkeringsytor.

Planförslaget medger att fastigheterna inom planområdet ska kunna bebyggas upp till 50 procent (**e_1**).

Utformning

Det planerade häktet kommer att uppföras till en liknande höjd som skorstenen på Swedish Match byggnad. Området bedöms som tåligt för denna typ av exploatering, då de befintliga byggnaderna redan är storskaliga.

Den höga häktesbyggnaden kommer att vara förlagd i den västra delen av planområdet, intill befintlig industri. Byggnaden kommer delvis att synas från E6, men en kvarvarande trädridå är belägen inom allmän plats för natur inom angränsande detaljplan bidrar till att skärma av byggnaden, vilket minskar upplevelsen av storskalighet från vägen. Se illustrationer nedan.

Inför kommande bygglovskede bör hänsyn tas till intilliggande industrikaraktär och landskapsmässiga värden. Vid placering av huskroppar bör hänsyn tas till ljusinsläpp och siktlinjer. Möjlighet till grönytor, trädplantering och gestaltning av gemensamma ytor bör beaktas i det fortsatta arbetet med kvartersmarkens utformning, exempelvis genom dagvattenfördröjande åtgärder.

Illustrationen visar vy från öster med möjlig utveckling inom planområdet.

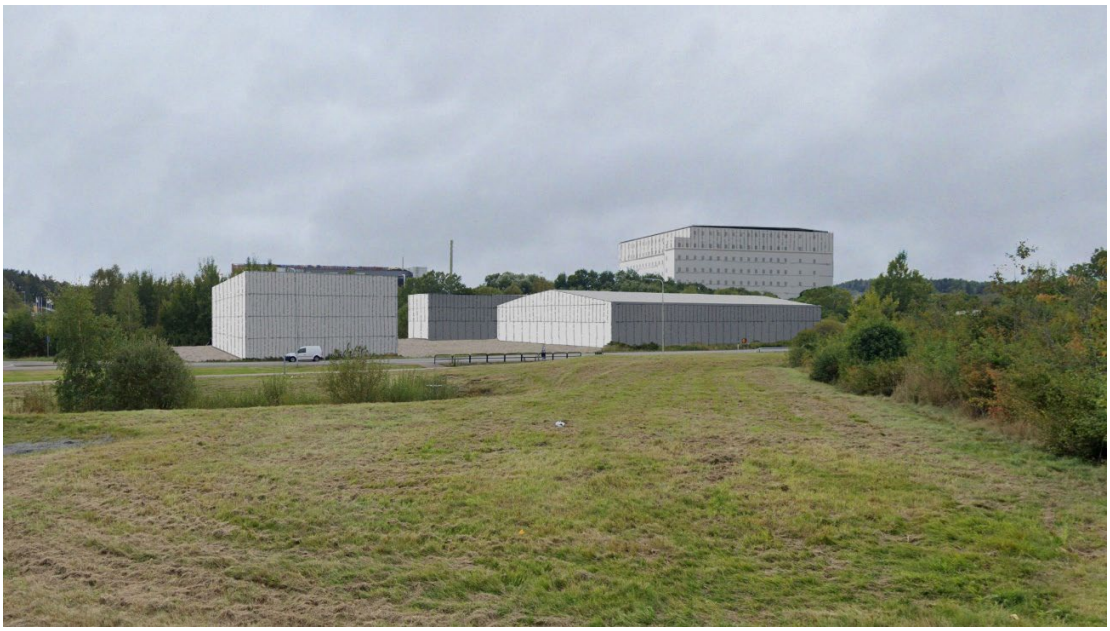

Illustrationen visar vy från Ullstorpsvägen med möjlig utveckling inom planområdet.

Illustrationen visar vy från E6 med möjlig bebyggelse inom planområdet.

Illustrationen visar vy från Solbräckegatan med möjlig bebyggelse inom planområdet.

Risk

Planförslaget ställer krav på riskreducerande åtgärder för att uppnå en acceptabel risknivå. Genom detta är det säkerställt att olycksrisker hanteras på ett tillfredsställande sätt i enlighet med kraven i Plan- och bygglagen samt Miljöbalken.

Följande planbestämmelser reglerar åtgärder avseende hantering av brandfarlig vara:

- Svårutrymd byggnad ska utformas med minst en utrymningsväg 100 meter från anslutningspunkt för tankfordon på fastigheten Kalle Glader 6 alternativt minst en utrymningsväg i avskärmat läge **(m_1)**.

Följande planbestämmelser reglerar åtgärder för stadigvarande vistelse avseende väg E6:

- Friskluftsintag på byggnad där människor vistas stadigvarande inom 50 meter från väg E6 ska placeras vända bort från väg E6 **(m_2)**.
- Byggnader ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från väg E6 **(m_3)**.
- Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse **(m_4)**.

Enligt Boverket är ett häkte klassat som Verksamhetsklass 5D, vilket omfattar utrymmen där det förväntas vistas personer som har begränsade eller inga förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet. Verksamhetsklass 5D omfattar lokaler avsedda för personer som hålls inlåsta. I kombination med planbestämmelsen **(m_1)** villkorar även detaljplanen att startbesked inte får ges för byggnad förrän krav på säker hantering av brandfarlig vara uppfyllts inom Kalle Glader 6 och risker avhjälpts till en acceptabel nivå **(a_1)**.

Föreslagen markanvändning kan betraktas som lämplig och risknivån som acceptabel när de rekommenderade åtgärderna utförts.

Grundläggning

Högsta tillåtna markbelastning är 20 kPa, därutöver ska byggnader utföras med pålgrund **(b_1)**. Grundläggningsmetod för planerade byggnader styrs av konstruktion, placering samt lastnedräkning och tolerans mot sättningar, varför grundläggning genom stödpålning till berg rekommenderas. Eventuell mulljord ska alltid avschaktas innan någon fyllning eller grundläggning utförs. Eventuella konstruktioner under grundvattenytan rekommenderas utföras vattentätt. Vid val av ytgrundläggning kan detta utföras med kantförstyvad hel platta, långsträckta plattor eller med separata plattor och fribärande golv beroende på lastfördelningen. Om kompensationsgrundläggning med lättfyllnadsmassor utförs ska upplyft kontrolleras.

Vid pålning bedöms detta kunna utföras med stödpålar på berg. Det ska dock noteras att pålarna kan vara glidningsbenägna under installationsförfarandet på grund av tunn friktionsjord närmast berg i kombination med lutande bergyta. Tunn friktionsjord har observerats inom delar av området. Vid val av slagna pålar ska risken för sluttberg värderas. Om lutande bergyta bedöms inverka på tillförlitligheten av spetsburna pålar ska borrade stålrörspålar tillämpas. Om slagna massundanträngande pålar väljs behöver effekten av massundanträngning speciellt värderas. Vid risk för påhängslaster rekommenderas valda värden kontrolleras för detta lastfall.

Vid grundläggning på lösare jordarter kan utskiftning krävas för att erhålla jämn och likvärdig mark över hela konstruktionen. Schaktbotten bör vara torr innan grundläggning och allt organiskt material ska schaktas bort. Schaktbotten måste skyddas mot uppluckring under markentreprenaden. Vid eventuell schakt under grundvattenyta ska grundvattenytan tillfälligt sänkas till minst 0,5 meter under schaktbotten. Grundkonstruktioner ska isoleras mot tjäle på ett konstruktivt sätt.

Geotekniker ska utföra schaktbottenbesiktning av naturlig jord i förekommande fall innan grundläggning av byggnader.

GRÖNSTRUKTUR

Natur

Genom planområdets västra del rinner en bäck som bedöms ha höga naturvärden. Bäcken rinner vidare in i kulvert i den östra delen och leder vidare nordöst. För att ytterligare förbättra bäckmiljön kan åtgärder göras för att återskapa kvalitéerna av en öppen fåra. Detta bör utredas vidare i kommande planskede.

TRAFIK

Biltrafik

Huvudentrén till planområdet sker från Rollsbovägen via den nya cirkulationsplatsen. För att skapa en god tillgänglighet planeras även en ny väganslutning över bäcken mot Solbräckegatan, vilket möjliggör en alternativ infart till planområdets västra del. Solbräckegatan ansluter i sin tur till Karebyvägen, vilket bidrar till ett väl sammanhängande vägnät. Trafikreglering kommer att ske genom lämpliga åtgärder såsom förbudsskyltning, avsmalningar eller andra fysiska hinder.

De planerade verksamheterna — ett nytt häkte, utökning av tvätteriet samt ny kontorsbebyggelse — beräknas tillsammans alstra cirka 2 600 fordonsrörelser per dygn. Trafiken består huvudsakligen av personal- och besöksresor samt transporter kopplade till verksamheterna. Dessa trafiksiffror är baserade på ett maxalternativ då den östra ytan enbart nyttjas till kontorsverksamhet.

Beräkningar visar även att planområdet kommer att ge upphov till cirka 900 nya kollektivtrafikresor och 500 nya cykelresor per dygn. Trafiken kommer vara som mest intensiv under morgon och eftermiddag då skiftbyten sker inom flera av verksamheterna.

Utredningen visar att planförslagets trafikökning motsvarar cirka 7 % på Rollsbovägen och cirka 10 % på E6:s ramper vid Rollsbomotet. Kapacitetsbedömningar visar att det befintliga vägnätet kan hantera trafikökningen, men korsningen till planområdet behöver byggas om för att uppnå god framkomlighet och säkerhet.

Gång och cykeltrafik

Idag finns en befintlig cykelväg som sträcker sig mellan Rollsbovägen och Solbräckegatan. Denna förbindelse sker delvis i blandtrafik och passerar över en äldre bro. För att säkerställa att allmänheten även fortsättningsvis har tillgång till en genomgående gång- och cykelpassage över kvartersmarken, kommer ett **x-område** att införas i plankartan. Detta säkerställer allmänhetens rätt till passage och bidrar till att knyta samman det lokala gång- och cykelnätet.

Parkering och angöring

Det sammanlagda behovet av cykelparkering inom planområdet är 320 platser. Det sammanlagda behovet av bilparkering inom planområdet är 400 platser.

För att lösa parkeringen för området föreslås ett gemensamt parkeringsgarage uppföras där parkering från verksamheterna inom planområdet och även från Swedish Match som har uttryckt ett ökat behov, kan samlas och samnyttjas. Parkeringshuset föreslås uppföras i två plan med 200 parkeringsplatser per plan.

DAGVATTEN

Planförslaget omfattar mark som redan idag är planlagd som kvartersmark, men som ännu inte bebyggts och resulterar i ett ökat flöde av dagvatten när marken kommer hårdgöras.

Då planområdet är cirka 48 200 kvadratmeter beräknas erforderlig fördröjningsvolym uppgå till 1450 kubikmeter, som delas in i två avrinningsområden; A och B. Inom område A är den erforderliga fördröjningsvolymen 810 kubikmeter. Inom område B är den 640 kubikmeter.

I plankartan regleras detta med bestämmelser om att ”marken ska anordnas med fördröjande ytor för dagvatten med en volym av 640 m³ **(n_1)** för den östra delen och 810 m³ **(n_2)** för den västra.

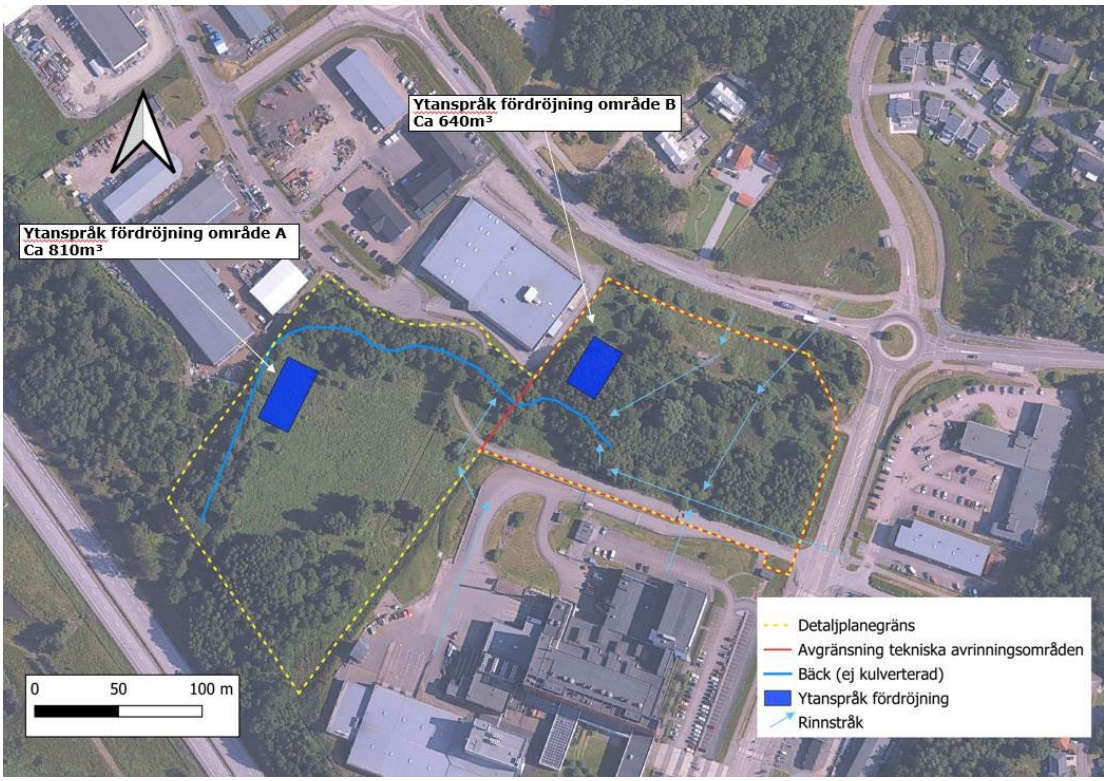

Ytanspråk för fördröjning inom respektive avrinningsområde.

Dagvattensystemet med fördel utformas med våta dammar som renar dagvattnet innan utsläpp via flödesreglerat utlopp till bäcken. Dagvatten från tak och hårdgjorda ytor kan avledas via ledningar eller ytliga stråk till krossdiken som ansluts till dammarna. Dagvattnet bör passera oljeavskiljare innan det når dammarna.

Krossdiken är en öppen volym som kan utformas med grässådd och har ett makadamfyllt underliggande lager. I botten, som kan utformas öppen eller tät, läggs en dräneringsledning. Krossdiken bör utformas med låg lutning i längsled, högst 1 procent. Bräddfunktion kan åstadkommas med ett upphöjt brunnsintag som ansluter till dagvattenledning.

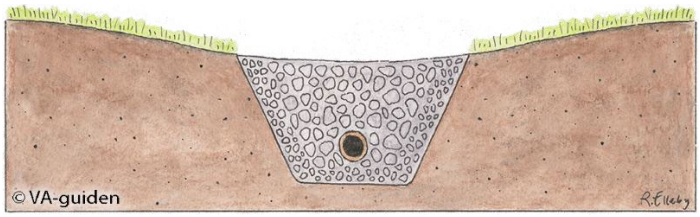

Sektion av ett krossdike, VA-guiden

Dammar renar och fördröjer dagvatten och kan utformas så att de bidrar till ökad biologisk mångfald och rekreationsmöjlighet. Flacka slänter rekommenderas, med växtlighet i strandzonen. In- och utlopp bör placeras långt ifrån varandra. Vid inloppen kan en djupare zon bidra till att sänka vattnets hastighet och möjliggöra sedimentation av partikelbundna föroreningar.

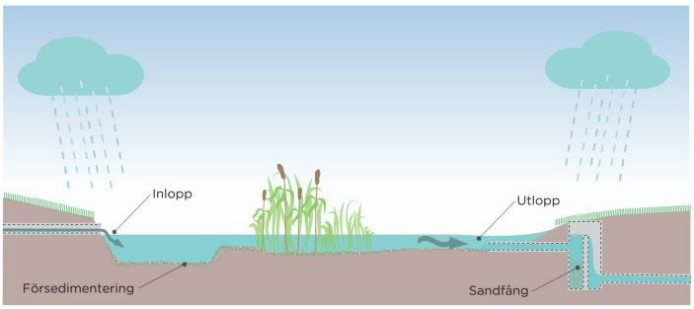

Sektion av en damm, VA-guiden

Oljeavskiljare avskiljer oljeföroreningar genom densitetsskillnader. Inloppet kan förses med ett sandfång för avskiljning av sand och slam. Oljeavskiljare har godast reningseffekt vid regn med lägre återkomsttider samt vid höga föroreningshalter, de rekommenderas därmed placeras tidigt i reningssystemet.

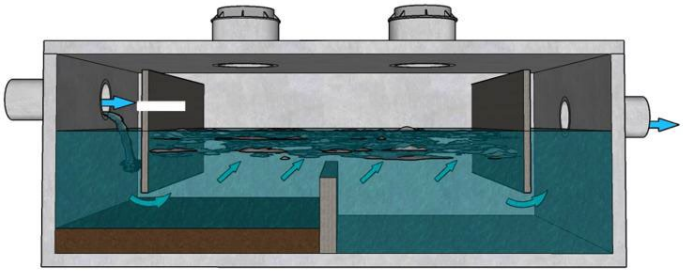

Sektion av en oljeavskiljare, VA-guiden

Alternativa lösningar för dagvattenhantering kan vara aktuellt. Dagvatten skulle till exempel kunna fördröjas i underjordiska magasin i stället för öppna dammar. Underjordiska magasin kräver mindre ytanspråk men medför ofta en högre anläggningskostnad. Dammarna skulle även kunna utformas torra (utan permanent volym), detta ger dock lägre reningseffekt. Vidare skulle krossdiken kunna utformas som svackdiken (utan krossmaterial), även detta väntas dock ge lägre reningseffekt. För att minska planområdets fördröjningsbehov kan taken förses med växtlighet. Gröna tak kan även bidra till biologisk mångfald i området.

SKYFALL OCH ÖVERSVÄMNING

Planförslaget tar hänsyn till och bevarar funktionen hos befintliga skyfallsstråk. Avledning av ytvatten ska ske på ett säkert sätt som inte riskerar att skada byggnader eller annan infrastruktur. Genom att reglera minsta tillåtna lutning leds ytvatten mot föreslagna diken och dammar. Bräddning från dessa anläggningar sker mot bäcken, likt vid befintlig situation.

I plankartan regleras minsta tillåtna lutning till två procent ($^{1:50}\rightarrow$) för att säkerställa funktionen av de identifierade rinnstråk som måste beaktas.

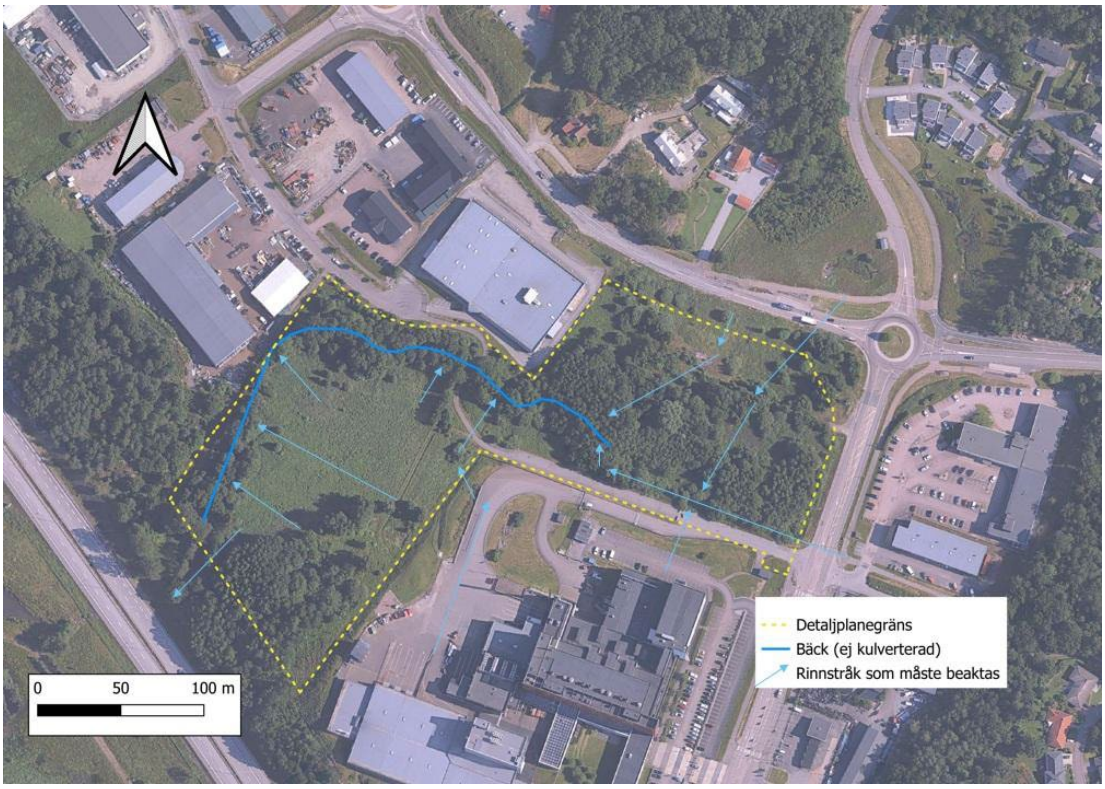

Sektion av en oljeavskiljare, VA-guiden

Vid framtida exploatering behöver funktionen av befintliga skyfallsstråk bevaras för att inte riskera en ökad översvämningsrisk för omkringliggande områden. Inom område B avvattnar inkommande rinnstråk avvattnar ett avrinningsområde av betydande storlek. Om tillkommande byggnader överlappar befintliga stråk ska de ledas om. Skyfallsstråken kan utgöras av diken, rännor eller gator som förläggs på lägre nivå än omgivande bebyggelse.

För att inte bidra till en ökad översvämningsrisk om exploateringen bygger bort befintliga lågpunkter, som har en magasinerande funktion, ska motsvarande magasineringsvolym skapas för att hantera ett framtida skyfall. Cirka 73 kubikmeter magasineras i området vid ett skyfallsscenario, vilket bedöms rymmas inom föreslagen fördröjningsvolym ($\mathbf{n_1}$, $\mathbf{n_2}$).

Områdets framtida höjdsättning ska utformas så att skyfallsflöden når föreslagna dikesstråk och dammar. Höjdsättning utförs så att instängda områden undviks och kontinuerlig ytlig avledning av dagvatten kan ske från planområdet när dagvattenledningsnätets kapacitet överskrids. Lokalgator inom planområdet bör höjdsättas så att de är belägna lägre än omgivande bebyggd mark och kan nyttjas som sekundära avrinningsvägar vid skyfall. Vidare bör höjdsättning utföras så att marken lutar från byggnader.

Om ovanstående principer för skyfallshantering vidtas bedöms exploateringen inte leda till en ökad översvämningsrisk för omkringliggande lågpunkter.

HANTERING AV HÖGA VATTENNIVÅER OCH FLÖDEN

Området omkring bäcken planeras att bevaras som naturmark och kan därmed utgöra ett svämplan vid höga flöden. Framtida bebyggelse behöver lokaliseras på en nivå som säkerställer marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse. Nivån kommer att utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Befintlig trumma under E6 utgör en flödesbegränsning för bäcken. Trummans dimensionerande flöde samt vid vilka vattenstånd trumman riskerar att stå dämd ska utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Högvattenskydd i form av backventiler och pumpning av dagvattenutlopp och dräneringssystem kan krävas för att undvika skador på bebyggelse och infrastruktur.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

Detaljplanen medger **J_1ZC-** industri ej störande för omgivningen, verksamheter och centrumverksamhet, för östra delen och **C_1-** Häkte för västra delen. Markanvändningen motsvarar mindre känslig markanvändning (MKM) enligt Naturvårdsverkets riktvärden. Inom planområdet planeras markarbeten som kan beröra befintliga fyllnadsmassor i östra delen.

Planen innebär ingen markanvändning som förutsätter känslig marknivå (till exempel bostäder eller skolor).

MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER

ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

ALLMÄN PLATS

GATA — **Gata (4 kap. 5 § PBL)**

Syftet är att säkerställa gällande användning för den befintliga Rollsbovägen som allmän plats för gata. Genom detta är det plantekniskt möjligt att ställa krav på utfartsförbud mot Karebyvägen, vilket inte är tillåtet i plangräns, se nedan beskrivning avseende *Egenskapsbestämmelser för kvartersmark avseende stängsel, utfart och annan utgång.*

Bestämmelsen tillåter även anläggande av en ny cirkulation samt infartsväg med tillhörande vändplats till anslutningspunkten i Rollsbovägen, vilket uppfyller syftet att utveckla området för att möta framtida behov av mark för olika typer av häkte, centrumverksamheter, verksamheter samt industri.

VÄG — **Väg (5 kap. 5 § PBL)**

Syftet är att säkerställa gällande användning för den befintliga Karebyvägen med allmän plats för väg. Genom detta är det plantekniskt möjligt att ställa krav på utfartsförbud mot Karebyvägen, vilket inte är tillåtet i plangräns, se *Egenskapsbestämmelser för kvartersmark avseende stängsel, utfart och annan utgång.*

NATUR — **Natur (5 kap. 5 § PBL)**

Genom att reglera marken kring bäcken som allmän plats för natur får kommunen rådighet att förbättra bäckmiljön och naturvärden kan säkerställas. Detta har inte varit möjligt tidigare då bäcken regleras som privat kvartersmark.

KVARTERSMARK

C — **Centrum (4 kap. 5 § PBL)**

Användningen centrum uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att möjliggöra flexibel markanvändning. I användningen centrum ryms bland annat butiker, restauranger, kontor, gym, biografer, bibliotek, teatrar, museum, banker, apotek, smådjursklinik, hantverk och annan service.

I användningen ingår även byggnader för religiösa ändamål, föreningslokaler, samlingslokaler, vuxenutbildning, hotell, vandrarhem och lättare former av vård och hälsovård som vårdcentral, fot- eller hudvård. Även polisstation, häkte och liknande kan lokaliseras inom Centrum.

C_1 — **Häkte (4 kap. 5 § PBL)**

Användningen häkte begränsar att det enbart kan uppföras en häktesverksamhet på fastigheten under genomförandetiden. Vilket ger utvecklingen av planområdet en tydligt inriktning över vad som ska byggas som möter ett stort samhällsbehov kommande åren.

E **Teknisk anläggning (4 kap. 5 § PBL)**
Att säkerställa befintliga och att samtidigt möjliggöra nya tekniska anläggningar, såsom elnätstationer och pumpstationer, uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att skapa plats för den infrastruktur som behövs.

J_1 **Industri ej störande för omgivningen (4 kap. 5 § PBL)**
Användningen industri uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att möjliggöra flexibel markanvändning. I användningen ingår områden för all slags produktion, lagring och annan hantering av varor som inte är störande för omgivningen. Även laboratorier och partihandel inryms i användningen.

Z **Verksamhet (4 kap. 5 § PBL)**
Användningen verksamhet uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att möjliggöra flexibel markanvändning. I användningen verksamhet ingår diverse ytkrävande verksamheter som har begränsad omgivningspåverkan. Exempel kan vara tillverkning, lager och verkstäder och fordonsservice.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

bro_1 **Gatukoppling på bro till Solbräckegatan (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att avgränsa typen av tillåtna byggnadsverk utmed denna del av bäcken. Egenskapsområdet är avgränsat till den del som bedömts vara mest lämplig för att överbrygga bäcken. Bestämmelsen uppfyller detaljplanens syfte genom att den möjliggör för den infrastruktur som krävs för att kunna utveckla verksamhetsområdet.

$träd_1$ **Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkra skogsalm och ask, som bedömts ha ett särskilt naturvärde. Bestämmelsen uppfyller planens syfte att bevara områdets naturvärden.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

BEGRÄNSNING AV MARKENS UTNYTTJANDE

Marken får inte förses med byggnad (4 kap. 11 § PBL)
Mark som inte får förses med byggnad reglerar att bebyggelse håller enhetligt avstånd och skapa fri sikt mot planområdets gränser.

Befintlig gemensamhetsanläggning som ansluter till Rollsbovägen, befintlig bäckfåra och samt gång- och cykelbana regleras med ”prickmark” och får inte förses med byggnad. Parkering är tillåten på ”prickmark”. Laddstolpar får uppföras och kräver inte bygglov.

HÖJD PÅ BYGGNADSVERK

h_1 **Högsta nockhöjd är 15 meter (4 kap. 16 § PBL)**
Inom 15 meter, räknat från medelmarknivå, ryms cirka 4–5 våningsplan för centrum- och verksamhetsbyggnader. Byggnadens höjd bedöms rimlig eftersom intilliggande snusfabrik samt planerad bebyggelse i planområdets andra del är högre. Till byggnaden nödvändiga tekniska anläggningar får finnas utöver nockhöjden.

h_2 **Högsta nockhöjd är 52 meter (4 kap. 16 § PBL)**
Inom 52 meter, räknat från medelmarknivå, ryms cirka 10–11 våningsplan för centrum- och verksamhetsbyggnader. Höjden bedöms vara nödvändig för att tillåta en utveckling av området som möter framtidens behov. En byggnad som uppförs till denna höjd kommer inte att överstiga skorstenen på intilliggande snusfabrik. Till byggnaden nödvändiga tekniska anläggningar får finnas utöver nockhöjden.

MARKENS ANORDNANDE OCH VEGETATION

n_1 **Marken ska anordnas med fördröjande ytor för dagvatten med en volym av 640 m³ (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att ställa krav på mängden dagvattenfördröjning vid exploatering.

n_2 **Marken ska anordnas med fördröjande ytor för dagvatten med en volym av 810 m³ (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att ställa krav på mängden dagvattenfördröjning vid exploatering.

Minsta lutning är 1:50 (4 kap. 6 § PBL)
Syftet är att ställa krav på ytvattenavrinningen i området.

MARKRESERVAT FÖR ALLMÄNNYTTIGA ÄNDAMÅL

u_1 **Markreservat för allmännyttiga, underjordiska ledningar (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkra de allmänna ledningar som finns och som går över kvartersmark. Bestämmelsen uppfyller detaljplanens syfte genom att den möjliggör för den infrastruktur som krävs för att kunna utveckla verksamhetsområdet.

x_1 **Markreservat för allmännyttig gång- och cykeltrafik (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkra den befintliga gång- och cykelbanan genom planområdet. Bestämmelsen förhindrar inte möjligheten att gå eller cykla på gatukoppling som tillåts enligt t_1. Bestämmelsen uppfyller detaljplanens syfte genom att den möjliggör för den infrastruktur som krävs för att kunna utveckla verksamhetsområdet.

MARKRESERVAT FÖR GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR

g_1 **Markreservat för gemensamhetsanläggning (4 kap. 18 § PBL)**
Syftet är att göra området tillgängligt för biltrafik. Bestämmelsen bekräftar befintlig in- och utfartsgata. Bestämmelsen uppfyller syftet att möjliggöra en utveckling av verksamhetsområdet då detta förutsätter en trafikförbindelse.

SKYDD MOT STÖRNINGAR

m_1 **Svårutrymd byggnad ska utformas med minst en utrymningsväg 100 meter från anslutningspunkt för tankfordon på fastigheten Kalle Glader 6 alternativt minst en utrymningsväg i avskärmat läge**
Syftet är att ställa krav på riskminimerad utrymning vid händelse av olycka.

m_2 **Friskluftsintag på byggnad inom 50 meter från väg E6 ska placeras vända bort från väg E6**
Syftet är att säkerställa att tillkommande byggnad i närheten av E6 förses med frisk luft.

m_3 **Byggnader ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från väg E6**
Syftet är att ställa krav på riskminimerad utrymning vid händelse av olycka.

m_4 **Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse**

Syftet är att minimera exponering från effekterna av trafikbuller.

STÄNGSEL, UTFART OCH ANNAN UTGÅNG

Utfartsförbud (4 kap. 9 § PBL)

Syftet är att reglera var utfarter inte får finnas, med hänsyn till trafiksäkerhet, nivåskillnader och avstånd till korsningar. Bestämmelsen uppfyller syftet med detaljplanen genom att skapa goda förutsättningar för gång- och cykeltrafikanter att nå och röra sig genom området.

UTFÖRANDE

b_1 **Högsta tillåtna markbelastning är 20 kPa, därutöver ska byggnader utföras med pålgrund.**

Syftet är att begränsa belastning av marken inom planområdet. På grund av rådande markförhållanden med jorddjup mellan 9–30 meter lera krävs grundförstärkning, genom pålning, vid nybyggnation.

UTNYTTJANDEGRAD

e_1 **Största byggnadsarea är 50 % av fastighetsarean inom användningsområdet**

Syftet är att begränsa byggrätten så att de ytor som behövs, såsom parkering, lastning och lossning med mer, ryms inom respektive fasighet. Bestämmelsen uppfyller detaljplanens syfte om att utvecklingen ska ske med en, så långt som möjligt, bibehållen karaktär av bebyggelse varvat med natur och nivåskillnader.

VILLKOR FÖR STARTBESKED

a_1 **Startbesked får inte ges för byggnad förrän krav på säker hantering av brandfarlig vara uppfyllts inom Kalle Glader 6 och risker avhjälpts till en acceptabel nivå.**

Syftet är att hantera identifierad brandrisk från intilliggande fastighet innan byggnation får ske. Villkoret gäller för häktet, som är klassat som Verksamhetsklass 5D.

GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN

Genomförandebeskrivningen redovisar de organisatoriska, fastighetsrättsliga, ekonomiska och tekniska åtgärder som behöver vidtas för att genomföra detaljplanen. Den ska redovisa vem som vidtar åtgärderna och när de ska vidtas. Genomförandebeskrivningen har ingen självständig rättsverkan. Detaljplanens bindande föreskrifter framgår i stället av plankartan och dess planbestämmelser. Genomförandebeskrivningen förtydligar detaljplanens syfte ur genomförandesynpunkt och blir därigenom vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

TIDPLAN

Genomförande av planen beräknas påbörjas så snart detaljplanen vinner laga kraft. Detaljplanen förväntas vinna laga kraft fjärde kvartalet 2026 under förutsättning att detaljplanen inte överklagas. Byggnationen förväntas stå klar 2031.

HUVUDMANNASKAP

Huvudmannaskap innebär ett ansvar för utbyggnad, drift och underhåll av allmänna platser. Med huvudmannaskap har kommunen en rättighet, men även en skyldighet att lösa in allmän platsmark som ligger inom privatägda fastigheter. Huvudmannaskap innebär även att kommunen före genomförandetidens utgång ska ha upplåtit de allmänna platserna till allmänt nyttjande.

MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV

Marköverlåtelseavtal ska tas fram under planarbetet.

FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

Berörda fastighetsägare, kända rättighetshavare och delägare i eventuella samfälligheter framgår av fastighetsförteckningen. För att göra förändringar i fastighetsindelningen, ompröva gemensamhetsanläggningar, ändra rättigheter eller bilda ledningsrätt krävs en ansökan om lantmäteriförrättning. Vid förrättningen prövar lantmäterimyndigheten åtgärdens lämplighet, överenstämmelse med detaljplanen med mera. Fastighetsbildning inom kvartersmark sker på initiativ av fastighetsägarna själva.

Fastighetsbildnings-, ledningsrätts- och anläggningsåtgärder kan ske efter det att beslut om antagande av detaljplanen vunnit laga kraft. Förrättningskostnaderna debiteras enligt en av staten fastställd taxa. Ansökan ställs skriftligen till Lantmäteriet.

FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING

Detaljplanen innebär att Bokab erhåller mark av Kungälvs kommun.

FASTIGHET/ RÄTTIGHET	FASTIGHETSRÄTTLIGA KONSEKVENSER OCH MARKÖVERFÖRINGAR	EKONOMISKA KONSEKVENSER FÖR FASTIGHETSÄGARE	
		KOSTNADER	INTÄKTER
SOLBRÄCKE 1:7	Erhåller mark från Solbräcke 1:32 och avstår mark till Solbräcke 1:13	Lantmäteriförrättning, markköp	Försäljning av mark
SOLBRÄCKE 1:32	Avstår mark till Solbräcke 1:7	Lantmäteriförrättning	Försäljning av mark
SOLBRÄCKE 1:18	Upphävande av del av gemensamhetsanläggningen till förmån för allmänplatsmark GATA.	Lantmäteriförrättning	

Konsekvenser för fastigheter och rättigheter.

FASTIGHETSRÄTTSLIGA KONSEKVENSER OCH ÖVERENSKOMMELSER

Överenskommelser om fastighetsreglering ska upprättats mellan Kungälvs kommun och Bokab. Överenskommelserna ska innehålla aktuella markområden som ska regleras, ersättning för marköverföringar, tillträde samt betalansvar för lantmäteriförrättningen.

RÄTTIGHETER

Ledningsrätt

Eventuellt säkerställande av allmänna ledningar inom planområdet bör ske med ledningsrätt. Ansökan och bildande av ledningsrätt ombesörjs och bekostas av ledningsägaren.

Befintliga ledningsrätter ombildas eller säkerställs vid genomförandet av detaljplanen. Reservat för ledningsrätt finns utmärkt med **u-område** i plankartan.

Servitut

Inga servitut påverkas vid genomförandet av detaljplanen.

GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR

Befintlig gemensamhetsanläggning tas bort och ersätts med allmänplatsmark **GATA.**

AVTAL

EXPLOATERINGSAVTAL

Exploateringsavtal ska upprättas innan detaljplanen tas upp för antagande. Exploateringsavtalen ska bland annat reglera marköverlåtelser, medfinansieringsersättning för infrastruktur, utbyggnadsordning samt kostnads- och genomförandeansvar för åtgärder som krävs med anledning av exploateringen inom allmän platsmark och kvartersmark. Avtalet behandlar även utbyggnad av mark för allmän plats samt dagvattenhantering.

TEKNISKA FRÅGOR

TEKNISKA ÅTGÄRDER

El-, bredband- och teleförsörjning

Planområdet är anslutet till el-, bredband och telenät. Kungälv energi ansvarar för elnätet inom området. Exploatörerna ansvarar för utbyggnad av näten.

Elanslutningsavgifter uttages i enlighet med gällande taxa.

Värme

Inom planområdet ska exploatörerna verka för att kommande fastighetsägare ansluter sig till fjärrvärmesystemet. Fjärrvärme finns framdraget genom planområdet.

Marksanering

Respektive fastighetsägare ansvarar för erforderlig marksanering om sådan skulle behövas.

Avfall

Hantering av avfall ska följa var tids gällande avfallsplan och -föreskrifter.

Vatten, dag- och spillvatten

Planområdet ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp och består av utbyggd infrastruktur och anslutna befintliga verksamheter.

Brandvatten och släckvatten

Kommunen ansvarar för släckvattenförsörjning för tillkommande bebyggelse.

Dagvatten

Hantering av dagvatten ska följa Kungälvs kommuns vid var tid gällande dagvattenplan och policy detaljplanens bestämmelser.

Grundläggning och schaktning

Alla schakt- och packningsarbeten ska utföras i enlighet med AMA Anläggning 23.

Utskiftning av naturlig jord bör göras till minst dimensionerande tjäldjup, motsvarande 1,2 meter, då siltig lera kategoriseras som tjälfarlighetsklass 4. Alternativt bör konstruktioner isoleras mot tjälnedträngning på ett konstruktivt sätt. Detta gäller för exempelvis byggnader, gator och ledningar.

Nya gator och allmänna ytor som anläggs i områden med lös kohesionsjord rekommenderas att grundläggas med förstärkning, exempelvis kompensationsgrundläggning eller markförstärkning med kalk- och cementpelare. Upplyft ska alltid kontrolleras vid dimensionering av kompensationsgrundläggning.

Ledningar i leran rekommenderas anläggas med förstärkt ledningsbädd. Schaktning och återfyllnad bör följa gällande AMA-beskrivning för respektive jordmaterial. Förstärkt ledningsbädd kan exempelvis utföras med geotextil, geonät och 300 millimeter packat krossmaterial under ledningsbädd. Materialavskiljande lager för ledningar ska utföras med geotextil klass N2 i jord.

Nya gator och ledningar belägna ovan morän eller berg bedöms kunna utföras konventionellt utan förstärkningsåtgärd.

Mer detaljerad erosionsrisk ska värderas i samband med att man upprättar ny byggnation vilket försämrar de naturliga vägarna för vattentransport i området. För att minska risken för erosion bör erosionsskyddande åtgärder tillämpas vid områden som bedöms som känsliga, exempelvis dammar.

Omgivningspåverkan

Inför markarbeten ska en riskanalys för vibrationsalstrande arbeten upprättas. Den ska omfatta närliggande fastigheters grundläggning, riktvärden för vibrationer och behov av förstärkning vid bergschaktning. Besiktning av egendom ska ske före och efter arbetet.

Vid pålningsarbeten ska omgivningspåverkan analyseras för att styra val av påltyp och kontrollprogram.

Vid schakt- och fyllnadsarbeten krävs åtgärder för att undvika grundvattensänkning som kan orsaka sättningar. Utgångspunkten är att portrycksprofilen bibehålls utan permanent dränering under vald grundvattennivå. För att undvika grundvattensänkning vid ledningsläggning kan tät lerbarriär användas.

Arbetsmiljö

Innan uppställning av exempelvis pålkranar och kranar, upplag eller andra tunga markbelastningar under byggnationstiden ska anvisningar från ansvarig geotekniker tas fram vad gäller erforderlig markförberedelse som förstärkningsbädd med mera.

Kontrollprogram

Schaktnings- och grundläggningsarbeten ska ske i samråd med geoteknisk sakkunnig enligt kontrollprogram. Åtgärdsplan för avvikande jordförhållanden och schaktbottenbesiktning ska göras innan grundläggning. Kontrollprogrammet ska omfatta markförskjutningar, befintliga anläggningar, temporära stödkonstruktioner samt gränsvärden för rörelser, vibrationer och porvattentryck. Vid pålning ska pålordning och omfattning av lerproppsdragning (med augerborr/propprör) ingå.

Brandsäkerhet

Starbesked är villkorat i denna detaljplan. Innan startbesked kan ges måste risker kopplade till hantering av brandfarlig vara inom fastigheten Kalle Glader 6 åtgärdas. Denna process sker parallellt med planarbetet. Dialog mellan exploatör och markägare pågår och risken ska vara hanterar innan byggnaden får tas i bruk.

UTBYGGNAD ALLMÄN PLATS

Kostnader fördelas efter plannyttan (BTA) mellan exploatörerna och kommunen utför utbyggnad av allmän plats. Kommer att avtalas om i exploateringsavtal.

UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP

Utbyggnad av vatten- och avloppsanläggningar inom planområdet utförs av kommunen. Kostnaderna för utbyggnaden fördelas mellan exploatörerna utifrån respektive fastighets plannytta (beräknad bruttoarea, BTA). Fördelning av kostnader och ansvar kommer att regleras i särskilda exploateringsavtal mellan kommunen och berörda exploatörer. Eventuell omläggning eller flytt av befintliga ledningar inom planområdet bekostas av den fastighetsägare som har nytta av åtgärden. För att undvika grundvattensänkning vid anläggandet av ledningar kan barriärer av tät lera brukas. Tillkommande ledningar inom kvartersmarken kommer att regleras med självfall och kommer att studeras närmare under planprocessen.

EKONOMISKA FRÅGOR

PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Exploatörerna betalar samtliga kostnader som uppkommer i samband med detaljplanen.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Inom området skapas en utökad utnyttjandegrad som i sin tur gör att verksamheter ytterligare kan utvidgas.

Varje fastighetsägare svarar för kostnader inom respektive fastighet utlagd som kvartersmark.

Kostnadsfördelningen regleras genom avtal som upprättas mellan Bokab och fastighetsägarna.

PLANAVGIFT

Ingen planavgift kommer att tas ut i samband med bygglov.

DRIFT ALLMÄN PLATS

Kommunen som huvudman för allmän plats kommer att få kostnader för drift och underhåll av gator.

DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Exploatörerna bekostar utbyggnad och omläggning av allmänna VA-anläggningar som krävs för exploateringen.

GATUKOSTNADER

Kostnaden för utbyggnad av allmän plats i form av gata, gång och cykel inom planområdet regleras i exploateringsavtal mellan Bokab och kommunen.

FORNLÄMNINGAR

Inom planen finns fornlämningar inom kvartersmark som är slutundersökta.

PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

MILJÖBALKEN (1971:948)

Markavvattningsföretag/dikningsföretag

Hela planområdet omfattas av generellt förbud mot markavvattning enligt miljöbalken, viket gäller för större delen av södra och mellersta Sverige. Syftet med markavvattningsförbudet är att skydda och bevara våtmarker. Markavvattning kräver alltid tillstånd enligt miljöbalken, men mark som omfattas av markavvattningsförbudet behöver utöver detta även dispens hos länsstyrelsen för att kunna genomföras. Planförslaget kan innebära att dispens behöver sökas för bortledning av grundvatten, till exempel i samband med stabiliseringsåtgärder såsom pålning.

Anmälan om vattenverksamhet

Att anlägga en gatukoppling över bäcken kräver anmälan om vattenverksamhet till Länsstyrelsen i enlighet med 11 kap. MB. Anmälan kommer att göras innan antagande av detaljplanen. I den naturvärdesinventering som gjorts framgår att inga djurarter har identifierats i området. Bäcken är utrustad med vandringshinder för fisk vid E6, vilket gör att fisk inte vandrar upp i planområdet. De skyddsvärda träd som identifierats påverkas ej av föreslagen lokalisering av gatukoppling på bro över bäcken. Bäcken är redan kulverterad på flera ställen inom området. Intill föreslagen vägbro finns redan idag en bro för gång- och cykel som är utformad som rörbro, vilket är den rekommenderade utformningen för den nya gatukopplingen. Röret ska utformas med tillräcklig dimension så att vattenflödet inte påverkas negativt.

FASTIGHETSBILDNINGSLAG (1970:988)

Vid planens genomförande kommer ny- och ombildning av fastigheter samt rättigheter att aktualisera fastighetsbildningslagen.

ANLÄGGNINGSLAG (1973:1149)

Nybildandet av gemensamhetsanläggningar i samband med planens genomförande kommer att aktualisera anläggningslagen.

LEDNINGSRÄTTSLAG (1973:1144)

Planförslaget förutsätter att ledningsrätter tillskapas för respektive ledningsägares anläggningar varvid ledningsrättslagen aktualiseras.

UPPLYSNINGAR

Bygglov och marklov söks hos Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälvs kommun.

Ansökan om fastighetsbildning görs hos statliga Lantmäteriet i Göteborg.

Berörd fastighetsägare, tomträttsinnehavare eller nyttjanderättshavare ansöker om och bekostar samtliga erforderliga tillstånd till exempel bygglov, tillstånd enligt miljöbalken med mera, som erfordras för verksamhet och/eller för åtgärder inom detaljplanen. Respektive tillståndsmyndighet tar ut en avgift enligt taxa för att behandla tillståndsansökan.

PLANERINGSUNDERLAG

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

GÄLLANDE DETALJPLANER

- Solbräcke projekt Rollsbohöjd m.m., nr. 1761, år 1988-10-26
- Del av Solbräcke projekt Rollsbohöjd, nr. 1761a, år 2000-12-08
- Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286, år 2001-07-17
- Del av Solbräcke verskamhetsområde, nr. 286a, 2003-01-07
- Bostäder i Ullstorp, nr. 314, år 2005-01-05

GRUNDKARTA

- Grundkarta 2025-08-19

ÖVERSIKTSPLAN

- ÖP2010

MILJÖBEDÖMNING

- Undersökning av betydande miljöpåverkan, 2025-11-14

ÖVRIGA KOMMUNALA STYRDOKUMENT

- Dagvattenpolicy, 2023
- VA plan- 2024
- Dagvattenhandbok, 2024
- Kommunens strategiska mål
- Grönplan, 2006
- Energiplan, 2024
- Mobilitetspolicy 2023
- Parkeringsnorm, del av mobilitetspolicy 2023

REGIONALA PLANERINGSUNDERLAG

REGIONPLAN

- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
- Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2022–2033

UTREDNINGAR

- Dagvatten- och skyfall, Ramboll 2025-12-12
- Geoteknik MUR, Awer 2025-11-21
- Geoteknik PM, Awer 2025-11-21
- Naturvärdesinventering, Naturcentrum 2025-09-15
- Flyghinderanalys, Luftfartsverket 2025-09-25
- Markundersökning, WSP 2025-05-5
- Trafikutredning, Ramboll 2025-12-17
- Riskbedömning, Ramboll 2025-11-11

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

KOMMUNALA

DETALJPLAN

Planområdet ingår i fem gällande detaljplaner:

- Solbräcke projekt Rollsbohöjd m.m., nr. 1761, år 1988-10-26
- Del av Solbräcke projekt Rollsbohöjd, nr. 1761a, år 2000-12-08
- Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286, år 2001-07-17
- Del av Solbräcke verskamhetsområde, nr. 286a, 2003-01-07
- Bostäder i Ullstorp, nr. 314, år 2005-01-05

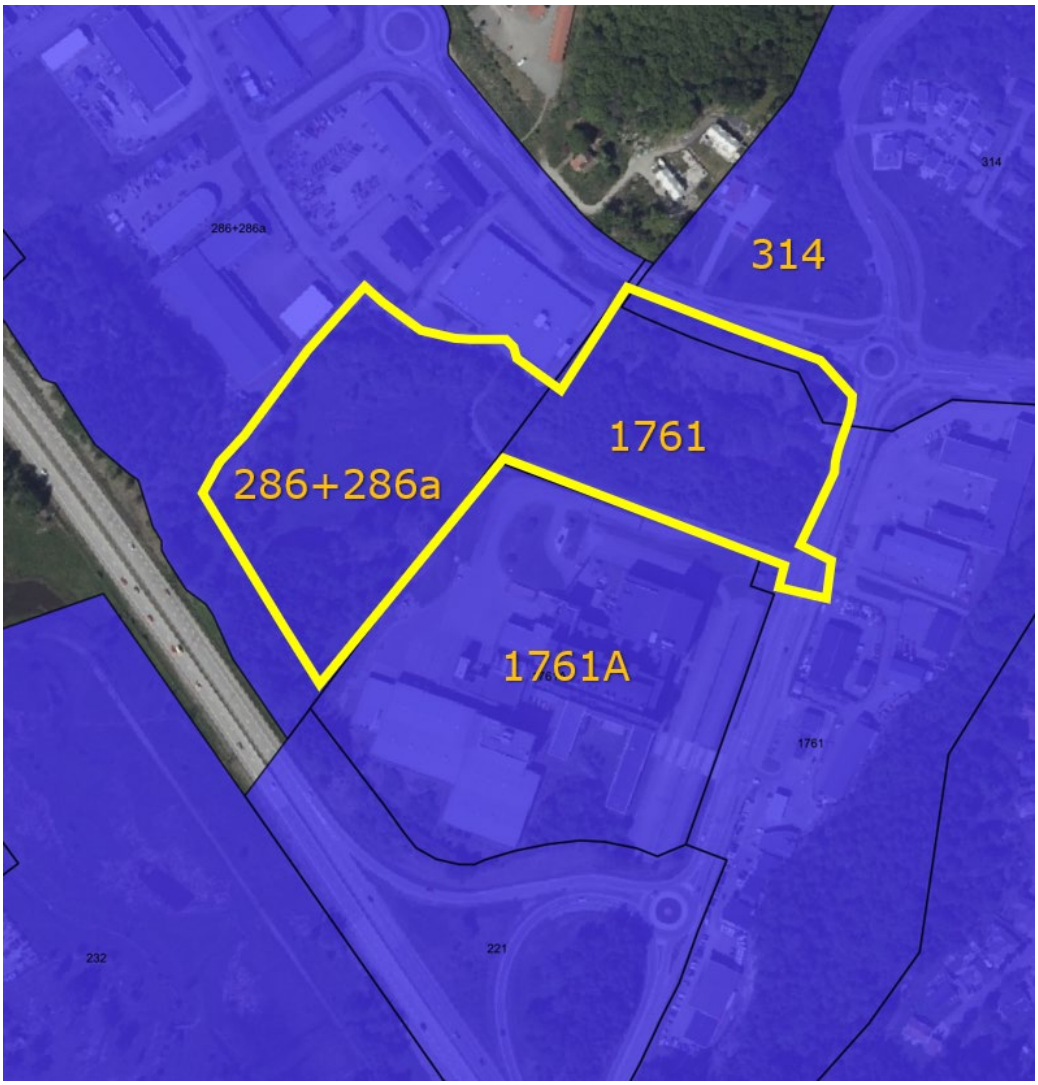

Aktuellt planområde markerat med gul linje. Gällande detaljplaner visas med blå yta med svart linje, numrerade.

Solbräcke projekt Rollsbohöjd m.m., nr. 1761

Den del av marken som berörs av aktuell detaljplan är planlagd för småindustri och kontor (J_1K) som inte får vara störande för omgivningen, med en byggrätt som begränsas till högsta

byggnadshöjd motsvarande 13 meter samt att högst en tredjedel av tomten får bebyggas. Längs Karebyvägen och Rollsbovägen kravställs att plantering ska anordnas. Mot den fastighet som idag huserar Swedish Match ska en vattenspegel kunna anordnas.

Del av Solbräcke projekt Rollsbohöjd, nr. 1761a

Delen som ingår i aktuell detaljplan är reglerad som industrimark som inte får bebyggas, som ska vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar och gemensamhetsanläggning. I övrigt innebär planändringen en högsta tillåten byggnadshöjd över nollplanet motsvarande 53,5 meter samt att enstaka skorstenar och huvar på tak lokalt kan komma att överskriva högsta byggnadshöjd.

Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286+286a

Marken inom aktuell del av detaljplanen är reglerad för industri och kontor som inte får vara störande för omgivningen. Byggrätten begränsas till 50 procent av fastighetens storlek samt en högsta tillåten totalhöjd motsvarande 12 meter. Byggnad ska placeras minst 15 meter från gräns till annan fastighet inom kvarteret. Bäckfåran med vegetation ska bevaras och för marken kring bäcken krävs kompletterande geoteknisk undersökning, annars tillåts ingen markbelastning. Ändringen av detaljplanen omfattar två interna lokalgator som inte påverkan aktuellt planområde.

Detaljplan för bostäder i Ullstorp, nr. 314

Marken som angränsar aktuell detaljplan är planlagd som allmän plats för genomfart. En cirkulationsplats förbinder den östvästliga Karebyvägen med Rollsbovägen söderut och Ullstorpsvägen norrut.

PLANBESKED

Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-19 (KS2025/1719, § 326/2025), att ge positivt planbesked. Planläggning bedömdes kunna påbörjas omedelbart.

ÖVERSIKTSPLAN

Den gällande översiktsplanen, ÖP 2010, pekar ut planområdet som *”Verksamhetsområde”.*

Kommunen arbetar med att ta fram ett förslag till ny översiktsplan, ÖP 2050, som planeras att ställas ut på samråd under december 2025 – januari 2026.

Utsnitt ur gällande Översiktsplan, 2010. Aktuellt planområdet inringat i gult och markerat som befintligt verksamhetsområde, blått.

KOMMUNALA STRATEGISKA MÅL

Planförslaget bedöms bidra till kommunens strategiska mål om:

- att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
- hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete sysselsättning för som står längst från arbetsmarknaden

I enlighet med kommunens resultatmål bidrar planförslaget till en planeringsberedskap för verksamhetsmark och servicefunktioner. Detaljplanen bedöms ge kommunen god framförhållning gällande strategisk planering för att på ett effektivt sätt möta medborgarnas, marknadens och den kommunala organisationens efterfrågan och behov av bostäder, verksamhetsmark och handel. Planförslaget bedöms även bidra till resurshållning av mark i kommunen genom att utveckla ett redan etablerat verksamhetsområde.

DAGVATTENPOLICY

Dagvattenpolicyn syftar till att skapa en tydlig och gemensam grund för kommunen att använda sig av i de olika frågorna som rör dagvatten. I policyn nämns till exempel strategier för att minska höga dagvattenflöden:

- Göra medvetna och motiverade materialval för ytor samt begränsa arealen hårdgjorda ytor.
- Aktivt använda sig av och ställa krav på trög, ytlig avledning samt lokalt omhändertagande och fördröjande nära källan. Detta gäller både vid exploatering och vid anpassning av befintliga områden
- Avsätta plats för avledning och utjämning i alla skeden av fysisk planering. Detta görs med fördel genom att lokala förhållanden såsom grönområden och låglänta stråk tillvaratas.
- Ställa krav på att fördröjning av dagvatten i första hand sker inom fastighet/kvartersmark vid nyexploatering och ombyggnad i befintliga områden.
- Säkerställa att förutsättningar för avledning och utjämning av dagvatten utreds i samtliga samhällsbyggnadsprocesser.
- Ställa krav på fördröjning utifrån nedströms lokaliserade system och mottagande recipients känslighet.
- Arbeta aktivt för att separera dagvatten från spillvattensystemet och därigenom minska bl.a. kostnader för pumpning och rening.

VA-PLAN

Kungälvs kommuns VA-plan 2024 är ett styrdokument som beskriver hur kommunen ska hantera vatten- och avloppsförsörjningen inom hela sitt område, både inom och utanför det kommunala verksamhetsområdet för VA. Planen syftar till att ge en samlad och tydlig bild av den nuvarande VA-försörjningen och att beskriva strategier för framtida utveckling och förbättringar. Ett bra vatten- och avloppssystem är grunden för all samhällsutveckling. Kungälvs kommun arbetar kontinuerligt med att förbättra och bygga ut VA-systemet för att möta både nuvarande och framtida behov. Information om pågående VA-projekt inom kommunen finns tillgänglig för allmänheten. Genom att implementera VA-planen strävar Kungälvs kommun efter att säkerställa en hållbar och effektiv VA-försörjning som stödjer kommunens tillväxt och invånarnas välbefinnande.

GRÖNPLAN

Verksamhetsområden genererar många arbetstillfällen. Utemiljön har som funktion att ge möjlighet till avkoppling och rekreation på lunch och kafferaster samt att vara i en stimulerande miljö att komma till på morgonen. Vegetation och grönytor fungerar som luftrenare och luftfilter. En tilltalande utemiljö i verksamhetsområden är positiv för såväl kommunens som företagens marknadsföring.

ENERGIPLAN

I energiplanen anges att fysisk planering och nybyggnation ska ske på ett sätt att det bidrar till ett samhälle där invånarna enkelt kan leva energieffektivt oberoende av fossila energikällor. Att i den fysiska planeringen ha med sig grundtanken att det ska vara enkelt att leva energieffektivt och fossilfritt är en grund för omställningen av samhället. Hur samhället byggs ut framåt är avgörande för invånarnas tillgång till kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, laddinfrastruktur och energieffektiva bostäder och därmed möjligheten till hållbara val i vardagen. De hus, byggnader och områden som byggs idag kommer stå många decennier och måste uppfylla framtidens krav på energieffektivitet. Om inte förutsättningarna byggs in från början kommer omställningen bli mer kostsam.

MOBILITETSPOLICY

Kommunens Mobilitetspolicy 2023 fastställer riktlinjer för ett hållbart och effektivt transportsystem. Policyn syftar till att minska bilberoendet och främja gång, cykel och kollektivtrafik genom en helhetssyn på mobilitet. Den betonar vikten av att stadsutvecklingen sker i kollektivtrafiknära lägen och att trafikplaneringen bidrar till en mer tillgänglig och attraktiv stadsmiljö.

PARKERINGSNORM, DEL AV MOBILITETSPOLICY

Som en del av mobilitetspolicyn reglerar Parkeringsnormen 2023 antalet parkeringsplatser vid ny- och ombyggnation. Normen är utformad för att skapa en balans mellan parkeringsbehov och hållbara transportlösningar. Den innehåller riktlinjer för bostäder, verksamheter och andra byggnader samt flexibla lösningar som samnyttjad parkering, bilpooler och förbättrade cykelparkeringsmöjligheter. Målet är att optimera markanvändningen och främja mer hållbara resvanor.

NATUR

Naturmarken inom planområdet utgörs till stor del av igenvuxen skog, medan de höga naturvärdena finns längs bäcken.

Inom planområdet förekommer ask och skogsalm, vilka är rödlistade arter. Flertalet av dessa träd ligger utmed bäcken och kommer att bevaras. De träd som ligger inom kvartersmarken och som går att bebygga kommer att tas bort.

Flygfoto från sydväst till nordost. Planområdet markerat i gult.

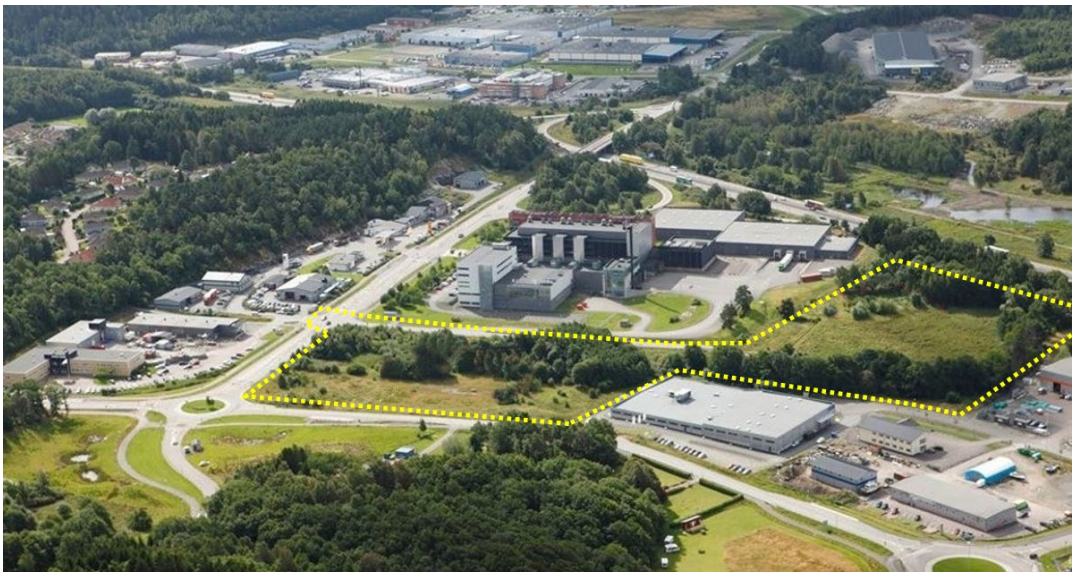

Flygfoto från norr till söder. Planområdet markerat i gult.

REGIONALA

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR VÄSTRA GÖTALAND 2021 – 2030

Utvecklingsstrategin är en vägledning för hur regionen ska utvecklas fram till år 2030. Visionen anger strategier för utveckling mot ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Utifrån målen i visionen är följande relevant för planförslaget:

- Miljö och klimat: mål om att minska klimatpåverkan och främja hållbarhet. Detaljplanen möjliggör för förtätning i anslutning till befintlig infrastruktur
- Ekonomisk utveckling: Genom att möjliggöra utveckling av verksamhetsområdet möjliggörs nya arbetstillfällen vilket kan gynna ekonomin i regionen

REGIONAL PLAN FÖR TRANSPORTINFRASTRUKTUREN I VÄSTRA GÖTALAND 2022–2033

Syftar till att förbättra tillgängligheten i hela regionen genom att fokusera på olika funktioner i transportsystemet, både för person- och godstransporter.

E6 ingår i Trafikverkets *funktionellt prioriterade vägnät* (FVP) och är en del av det nationella stamvägnätet. FVP innefattar vägar med viktiga funktioner för godstransporter, långväga personresor, dagliga personresor och kollektivtrafik.

STRUKTURBILD FÖR GÖTEBORGSREGIONEN

Strukturbild för Göteborgsregionen innehåller överenskommelser för fysisk planering och utgör en gemensam ansats för att skapa en långsiktigt hållbar regional struktur.

Strukturbilden fokuserar på storstadsområdet och definierar fem huvudstråk. Dessa stråk är avsedda att utvecklas genom attraktiv kollektivtrafik, levande stationssamhällen och god infrastruktur. Kungälv ligger utmed ett av huvudstråken.

MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

Planförslaget möjliggör utveckling av verksamhetsområde, vilket kan leda till nya arbetstillfällen. Kungälvs kommun och Solbräcke har goda pendlingsmöjligheter intill E6, med såväl bil som kollektivtrafik, vilket gör att arbetstillfällena kan gynna även intilliggande kommuner.

NATIONELLA

VIKTIGA SAMHÄLLSFUNKTIONER

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har kartlagt viktiga samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Funktionerna används för att identifiera samhällsviktiga verksamheter.

Inom sektorn för ordning och säkerhet har rättskedjan identifierats som viktig samhällsfunktion. Funktionen omfattar verksamhet som bedrivs för att upptäcka och förhindra brott, ingripa mot brott och ordningsstörningar samt utreda brott, lagföring, avgöra mål och ärenden samt verkställande av straffrättsliga påföljder.

Inom sektorn för demokrati och beredskap har dömande och rättsvårdande verksamhet identifierats som viktig samhällsfunktion. Det avser förmågan att upprätthålla den dömande och rättsvårdande verksamheten vid allmänna domstolar, allmänna förvaltningsdomstolar, hyres- och arrendenämnder samt förmågan att upprätthålla handläggning av vissa rättshjälpsärenden och återkrav till staten.

RIKSINTRESSEN

Det aktuella planområdet ligger inte inom något riksintresseområde men ansluter till E6 som är ett riksintresse för kommunikationer. Vägen utgör en del av det nationella stamvägnätet och är av stor betydelse för både regionala och nationella transporter.

Planområdet ligger i anslutning till E6 och planförslaget kan medföra ökad trafik till och från området samt viss visuell påverkan på vägmiljön. Planförslaget bedöms dock inte påtagligt försvåra riksintressets funktion, men påverkan beaktas genom utformning av bebyggelse, vegetation och trafikanslutningar

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Planområdet har sedan tidigare varit planlagt för industrimark men har inte byggts ut. Marken har historiskt utgjorts av en äldre gård med omgivande jordbruksmark. Området ligger i anslutning till E6, som är ett riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Planförslaget kan medföra ökad trafik till och från området samt viss visuell påverkan på vägmiljön.

Genom en del av planområdet löper en bäck med höga naturvärden, som i vissa delar är kulverterad. Dessa värden ska bevaras och skyddas genom att naturmark avsätts som prickmark samt genom planbestämmelser som skyddar särskilt värdefulla träd.

Inga kända kulturmiljö- eller friluftsintressen berörs av planförslaget. Planen innebär ett effektivt nyttjande av redan planlagd mark i ett läge med god tillgång till infrastruktur, vilket bedöms vara förenligt med hushållningsbestämmelsernas krav på en långsiktigt hållbar mark- och vattenanvändning.

Sammantaget bedöms planförslaget vara förenligt med bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken, då det möjliggör utveckling av området utan att påtagligt skada riksintressen eller andra allmänna intressen.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer (MKN) är regler om kvaliteten på mark, vatten och miljön. Det finns MKN för luft, vatten och buller. MKN för luftkvalitet anger en viss halt av ett ämne som inte får överskridas. MKN för buller anger nivåer som ska eftersträvas. MKN vatten är bestämmelser om vattenmiljöers kvalitet.

MILJÖ

DAGVATTEN

Planområdet är cirka 4,9 hektar och planlagt som kvartersmark för industriändamål. Inom området finns en öppen bäck som avleds via en trumma under E6:an till Rollsbo våtmark. Del av bäcken har tidigare kulverterats. Ytvatten i planområdet har Nordre älv som slutrecipient, klassad med måttlig ekologisk status. Den kemiska statusen uppnår ej god. Miljökvalitetsnormen är att god ekologisk status ska uppnås senast år 2033. Det bedöms i dagsläget vara tekniskt omöjligt att sänka halter av difyleneter och kvicksilver (som förekommer i Sveriges samtliga ytvattenförekomster) till nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus.

Området utgörs i huvudsak av urberg och glacial lera, vilket är en tät jordart som ger begränsad möjlighet till lokal infiltration. Den östra delen av fastigheten är belägen på omkring +22,5–23,5 och lutar generellt i sydvästlig riktning, mot lågstråket som övergår till en öppen bäckfåra. Även den västra delen av fastigheten lutar mot bäcken, inom detta finns en lokal höjdrygg på cirka +25,5.

Erforderlig fördröjningsvolym beräknas enligt rekommendationer från Kungälvs kommuns dagvattenpolicy, som anger fördröjning av 3 kubikmeter per 100 kvadratmeter hårdgjord yta. För samtliga beräkningar för framtida situation antas en klimatfaktor på 1,25 enligt rekommendationer i P110. Avrinningskoefficienten ansätts till 0,7 i enlighet med P110 som rekommenderar en koefficient mellan 0,5 och 0,7 för industrimark med slutet byggnadssätt. Den högre koefficienten valdes då planområdet är delvis kuperat samt att stor del av området ämnas att hårdgöras. Dagvattnet ska bromsas upp och vara rent när det når recipienten och markens hydrologiska balans ska bevaras.

Markavvattningsföretag

Markavvattningsföretaget Arntorp m.fl. DF 1913 har troligtvis uppförts i syfte att dränera mark för jordbruksändamål. Eftersom båtnadsområdet idag huvudsakligen utgörs av Rollsbo våtmark bedöms de förutsättningar som förelåg vid markavvattningens uppförande ha förändrats och dess primära syfte försvunnit.

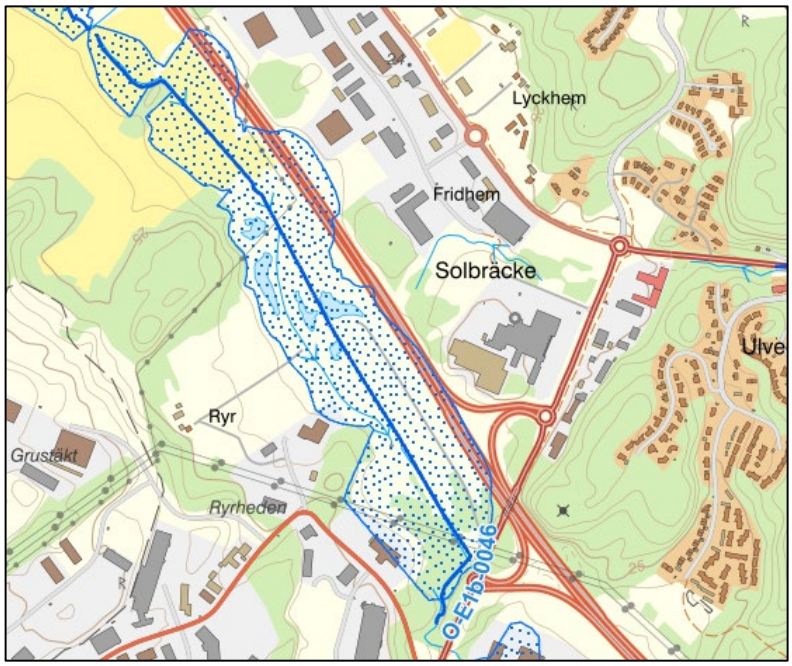

Markavvattningsföretag inom planområdet markerade i blått.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

Markföroreningar

En miljöteknisk markundersökning har genomförts av WSP (2025).I fastighetens nordöstra och sydöstra delar förekommer uppfyllnadsmassor som tillförts mellan 1970–1990-talet. Fyllnadsmaterialet består av sand, sten och lera med inblandning av asfalt, tegel och metall, med mäktighet på cirka 1–2,5 meter. Den västra delen består huvudsakligen av naturlig lera och mulljord, med endast lokala rivningsrester efter tidigare bebyggelse (bondgård).

Marken lutar mot sydväst och ytligt markvatten leds till en bäck som passerar området. Fastigheten är i Länsstyrelsens EBH-stöd (ID 160019) registrerad som ett potentiellt förorenat område.

Undersökningen visar:

- Förhöjda halter över riktvärde för känslig markanvändning (KM) av PAH, PCB, bly, kvicksilver och kobolt i fyllnadsmassor i östra delen.
- Halterna understiger riktvärde för mindre känslig markanvändning (MKM).
- PFAS har påvisats i ett grundvattenprov, samt naturligt förhöjda halter av arsenik och kobolt i underliggande lera.

HÄLSA OCH SÄKERHET

MÄNNISKORS HÄLSA OCH SÄKERHET

För att bedöma om föreslagen markanvändning är lämplig har en riskbedömning, Ramboll 2025-11-11, tagits fram. De huvudsakliga identifierade riskkällorna utgörs av väg E6 vilket är en transportled för farligt gods samt förekommande hantering av brandfarlig vara på intilliggande fastighet, Kalle Glader 6, tillhörande Swedish Match. Avståndet mellan E6 (vägkant) och fastighetsgräns uppgår till ungefär 45 meter.

Inom fastigheten Solbräcke 1:41 förekommer en drivmedelstation. Kortaste avståndet mellan stationen och planområdet uppgår till ca 150 meter.

OMGIVNINGSBULLER

Det finns befintliga verksamheter och tung trafik i närområdet kring Solbräcke. Området är påverkat av trafikbuller från E6.

Vad gäller industribuller och byggplatsbuller bedöms ljudnivåer bli som högst under byggtid, men kommer inte att överskrida gällande riktvärden. Ljudnivåer som alstras från industribuller, som takfläktar och industritrafik beräknas bli låga och underskrida gällande riktvärden med god marginal.

Närmaste bostad ligger norr om Karebyvägen, cirka 90 meter från befintlig industri. Markanvändningen är i gällande detaljplan reglerad som kvartersmark för industri.

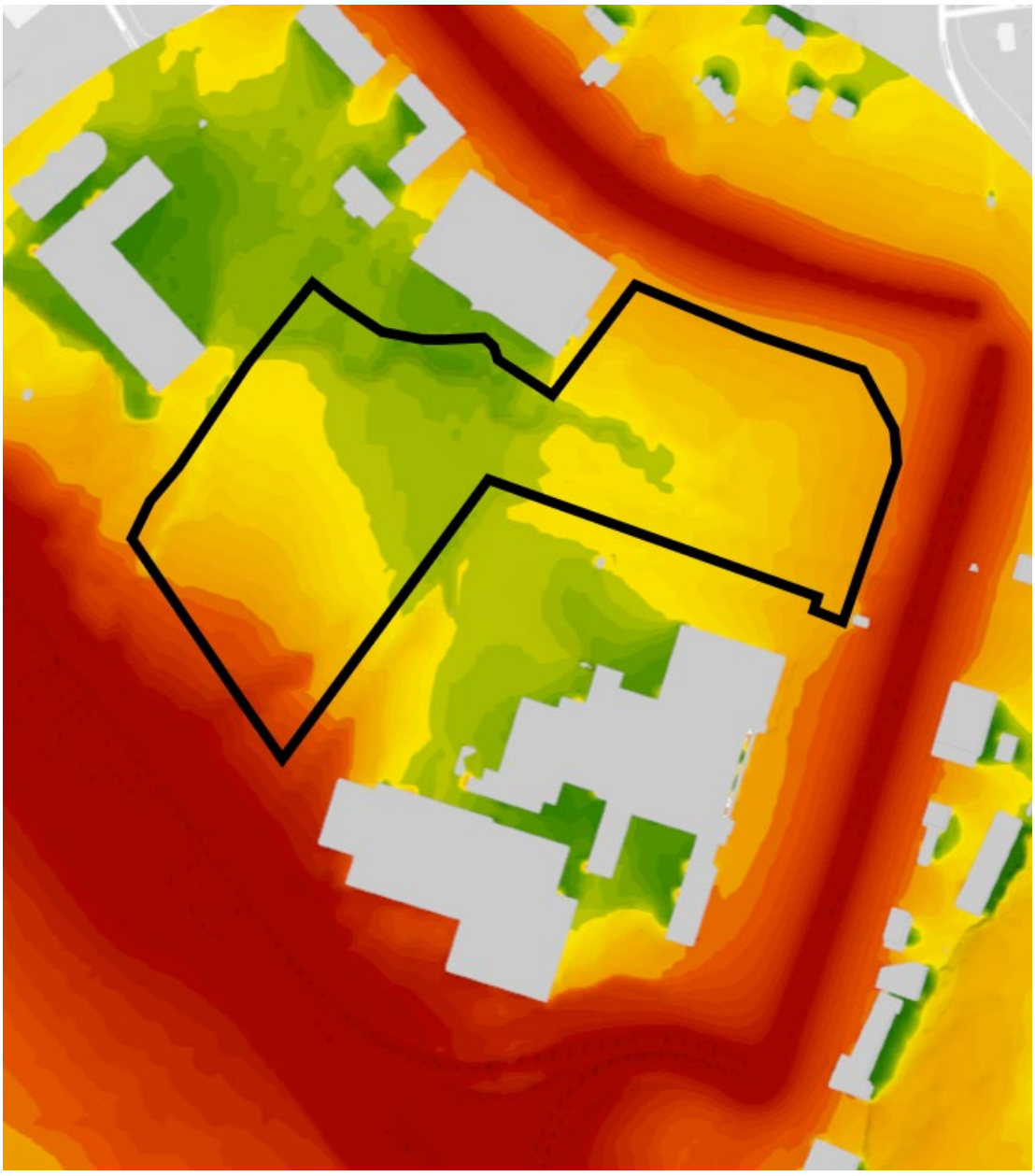

Befintlig påverkan av trafikbuller. Mörk- till ljusgrön motsvarar 0–55 dBA,
gult till orange motsvarar 55–65 dBA, orange till mörkröd motsvarar 65–90 dBA, Forma 2025.

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

I genomförd skyfallsanalys av Ramboll framgår befintliga lågpunkter (LX) och sannolika rinnvägar (RX) vid skyfall. Resultatet beaktar inte infiltration, vilket går i linje med den glaciala lerans förmåga i egenskap av mättad jordart. Resultatet visar fylla lågpunkter efter att ytan belastats med ett 100-årsregn, med en varaktighet på 6 timmar och klimatfaktor 1,25. Samtliga nio lågpunkter är relativt grunda och magasinerar sammanlagt cirka 73 kubikmeter vatten.

Rollsbo våtmark anlades 2012 men ligger inom ett äldre markavvattningsföretag. Våtmarken anlades för att komma till rätta med översvämningar som ofta inträffade vid höga vattenflöden. Rollsbo våtmark renar och fördröjer vatten som kommer från Munkegärde och de norra delarna av Komarksbäcken (Naturcentrum AB, 2025). Den tekniska beskrivningen anger att våtmarken dimensionerats för att kunna hantera dimensionerande flöden upp till 50-årsflöden. Specifikt medger magasinet utjämning av 75 % av varaktigheten under dygnet för en sådan händelse (DHI Sverige AB, 2010).

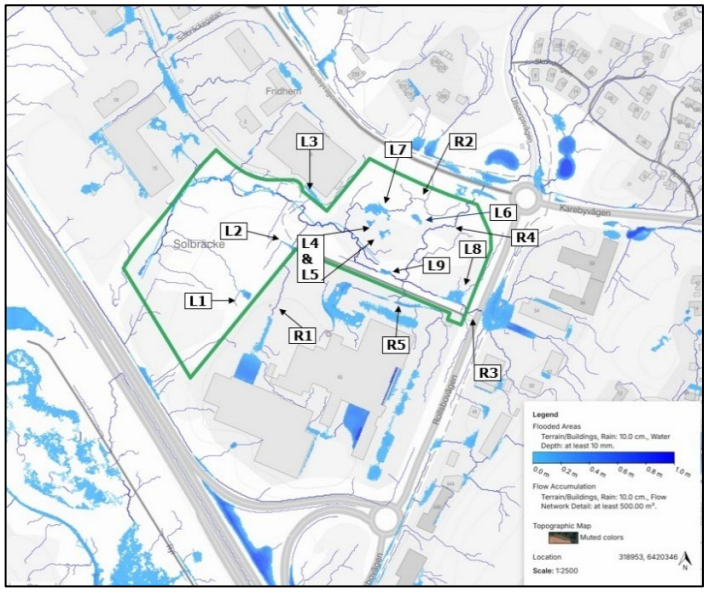

Lågpunktskartering för planområdet vid befintlig situation, Scalgo Live

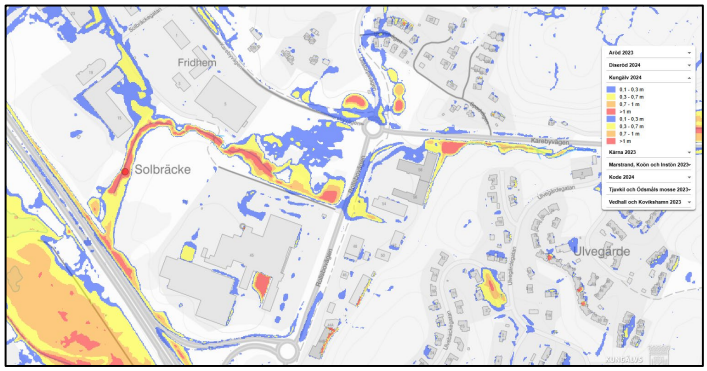

Kungälvs kommuns skyfallsmodell, Kungälv 2025

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Den geotekniska utredningen delar in planområdet i två delar; delområde 1 och delområde 2.

Topografin är relativt plan i delområde 1 och mer kuperad i delområde 2 där markhöjderna varierar mellan +15,1 och +23,2. Ytbeskaffenheten inom planområdet består främst av glacial lera följt av berg inom och angränsade till delområde 1. Ställvis vilar ett tunt moränlager ovan bergöverytan. Inom planområdet bedöms jordprofilen bestå av mulljord eller fyllning ovan lera följt av friktionsjord på berg. Jorddjupen i delområde 1 varierar mellan 0 och 10 meters djup. Inom delområde 2 har jorddjup upp till 31 meters djup påträffats.

Områdesindelning i geoteknisk utredning.

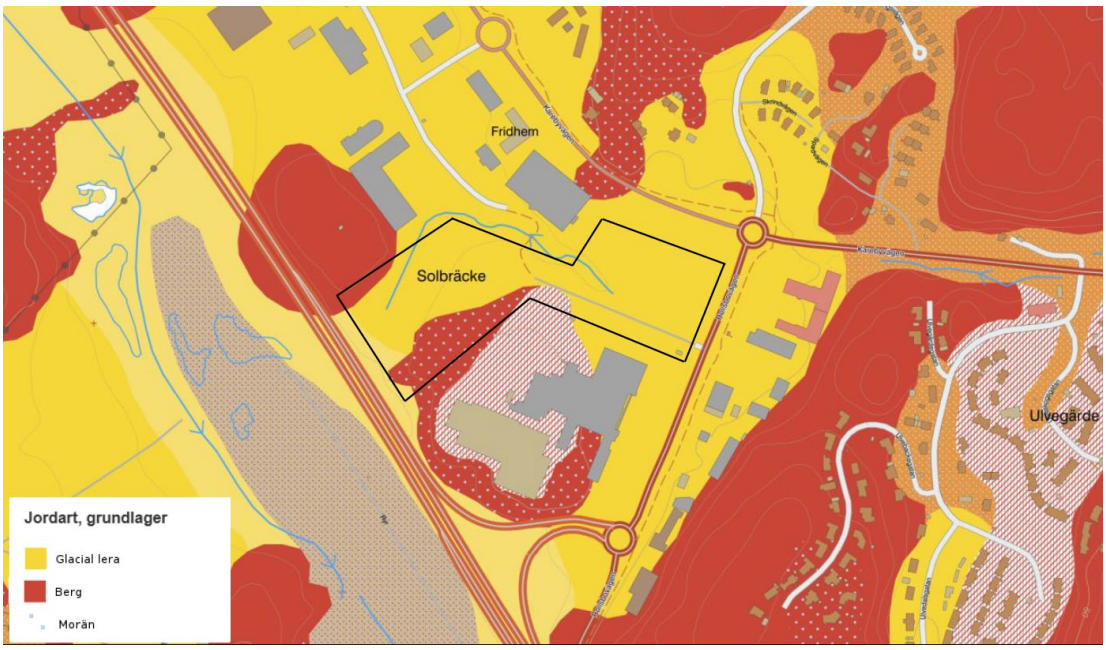

Utdrag ur SGU:s jordartskarta med planområdet markerat i svart, SGU 2025.

Silt har dokumenterats i området som bedöms vara av tjälfarlighetsklass 4 och är mycket tjälflytande och flyktig jordart som eroderar kraftigt vid nederbörd och annan yttre påverkan. Dimensionerande tjäldjup i Kungälv är 1,2 meter. Material med tjälfarlighetsklass 4 har dokumenterats ner till 5 meters djup.

RADON

Marken i planområdet är klassad som lågriskområde för radon. Fyllnadsjord anses som genomsläpplig för radongaser, till skillnad från lerjord.

RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION

Det bedöms pågå måttlig erosion längs befintliga bäckar. Ställvisa lokala skred samt lutande träd har observerats, vilket är incitament på pågående erosion.

SÄTTNINGAR

Vid byggnation utan förstärkning kommer långtidsbundna sättningar utvecklas vid en belastning på 10 kPa. Variationen hos lermäktigheterna inom delområdena kan även leda till differentialsättningar även om lasten hålls konstant. Flera grundläggningsmetoder för planerade byggnader kan rekommenderas men styrs av val av konstruktion, placering inom undersökningsområdet samt lastnedräkning och tolerans mot sättningar.

STABILITET

Stabilitetsanalyser för befintliga och framtida förhållanden har gjorts inom delområde 1. Inga beräkningar har gjorts i delområde 2 då topografin är plan, utan anslutande märkvärdiga höjdskillnader.

Beräkningsförutsättningarna för stabiliteten utgår från att ingen markavjämning utförs och därmed beräknas befintlig geometri med tillförd last från nyexploatering. För blivande förhållanden appliceras en last på 10 respektive 20 kPa inom områden för planerad bebyggelse. Utifrån dessa förutsättningar bedöms stabiliteten som tillfredställande.

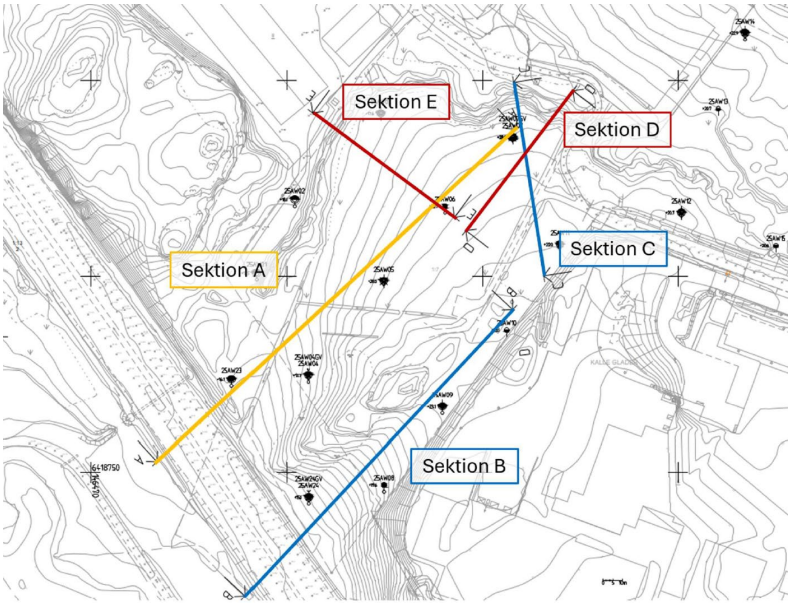

Sektioner för stabilitetsberäkning. Stabilitet har inte beräknats för Sektion A.

Sektion A visar identifierad slänt som påverkas till följd av exploatering. Stabiliteten bedöms vara tillfredställande från delområde 1 mot E6 på grund av det ringa jorddjupet som dokumenterats ovan berg mellan fastighetsgräns och E6.

HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Inom delområde 1 har observerad grundvattenyta varit på djup mellan 0,5–2,8 meter under befintlig markyta.

Inom delområde 2 har observerad grundvattenyta varit på djup mellan 0,8–1,6 meter under befintlig markyta.

Områdets möjlighet för infiltration kommer påverkas av antalet byggnader och omfattningen av hårdgjorda ytor.

Permanent grundvattensänkning får inge utföras utan att en utredning gällande omgivningspåverkan utförts samt ansökan om tillstånd för vattenverksamhet inlämnats.

KULTURMILJÖ

FORNLÄMNINGAR

Inom planområdet har tidigare identifierats en möjlig fornlämning och en övrig kulturhistorisk lämning.

Den övriga kulturhistoriska lämningen, Kareby 132:1 (L1970:9714), utgörs av en brotrumma byggd av ett cementrör med påbyggda skift av huggen sten. Bron är cirka åtta meter lång, fyra meter bred och två meter hög, och dateras till mitten av 1900-talet. Den har bedömts som en övrig kulturhistorisk lämning i KMR och saknar därför skydd enligt 2 kap. kulturmiljölagen. Det finns därmed inget formellt hinder att ta bort den.

Den möjliga fornlämningen, Kareby 156:1 (L1969:160), avser en boplats som undersöktes arkeologiskt vid utredning 1999 och förundersökning 2001 (Bohusläns museum Rapport 1999:40 och 2001:20). Vid utgrävning påträffades sparsamt med slagen flinta och en grop som inte kunde dateras. Den ringa omfattningen av fynd gör det svårt att tolka lämningen mer omfattande. Bohusläns museum bedömde då att ingen fortsatt antikvarisk insats var nödvändig.

Länsstyrelsen har i dag registrerat boplatsen som ”undersökt och borttagen” med antikvarisk bedömning ”ingen antikvarisk betydelse”. Detta innebär att inga fornlämningar berörs av det planerade ingreppet, och att inget tillstånd krävs enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

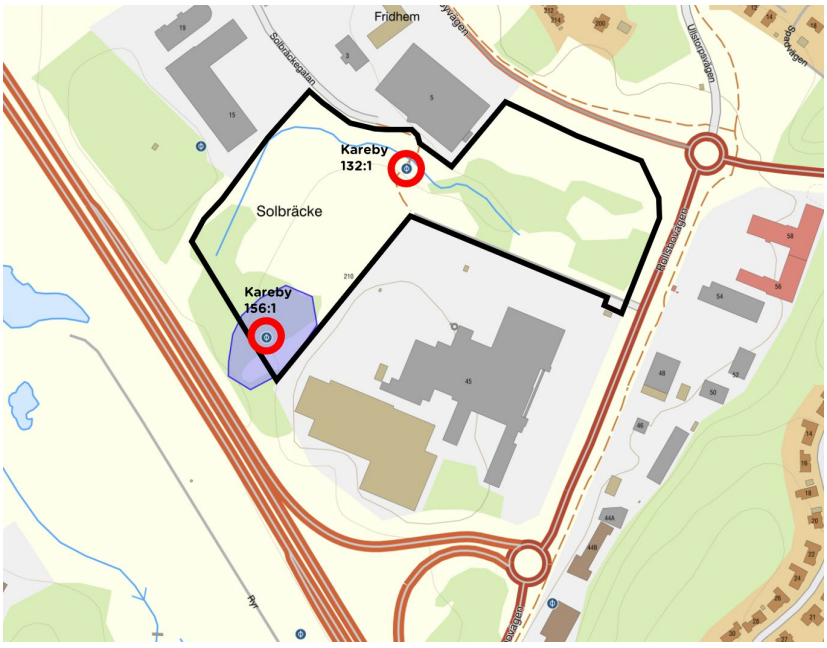

Karta över identifierade fornlämningar, de som berörs av kvartersmark i planförslaget markerade i rött (Riksantikvarieämbetet, 2025). Planområdet i svart.

FYSISK MILJÖ

Området karaktäriseras av verksamhetsområde. Planområdet omges av industribebyggelse, gator och parkeringar. Planområdet är skogbevuxet.

SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR

BARNPERSPEKTIV

Det finns ingen anledning att anta att barn kommer att röra sig själva i området, eftersom det saknas målpunkter för barn.

TILLGÄNGLIGHET

Planområdet är väl tillgängligt för vuxna och arbetsplatser, med en befintlig cykelbana som leder genom området och ansluter till det kommunala cykelnätet.

Efter ombyggnaden kommer området att bli tydligare och säkrare med en separat gång- och cykelbana genom området, vilket ökar tryggheten och säkerheten för de som rör sig där även kvällstid.

TRYGGHET

Planområdet är idag ett verksamhetsområde med främst dagtidspuls, vilket kan göra det otryggt på kvällar. Intill och inom området finns flera arbetsplatser med skiftverksamhet, och den nya planerade verksamheten skapar synlighet och aktivitet på tidigare obebyggd mark, vilket bidrar till ökad trygghet under dygnets alla timmar.

Planen stärker också tryggheten genom belysning, tydliga gång- och cykelvägar samt säkra övergångar, vilket tillsammans skapar ett mer levande och tryggt område även kvällstid.

TRAFIK

GATUNÄT OCH BILTRAFIK

En trafikutredning har tagits fram av (Ramboll, 2025) som beskriver nuvarande läge och konsekvenser av planförslaget. Planområdet är beläget intill befintlig infrastruktur för bil, gång och cykel. Vägnätet i har generellt god kapacitet för en framtida trafikökning. Trafikverket och kommunen arbetar kontinuerligt med förbättrande åtgärder.

Regional trafik, och trafik från stora delar av Kungälvs kommun, till och från området bedöms angöra främst via väg E6 vid Rollsbomotet och Rollsbovägen. Även Karebyvägen i nordost ansluter till Kungälvs centrum men innebär något längre restid men för närliggande områden är det den genaste vägen. Längs med Karebyvägen vid Munkegärde är ett flertal förskolor och skolor belägna vilket utgör viktiga målpunkter längs vägen. Trafikmätningar har genomförts av Trafikverket och Kungälvs kommun mellan 2021 och 2025 på vägar kring planområdet.

Genomförda trafikmätningar i området

Området ansluter även till Rollsbo industriområde omkring 1,5 kilometer söderut längs med Rollsbovägen. Detta är en viktig målpunkt sett till verksamheter och arbetstillfällen. Genom Karebyvägen i nordvästlig riktning ansluter området till Kareby som är en tätort cirka tre kilometer norr om utredningsområdet. Där är bland annat förskola och skola från årskurs 1–6 belägna. I Kareby finns även en mataffär.

Trafikverket har utrett möjliga lokaliseringsalternativ av en ny kompletterande vägförbindelse mellan befintlig väg 168 och E6. Ny vägsträckning bedöms enligt Trafikverket kunna leda till en viss avlastande trafikförflyttning som kan trafikmata området norrifrån. Om väg 168 år 2030 har samma sträckning som idag förväntas trafiken mellan Ytterby och E6 öka med 25% (ÅF, 2017). Med en nordlig förbindelse beräknas trafikmängden vara den samma som idag. Trafikflödena i området är redan relativt höga med tydlig dominans av tung trafik kopplad till industri och logistik. Hastighetsbegränsningen längs huvudvägarna är 50 km/h. Trafiksäkerhetsinventering visar att flertalet olyckor under perioden 2010–2024 har skett i korsningspunkter, dock utan dödsolyckor. De flesta olyckorna har varit lindriga och främst rört oskyddade trafikanter.

KOLLEKTIVTRAFIK

Området har tillgång till kollektivtrafik genom busslinje 306 (Kungälv–Kode–Marstrand) med hållplatserna Snusfabriken, Solgärde vårdcentral och Solbräcke inom gångavstånd. Restiden till Kungälv Resecentrum är cirka 5–7 minuter. Hållplatserna har varierande standard och saknar delvis väderskydd och full tillgänglighetsanpassning.

GÅNG- OCH CYKEL

Gång- och cykelvägnätet är delvis utbyggt men saknar sammanhängande stråk. Längs Solbräckegatan finns en gångbana men ingen cykelbana, och kopplingen till Rollsbovägen är bristfällig. Befintlig gång- och cykelväg genom området används främst för kortare förflyttningar mellan verksamheter. Förbindelsen mot Kungälv centrum och Resecentrum är möjlig via Rollsboleden, men vägnätet behöver kompletteras för att stödja ett ökat hållbart resande.

Cykeltrafik i området (Kungälvskartan,2025).

TEKNIK

VATTEN OCH AVLOPP

Planområdet ingår i kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Det går ledningar genom planområdet som kommer flyttas till ett nytt läge.

BRANDVATTEN

Brandvattenförsörjning finns i anslutning till planområdet.

EL, VÄRME, FIBER

Det finns befintliga ledningar inom och i anslutning till planområdet.

KONSEKVENSER

RIKSINTRESSEN

Detaljplanen kommer leda till ökade trafikflöden på väg E6, men bedöms inte påverka anslutningspunkten.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

JORDBRUKSMARK

Kvartersmarken är inte reglerad för odling och djurhållning. Marken i planområdet är registrerad som jordbruksmark före år 1960. Att etablera centrumverksamhet i området bedöms inte påverka jordbruk i kommunen då bättre lämpade, mer sammanhängande områden utan intresse för exploatering, har identifierats.

MILJÖKVALITETSNORMER

LUFT

Miljökvalitetsnormerna (MKN) för utomhusluft gäller i hela landet. Med utomhusluft avses enligt förordningen utomhusluften med undantag för arbetsplatser samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. Det finns miljökvalitetsnormer för kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

De mätningar som gjorts av IVL (2020) visar att halterna i Kungälv underskrider MKN. Planförslaget påverkar inte miljökvalitetsnormer för luft.

VATTEN

Den hårdgjorda ytan blir större i området, men föreslagen dagvattenhantering bedöms kunna jämna ut flöden, fördröja och rena dagvattnet. Den föreslagna exploateringen inom planområdet bedöms inte påverka möjligheten att uppnå uppställda miljökvalitetsnormer för Nordre älv. Detaljplanen bedöms inte heller påverka grundvattennivåerna eftersom de kommer följa topografin.

Verksamhetsutövare bör bidra till att miljökvalitetsnormerna för ytvatten uppnås genom att säkerställa att inte för höga halter når recipienten, det vill säga de vattendrag eller sjöar som är mottagare av avrinnande vatten. Då framtida föroreningshalter är svårbedömda, eftersom man idag inte vet vilka verksamheter som kommer att etablera sig i området, bör kontinuerliga mätningar av föroreningshalter utföras.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Planförslaget innebär positiva konsekvenser för intilliggande kommuner, eftersom det tillkommer flera hundra arbetstillfällen som kan nyttjas av regionen. Det nya häktet kommer vara en samhällsnytta.

NATUR

GRÖNOMRÅDE

Delar av befintliga grönområden tas i anspråk för fortsatt utveckling av Solbräcke verksamhetsområde. Det befintliga bäckstråket med tillhörande natur kommer att bevaras i sin nuvarande utformning.

MILJÖ

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Kommunens bedömning är att genomförandet av detaljplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Någon separat miljökonsekvensbeskrivning har därför inte upprättats. Miljökonsekvenserna redovisas i planbeskrivningen.

MILJÖBEDÖMNING

Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Kommunens bedömning är att genomförandet av aktuell detaljplan inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Planområdet är redan planlagt för verksamhetsområde. Konsekvenserna bedöms inte vara så stora att en miljökonsekvensbeskrivning behövs.

DAGVATTEN

Dagvattnets rinntid vid framtida situation har antagits vara 10 minuter då området planeras att hårdgöras samt troligtvis förses med ledningsnät varpå högre rinnhastighet förväntas. Vidare kommer området i framtiden avledas till flera dagvattenanläggningar och då delas in i mindre avrinningsområden med kortare rinnsträcka.

Konsekvensen av den planerade exploateringen är att andel hårdgjord yta ökar samt att rinntiden förväntas bli kortare. Vid ett 10-årsregn ökar flödet med 910 l/s och vid ett 30-årsregn ökar flödet med 1 310 l/s. Även beaktandet av klimatfaktor bidrar till ökade flöden.

Genom att vidta de åtgärder som regleras i planförslaget är bedömningen att det finns kapacitet att omhänder ta ökade dagvattenflöden till följd av att planområdet hårdgörs. Ledningsnätet bedöms därför inte påverkas av ökat flöde och inga konsekvenser sker.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

Dagvatten

Förutsatt att de olika dagvattenanläggningarna som föreslås, såsom oljeavskiljning på, krossdiken utmed gator och fördröjningsdammar implementeras i planområdet bedöms föroreningshalterna kunna reduceras till under riktvärden för tillåtna utsläpp av förorenat vatten till recipient. Med de fördröjnings- och reningsåtgärder som föreslagits kommer det att bli en flödesutjämnande effekt och även reducera föroreningsinnehållet i dagvattnet.

Markföroreningar

Eftersom halterna i mark och grundvatten ligger under MKM bedöms området som lämpligt för den planerade användningen **(JZC** och **C_1)**. Ingen sanering krävs för planförslagets genomförande.

Vid genomförande av byggnation ska dock:

- Fyllnadsmassor hanteras som potentiellt förorenade vid schaktningsarbeten.
- Länsvatten kontrolleras avseende PFAS och PAH innan utsläpp till dagvatten eller recipient.
- Vid eventuell framtida ändring till mer känslig markanvändning (bostäder, skolor m.m.) krävs ny riskbedömning.

WSP rekommenderar att fastigheten omklassas till MIFO-klass 3 (måttlig risk) utifrån undersökningens resultat.

HÄLSA OCH SÄKERHET

MÄNNISKORS HÄLSA OCH SÄKERHET

Med hänsyn till identifierade riskkällor bedöms risknivån inom planområdet vara låg. Föreslagen markanvändning bedöms vara lämplig sett till människors hälsa och säkerhet, med avseende på beaktade risker, förutsatt att föreslagna åtgärder vidtas.

Att reglera marken för centrumändamål tillåter bland annat häktesverksamhet, vilket betraktas som en känslig verksamhet då det förutsätts att människor inte ska kunna utrymma verksamheten och sätta sig i säkerhet på egen hand i händelse av olycka eller brand.

Bedömningen är att drivmedelstationen inte påverkar planområdet och föreslagen markanvändning.

OMGIVNINGSBULLER

Tillkommande verksamheter bedöms inte öka risken för störningar av omgivningsbuller för omgivande bostäder, jämfört med dagens situation. Under byggskedet kan bullernivån öka tillfälligt.

Trafikbuller förväntas öka i området i takt med ökade trafikflöden på omgivande vägar. Med tillkommande huskroppar utmed Karebyvägen och Rollsbovägen kan bullerpåverkan från omgivande vägar minska lokalt, medan trafiken på den lokala gatan inom planområdet ökar.

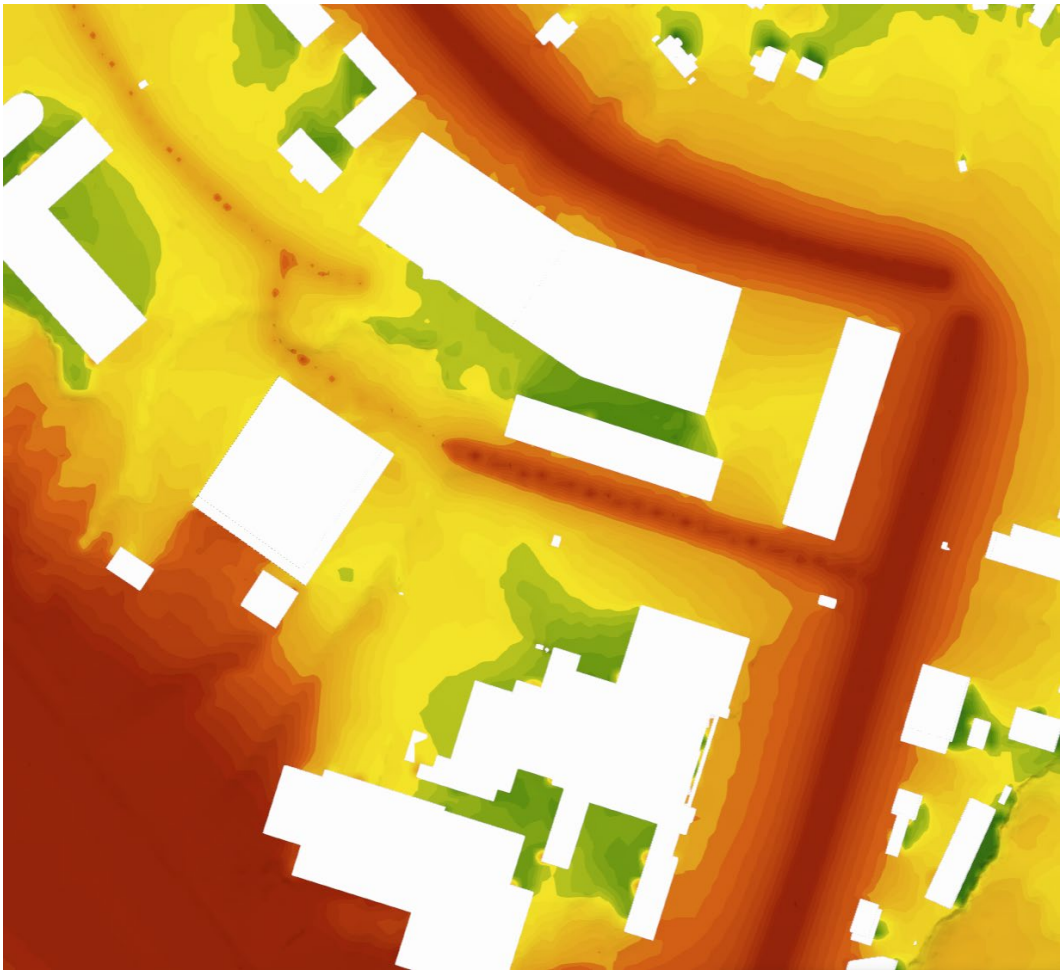

Konsekvenser för omgivningsbuller, med utbyggt planområde 2045, Forma 2025

ÖVERSVÄMNING
Det bedöms inte uppstå konsekvenser som föranleder översvämning till följd av planförslaget.

RAS, SKRED OCH EROSION
Planområdet består av glacial lera som vid ett genomförande med nybyggnation måste grundförstärkas genom pålning.

Risken för skred bedöms vara obefintlig. Närmast E6 ligger berg i dagen, som hindrar risken för jordskred.

Planerade hårdgjorda ytor eller tillkommande byggnader kan ge upphov till ett ökat ytvattenflöde. Ökade flödesförhållanden innebär försämrade förhållanden mot erosion och i sin tur försämrade stabilitetsförhållanden. Med skyddsåtgärder vid områden som bedöms som känsliga, exempelvis dammar, minskar risken för erosion.

RADON
Ingen radonskyddande åtgärd krävs. Ny fyllnadsjord under planerade byggnader ska undersökas innan grundläggning.

KULTURMILJÖ
FORNLÄMNINGAR
Fornlämningarna Kareby 132:1 och Kareby 156:1 har slutundersökts och kan avlägsnas. Planförslaget bedöms i övrigt inte medföra några konsekvenser för fornlämningar, och inget tillstånd krävs enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

FYSISK MILJÖ
LANDSKAPSBILD
Planförslaget kommer marginellt att påverka landskapsbilden för förbipasserande utmed väg E6 när centrumverksamheten tillkommer. Nya huskroppar kommer att skymmas av vegetation.

SOCIALA KONSEKVENSER
BARNPERSPEKTIV
Barn antas inte röra sig ensamma i området då målpunkter för barn saknas, vilket inte ändras till följd av förslaget.

TILLGÄNGLIGHET
Med planförslaget blir tillgänglighet för förbipasserande på gång- och cykelbanan förbättrad med ny standard och separerade fällt.

TRYGGHET
Den upplevda tryggheten i området bedöms öka till följd av planens genomförande. I dagsläget är gång- och cykelbanan delvis upplyst, men planområdet är mörkt och snårigt. Att etablera verksamheter kommer att öka belysningen, minska dold sikt och leda till att fler rör sig i området.

REKREATION
Kvarvarande grönområde kan fylla funktionen som arbetsplatsnära rekreationsplats.

TRAFIK

MOTORTRAFIK

Planförslaget medger häkte, centrumfunktion, verksamheter och industri och bedöms kunna skapa flera hundra nya arbetstillfällen vilket gör att trafikeringen i området ökar. Kapaciteten för ökad trafikmängd på gatorna i området bedöms generellt som god och konsekvenserna är därför små.

Planen tillåter en ny anslutningspunkt från Solbräckegatan till planområdet över bäcken. Att anlägga en gatukoppling över bäcken kräver anmälan om vattenverksamhet i enlighet med 11 kap. MB, vilket kommer att göras senare i planprocessen. Den initiala bedömningen är att en anslutning på bro inte kan vara av betydande miljöpåverkan.

Den nya anslutningspunkten till Solbräckegatan bedöms leda till positiva effekter för trafikeringen av området.

Den nya cirkulationsplatsen i anslutningspunkten i Rollsbovägen kommer sannolikt att påverka trafik under byggtiden, men bedöms därefter leda till positiva effekter för trafikeringen av området. Standarden på infartsvägen till planområdet kommer att höjas.

Trafikverket och kommunen utreder kontinuerligt trafikåtgärder oberoende planens genomförande.

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Planförslaget bevarar och utvecklar gång- och cykelbanan.

MEDVERKANDE

Planförslaget har tagits fram av enhet Plan, Samhälle och utveckling, Kungälvs kommun, i samarbete med representanter från Bokab och Ramboll.

KOMMUNENS TJÄNSTEPERSONER

Johan Hellborg, Planarkitekt

BYGGHERRARNAS REPRESENTANTER

Lars Pettersson, Bokab
Johan Wiman, Bokab

BYGGHERRARNAS KONSULTER

Marcus Ekström, Ramboll
Sara Duvelid, Ramboll

SAMHÄLLE OCH UTVECKLING

TF Pernilla Attnäs Björk
Planchef

Johan Hellborg
Planarkitekt

PLANKARTA

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där bebyggelse saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Sekundär egenskapsgräns
- Kombinerad egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmän plats

- GATA — Gata
- NATUR — Natur
- VÄG — Väg

Kvartersmark

- C — Centrum
- C1 — Hälsa
- E — Tekniska anläggningar
- J — Industri, ej störande för omgivningen.
- Z — Verksamheter

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats

- bro1 — Bro Gatukoppling på bro till Solbrickegatan. (Begränsas av användningsgräns)
- träd - Träslet får endast fällas om det är sjuk/ i fara eller utgör en säkerhetsrisk.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

- Marken får inte förses med byggnad.

Höjd på byggnadsverk

- h1 — Högsta nockhöjd är 15 meter.
- h2 — Högsta nockhöjd är 52 meter.

Markens anordnande och vegetation

- n1 — Marken ska anordnas med fördröjande ytor för dagvatten med en volym av 840 m³.
- n2 — Marken ska anordnas med fördröjande ytor för dagvatten med en volym av 810 m³.
- 1:50 — Minsta lutning är 1:50. (Pilen pekar uppåt)

Markreservat för allmännyttiga ändamål

- u1 — Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.
- x1 — Markreservat för allmännyttig gång- och cykeltrafik.

Skydd mot störningar

- m1 — Sovutrymd byggnad ska utformas med minst en utrymningsväg 100 meter från anslutningsväg för tankfordon på fastigheten Kalle Glader 6 alternativt minst en utrymningsväg i avskärmat läge.
- m2 — Friskluftsintag på byggnad inom 50 meter från väg E6 ska placeras vända bort från väg E6.
- m3 — Byggnader ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från väg E6.
- m4 — Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse.

Stängsel, utfart och annan utgång

- Utfartsförbud

Utförande

- b1 — Högsta tillåtna markbelastning är 20 kPa, därutöver ska byggnader utföras med pålgrund.
- b2 — Högsta tillåtna markbelastning är 20 kPa, därutöver ska byggnader utföras med pålgrund.

Utnyttjandegrad

- e1 — Största byggnadsarea är 50 % av fastighetsarean inom egenskapsområdet.

Villkor för startbesked

- a1 — Startbesked får inte ges för byggnad förrän krav på säker hantering av brandfarlig vara uppfyllts inom Kalle Glader 6 och risker avhjälpts till en acceptabel nivå. (Begränsas av användningsgräns)

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år och börjar gälla från den dagen planen vinner laga kraft

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 Meter

Skala 1:1000 (A1)

Grundkartans beteckningar

- Byggnader
- Skärmtak
- Väg, gångväg
- Dike
- Slänt
- Gårdsgård
- Berg i dagen
- Lövskog
- Lövträd
- Barrskog
- Barrträd
- Höjdkurvor
- Fastighetsbeteckning
- Kvartersnamn
- Kvartersgräns/fastighetsgräns
- Fastighetsgräns
- Markhöjder
- Ledningsrätt

Grundkartans information

Grundkartan utgör ett kompletterat utdrag ur baskartan.

Grundkartans standardklass: 2
Grundkartans aktualitetsdatum: 2025-09-09

Koordinatsystem Plan: SWEREF 99 12 00
Höjd: RH 2000

Jürgen Persson
Kart- och Mark

Lokaliseringskarta

Plankarta ritad av
Marcus Elström, Ramboll

SAMRÅDSHANDLING

Detaljplan för centrum, verksamheter och industri
Solbräcke 1:7 m.fl.
"Solbräcke verksamhetsområde"
I Kungälvs kommun, Västra Götalands län

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunens aktnummer: XXXX	
Enhetschef Plan: TF Pernilla Attnäs Björk	Planarkitekt: Johan Hellborg
Upprättad: 2026-01-13 KS/KF:Delegation § XX	Ärendenummer: KS2025/1719
Antagandedatum: XXXX-XX-XX KS/KF § XX	Laga kraft: 20XX-XX-XX

ILLUSTRATIONSPLAN

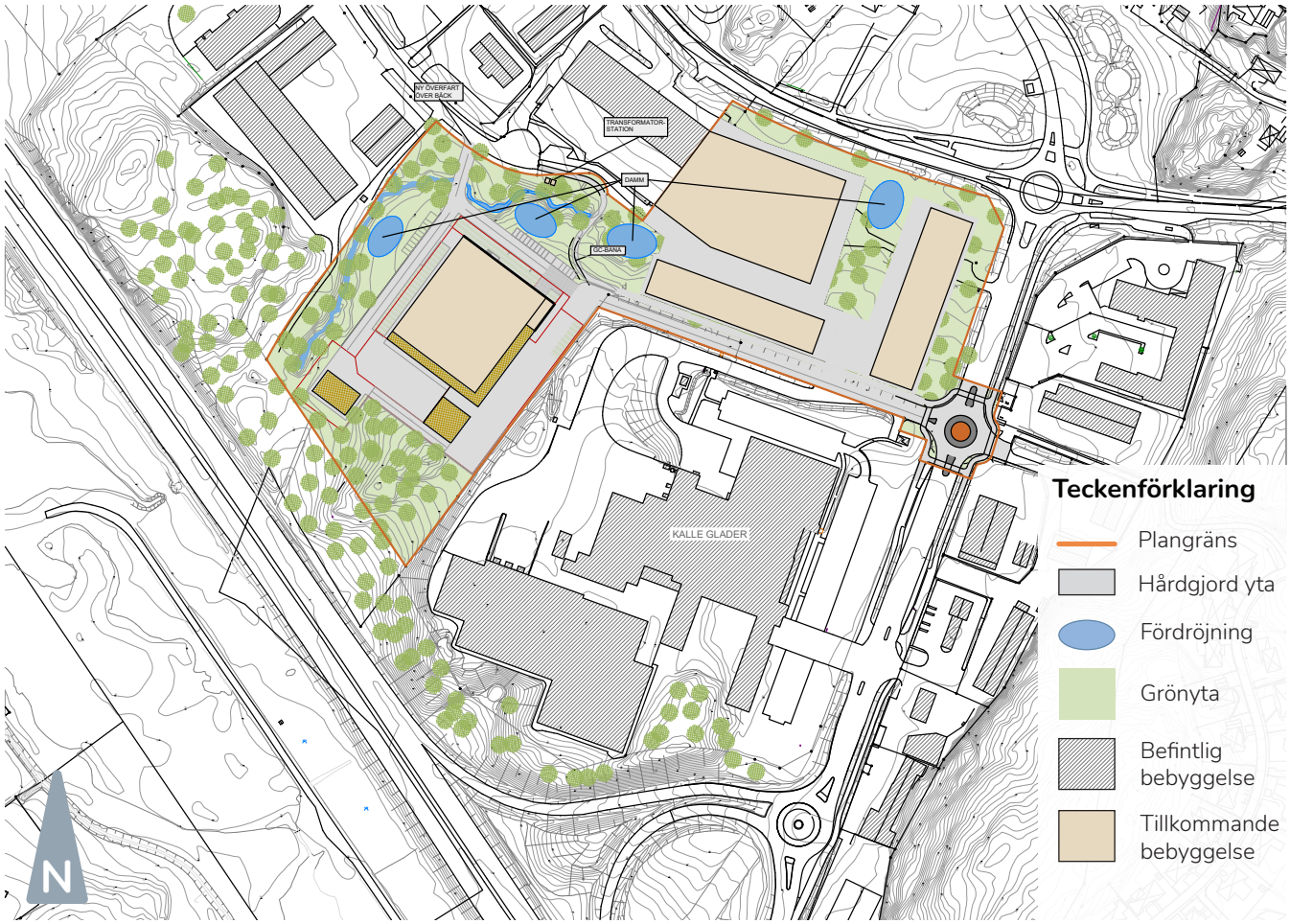

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Charlie Larsson

2025-11-13

Svar på granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning (Dnr KS2025/2044-2)

Sammanfattning

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets), som övertagit verksamhet från KPMG AB, har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun genomfört en granskning av kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning. Bedömningen åtföljs av fyra rekommendationer till kommunstyrelsen.

Förvaltningen föreslår att tjänsteskrivelsen antas som svar på revisionens rekommendationer.

Juridisk bedömning

Verksamheten bedömer att ärendet inte har juridiska konsekvenser för kommunen.

Förvaltningens bedömning

Utifrån sina iakttagelser och bedömningar rekommenderar revisionen kommunstyrelsen att:

1. *Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.*

Förvaltningen genomför varje år en utvärdering av det systematiska kvalitetsarbetet och gör årliga förbättringar. Vissa år har även rektorerna medverkat i utvärderingen. Några år tillbaka i tiden låg fokus på förbättring av strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet, till exempel urval av kvalitetsfaktorer och kvalitetsindikatorer, men de senaste åren har mer fokus landat på förbättring av analys och att stärka verksamhetschefernas roll.

Förvaltningens bedömning är att den nuvarande utvärderingsstrukturen är tillräcklig.

2. *Förtydliga vilka analysdelar inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.*

All analys i huvudmannens rapport ska ses som huvudmannens självständiga analys. Syftet med huvudmannens rapport är inte att aggregera rektorernas rapporter. Förvaltningen kommer dock att

eftersträva en ökad tydlighet i texten, så att det inte råder några frågetecken om att exempelvis exempel från enskilda skolor är en del av huvudmannens egen analys.

Förvaltningen har de senaste åren haft anledningen att arbeta mycket med frågan om huvudmannens självständiga analys, eftersom det är en återkommande fråga som Skolinspektionen ställer i sin tillsyn. En viktig del i detta har varit att få verksamhetscheferna att kliva fram i ännu högre utsträckning och på ett självständigt vis äga sin analys av verksamheten.

3. Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Förvaltningen kan konstatera att rektorerna på gymnasiet har lyft fram synpunkter och tankar kring det systematiska kvalitetsarbetet i högre grad än andra verksamhetsområden under de senaste åren. Det handlar i första hand om synpunkter på rektorsnivå snarare än verksamhetschefsnivå. Förvaltningen har också gett återkoppling till rektorernas synpunkter i så hög utsträckning som möjligt. Rektorerna i gymnasiet har också fått mer stöd i sitt systematiska kvalitetsarbete än andra rektorsgrupper.

Vissa av de synpunkter som rektorerna i gymnasiet lyft fram har utretts. Det har till exempel funnits ett önskemål från rektor om att det systematiska kvalitetsarbetet ska organiseras läsårsnivå. Detta är en rimlig tanke, men eftersom det är sammanslaget med kommunens modell för verksamhetsstyrning (Move) som är kommungemensamt så har inte läsår bedömts som den mest lämpliga tidsperioden.

Förvaltningen fortsätter sin dialog med gymnasierektorerna men föreslår inte att ytterligare separata dialogtillfällen ska hållas.

4. Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Samtliga nya rektorer och biträdande rektorer får en utbildning i Stratys, som är det digitala verksamhetssystem där uppföljningsrapporter och verksamhetsplaner inom det systematiska kvalitetsarbetet skrivs. Förvaltningen besöker även rektorsmötena inför samtliga verksamhetsplaner och uppföljningsrapporter och repeterar då alltid hur struktur och innehåll ser ut i Stratsys. Förvaltningen har också en samordnare för systematiskt kvalitetsarbete som löpande kan svara på frågor om Stratsys. Utifrån detta bedömer förvaltningen att utbildningsinsatserna är tillräckliga.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet kan kopplas till följande av kommunstyrelsens resultatmål
- Kungälv ska tillhöra de 29 bästa skolkommunerna i landet vad gäller studieresultat, kvalitet och klok resursanvändning och vi ska bedriva verksamheterna i enlighet med lagar och förordningar
- Kommunens förskolor och skolor präglas av trygghet, hög kvalitet och säkerhet
- I Kungälv skapar vi tillsammans bästa platsen att växa upp

Ärendet kan också kopplas till kommunfullmäktiges strategiska mål
- Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande och ett tryggare samhälle

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har betydelse för kommunens förmåga att bidra till Agenda 2030 mål 4 god utbildning för alla. Delmål 4.1 syftar till att säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper. Delmål 4.3 berör bland annat tillgång till yrkesutbildning och delmål 4.4 syftar till att öka antalet personer med färdigheter för ekonomisk trygghet. Ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete är ett viktigt verktyg för att säkerställa utbildning av god kvalitet inom både gymnasieskola och vuxenutbildning.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Det finns styrdokument med relevans för systematiskt kvalitetsarbete, dessa styrdokument ger inte vägledning i relation till revisionens rekommendationer. Rekommendationerna är heller inte i konflikt med styrdokumentens skrivningar och intentioner.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Kommunen har en skyldighet att tillhandahålla utbildning i enlighet med de krav som ställs i lag, av myndigheter och av kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Systematiskt kvalitetsarbete utgör en del av detta.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Delar av revisionens rekommendationer berör medarbetares digitala arbetsmiljö och förutsättningar att bedriva systematiskt kvalitetsarbete.

Ekonomisk bedömning

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser för verksamheten.

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen antas som svar på revisionens rekommendationer.

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef

Sofia Schubert
Verksamhetschef

Expedieras till:

För kännedom till:

Till:

Kommunstyrelsen, Kungälvs kommun

För kännedom till:

Kommunfullmäktige, Kungälvs kommun

Granskningsrapport "Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning"

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets), som övertagit verksamhet från KPMG AB, har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun genomfört en granskning av kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Förtydliga vilka analysdelar inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.
- Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Ett annat förbättringsområde som framkommer är att rektorer inom gymnasieskolan upplever tidsbrist vid utförande av det systematiska kvalitetsarbetet. De har ett stort antal system som de använder, och som framgår i rapporten fungerar inte IT-support för systemen tillfredsställande vilket är tidskrävande och påverkar rektorernas arbete negativt.

Vi önskar, senast den 20 januari 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 7 oktober 2025

För kommunrevisionen

Göran Johansson
Göran Johansson (3 dec. 2025 16:00:47 GMT+1)
Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Missivbrev - Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning

Slutgiltig revideringsrapport 2025-12-03

Skapad:	2025-12-03
Av:	Alexandra Nilsson (alexandra.nilsson2@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAtUzEzEpCv-5rgALzprvMxcf4-lFMKXbA

”Missivbrev - Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning” – historik

Dokumentet skapades av Alexandra Nilsson (alexandra.nilsson2@kungalv.se)
2025-12-03 - 14:53:21 GMT

Dokumentet skickades med e-post till goran.johansson@kungalv.se för signering
2025-12-03 - 14:53:25 GMT

E-postmeddelandet har visats av goran.johansson@kungalv.se
2025-12-03 - 14:59:59 GMT

Signerare goran.johansson@kungalv.se angav namnet Göran Johansson vid signering
2025-12-03 - 15:00:45 GMT

Dokumentet har e-signerats av Göran Johansson (goran.johansson@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-12-03 - 15:00:47 GMT – Tidskälla: server

Avtal har slutförts.
2025-12-03 - 15:00:47 GMT

Adobe Acrobat Sign

AZETS

Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning

Rapport

Kungälvs kommun

2025-09-26

Antal sidor: 19

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Sammanfattning 3

2 Bakgrund 5

3 Syfte och revisionsfrågor 5

4 Avgränsning 5

5 Revisionskriterier 5

6 Metod 6

7 Resultat av granskningen 7

7.1 Offentlig statistik 7

7.2 Organisation 8

7.3 Rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet 9

7.4 Administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete 13

7.5 Kommunstyrelsens uppföljning 13

7.6 Dokumentation av kvalitetsarbetet på huvudmannanivå med redogörelse för resultat, analys och åtgärder 14

7.7 dialoger mellan huvudman och verksamhet 15

8 Samlad bedömning och rekommendationer 16

9 Bilagor 17

9.1 Bilaga 1 17

9.2 Bilaga 2 18

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

1. SAMMANFATTNING

Azets har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete. Granskningen avser kommunstyrelsen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Vi baserar vår samlade bedömning på att kommunen har rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå, och att dessa även utgör grunden för arbetet på enhetsnivå. Därtill bedömer vi att det i allt väsentligt finns en ändamålsenlig och tydlig organisation för det systematiska kvalitetsarbetet och administrativa system för att bedriva arbetet. Kommunstyrelsen beslutar om uppföljning av särskilt identifierade områden och kvalitetsarbetet på huvudmannanivå dokumenteras och innehåller relevant analys av resultat och åtgärder framåt. Slutligen genomförs dialoger mellan huvudman och verksamhet. Ett förbättringsområde som framkommer i rapporten är att rektorer inom gymnasieskolan upplever tidsbrist vid utförandet av det systematiska kvalitetsarbetet. De har ett stort antal system som de använder, och vi bedömer att IT-support för dessa inte fungerar tillfredställande vilket är tidskrävande och påverkar rektorernas arbete negativt.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

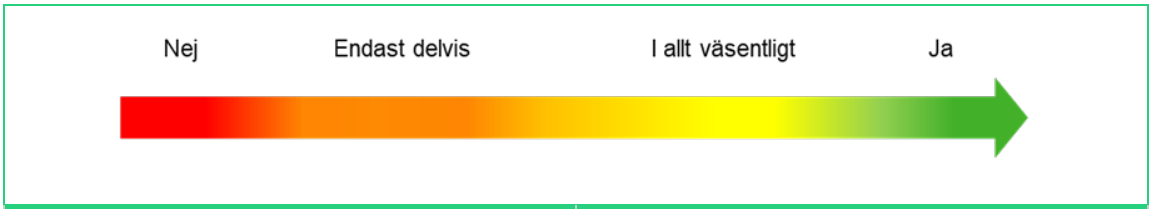

Revisionsfråga	Bedömning
Finns det riktlinjer/rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå?	I allt väsentligt
Finns det riktlinjer/rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå?	I allt väsentligt
Finns en ändamålsenlig organisation för systematiskt kvalitetsarbete?	Ja
Finns ändamålsenliga administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete?	Endast delvis
Beslutar kommunstyrelsen om uppföljning av särskilt identifierade områden?	Ja
Dokumenteras kvalitetsarbetet på huvudmannanivå med redogörelse för resultat, analys och åtgärder att vidta?	I allt väsentligt
Genomförs dialoger mellan huvudman och verksamhet?	Ja

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Förtydliga vilka analysdelar inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.
- Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

2 BAKGRUND

Azets har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Ett systematiskt kvalitetsarbete, som består av planering, uppföljning och som ska leda till utveckling av utbildningen ska bedrivas på huvudmanna- och enhetsnivå. Utgångspunkten för kvalitetsarbetet ska vara de mål för utbildningen som anges i lag och andra styrdokument. Det är viktigt att kvalitetsarbetet inte bara utgår från kunskapsresultat som lätt kan mätas, utan också från faktorer som genom analyser i verksamheten har uppfattats som viktiga för hög måluppfyllelse. Måluppfyllelsen ska analyseras och orsaker identifieras. Utifrån analysen ska insatser genomföras.

Revisorerna bedömer risken att brister i det systematiska kvalitetsarbetet kan leda till ineffektivt resursutnyttjande och bristande fokus på utvecklingsområden som skulle kunna leda till högre måluppfyllelse och en snabbare väg ut i arbetslivet.

3 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Granskningen avser att besvara följande revisionsfrågor:

- Finns det riktlinjer/rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet
    - på huvudmannanivå?
    - på enhetsnivå?
- Finns en ändamålsenlig organisation för systematiskt kvalitetsarbete?
- Finns ändamålsenliga administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete?
- Beslutar kommunstyrelsen om uppföljning av särskilt identifierade områden?
- Dokumenteras kvalitetsarbetet på huvudmannanivå med redogörelse för resultat, analys och åtgärder att vidta?
- Genomförs dialoger mellan huvudman och verksamhet?

Granskningen avser kommunstyrelsen.

4 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning.

5 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §
- skollagen (2010:800) 4 kap. 3, 5-6 och 7 §§
- läroplan för gymnasieskolan (SKOLFS 2011:144)

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

- läroplan för vuxenutbildningen (SKOLFS 2017:17)
- Skolverkets allmänna råd Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (2012:98)

6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- studier av Skolinspektionens skolenkät och beslut
- studier av kommunens interna dokument såsom beslut, riktlinjer avseende systematiskt kvalitetsarbete, politiska uppdrag, stödmaterial, årsredovisningar och budgetdirektiv, tertialrapporter inklusive förklaringar, analysmodeller, betygsstatistik inklusive analyser, verksamhetsplaner och huvudmannens rapporter.
- intervjuer med representanter från kommunstyrelsen och tjänstepersoner såsom verksamhetsutvecklare med inriktning på systematiskt kvalitetsarbete, rektorer inom vuxenutbildning och gymnasiet, sektorchef motsvarande utbildningschef, stabschef för innovation och utveckling samt tillförordnad verksamhetschef för gymnasium och kultur.

I granskningen redovisas offentlig statistik över måluppfyllelsen i gymnasieskolan.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av representanter från huvudmannen.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 OFFENTLIG STATISTIK

Nedanstående tabell uppvisar statistik hämtat från Kolada [1]. Tabellen uppvisar nyckeltal för måluppfyllelse inom kommunala gymnasieskolor [2] och vuxenutbildning, dels för riket, dels för Kungälvs kommun. Den offentliga statistiken visar att Kungälvs kommun ligger under snittet i riket för nyckeltalen rörande gymnasiet mellan 2021–2024. Kungälv ligger över snittet i riket mellan 2021–2024 när det gäller kursdeltagare i komvux som avslutat med godkända betyg i huvudmannens skolenheter. I bilaga 2 återfinns visuella grafer över måluppfyllelsen i relation till den första angivna indikatorn i tabellen samt antalet elever inskrivna i komvux.

Indikator	År	Riket	Kungälv
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	2021	66,5	62,9
	2022	67,1	65,3
	2023	69,0	68,6
	2024	68,9	67,3
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	2021	53,6	50,6
	2022	54,1	47,6
	2023	55,2	52,5
	2024	55,3	46,5
Genomsnittlig betygspoäng, gymnasieelever med examen, kommunala skolor (%)	2021	14,8	14,5
	2022	14,9	14,3
	2023	14,9	14,5
	2024	14,9	14,3
Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, dividerat med antal kursdeltagare som avslutat eller avbrutit kurs i komvux (%)	2021	68.3	68.9
	2022	65.1	72.0
	2023	66.6	72.1
	2024	66.9	67.4

Tabell 1: nyckeltal rörande måluppfyllelse inom kommunala gymnasieskolor och vuxenutbildning i Kungälvs kommun respektive i riket.

[1] Kolada.se, jämföraren, hämtat 2025-07-04 samt 2025-09-03.

[2] *Avser resultat för elever som går i kommunens egna gymnasieskolor, oavsett hemkommun.*

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

Vi har även tagit del av Skolinspektionens enkätresultat vad gäller gymnasieskola inom Kungälvs kommun [3], som genomförs hos varje huvudman vartannat år [4]. En del av frågorna som inkluderats i enkäten berör systematiskt kvalitetsarbete. Nedanstående frågor är besvarade av undervisande lärare inom gymnasium.

Fråga	Medelvärde Kungälv	Medelvärdet i enkätomgången, det vill säga för samtliga huvudmän som är föremål för enkäten
I vilken utsträckning är ni lärare delaktiga i skolans uppföljningsarbete (som del i det systematiska kvalitetsarbetet)?	7,7	7,5
I vilken utsträckning genomförs utvecklingsinsatser och förbättringsarbeten som du tycker behövs i skolan?	5,9	6,4
I vilken utsträckning följs skolans kunskapsresultat upp?	7,5	7,7

Tabell: resultat från Skoldirektionens skolenkät för gymnasieskola våren 2024.

Ur skolenkäten framgår att undervisande lärare inom gymnasiet i Kungälv är mer positivt inställda till hur delaktiga de är i skolans uppföljningsarbete som en del i det systematiska kvalitetsarbetet jämfört med snittet i riket. 77% av lärarna i Kungälvs kommun anger att lärare är delaktiga i skolans uppföljningsarbete som en del i det systematiska kvalitetsarbetet, jämfört med snittet 75% i riket.

Däremot är svaren i Kungälv mindre positiva än rikets när det kommer till i vilken utsträckning det genomförs nödvändiga utvecklingsinsatser och förbättringsarbeten, och i vilken mån skolans kunskapsresultat följs upp. 59% av lärarna i Kungälv anger att utvecklingsinsatser och förbättringsarbetet genomförs, jämfört med 64% i riket. 75% av lärarna i Kungälv anger att skolans kunskapsresultat följs upp, jämfört med 77% i riket.

7.2 ORGANISATION

7.2.1 Politisk organisation

I Kungälvs kommun är det kommunstyrelsen som har ansvaret att fullgöra huvudmannens uppgifter enligt skollagen. Det är således kommunstyrelsen som är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har det strategiska ansvaret för utveckling, personalpolitik och den ekonomiska förvaltningen.

Under kommunstyrelsen finns tre sektorer och tre utskott som förbereder de ärenden som kommunstyrelsen fattar beslut om. Bland dessa finns *Sektor Bildning och Lärande* och *Utskottet för*

[3] Skolenkäten, Skolinspektionen, Gymnasieskola, huvudmannarapport Kungälvs kommun, VT 2024.
[4] Medelvärdet och indexvärdet hamnar på en skala mellan 0-10, där 10 innebär att respondenterna anger att påståendet ”stämmer helt och hållet” och 0 att påstående inte alls stämmer, däremellan finns alternativen ”stämmer ganska bra” och ”stämmer ganska dåligt”. Vid negativa påståenden gäller omvänt förhållande.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

Bildning och Lärande. Utskottet ska följa upp och förbereda ärenden om förskola, grundskola, pedagogisk omsorg, gymnasieskola, vuxenutbildning, fritid, kultur, kontaktcenter och bibliotek. Det är således kommunstyrelsen som är huvudman och ansvarig nämnd för gymnasieskola och vuxenutbildning i Kungälvs kommun.

7.2.2 Organisation för systematiskt kvalitetsarbete

I kommunen finns tre styrnings- och kvalitetsprocesser för skola: systematiskt kvalitetsarbete (SKA), förvaltningens modell för verksamhetsstyrning (MOVE) samt den politiska målstyrningen (TOR). Förvaltningen har slagit samman det systematiska kvalitetsarbetet och förvaltningens modell för verksamhetsstyrning till styrnings- och kvalitetsprocessen (SKA/MOVE). I praktiken innebär detta att SKA bygger på samma struktur som MOVE, med verksamhetsplaner, uppföljningsrapporter och vertikala dialoger. Intervjuade pekar på att den kommunövergripande rutinen som används inom kommunen, som beskrivs mer ingående i avsnitt 7.3.1.1, på ett tydligt sätt beskriver hur organisationen ser ut och vad respektive parter förväntas bidra med inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. I sektorns organisation för systematiskt kvalitetsarbete finns en verksamhetsutvecklare som arbetar med att samordna det systematiska kvalitetsarbetet från huvudmannens sida. Intervjuade menar på att organisationen för det systematiska kvalitetsarbetet fungerar väl. Beskrivning av de stödinsatser som ges återfinns i avsnitt 7.3.1.2.

7.2.3 Bedömning

Vi bedömer att det finns en ändamålsenlig organisation för det systematiska kvalitetsarbetet.

Bedömningen grundar sig på att det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning nedtecknad vad gäller arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet. Därtill noterar vi att intervjuade delar en positiv uppfattning av hur organisationen är utformad. Vi understryker vikten av att fortsatt utbilda skolverksamheten i hur kommens styrnings- och kvalitetsprocesser för skola ser ut, med anledning av att det framkommit i vissa intervjuer att det kan vara förvirrande att två olika verksamhetssystem används (se avsnitt 7.4.)

7.3 RUTINER FÖR DET SYSTEMATISKA KVALITETSARBETET

7.3.1 Huvudmannanivå

I detta avsnitt presenteras de rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå.

7.3.1.1 Kommunövergripande rutin

Sektor bildning och lärande har en dokumenterad rutin för det systematiska kvalitetsarbetet inom kommunen [5]. Rutinen är vid tillfället för granskningen ett förvaltningsspecifikt dokument, men enligt uppgift vi har tagit del från förvaltningen pågår en intern diskussion om riktlinjen även ska antas politiskt framåt.

Inledningsvis beskriver rutinen huvudmannens uppdrag och ansvar, följt av en beskrivning av hur relationen mellan systematiskt kvalitetsarbete och kommunens modell för verksamhetsstyrning (MOVE) ser ut, som beskrivits i avsnitt 7.2 i denna rapport. Kungälvs kommuns arbete med

[5] Rutiner för systematiskt kvalitetsarbete för skola/förskola i Kungälvs kommun, beslutad av sektorledningen för Bildning och Lärande 2022-03-16.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

systematiskt kvalitetsarbete bygger på verksamhetsplaner, uppföljningsrapporter, kvalitetsdialoger samt huvudmannens rapport. Dessa genomförs enligt årshjulet nedan.

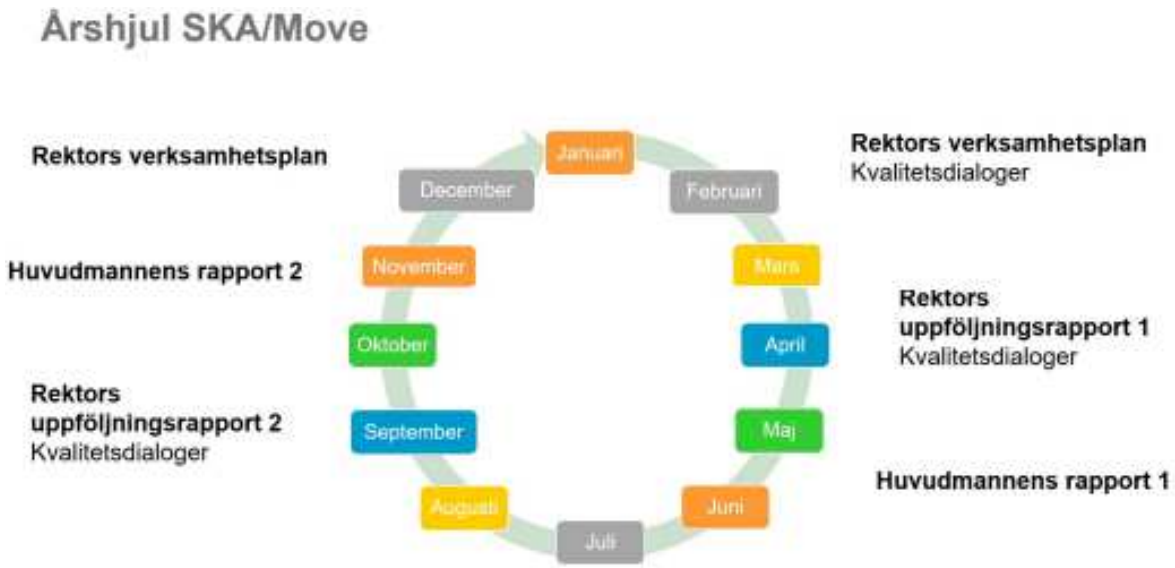

Figur 1: Årshjulet för systematiskt kvalitetsarbete och verksamhetsstyrning inom Kungälvs kommun.

Verksamhetsplanerna är grunden för det systematiska kvalitetsarbetet och dessa tas fram på enhets-, verksamhets- och sektornivå. På så vis är det både rektorer, verksamhetschefer och sektorchef som tar fram sina egna verksamhetsplaner. I verksamhetsplanerna beskrivs enhetens eller verksamhetens grunduppdrag, kvalitetsfaktorer, fokusområden och budget. I bilaga 1 återfinns en tabell med förteckning över samtliga kvalitetsfaktorer som finns utpekade som berör skolområdet. I det digitala verksamhetssystem som används inom kommunen kan dock respektive verksamhet se vilka av dessa områden som specifikt rör deras verksamhet, i de fall inte samtliga indikatorer är relevanta.

Uppföljningsrapporterna tas fram två gånger per år, likaså på enhets-, verksamhets- och sektornivå. Dessa uppföljningar bygger på samma avsnitt som återfinns i verksamhetsplaneringen, det vill säga kvalitetsfaktorerna, fokusområdena och budget. På skolenhets- och verksamhetsnivå fungerar uppföljningsrapporterna som det dokumentationskrav som enligt skollagen finns på det systematiska kvalitetsarbetet.

Huvudmannen tar två gånger per år fram sammanfattande rapporter för det systematiska kvalitetsarbetet. Dessa kallas för huvudmannens rapport. Rapporterna följer upp och analyserar resultaten på kommun- och skolnivå utifrån vad som framkommit i verksamhetsplaner, uppföljningsrapporter och kvalitetsdialoger. På huvudmannanivå så tillgodoser uppföljningsrapporten det dokumentationskrav som enligt skollagen finns på det systematiska kvalitetsarbetet.

Intervjuade menar att strukturen för när respektive dokument ska tas fram är tydlig inom vuxenutbildningen. Även vad gäller gymnasieskolan framgår att strukturen är tydlig, men att skolans verksamhetsår är annorlunda då det utgår ifrån terminer. I intervjuer framgår att det är svårt att följa årshjulet, med hänvisning till att rektors uppföljningsrapport exempelvis ska lämnas in i september vilket är samtidigt som skolstart pågår.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7.3.1.2 Stödmaterial

Sektor bildning och lärande tar fram stödmaterial till rektorerna som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Stödmaterialet finns för rektorerna att ta del av via kommunens intranät. Representanter från förvaltningen besöker även rektorsgruppsmöten tre gånger per år när verksamhetsplan och uppföljningsrapporter diskuteras för att då ge information om tillgängligt stödmaterial. *Sektor Bildning och Lärande* sammanställer årligen betygsstatistik. För gymnasiet genomförs Skolinspektionens elevenkät vartannat år och Göteborgsregionens elevenkät vartannat år. För vuxenutbildningen deltar Kungälvs kommun varje år i Göteborgsregionens elevenkät för vuxenutbildningen och kompletterar även med en egen elevenkät som genomförs av samma leverantör som Göteborgsregionens enkät. Vi har tagit del av Göteborgsregionens enkäter och bekräftar att de innehåller statistik utifrån en lång rad olika frågor, exempelvis hur nöjda eleverna är med utbildningen som ges.

Vidare tar *Sektor Bildning och Lärande* fram diskussionsfrågor för att stödja det systematiska kvalitetsarbetet ute på skolenheterna, så att det lättare ska gå att bryta ner de övergripande frågorna i det systematiska kvalitetsarbetet och få ut relevant information. Utöver dessa diskussionsfrågor återfinns analysmodeller som fokuserar på tre huvudområden: ”strukturkvalitet”, ”processkvalitet” och ”resultatkvalitet”. För att kunna genomföra sådan analys återfinns tillkommande analysfrågor. Syftet med dessa diskussioner är att personalen tillsammans analyserar utifrån analysfrågorna för att främja rektors egen reflektion. Enligt uppgift från förvaltningen får rektorerna feedback på rektorernas egen analys utifrån analysmodellerna vid de tre tillfällen per år då representanter från förvaltningen deltar vid rektorsgruppsmötena. Vi har tagit del av exempel på statistik som tas fram som stödmaterial till rektorer inom gymnasium och vuxenutbildning samt analysmodellen och diskussionsfrågorna.

Vidare har ett antal workshops hållits av förvaltningen ute på skolenheterna i syfte att stärka det systematiska kvalitetsarbetet inom kommunen. Granskningen har exempelvis tagit del av material från en workshop som hållits 2024 vad gäller Skolverkets nationella kvalitetssystem samt förslag på föreskrifter för systematiskt kvalitetsarbete. Enligt uppgift från förvaltningen har dessa tillfällen syftat till att fördjupa analyserna inom det systematiska kvalitetsarbetet och visa på den nationella kravnivån.

Intervjuade inom vuxenutbildning beskriver att stödmaterialet är till hjälp i det dagliga arbetet. Även intervjuade i gymnasieskolan har en positiv bild av de nedbrutna diskussions- och analysfrågorna. Vissa av de mer övergripande frågorna som inkluderas i den uppföljning som ska göras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet upplever intervjuade i gymnasieskolan dock inte helt anpassade för gymnasieskolan.

7.3.2 Enhetsnivå

I detta avsnitt presenteras de rutiner som relegerar det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå.

7.3.2.1 Skolenhetsspecifika rutiner

Kungälvs kommun har inget krav att det ska finnas skolenhetsspecifika skriftliga rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. I stället arbetar skolenheterna utifrån Skolverkets allmänna råd kring systematiskt kvalitetsarbete inom skolväsendet samt den kommunövergripande rutinen och dess årshjul som beskrivits i avsnittet ovan. Enligt representant för förvaltningen pågår det en diskussion kring om skolenheterna ska ta fram skolenhetsspecifika rutiner framåt, men att förvaltningen inväntar uppdaterade allmänna råd från Skolverket innan ett sådant arbete eventuellt inleds.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7.3.2.2 Skolenhetsspecifika verksamhetsplaner och uppföljningsrapporter

I enlighet med den kommunövergripande rutinen tar respektive rektor på skolenheterna fram en verksamhetsplan i enligt med årshjulet. Denna aggregeras i form av verksamhetschefens *verksamhetsplan* för gymnasieskola respektive vuxenutbildning liksom *verksamhetschefens uppföljningsrapport* för gymnasieskola respektive vuxenutbildning. För granskningen har vi tagit del av samtliga rapporter för läsåret 24/25.

Verksamhetschefens verksamhetsplan för gymnasieskolan utgår ifrån de kommunövergripande kvalitetsfaktorerna, den politiska visionen med mål och uppdrag som direkt påverkar verksamheten, nulägesanalys utifrån rektorns perspektiv samt strategier och åtgärder för förbättring framåt. Uppföljningsrapporterna innehåller likaså kvalitetsfaktorerna och uppföljning i relation till dessa, de särskilt prioriterade fokusområdena och uppföljning av ekonomi. De exempel på skolenhetsspecifika verksamhetsplaner och uppföljningsrapporter för gymnasieskola och vuxenutbildning som vi tagit del av inom ramen för granskningen innehåller likaså uppföljning av verksamhetens kvalitet utifrån kvalitetsfaktorerna, uppföljning utifrån prioriterade fokusområden och ekonomi samt strategier framåt. Intervjuade är positivt inställda till att verksamhetscheferna genomför en egen fristående och utvecklad analys, och inte enbart en aggregerad återrapportering av vad rektorerna rapporterar in.

Intervjuade beskriver vidare att gymnasieskolan i större utsträckning än vuxenutbildningen möter svårigheter kopplade till de skolenhetsspecifika analyserna inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Detta med hänvisning till tids- och resursbrist, en upplevelse av att årshjulet inte är anpassat till skolans verksamhet, att det saknas konsensus rörande vem rapporteringen inom ramen för detta arbete skrivs för och att de frågor som återfinns inte är kommunicerade i förväg i tillräcklig utsträckning. Intervjuade framför att rektorer inom gymnasieskolan arbetat med att konkretisera och bryta ner frågorna i det digitala verksamhetssystemet som används i syfte att göra frågorna mer tydligt kopplade till verksamheten och att skolenheterna till följd av detta arbete ska nå en mer enhetlig rapportering. Detta beskrivs dock vara ett nyligen påbörjat arbete som inte helt hunnit få fäste ännu.

7.3.3 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå respektive enhetsnivå.

Bedömningen grundar sig på att det finns en dokumenterad kommunövergripande rutin på huvudmannanivå med tillhörande årshjul som tydligt beskriver arbetsgången kring det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå respektive på enhetsnivå.

Vi bedömer dock att det på skolenhetsnivå, med hänvisning till gymnasieskolan snarare än vuxenutbildningen, finns utrymme för utveckling i fråga om analyser och strategier för förbättring framåt inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Vi noterar intervjuades utpekade svårigheter i arbetet att upprätta uppföljning, inte minst med hänvisning till att årshjulet är utformat på så vis att uppföljning ska ske samtidigt som skolstart, och understryker vikten av att fortsatt diskussion och arbete sker mellan huvudmannanivå och skolenhetsnivå. Detta för att stärka konsensus kring att syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att vara till förmån för elevernas bästa snarare än enbart ett rapporteringskrav till närmsta chef eller till kommunstyrelsen.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7.4 Administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete

Inom Kungälvs kommun används två olika moduler inom samma digitala verksamhetssystem för det systematiska kvalitetsarbetet. Den ena modulen används för rapportering till kommunstyrelsen i förhållande till de politiska målen mer generellt. Den andra modulen används för dokumentation vad gäller specifikt arbetet med systematiskt kvalitetsarbete. I den sistnämnda modulen kan respektive verksamhet se vilka av samtliga kvalitetsfaktorer som särskilt berör verksamheten i fråga. Detta ger enligt intervjuade tydlighet i arbetet. Intervjupersonerna beskriver vidare att modulerna fungerar väl. Samtidigt framkommer viss förvirring kring att två separata moduler används parallellt.

Intervjuade beskriver att utöver den dokumentation som sker inom det systematiska kvalitetsarbetet använder rektorer inom gymnasieskolan ytterligare ett stort antal digitala system för andra sorts ärenden. Alla med egen inloggning. Intervjuade ser positivt på att det tagits fram en personalhandbok med länkar till de olika systemen. Samtidigt framförs att det saknas en enhetlig IT-support, i och med att rektorerna behöver vända sig till olika personer för konsultation med frågor om olika system.

7.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det endast delvis finns ändamålsenliga administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete.

Bedömningen grundar sig på att det digitala verksamhetssystem som finns stödjer verksamheterna i deras arbete att följa upp och analysera måluppfyllelse och att det tydliggör vilka av de politiska målen som är relevanta för respektive verksamhet. Vi bedömer således att systemet bidrar till struktur i det systematiska kvalitetsarbetet.

Samtidigt noterar vi att det för personal på skolenheterna delvis är oklart hur de två modulerna för kvalitetsarbete ska användas parallellt vilket inte är tillfredsställande. Vi bedömer vidare att strukturen för IT-support till rektorerna inte fungerar fullt ut.

7.5 Kommunstyrelsens uppföljning

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2025[6] framgår ett av kommunstyrelsens resultatmål: att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete och analys av detta för att säkerställa att all undervisning och verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och myndigheters rekommendationer och riktlinjer. Här lyfts även ett eget avsnitt särskilt avseende systematisk kvalitetsuppföljning, där det bland annat framgår att kommunstyrelsen gett förvaltningen i uppdrag att utveckla arbetet kring systematisk uppföljning.

Utöver att kommunstyrelsen tar del av *Sektor Bildning och Lärandes* verksamhetsplanering tas tre tertialrapporter på förvaltnings- och sektornivå fram som presenteras för kommunstyrelsen. Vi har tagit del av dessa tertialrapporter. De beslut om uppföljning som fattas av kommunstyrelsen i förhållande till den rapportering de får ta del av är de mål, indikatorer och uppdrag som återfinns inom ramen för verksamhetsplaneringen.

Vidare beskrivs att *sektorn för utbildning och lärande* under november 2024 beslutat om att begära komplettering och fördjupad analys av årskurs 6 inom det systematiska kvalitetsarbetet då analysen

[6] Förvaltningens verksamhetsplan 2025, Kommunstyrelsen 2024-12-13.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

av sjunkande betygsresultat ansågs bristfällig. Som en del av detta politiska uppdrag skulle kommunstyrelsen även få en skriven analys direkt av varje rektor utifrån ett antal frågeställningar. Efter att den fördjupade analysen presenterats i kommunstyrelsen godkändes huvudmannens rapport. Vi har tagit del av såväl det politiska uppdraget som skolornas svar utifrån frågeställningarna. I skriftlig uppgift från förvaltningen refereras till att en verksamhetschef varit sjukskriven och därefter avslutat sin tjänst vilket varit en bidragande faktor till att komplettering var nödvändig och att rutiner diskuteras för hur analyser i huvudmannens rapport ska tas fram om liknande situationer inträffar framåt.

Förvaltningen lyfter även ett ytterligare politiskt uppdrag från 2023 [7], där kommundirektören gavs i uppdrag att genomföra en grundläggande kvalitetssäkring av kommunens grundskolor och gymnasieskola till följd av en granskning av Skolinspektionen. Uppdraget redovisades i en rapport och uppföljning. Enligt skriftlig uppgift understryks att detta är ett exempel på hur kommunstyrelsens generella engagemang i fråga om att kartlägga och åtgärda kvalitetsbrister.

I bilaga 3 återfinns en tabell över KS protokoll från 2024 och hittills publicerade protokoll från 2025 som berör systematiskt kvalitetsarbete.

7.5.1 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen beslutar om uppföljning av särskilt identifierade områden.

Bedömningen grundar sig på att Kommunstyrelsen tar del av information inom ramen för tertialrapporterna och beslutar om uppföljning inom ramen för efterföljande verksamhetsplanering. Därtill har vi tagit del av ytterligare exempel på att kommunstyrelsen begärt in komplettering och uppföljning i förhållande till det systematiska kvalitetsarbetet.

Vi understryker vikten av att fortsatt kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om nödvändiga åtgärder snarare än att enbart notera information till protokollet.

7.6 Dokumentation av kvalitetsarbetet på huvudmannanivå med redogörelse för resultat, analys och åtgärder

På huvudmannanivå genomförs två årliga aggregerade analyser av det systematiska kvalitetsarbetet i form av verksamhetschefernas kvalitetsrapporter samt genom huvudmannens rapport som går till utskottet och kommunstyrelsen. Dessa tas fram i enlighet med årshjulet.

Vi har tagit del av huvudmannens rapport 1 för 2025 [8] och de två rapporterna från 2024 [9]. I den första rapporten under våren är temat normer och värden samt kompensatoriska uppdraget om särskilt stöd. I den andra rapporten under hösten är temat kunskap, betyg och undervisningens kvalitet. Utifrån dessa teman presenteras redogörelse för resultat, det vill säga måluppfyllelsen inom området. I samband med vartdera temat återfinns analys och ett avsnitt benämnt ”så här går vi vidare” där det i punktform listas åtgärder att vidta framåt.

[7] Uppdrag till kommundirektören gällande grundläggande kvalitetssäkring av kommunens grundskolor och gymnasium, kommunstyrelsens ordförande 2023-04-24.
[8] Huvudmannens rapport 1 år 2025, systematiskt kvalitetsarbete skola och förskola, Kungälvs kommun, 2025-05-02.
[9] Huvudmannens rapport 1 år 2024, systematiskt kvalitetsarbete skola och förskola, Sektor Bildning och Lärande 2024-05-08.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

Enligt uppgift från förvaltningen är det verksamhetschefernas uppföljningsrapport samt de uppföljningsrapporter som rektorernas skriver två gånger per år som ligger till grund för huvudmannens aggregerade analyser inom ramen för huvudmannens rapporter. Intervjuade poängterar att huvudmannens analys inte enbart presenterar det rektorerna rapporterat, utan att den inkluderar ytterligare analys utifrån verksamhetschefens perspektiv. Det framgår dock inte explicit i samtliga avsnitt vilken analys som är rektors och vad som är verksamhetschefens egen analys.

Av intervjuer framkommer att dessa analyser sedan ligger till grund för eventuell extra tilldelning eller riktade resurser vid budgetarbetet. Som exempel berättas att under 2023 visade analysen att tryggheten på skolorna behövde stärkas i skolorna. Det ledde till ett beslut om utökade resurser som sedan i sin tur lett till att skolorna nu har 15 anställda trygghetsvärdar fördelat på grundskola och gymnasium.

7.6.1 Bedömning

Vi bedömer att kvalitetsarbetet på huvudmannanivå i allt väsentligt dokumenteras med redogörelse för resultat, analys och åtgärder att vidta.

Bedömningen grundar sig på att huvudmannen genomför två aggregerade analyser årligen genom verksamhetschefernas kvalitetsrapportering samt huvudmannens rapport. Vi bedömer att dessa innehåller redogörelse för resultat, analys av måluppfyllelsen samt åtgärder för förbättring framåt.

Vi ser positivt på att det sker en egen analys från huvudmannens sida inom ramen för denna dokumentation utöver att enbart aggregera det rektorerna rapporterar. Däremot framgår inte i dokumentationen vilken analysdel som är huvudmannens fristående analys, vilket vi bedömer försvårar huvudmannens förståelse för på vilken nivå åtgärder kan behöva vidtas.

7.7 DIALOGER MELLAN HUVUDMAN OCH VERKSAMHET

I den kommunövergripande rutinen, som beskrivs i avsnitt 7.3.1.1, refereras till att det hålls ”vertikala dialoger”. Dessa är enligt intervjuade strukturerade möten med förutbestämd agenda rörande resultat, förutsättningar, problem, planering och uppföljning. Dialogerna genomförs tre gånger per år. Dialogerna sker mellan chef och överordnad chef, vilket innebär att det hålls dialoger mellan verksamhetschef och rektor respektive mellan sektorchef och verksamhetschef.

Varje verksamhetsområde har rektorsgrupper som träffas varje vecka för gemensam diskussion, kompetensutveckling, information med mera. I gymnasieskolans fall träffas rektorsgruppen varje vecka och i vuxenutbildningens fall träffas ledningsgruppen för Kompetenscentrum varannan vecka. Som tidigare nämnts i rapporten sker dialog mellan huvudman och skolenheter även inom ramen för de stödsatsningar som finns, där tjänstepersoner från förvaltningen deltar vid rektorernas gruppmöten tre gånger per år (se avsnitt 7.3.1.2). Dialog förs även med politiken som bjuder in till kvalitetsdialoger två gånger per år. Temat för dialogen följer årshjulet.

Utöver dessa genomförs ytterligare dialoger. Sektorledningen, bestående av sektorchef, utbildningschef och verksamhetschef, har möte veckovis. Utöver detta finns även ”processteam” för kommunens systematiska kvalitetsarbete som består av sektorchef, samordnare för systematiskt kvalitetsarbete samt en representant från kommunens ekonomi- och kvalitetsfunktion. Intervjuade delar en positiv upplevelse av den dialog som finns på plats vid tillfället för granskningen.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7.7.1 Bedömning

Vi bedömer att det genomförs dialoger mellan huvudman och verksamhet.

Bedömningen grundar sig på att det finns strukturerade forum för dialog mellan huvudman och verksamhet. Vi konstaterar att möten sker på återkommande basis och genomsyrar alla delar av verksamheterna.

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete. Granskningen avser kommunstyrelsen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Förtydliga vilka analysdelar inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.
- Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Joakim Nertyk

Certifierad kommunal revisor

Sara Viljosson

Verksamhetsrevisor

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

valitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning - KS2025/2044-2 Svar på granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning : Granskningsrapport systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildningen

9 BILAGOR

9.1 BILAGA 1

Uppföljningsrapport 1 och huvudmannens rapport 1	**Uppföljningsrapport 2 och huvudmannens rapport 2**
Normer och värden • Trygghet och studiero • Kränkande behandling och diskriminering • Inflytande och delaktighet • Trygghet i förskolan *Kompensatoriska uppdraget* • Ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd • Elevhälsa • Närvaro och frånvaro • Tidiga insatser och barnhälsa i förskolan *Övriga områden* • Studie- och yrkesvägledning • Övergångar och samverkan • Förskola och hem • Flexibla utbildningsformer inom vuxenutbildningen • Resursfördelning	*Kunskap, betyg och undervisningens kvalitet* • Undervisningens kvalitet • Bedömning och betygssättning • Generella betygsresultat • Ämnesbetyg och kursbetyg • Undervisning i förskolan – kunskapsområden samt lekens roll *Övriga områden* • Digitalisering • Pedagogiskt ledarskap • Förskoleklassens uppdrag • Fritidshemmets uppdrag • Introduktionsprogrammen • Arbetsplatsförlagt lärande (APL) • Yrkesvux

Tabell bilaga 1: Förteckning över samtliga kvalitetsindikatorer.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

9.2 BILAGA 2

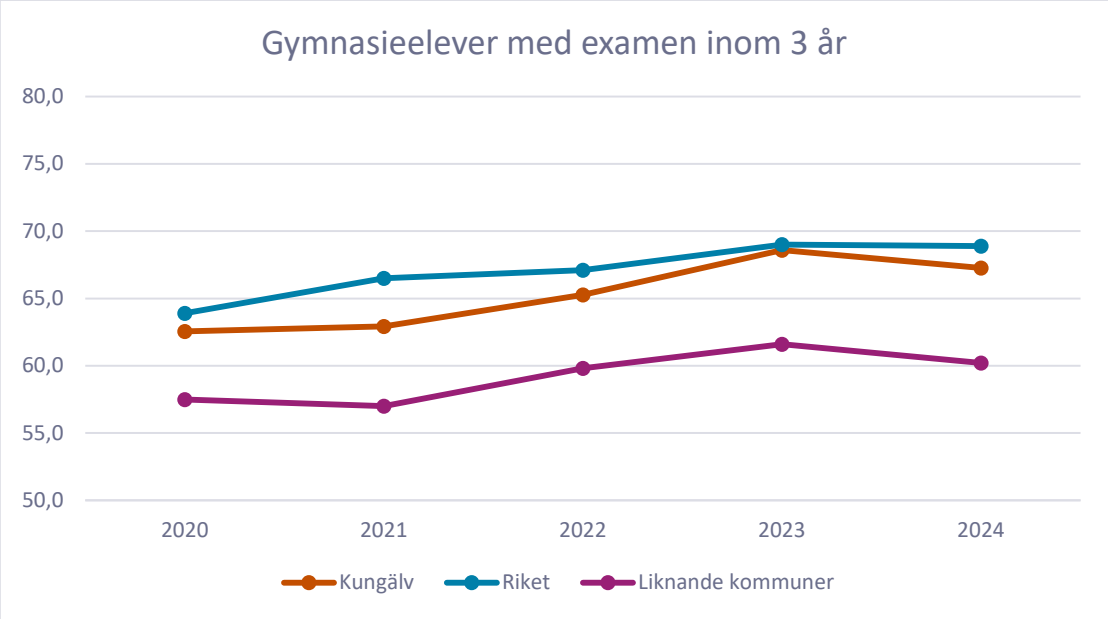

Figur bilaga 2: Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel i procent (Kolada).

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

9.3 BILAGA 3

Datum	Beslut
2025-02-19	§ 41 Kopplat till rubriken Besluta om dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete beslutar Kommunstyrelsen att tillstyrka kommunrevisionens rekommendation.
2025-06-04	§ 182 Systematiskt kvalitetsarbete – huvudmannens rapport 1 2025 - tjänsteskrivelse
2024-12-11	§ 340 Systematiskt kvalitetsarbete för skola och förskola - huvudmannens rapport 2, 2024
2024-11-13	§ 302 Granskningsrapport Granskning av särskilt stöd i grundskolan
2024-06-05	§ 155 Systematiskt kvalitetsarbete – huvudmannens rapport 1 2024 - tjänsteutlåtande
2024-02-21	§ 31 Systematiskt kvalitetsarbete för förskola och skola - huvudmannens rapport 2 2023

Tabell bilaga 3: Kommunstyrelsens protokoll från 2024 och hittills publicerade protokoll från 2025 som berör systematiskt kvalitetsarbete.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Stig Carl Joakim Nertyk
Undertecknare 1
Serienummer: d0f51eb14cf716[…]6df9ed7ea4db1
IP: 213.212.xxx.xxx
2025-10-01 13:30:54 UTC

Sara Viljosson
Undertecknare 2
Serienummer: 674cc2d2a35326[…]80b8484768397
IP: 95.203.xxx.xxx
2025-10-01 13:50:25 UTC

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGIV5-B9AD3-XI076-N286I

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Sammanträdesprotokoll

§ 190/2025

Svar på granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning (Dnr KS2025/2044)

Sammanfattning

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets), som övertagit verksamhet från KPMG AB, har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun genomfört en granskning av kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning. Bedömningen åtföljs av fyra rekommendationer till kommunstyrelsen.

Förvaltningen föreslår att tjänsteskrivelsen antas som svar på revisionens rekommendationer.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning
Bilaga Missivbrev - Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning
Bilaga Granskningsrapport systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildningen

Förslag till kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelsen antas som svar på revisionens rekommendationer.

_____

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Kajsa Danesjö

2025-11-11

Svar på remiss - Samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen (Dnr KS2025/2334-2)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har givits möjlighet att yttra sig på remiss om samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen (VGR).

VGR har tagit fram nytt förslag på samverkansavtal och den utredning som ligger till grund bifogas avtalet.

I Västra Götalandsregionens och kommunernas samverkansavtal för naturbruksutbildning 2025 – 2028 åtar sig parterna att genomföra en utredning om en ny modell för samverkan mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland om naturbruksutbildning. Bakgrunden till utredningen är att det riktats kritik mot nuvarande samverkansmodell från avtalsparter och att enstaka kommuner aviserat att de inte ställer sig bakom befintlig modell vid nästa beslutstillfälle om ny avtalsperiod.
Nuvarande avtal sträcker sig fram till 2028-12-31 men nytt avtal kan komma att träda i kraft tidigare.

Kungälvs kommun ställer sig positiv till föreslagna förändringar i samverkansavtalet.

Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen att anta tjänsteskrivelsen som Kungälvs kommuns svar på remiss om samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen.

Juridisk bedömning

Utredningen som ligger till grund för föreslaget avtalsjuridiska frågeställning är huruvida förändringar kan göras inom nuvarande avtal och är nuvarande avtal en lämplig grund för naturbrukssamverkan mellan region och kommuner.
Utredningen mynnar ut i att så är ej fallet - Västra Götalands nyttjande av skatteväxling från kommun till region för detta ändamål bedöms inte vara förenligt med de krav på likställighet mellan utbildningsanordnare som är en följd av kommunallagen och som uttolkas i skollagen.

Utredningen kommer fram till slutsatsen att samverkansavtal mellan region och kommuner om naturbruksutbildning ska vila på ett etablerat avtalsformat – sekundärt samverkansavtal – och skollagens finansieringsmekanism för gymnasieutbildning, interkommunal ersättning.

Förvaltningens bedömning

Den enskilt största förändringen i förslag på samverkansavtalet sedan tidigare är den ekonomiska modellen. Det föreslagna avtalet är dessutom ett sekundärt samverkansavtal tillskillnad från det tidigare primära.

Genom att ändra finansieringsformen från skatteväxling till interkommunal ersättning är det inte längre nödvändigt att samtliga kommuner ansluter sig till avtalet. Avtalet gäller även om ett mindre antal kommuner ställer sig bakom det och det faller inte även om kommuner som tidigare gått in i avtalet väljer att lämna det. Det är en väsentlig skillnad gentemot befintligt avtal där alla 49

kommuner i Västra Götaland är tvungna att vara med för att avtalet ska gälla. Ett sekundärt samverkansavtal reglerar antagningsrätten och ersättningsnivåerna mellan parterna.

Det befintliga avtalet mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna gäller till 2028. Den modell som det baseras på har inte ändrats sedan det infördes 1999. En grund för detta avtal är att det finns en skatteväxling från kommunerna till regionen.

Ett nytt system som bygger på att kostnaden för utbildningen betalas av kommunerna i relation till antal elever som läser naturbruk, i stället för skatteväxling mellan kommunerna och regionen, får konsekvenser som skiljer sig åt mellan de olika kommunerna beroende på hur stor ekonomisk nytta kommunen har haft av skatteväxlingen. Det finns kommuner som får minskade kostnader utifrån förändringen. Det gäller främst de kommuner som genom att de har många invånare som betalar regionskatt har stått för en stor andel av intäkten till naturbruksutbildningen genom skatteväxlingen.

Kungälv tillhör varken de kommuner som får störst kostnadsminskning eller kostnadsökning med det nya förslaget. Övergången från skatteväxling till interkommunal ersättning innebär dock att Kungälvs kostnader minskar. Kostnaden kan förändras och variera år till år beroende på hur många elever folkbokförda i kommunen som blir antagna på naturbruksutbildningar inom VGR.

Kungälvs kommun ställer sig positiva till att ingå frivilligt sekundärt samverkansavtal med VGR gällande naturbruksutbildningar inte enbart på grund av ekonomisk aspekt utan ser naturbruksutbildning som en viktig utbildningsfråga ur arbetsmarknads-, kompetensförsörjning- och hållbarhetsperspektiv och önskar förenkla för kommunens elever att söka sig till dessa utbildningar.

Kungälvs kommun ställer sig även positivt till den samverkan som nämns i utredningen. Kommunen ser gärna ett tätare samarbete med studie- och yrkesvägledare och regionens naturbruksskolor för elevens bästa.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Att ingå i samverkansavtal har koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål nummer 1, om att ge goda förutsättningar för livslångt lärande. Genom att ingå i ett samverkansavtal med Västra götalandsregionen ges eleverna tillgång till ett brett utbildningsutbud och ökar möjligheterna för eleverna att välja en utbildning som ger goda förutsättningar för livslångt lärande. Att elever studerar den utbildning som de vill ökar motivationen och ger bättre förutsättningar för det livslånga lärandet.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till målet om en god utbildning för alla. För att utbildningssystemet ska möta människors behov genom hela livet behöver alla elever ges möjlighet till en gymnasieutbildning. Samarbetet med Västra Götalandsregionen ger goda förutsättningar för elever att välja en utbildning som möter deras behov.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förslag på nytt samverkansavtal påverkar ej eller står i strid med kommunens styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En sökande till en annan kommun eller region kan bli mottagen i första eller andra hand. Som andrahandssökande innebär det att du bara får plats efter att alla andra behöriga förstahandssökande har tagits emot, oavsett hur bra betyg du har. Samverkansavtal med VGR innebär i stället att elever som är folkbokförda i Kungälvs kommun blir mottagna i första hand. Det betyder att de konkurrerar om platserna på sina betyg och har rätt att söka inackorderingstillägg.

Samverkansavtalet med VGR säkerställer också att elever i Kungälvs kommun erbjuds naturbruksutbildningar av god kvalitet.

Förvaltningen bedömer att samverkansavtal är positivt för Kungälvs kommuninvånare, i synnerhet den mest berörda medborgargruppen det vill säga elever i gymnasieålder samt elever i vuxenutbildningen.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslag på nytt samverkansavtal medför ej negativ påverkan på medarbetares arbetsbelastning. Det är snarare en fråga om att förenkla hanteringen för ekonomer och handläggare, eftersom priset baseras på interkommunal ersättning, den finansieringsmodell som regleras i skollagen, och som används inom annan samverkan.

Ekonomisk bedömning

Att byta ekonomisk modell innebär att man lämnar ett system där vissa kommuner i det regionala kommunkollektivet kontinuerligt har bidragit till finansiering av skolor där man sällan haft fler än enstaka elever. Kungälvs kommun ställer sig positiv till det nya förslaget som bygger på vedertagen betalningsmodell för gymnasieutbildning, interkommunal ersättning.

Förslaget kommer innebära att Kungälvs kommun får minskade kostnader för elever folkbokförda i kommunen som läser naturbruksutbildning inom VGR.

Med utgångspunkt gymnasieantagningen år 2023/2024 skulle Kungälvs kommun skulle få följande effekter vid avveckling av skatteväxlingen:

Kostnad med dagens system: 7 544 328 kronor
Enligt VGRs prislista (IKE): 6 292 884 kronor
Skillnad: minskad kostnad med 1 251 444 kronor

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen godkänns som Kungälvs kommuns svar på remiss om Samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen

Sofia Schubert
Verksamhetschef gymnasium

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef Bildning och lärande

Expedieras till: Kajsa Danesjö

För kännedom till:

REMISSFÖRSLAG: Samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

Från och med XXXX

Innehållsförteckning

1. Avtalsparter

2. Syfte med samverkansavtal

3. Omfattning

4. Avtalstid

5. Lagstiftning

6. Ekonomi
   6.1 Ekonomi – gymnasieskola och anpassad gymnasieskola
   6.2 Ekonomi – vuxenutbildning

7. Parternas ansvar och samverkan
   7.1 Politiskt samråd Naturbruk
   7.2 Ledningsråd Naturbruk
   7.3 Möte mellan kommunala avtalsparterna och Västra Götalandsregionen
   7.4 Västra Götalandsregionens ansvar
   7.5 Kommunens ansvar

8. Force majeure

9. Tvister

10. Underskrifter

REMISSFÖRSLAG: Samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

1. Avtalsparter

Avtalsparter i avtalet är Västra Götalandsregionen (’regionen’) och var och en av de 49 kommunerna i Västra Götaland (’kommunerna’) som anslutit sig till avtalet. För att avtalet ska gälla måste parterna teckna avtalet. I avtalet benämns kommunerna och regionen gemensamt som ’parterna’.

2. Syfte med samverkansavtal

Avtalet syftar till att elever i kommuner i Västra Götaland som ansluter sig till avtalet ska ha tillgång till moderna naturbruksutbildningar med hög kvalité till självkostnadspris inom gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildningen på gymnasial nivå. Avtalet ska vidare stärka och främja samverkan mellan parterna med målet att vidareutveckla kompetensförsörjningen och stimulera en hållbar utveckling inom naturbruksområdet.

Avtalet är ett sekundärt samverkansavtal. Avtalet är baserat på föreskrifter i Skollagen (2010:800, 15 kap. 30 a §). Syftet med ett sekundärt samverkansavtal är att förstärka ett allsidigt utbildningsutbud genom sekundära avtal med kommuner eller regioner utanför det primära samverkansområdet. Elever boende i kommuner som omfattas av samverkansavtalet blir förstahandsmottagna vid antagning till de i avtalet ingående utbildningarna och konkurrerar om plats på lika villkor med sökande i övriga kommuner som ingått avtalet.

3. Omfattning

Avtalet omfattar naturbruksprogrammet inom gymnasieskolan, motsvarande utbildningar inom anpassad gymnasieskola, introduktionsprogrammen Programinriktat val för grupp av elever eller enskild elev och Yrkesintroduktion för grupp av elever eller enskild elev, samt vuxenutbildningar på gymnasial nivå inom naturbruksområdet. Utbildningarna erbjuds vid skolenheterna:

- Naturbruksskolan Sötåsen, med inriktningarna Lantbruk, Djurvård, Trädgård samt anpassad gymnasieskola.
- Naturbruksskolan Svenljunga, med inriktningarna Skogsbruk samt Naturturism.
- Naturbruksskolan Uddetorp, med inriktningen Lantbruk.
- Hästutbildningarna är samlade på Axevalla hästcentrum utanför Skara.

Vuxenutbildningarna erbjuds vid alla ovan nämnda skolenheter samt vid Angereds gård.

De termer som används för att dela in och beskriva ovan nämnda program och utbildningar kan komma att ändras enligt nationella beslut, utan att avtalet behöver tecknas om. I de fall väsentliga förändringar blir aktuella ska parterna uppta förhandlingar. För de fall att regionen bedriver naturbruksutbildning vid ytterligare skolenhet ska samtliga villkor i detta avtal gälla för sådan utbildning.

Beslutade ändringar läggs som bilagor till avtalet och publiceras på VGRs naturbruksförvaltnings webb där samverkansavtalet finns.

4. Avtalstid

Avtalet gäller från och med XXXX. Avtalstiden är fyra (4) år med en uppsägningstid på tolv (12) månader. Avtalet löper tills vidare i fyraårscykler med en uppsägningstid på 12 månader före respektive cykels avslut. En översyn av avtalsvillkor gällande utbildningsutbud och därmed sammanhängande frågor görs dock årligen inom ramen för parternas samverkan. Uppsägning ska ske genom skriftlig begäran till de parter som undertecknat avtalet. Vid uppsägning av samverkansavtalet har elever som påbörjat utbildning utifrån samverkansavtalet rätt att fullfölja den.

Om det under avtalstiden fattas beslut på nationell nivå som väsentligt ändrar förutsättningarna i detta avtal kan omförhandling eller uppsägning av avtalet i dess helhet ske.

5. Lagstiftning

Avtalet avser utbildningar som regleras genom skollagen, gymnasieförordningen (2010:2039) och förordningen om vuxenutbildningen (2011:1108). Även andra regelverk gäller för de jordbruk, skogsbruk och liknande som bedrivs i naturbruksskolornas regi.

6. Ekonomi

6.1 Ekonomi – gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola

Regionen erbjuder kommunerna gymnasieutbildningar, inklusive anpassad gymnasieskola, till självkostnadspris. Interkommunal ersättning (IKE) betalas av kommunerna vid avstämningsdatum efter faktura från regionen. Fakturan ska vara betald senast 30 dagar efter att kommunen mottagit den. Regionen förbehåller sig rätten att kräva dröjsmålsränta efter 30 dagar.

Kostnaderna för gymnasieskolans naturbruksprogram skiljer sig mellan inriktningarna, varför varje inriktning har sitt eget pris. Priserna för gymnasieskolans naturbruksprogram, introduktionsprogram samt anpassad gymnasieskola, beräknas enligt gymnasieförordningens 13 kap. 3 § gymnasieförordningen och fastställs varje år av regionen efter samråd med kommunernas representanter i Ledningsråd Naturbruk. Priserna ska vara fastställda senast den 10 december året innan de börjar gälla.

Kostnaderna för skolornas elevinternat ingår inte i beräkningen av priset, utan faktureras berörda vårdnadshavare separat.

Avstämningsdatum för fakturering är 15 september respektive 15 februari. Ingen debitering görs om en elev skulle avbryta sin utbildning före dessa avstämningsdatum. I de fall en elev avbryter en utbildning mellan den 15 september och den 15 oktober eller mellan den 15 februari och 15 mars krediteras kommunen endast halva terminskostnaden. Ingen kreditering sker i de fall en elev avbryter en utbildning efter 15 oktober respektive 15 mars. I övriga fall betalas hela terminskostnaden.

Om eleven inte hinner slutföra sina studier enligt plan kommer utbildningstiden förlängas först efter dialog med hemkommunen.

Kommunen svarar för resekostnader, inom Västra Götaland, mellan bostad och skola för de elever på gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola som är under 20 år och inte har inackorderingstillägg. Det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) är en obligatorisk del av gymnasieutbildningen, och för en elev utan inackorderingstillägg står kommunen för resekostnader, inom Västra Götaland, mellan elevens bostad och platsen för APL. Regionen svarar för eventuella resekostnader där platsen för APL ligger utanför Västra Götaland.

I de fall gymnasieeleverna har inackorderingstillägg svarar regionen för resekostnader mellan elevernas bostad och platsen för APL.

Gymnasieutbildningarna bedrivs med egen resultatenhet där ekonomin och det egna kapitalet redovisas till Ledningsråd Naturbruk, senast den 10 mars varje år. Informationen ska på nästkommande sammanträde därefter lämnas till Politiskt Samråd Naturbruk.

Flera av naturbruksförvaltningens kostnader delas av gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildningen, samt verksamheterna vid kompetenscentra. Allokeringen av kostnaderna görs med hänsyn till den faktiska användningen av resurser.

6.2 Ekonomi – Vuxenutbildning

Regionen erbjuder kommunerna vuxenutbildningar inom naturbruksområdet på gymnasial nivå till självkostnadspris, beräknat enligt samma principer som för gymnasieskolan.

När en ansökan till vuxenutbildning i regionens regi har gjorts ska kommunen enligt 20 kap. 21 § skollagen skyndsamt skicka ansökan till regionen och bifoga ett yttrande.

Eleven betalar själv sina kostnader för resor, litteratur och annan utrustning som behövs för utbildningen.

Avstämningsdatum för fakturering är 15 september respektive 15 februari. För elever som påbörjar utbildningen efter dessa datum sker terminsdebiteringen vid efterföljande månadsskifte.

I de fall en elev avbryter utbildningen debiteras kommunen en administrativ avgift som motsvarar kostnaden för tre veckors studier i elevens takt, oavsett hur lång tid efter att eleven avbryter utbildningen, och därefter krediteras kommunen för de poäng som eleven inte genomfört.

Vid behov kan en kommun själv, eller i samverkan med andra kommuner, avtala med regionen om vuxenutbildningar som uppdrag eller utanför ordinarie utbud.

7. Parternas ansvar och samverkan

Samrådet och ledningsrådet syftar till att underlätta det gemensamma ansvarstagandet och samverkan mellan parterna. Regionen ansvarar för att kalla till möten, att leda dem samt ge administrativt stöd till samrådet och ledningsrådet.

7.1 Politiskt Samråd Naturbruk

Politiskt Samråd Naturbruk ska på en övergripande och strategisk nivå främja den regionala naturbruksutbildningens verksamhet och utveckling.

Samrådet ska bidra till att avtalet övervakas, följs upp och vårdas, samt att verksamhetens resurssättning diskuteras. Samrådet ska årligen lämna synpunkter avseende utbildningarnas prissättning, strategiska inriktning, dimensionering och ekonomi, till miljö- och regionutvecklingsnämnden inför att dess uppdrag till styrelsen för naturbruk fastställs.

Samrådet träffas en gång per termin och består av fyra representanter från kommunerna samt fyra representanter från regionen. Parterna utser själva de förtroendevalda som ska ingå i samrådet, och regionen är sammankallande och leder mötena. Arbetsformerna i övrigt beslutas gemensamt i samrådet.

7.2 Ledningsråd Naturbruk

Ledningsråd Naturbruk bereder alla ärenden till samrådet och ska därutöver bevaka frågor på nationell, regional och kommunal nivå som påverkar avtalets förutsättningar.

Ledningsrådet träffas två gånger per termin och utgörs av tjänstepersoner med fem representanter från kommunerna samt fem representanter från regionen. Kommunernas ledamöter utses av kommunalförbunden. En representant för kommunalförbunden i Västra Götaland har en plats i ledningsrådet och regionen är sammankallande samt leder mötena. Arbetsformerna i övrigt beslutas gemensamt i ledningsrådet.

7.3 Möte mellan kommunala avtalsparterna och Västra Götalandsregionen

För att öka kunskapen om naturbruksförvaltningens verksamhet och programinriktningar samt förbättra dialogen mellan utbildningshuvudman och kommunala avtalsparter kommer parterna att få möjlighet att träffas vid ett årligt möte. Mötena förbereds i ledningsrådet.

7.4 Västra Götalandsregionens ansvar

Genom avtalet tar VGR ansvar för de frågor som följer av huvudmannaskapet för gymnasieutbildningar, inklusive den anpassade gymnasieskolans utbildningar, inom naturbruksområdet. Miljö- och regionutvecklingsnämnden är ansvarig nämnd i regionen. Enligt skollagen får en region anordna utbildningar inom naturbruk, och Västra Götalandsregionen har därmed stöd i samma lagrum för sin verksamhet som en kommun.

Regionen ansvarar för antagning av elever till utbildningarna.

Regionen ansvarar för att stämma av vilka elever som påbörjat gymnasieutbildning den 15 september på höstterminen och den 15 februari på vårterminen.

Regionen ansvarar för extra anpassning och särskilt stöd till elever enligt vad som anges i 3 kap. 5 § skollagen. I de fall en elev har behov av ytterligare stöd utöver detta, kan regionen och kommunen träffa en överenskommelse om tilläggsbelopp, efter ansökan från naturbruksförvaltningen.

Regionen ska informera berörd kommun om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning.

Regionen ska inom 14 dagar informera berörd kommun om en elev avbryter utbildningen.

7.5 Kommunens ansvar

Kommunen har ansvaret för att dess ungdomar erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet.

Kommunen ansvarar för att möjliggöra och underlätta för regionen att delta i informations- och marknadsföringsaktiviteter på samma villkor som övriga anordnare av gymnasieutbildningar.

Kommunen ansvarar för att inför gymnasievalet lämna uppdaterad information till sina elever inom grundskola och anpassad grundskola om naturbruksutbildningarna som avses i avtalet.

Kommunen ansvarar för att vid terminsstart informera regionen om elevers behov av stöd, enligt vad som anges i 3 kap. 12 j § skollagen. Informationen syftar till att ge eleverna det stöd de behöver och en god start på utbildningen.

Kommunen ansvarar för att informera regionen om naturbruksutbildningar anordnas i egen regi, eller om samverkansavtal för utbildningar på naturbruksområdet tecknas med annan kommun eller region. Informationen ska lämnas till regionen eller kommunernas representanter i Ledningsråd Naturbruk senast terminen före det att utbildningarna planeras starta, för att tas upp på nästkommande möte i ledningsrådet.

Kommunens betalningsansvar kvarstår för de elever som antagits eller påbörjat en utbildning till dess att eleven fullföljt sin utbildning, även om utbildningen blir förlängd eller om avtalet upphör att gälla.

8. Force majeure

Om Västra Götalandsregionen inte kan fullgöra ett åtagande på grund av omständigheter utanför regionens kontroll till exempel arbetskonflikt, eldsvåda, krigshändelse med mera, är inte regionen ansvarig för den skada eller förlust som kan uppkomma för motparten.

9. Tvister

Eventuella tvister som uppkommer med bäring på detta avtal löses i första hand genom lokala förhandlingar. Om parterna inte når samsyn eller en överenskommelse ska medling ske mellan regionen och kommunalförbunden i presidiet för Beredningen för hållbar utveckling (BHU).

10. Underskrifter

För regionen

Datum

_____

Regionstyrelsens ordförande

_____

Regiondirektör

För kommun _____

Datum

_____

_____

Utredning om ny modell för samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna om gymnasial naturbruksutbildning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord

Inledning – utredningsuppdraget, syfte och genomförande

Avsnitt 1. Näringens kompetensförsörjning

Avsnitt 2. Gymnasial naturbruksutbildning i Västra Götaland

Avsnitt 3. Angående ändringar inom nuvarande samverkansmodell

Avsnitt 4. Förslaget – frivilligt sekundärt samverkansavtal

Sammanfattning och slutsatser i utredningen

Bilaga 1. Kommunekonomiska effekter vid förändringar av nuvarande avtal

Bilaga 2. Översiktlig sammanställning av samverkansavtal i andra regioner

Bilaga 3. Frågor och svar om utredningen

Förord

I Västra Götalandsregionens och kommunernas samverkansavtal för naturbruksutbildning 2025 – 2028 åtar sig parterna att genomföra en utredning om en ny modell för samverkan mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland om naturbruksutbildning. Avsikten är att ett nytt avtal med den nya modellen som grund ska träda i kraft senast 2029-01-01.

Kommunalförbunden i Västra Götaland samt VGR har gemensamt utsett Göran Isberg till utredare. Isberg, som senast var förvaltningschef för utbildning i Jönköpings kommun, har en gedigen erfarenhet som skolledare inom stat och kommun, med förvaltningschefsuppdrag i flera kommuner samt chefstjänstgöring på departement och nationella skolmyndigheter.

Göran Isberg har genomfört utredningen självständigt med sekreterarstöd av undertecknad. Under utredningens gång har Isberg haft regelbunden kontakt med politiker i Västra Götalandsregionen respektive kommunerna. Utredaren har också haft kontakt med tjänstepersoner i motsvarande organisationer. Utredningens slutsatser är Göran Isbergs egna.

Anders Carlberg
Strateg, koncernstab regional utveckling
Västra Götalandsregionen

Inledning

Uppdraget till Utredning om en ny modell för samverkan mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen om naturbruksutbildning

I Västra Götalandsregionens (VGR) och kommunernas samverkansavtal för naturbruksutbildning 2025 – 2028 åtar sig parterna att genomföra en utredning om en ny modell för samverkan mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland om naturbruksutbildning. Bakgrunden till utredningen är att det riktats kritik mot nuvarande samverkansmodell från avtalsparter och att enstaka kommuner aviserat att de inte ställer sig bakom befintlig modell vid nästa beslutstillfälle om ny avtalsperiod.

Kritiken bottnar i att de tre VGR-skolorna som tidigare fanns i de västra delarna av länet (i Dingle, Nuntorp och Strömma) har lagts ner. Fristående naturbruksskolor har etablerats i VGR-skolornas ställe. I överensstämmelse med samverkansavtalet, betalar kommunerna full avgift för elever på dessa skolor. Det innebär höjda kostnader för kommuner som har elever på dessa skolor samtidigt som kommunerna, genom skatteväxlingen, fortsatt är med och finansierar kvarvarande naturbruksskolor som drivs av VGR.

Åtagandet om en utredning innebär att det skall göras en analys av alternativa modeller som kan ligga till grund för samverkansavtal för naturbruksutbildning. Därefter ska ett nytt avtalsförslag läggas fram för beslut i kommunerna och VGR som är baserat på den modell som *Beredningen för hållbar utveckling* (BHU, kommunernas och regionens samverkansorgan) bedömer är lämpligast för långsiktigt hållbar samverkan kring naturbruksutbildning.

Utredningen och beslutsprocessen som följer den kan som längst pågå till 2028-12-31, dvs fram till slutet för avtalet. Det finns dock en strävan och en uttalad målsättning i den politiska beredningen, som representerar både kommuner och VGR, att utredning samt beslutsprocess om en ny modell och nytt avtal slutförs så snabbt som möjligt. Så snart beslut fattats om ett nytt avtal ska det implementeras. En tidtabell har därför tagits fram för utredning och beslutsprocess som innebär att hela utredningsperioden fram till 2028-12-31 inte behöver tas i anspråk. Tidtabellen innebär att beslut om ny samverkansmodell, baserad på utredningens förslag, skall vara fattat av parterna senast 2026-12-31.

Utredningens syfte

Utredningens primära syfte är att utreda en alternativ modell till dagens naturbruksavtal. Flera aspekter av nuvarande och framtida modell för avtal om naturbruksutbildning har berörts av utredningen. Utredningens utgångspunkt har varit det starka regionala engagemanget i utbildningen som bottnar i omsorg om och insikt i betydelsen av lantbrukets kompetensförsörjning.

Betydelsen av kompetensförsörjning genom naturbruksskolorna för lantbruket och gröna näringar har därför varit i centrum för utredningsarbetet. Utredningen har haft åtskilliga möten med näringen som har företrätts av Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, som med

sina 22 000 medlemmar i Västra Götaland är ett av Sveriges största länsförbund. Utbildningarna har analyserats utifrån ett relevans- och kvalitetsperspektiv, och frågan om utbildningarnas roll för kompetensförsörjningen har varit central. För att undersöka detta har utredningen haft kontakt med både VGR:s naturbruksskolor och med fristående aktörer.

Möjligheten att utvidga finansieringen genom samverkansavtalet genom att även ersätta kommuner för kostnader för elever som läser naturbruksutbildning på friskolor i Västra Götaland har undersökts. I nuvarande avtal utgår ingen ersättning till kommuner för elever som läser på friskolor inom länet, vilket ifrågasatts av flera kommuner. Behovet av att undersöka denna punkt närmare har uppkommit mot bakgrund av att nedlagda VGR-skolor i Fyrbodal och Sjuhärad har ersatts av friskolor som bidrar till kompetensförsörjningen av lantbruket (även nedlagda VGR-skolan Sparresäter i Skövde kommun har blivit friskola men har inte varit i fokus för dialoger i denna utredning på det sätt som skolorna i Fyrbodal och Sjuhärad varit).

Enligt nuvarande avtal får kommuner samma ersättning för kostnader för elever som läser på naturbruksutbildning utanför Västra Götaland som de får för elever som läser naturbruksutbildning i VGR:s regi, en s.k. utomlänsersättning. Ekonomiska effekter av att ta bort ”utomlänsersättningen” för kommuner med många elever på skolor utanför länet har undersökts.

Utredningen har undersökt betydelsen av naturbruksskolornas lokalisering för möjligheten att kompetensförsörja näringen. Denna del av utredningen har även tittat på elevernas benägenhet att bo på internat för att genomföra utbildning som inte är placerad i närheten av bostadsort.

Utredningen har undersökt hur avtal mellan kommuner och regioner är utformade i andra delar av Sverige. Frågan om skolornas finansiering samt kommunernas engagemang för skolorna genom samverkansavtal har varit av särskilt intresse. Frågan om andra regioners bruk av skatteväxling som finansiering av skolorna har beaktats.

Utredningen har haft omfattande kontakter med kommunerna, både med politiker och tjänstepersoner. Deras synpunkter på utbildningen och avtalsformer har följts upp.

Genomförande av utredningen

Utredningen har genomförts av Göran Isberg, tidigare utbildningsdirektör tillika skolchef i Jönköpings kommun, efter ett beslut av den politiska beredningsgrupp som tillsatts av Beredningen för hållbar utveckling (BHU) för att följa utredningen. Göran Isberg är fristående i förhållande till både VGR och kommunerna i Västra Götaland. Utredaren rapporterar till den politiska beredningsgruppen. Till sin hjälp har Göran haft Anders Carlberg, strateg på staben för regional utveckling, Västra Götalandsregionen.

Utredningen har regelbundet träffat en grupp tjänstepersoner som representerar kommunperspektiven samt sakkunniga inom VGR. Företrädarna i denna grupp är verksamma i kommunalförbunden (Fyrbodal, Göteborgsregionen, Sjuhärad, Skaraborg) samt på juridiska avdelningen, koncernkontoret, VGR och naturbruksförvaltningen, VGR.

Genom kontakterna med kommunerna i VGR har utredningen fått möjlighet att löpande informera och inhämta synpunkter från både politiker och tjänstepersoner i kommunerna. Kontakter och dialog med Västra Götalands 49 kommuner har samordnats med hjälp av de fyra kommunalförbunden i Fyrbodal, Göteborgsregionen, Sjuhärad och Skaraborg. Förbundsdirektörerna i kommunalförbunden har fått löpande information om utredningen.

Utredningen har också vänt sig till SKR för att få tillgång till juridisk expertis inom skolområdet. Ett särskilt tack riktas till sakkunniga vid naturbruksförvaltningen, VGR, för statistik samt tolkningar kring skolans regelverk.

Utredningens slutsatser är utredarens egna.

Avsnitt I. Näringslivets kompetensförsörjning
Avsnittet behandlar sambandet mellan näringens kompetensförsörjning och branschens förmåga att upprätthålla och stärka naturbrukets kärnverksamheter, främst jordbruk och skogsbruk, nedan med samlingsbeteckningen lantbruk. Som del av denna undersökning skall betydelsen av VGR:s naturbruksutbildning för kompetensförsörjning inom länets lantbruksföretag belysas *utifrån ett relevans- och kvalitetsperspektiv, liksom betydelsen för kompetensförsörjningen av den naturbruksutbildning som äger rum på friskolorna och skolor utanför länet. Mot bakgrund av den ökande medvetenheten om Sveriges förmåga att upprätthålla den långsiktiga livsmedelsförsörjningen på kort och lång sikt behandlas även dessa frågor.*

Inledande sammanfattning
Denna del i utredningen undersöker sambandet mellan näringens kompetensförsörjning och lantbrukets förmåga att upprätthålla och stärka sina kärnverksamheter, främst jordbruk och skogsbruk. Vidare beskrivs betydelsen av VGR:s naturbruksutbildning utifrån relevans och kvalitet, liksom betydelsen av den kompetensförsörjning som äger rum på friskolor i länet.

En generell slutsats är att behoven inom såväl gröna näringen, särskilt jordbruk, skogsvård och djurhållning för lantbruk, är stora framgent. Det är också många faktorer som på olika sätt påverkar förutsättningar och balanser i utbildningsplatser och efterfrågan på dessa. Avsnittet bygger på Skolverkets planerings-och dimensioneringsunderlag 2023 och PM från Gröna arbetsgivare ”Kompetensförsörjning - underlag från Gröna arbetsgivare” (2024) samt ett stort antal intervjuer som genomförts med ett antal ordföranden i LRF:s kommun- och ungdomsavdelningar i Västra Götaland.

Skolverkets planeringsunderlag pekar på en ökad efterfrågan av naturbruksutbildade i förhållande till utbudet. De visar samtidigt att andelen elever som etablerar sig på arbetsmarknaden inom yrket är relativt lågt. Den sammanlagda bedömningen är att antalet erbjudna utbildningsplatser inte behöver öka eftersom det finns många med naturbruksutbildning som idag söker sig till andra branscher och yrken.

VGR och branschföreträdare ifrågasätter Skolverkets slutsats. Regionen vill se ökad volym i utbudet och pekar på att det finns stora skillnader i utbud och efterfrågan på naturbruksutbildning beroende på vilken inriktning eleverna väljer. Naturbruksprogrammet har en unik spännvidd i sina inriktningar och det finns inriktningar där efterfrågan på nyutexaminerade studenter är högt samtidigt som det finns andra inriktningar där eleverna har svårt att hitta jobb inom rätt bransch efter avslutade studier. I sina kommentarer till Skolverkets underlag pekar flera företrädare för arbetsmarknaden på att inriktningar med fokus på lantbruk bör öka i volym medan inriktningar som är inriktade mot djurvård utanför lantbrukssektorn bör dra ner. Regionen pekar på att det finns ett behov av att ”importera” arbetskraft för att möta behovet inom lantbruket.

I PM (2024) från Gröna arbetsgivare beskrivs kompetensbristen i lantbruket som en konsekvens av dels pensionsavgångar, dels generellt behov av mer personal. Skrivelsen

lyfter även att den tekniska utvecklingen leder till att kompetenskraven förändras över tid. Gröna Arbetsgivare konstaterar att matchningen på arbetsmarknaden idag är bristfällig och att kvaliteten på utbildningarna inte alltid är tillfredställande inom inriktning djurvård. I gymnasiets naturbruksprogram är det ett högt söktryck på inriktningen djurvård. Ungefär hälften av alla elever på länets friskolor läser denna inriktning. Utbudet måste i högre grad än idag balanseras och dimensioneras för att möta Gröna arbetsgivares och lantbrukets specifika behov. Vi ser idag att många elever bara läser till djurvårdare på nivå 1 medan Gröna arbetsgivares medlemsföretag och andra branscher ofta efterfrågar elever som läst programfördjupning på nivå 2 (helst nivå 3).

Intervjuerna med kommunala företrädare inom LRF underströk näringens många kopplingar till naturbruksutbildningen. Naturbruksutbildningar bidrar till att förse lantbruket med kompetent arbetskraft. Man kan beskriva lantbruksföretagens relation till utbildningarna som ett beroende för att klara branschens fortvarighet. Det finns dock en generell oro för att inte alla elever är tillräckligt förberedda för arbetslivet. Samtalen med LRF har i huvudsak fokuserat på naturbruksutbildningar med lantbruksinriktning – VGR-skolorna, samt Strömma och Nuntorp. (Sparresäter som har inriktning skogsbruk har inte specifikt kommit upp i samtalen). Övriga skolor anses ha liten betydelse för lantbruksföretagen, även om de spelar en viktig roll för kompetensförsörjningen i andra branscher.

Internatboenden är viktiga för elever som studerar långt hemifrån. För en del elever är internatboende en utmaning. Trygga och bra boenden på skolorna är viktiga för att föräldrar ska känna sig bekväma med att skicka sina barn till naturbruksgymnasier. Det är också viktigt att eleverna känner att de får en relevant och intressant utbildning som leder till jobb.

Sammanfattningsvis bidrar naturbruksutbildningarna till att stärka möjligheterna för närproduktion, vilket har stor betydelse för både klimat och samhällssäkerhet. Genom att utbilda arbetskraft som kan arbeta inom lokal och regional livsmedelsproduktion, minskar behovet av långväga transporter och import. Detta ger en direkt miljöfördel i form av minskade koldioxidutsläpp och bidrar även till att upprätthålla en levande landsbygd.

I en större samhällskontext är närproduktionen också central för Sveriges försörjningsförmåga och beredskap i händelse av en långvarig kris eller konflikt. Ett robust lantbruk säkerställer att Sverige kan ha hög självförsörjningsgrad under svåra tider, vilket är en avgörande faktor för landets krisberedskap. Naturbruksutbildningarna ger den kompetens som behövs för att säkerställa att dessa verksamheter på kort och lång sikt.

Skolverkets planeringsunderlag (2023) för gymnasial utbildning – Västra Götaland

Bakgrunden till Skolverkets dokument är att Riksdagen beslutat om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov och ungdomars och vuxnas efterfrågan ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux). Ändringarna ska öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på

arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Lagändringarna ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas 2025.

Dokumentet från Skolverket belyser de utmaningar och behov som finns inom naturbruksutbildningar och arbetsmarknaden för naturbruksutbildade. Syftet är att ge presumtiva elever en bild av hur arbetsmarknaden kan se ut efter avslutad utbildning och ge ungdomar och vuxna som vill utbilda sig möjlighet att välja utbildning där också arbetsmarknadsbehovet är stort. Däremot blir det problem på vissa gymnasieprogram med ett brett utbud av inriktningar. Det är till exempel naturbruk, el- och energi, VVS och fastighet.

Utbildningsutbud och arbetsmarknadens behov enligt myndigheterna

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli brist på naturbruksutbildade år 2035. Under prognosperioden väntas tillgången på naturbruksutbildade växa med cirka 15 procent, medan efterfrågan väntas öka med hela 25 procent. Denna ökning beror främst på en utbildningsväxling på arbetsmarknaden där arbetsgivare i högre grad väntas efterfråga en formell naturbruksutbildning.

Trots obalansen på arbetsmarknaden bedömer Skolverket att andelen utbildningsplatser på naturbruksprogrammet bör behållas på nuvarande nivå. Enligt SCB väntas arbetsmarknadsläget för naturbruksutbildade vara balanserat framöver. Bakomliggande orsaker till Skolverkets bedömning att andelen utbildningsplatser inte ska förändras är bland annat att etableringsgraden är lägre bland dem som läst naturbruksprogrammet i gymnasieskolan än snittet för yrkesprogram i länet. Motsvarande skillnad i etableringsgrad finns även bland naturbruksutbildade på komvux. Det är även en relativt liten andel naturbruksutbildade som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Här bör man dock nyansera Skolverkets resonemang. Det finns en relativt hög efterfrågan på utbildade inom vissa delar av naturbrukssektorn. I och med att eleverna inte söker sig till dessa utan till inriktningar där efterfrågan på kompetens är låg, har de inte förutsättningar att få jobb i den delen av arbetsmarknaden för naturbruk där det finns arbetstillfällen. Därav är etableringsgraden låg.

Resonemanget stöds av en uppföljning av etableringsgraden bland elever på Region Hallands naturbruksskola Munkagård. Uppföljningen gäller etableringen på arbetsmarknaden tre år efter avslutade studier under åren 2014-2019. Diagrammet nedan visar att elever som gått lantbruksinriktning har väsentligt bättre etableringsgrad än elever som har studerat på inriktningarna trädgård och djurvård. Även eleverna på skogsbruk har bättre etableringsgrad än dessa.

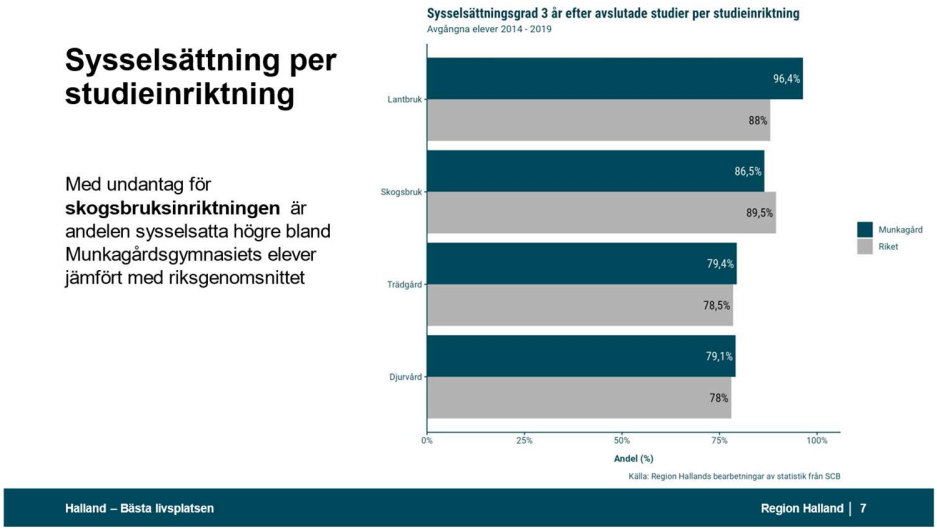

Källa: Region Halland

Branschens inspel om behov

Nationella branschföreträdare kritiserade SCB:s och Skolverkets slutsats angående naturbruksprogrammets dimensionering. De lyfter behovet av naturbruksutbildade inom olika områden. Till exempel finns det ett stort behov av utbildade inom djuruppfödning, djurskötsel, maskinservice, naturvårdsröjning, naturvårdsavverkning, skogsplantering och administrativa naturbruksyrken. Även inom hästbranschen behövs fler yrkesutbildade medarbetare.

Regionala skillnader och specifika behov

Även Västra Götalandsregionen anser att SCB:s och Skolverkets bedömning om ett balanserat arbetsmarknadsläge är felaktig och menar att behovet av naturbruksutbildade är påtagligt större än vad SCB målar upp. Man pekar på att företagen i regionen hittills löst arbetsbristen genom att ta in utländsk arbetskraft, vilket nu är svårare. VGR lyfter också att det ställs allt högre krav på skogsbruket från samhället, bland annat gällande biologisk mångfald och användande av andra brukningsmetoder.

Utbildningsutbudets geografiska spridning

Naturbruksprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i sex av Västra Götalands läns tolv pendlingsområden. Vilka inriktningar som bedrevs varierade mellan pendlingsområdena. Flera av Västra Götalands naturbruksskolor har internatboende. Många av eleverna bor på dessa pga att dagpendling inte fungerar. För kännedom bedrevs komvuxutbildning inom naturbruk av sju huvudmän i länet under åren 2020-2022.

Vanliga yrken efter naturbruksutbildning

Vanliga yrken bland de som har läst naturbruksutbildningar i gymnasieskolan eller komvux inkluderar uppfödare och skötare av lantbrukets husdjur, butikssäljare, djursjukskötare, förare av jordbruks- och skogsmaskiner, lager- och terminalpersonal, trädgårdsanläggare, fastighetsskötare, trädgårdsodlare, vårdbiträde och städare.

Ökad efterfrågan på naturbruksprogrammet

Naturbruksprogrammet utgör tre procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i Västra Götalands län läsåret 2023/24 samt generellt i riket, enligt Skolverkets statistik. Andelen förstahandssökande till naturbruksprogrammet har ökat från två procent till tre procent läsåren 2017/18-2022/23. Det är en trend som håller i sig och förstärks inför höstterminen 2025. Nästan hälften av länets elever läste läsåret 2022/23 inriktningen djurvård, följt av lantbruk, hästhållning och skogsbruk.

Ökat elevantal inom naturbruksutbildningar på komvux

Antalet elever som läser naturbruksutbildningar inom komvux har ökat sedan år 2018. Totalt omfattar naturbruk cirka två procent av länets elever inom yrkesinriktad komvux.

Kommentar Skolverkets underlag

Med hänsyn till att Skolverkets uppdrag är att ta fram dimensioneringsunderlag som utgår från arbetsmarknadens behov och ungdomars och vuxnas intresse av utbildningen är det en brist att förslagen till volymanpassning har en svag koppling till programmets olika inriktningar. Arbetsmarknadens uppfattning är att det saknas naturbruksutbildad arbetskraft inom främst lant- och skogsbruksyrken medan det finns en överkapacitet i utbildningen av djurvårdsutbildade med inriktning på smådjur. Den slutsats som man kan förvänta sig i ett underlag som ska fungera som en aktiv vägledning för gymnasieskolans dimensionering och förbättrad matchning på arbetsmarknaden är därför att det innehåller tydliga och relevanta rekommendationer som speglar sektorns behov på inriktningsnivå.

Skolverkets planeringsunderlag får även konsekvenser för tilldelning av statsbidrag för utbildningar på yrkeshögskolenivå. När Myndigheten för yrkeshögskolan gör sina bedömningar av inkommande ansökningar nyttjar man samma statistik som Skolverket för att bedöma behovet av tillkommande kompetens. Det är som nämnts ovan en statistik som underskattar behoven inom jordbruk, skogsbruk och även trädgård, varför många ansökningar med dessa inriktningar fått avslag med motiveringen att arbetsmarknaden inte efterfrågar kompetenserna.

Kompetensförsörjning - underlag från Gröna arbetsgivare

Gröna arbetsgivare är arbetsgivarorganisationen för de gröna näringarna. Organisationen företräder 4 000 medlemsföretag med drygt 30 000 anställda som bedriver verksamhet inom jordbruk, skogsbruk, djursjukvård, trädgårdsanläggning och golf. 2024 publicerade Gröna arbetsgivare en rapport som belyser de komplexa utmaningarna med att matcha utbildningsutbudet med arbetsmarknadens behov inom de gröna näringarna. Gröna arbetsgivare anser att det råder ”generell brist” på arbetskraft i Västra Götaland.

Utbildningsutbud och arbetsmarknadens behov

Enligt utredningen "Gemensamt ansvar - en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning, SOU 2020:33" finns det en överetablering inom inriktningen djur/djurvård, vilket kan leda till felaktig statistik. Naturbruksskolornas förening har dock sett en ökning av elever inom skogsbruk och jordbruk på naturbruksprogrammet, vilket delvis beror på breddad rekrytering och ökade elevkullar. Enligt statistik från Skolverket

tar naturbruksprogrammet elever från andra program, medan siffrorna för trädgård och djurvård är ungefär desamma som tidigare år.

Arbetsmarknadens behov

Arbetsförmedlingen rapporterar att det finns cirka 6600 yrkesverksamma förare av jordbruks- och skogsmaskiner i Sverige, varav endast 2 procent är kvinnor. Möjligheterna till arbete inom dessa yrken är mycket goda, särskilt för dem med relevanta certifikat och behörigheter. På fem års sikt bedöms möjligheterna till arbete för förare av jordbruks- och skogsmaskiner vara fortsatt stora. Konkurrensen om jobben inom uppfödning och skötsel av djur kommer att vara liten, vilket innebär goda arbetsmöjligheter även där.

Rekryteringsbehov inom gröna näringar

Gröna arbetsgivares medlemsföretag efterfrågar främst yrkesarbetare, och nästan 70 procent av företagen anser att naturbruksprogrammet med inriktning lantbruk eller trädgård är den viktigaste rekryteringsbasen.

Etablering på arbetsmarknaden

Enligt Skolverket är nästan 60 procent av eleverna inom lantbruk etablerade på arbetsmarknaden ett år efter examen, medan motsvarande siffra för trädgård endast är 33 procent. Inom skogsbruk är nästan hälften av eleverna etablerade, men siffrorna kan vara missvisande på grund av olika inriktningar inom programmet. Det finns anledning att tro att elever med inriktning skogsbruk har en högre etableringsgrad och en lägre andel som läser vidare på högskolan.

Yrkesvux och yrkeshögskola

Antalet elever inom yrkesvux och yrkeshögskola har ökat de senaste åren, särskilt inom skogsbruk. Det finns dock ett stort behov av arbetskraft på grund av många pensionsavgångar och en ökad efterfrågan på kompetens inom skogsbruket. Enligt Industrirådet behövs det anställas många inom skogsbruket de närmaste tre åren, både arbetare och tjänstemän. Företagen rapporterar ett behov av 3000 personer för skogsvårdsarbete, 1500 skogsmaskinförare och 1150 för skogsvårdsarbete med plantering.

Lantbruk

Ett stort problem för kompetensförsörjningen inom lantbrukssektorn är att alltför få väljer att utbilda sig till yrken inom näringen, detta trots att antalet elever ökar. Djurskötare samt maskinförare med relevant utbildning och intresse för näringen framstår som bristyrken. Inom uppfödning och skötsel av lantbruksdjur finns 13 200 yrkesverksamma i Sverige, varav cirka 30 procent är kvinnor och 70 procent är män. Gröna arbetsgivares medlemmar anser att kompetensförsörjningen är den viktigaste frågan, näst efter lönsamheten. 36 procent av medlemsföretagen ser tillgången på yrkesarbetare som den viktigaste frågan de kommande två åren, enligt en enkät till

medlemsföretagen. Orsaken till rekryteringsbehovet är dels pensionsavgångar och ersättningsrekryteringar, dels behov av mer personal. Den tekniska utvecklingen inom yrkesområdet fortsätter, vilket innebär att även kompetenskraven successivt kommer att förändras.

Djurvård

Inom djurvård är det ett högt söktryck på gymnasiet, men utexaminerade elever behöver bättre kompetens för att vara riktigt gångbara efter gymnasieexamen. Vi ser idag att många elever bara läser till djurvårdare på nivå 1 medan Gröna arbetsgivares medlemsföretag och andra branscher ofta efterfrågar elever som läst eftergymnasial programfördjupning på nivå 2 (helst nivå 3). Utredningen "Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård, SOU 2022:58" föreslår att det ska införas en möjlighet för djurvårdare att ansöka om godkännande av Jordbruksverket, men inga konkreta förslag har ännu lagts fram av regeringen. Den osäkra framtiden för yrket som djurvårdare har lett till en minskad efterfrågan på djurvårdare hos medlemsföretagen.

Intervjuer med företrädare för Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)

Denna del av utredningen grundas på intervjuer med företrädare för LRF-organisationen i Västra Götaland. LRF i Västra Götaland har 20 100 medlemmar och det finns 17 000 lantbruksföretag i branschen i länet. Tolv intervjuer genomfördes med representanter för LRF:s kommun- respektive ungdomsorganisationer under hösten 2024. Intervjuernas längd varierade i längd mellan en och två timmar.

Syftet med intervjuerna var att göra en bedömning av skolornas betydelse för näringens kompetensförsörjning och att ta del av LRF:s synpunkter på de olika skolornas kvalitet, relevans för näringen, önskemål om förändringar och utvecklingsmöjligheter gällande samverkan mellan näringen och de olika skolorna.

Nedan följer en kort sammanfattning av återkommande och framträdande synpunkter vid intervjuerna avseende naturbruksutbildningarnas betydelse för kompetensförsörjning och lantbrukets förmåga att upprätthålla och stärka primärproduktionen av lantbruksprodukter, till exempel kring utbildningarna kvalitet, utbud och tillgänglighet/lokalisering samt söktryck och intresse. Resultatet har sammanfattats under tio rubriker:

Kompetensförsörjning

Naturbruksutbildningar bidrar till att förse lantbruket med kompetent arbetskraft. Lantbruksföretagens beroende av utbildningarna är stort. Det finns dock en oro för att inte alla elever är tillräckligt förberedda för arbetslivet. Frågan om mötet mellan arbetsgivare och elev lyftes i många av intervjuerna. Det sker dels i samband med APL (se nedan), dels i samband med att eleverna skall gå ut på arbetsmarknaden. I intervjuerna lämnades många förslag på hur samverkan mellan arbetsliv och utbildning kan förbättras. Det är viktigt att utbildningarna inkluderar både teoretiska och praktiska moment för att ge en bred bas.

Utbildningarnas kvalitet

VGR:s skolor samt Strömma och Nuntorp anses ha hög kvalitet, särskilt när det gäller praktisk erfarenhet och relevans för arbetslivet samt teori. Det finns skillnader mellan dessa skolor men de har det gemensamt att de har lantbruksföretagen som elevernas viktigaste arbetsmarknad. LRF:s representanter är mycket angelägna om att Strömma och även Nuntorp fortlever för att inte försämra näringens tillgång till relevant arbetskraft i ett kompetensförsörjningsläge som redan är kritiskt inom vissa delbranscher. I samtliga intervjuer framkom det att friskolor som inte har inriktning lantbruk eller skogsbruk i sina naturbruksprogram anses mindre relevanta för lantbrukets behov eftersom de fokuserar mer på husdjur än lantbruksdjur.

Utbud och tillgänglighet

Det finns en variation i utbildningsutbudet, med vissa skolor som erbjuder specialiseringar inom djurvård, växtodling och maskinteknik.
Vuxenutbildning är ett viktigt komplement som grund för yrkesbytare som kommer in i branschen. Det finns en utbredd användning av fortbildningskurser i anslutning till skolorna som är viktig för kompetensutveckling för dem som redan är i branschen.

Elevens perspektiv

Trygga och bra boenden på skolorna är viktiga för att föräldrar ska känna sig bekväma med att skicka sina barn till naturbruksgymnasier. Det är viktigt att intresse kan väckas för utbildningarna redan i grundskolan då en stor grupp potentiella elever inte är bekanta med naturbrukssektorn från uppväxten och inte har några kontakter med branschen genom familjen eller på annat sätt. Det är viktigt att eleven känner att de får en relevant och intressant utbildning som leder till jobb.

Lokalisering

Skolornas geografiska placering påverkar tillgängligheten för elever från olika regioner. Internatboenden av god kvalitet är viktiga för elever som studerar långt hemifrån. Det finns elever som ser det som en positiv möjlighet att studera hemifrån och andra som avstår från studier för att de inte är lockade av internatboende. Västra Götaland är ett relativt stort län med utspridd befolkning och det leder till att elever som bor långt från naturbruksskolorna med inriktning på lantbruk kan få tidskrävande resor.

Söktryck och intresse

Söktrycket varierar mellan skolor och program. Vissa skolor som Strömma har högt söktryck men också begränsad kapacitet och måste säga nej till elever. Intresset för naturbruksutbildningar påverkas av faktorer som studiebesök och marknadsföring.

Praktik och APL (Arbetsplatsförlagt Lärande)

Praktik är en central del av utbildningen och anses mycket värdefull för att ge eleverna

praktisk erfarenhet. Det finns behov av att utbilda handledare på praktikplatserna för att säkerställa att både handledare och elev har rätt förväntningar på APL. En bra och lärorik praktikperiod bäddar för att ungdomen vill fortsätta inom yrket. LRF:s bedömning är att det finns mer att göra för att göra APL till en positiv upplevelse för både mottagande företag och eleven.

Utmaningar med finansiering

Finansieringen av skolorna är en återkommande fråga. Kostnaderna för att erbjuda adekvat utbildning inom lantbruk är betydande jämfört med flertalet andra utbildningar, även på yrkesprogrammen. Det är särskilt de fristående skolorna som har lyft problematiken med branschföreträdare som i sin tur tagit upp den med utredningen.

Kommuner med egna utbildningar med samma inriktning som finns på friskolorna – ofta med djur som kan handhas för relativt låga kostnader – hänvisar till den kommunala prisnivån på sina egna utbildningar i sina kontakter med de fristående huvudmännen som driver djurvård till högre kostnader per elev. Denna praxis överensstämmer med regelverket men får negativa konsekvenser för skolor som tvingas anpassa sina priser till kostnader som motsvarar utbildningar som är billigare att genomföra.

Framtida behov och utveckling

Det finns ett behov av att anpassa utbildningarna till framtida behov inom lantbruket, inklusive kompetens inom IT och ekonomi. Skolorna bör också arbeta med att förbättra relationerna med näringslivet och säkerställa att utbildningarna möter branschens krav

Teknologisk utveckling

Utbildningarna behöver hålla sig uppdaterade med den teknologiska utvecklingen inom lantbruket, inklusive användning av simulatorer och IT. Samarbete med forskning och utveckling (FoU) är viktigt för att addera mervärde till utbildningarna.

Sammanfattningsvis framkom många synpunkter i intervjuerna som kan vara av värde att erinra sig och gå tillbaka till i den fortsatta utvecklingen av naturbruksutbildningen.

Utredningen gör bedömningen att samverkan mellan näring och utbildningsanordnare är en av nycklarna för att upprätthålla intresset för och efterfrågan på utbildningarna.

Samverkan mellan arbetsliv och skola är av central betydelse och bör prioriteras högt av bägge parter. LRF:s uppfattning är att det är särskilt viktigt att kommunerna och regionen tar ytterligare initiativ och ökar sitt engagemang för att relevant utbildning av hög kvalitet fortsatt finns att tillgå för länets unga som vill utbilda sig inom området.

Framtida behov av kompetensförsörjning mot bakgrund av näringslivets rekryteringsbehov samt stärkt självförsörjningsgrad ur ett kommunalt och regionalt perspektiv

Västra Götalands roll för den nationella livsmedelsförsörjningen är stor. Regionen och dess 49 kommuner har den största produktionen av spannmål och mjölkinvägning av alla län. I en muntlig uppgift anger SLU i Skara att Västra Götaland har varierande storlek av livsmedelsproduktionen på åkerareal och lantgårdar och att det sammantaget rör sig om minst 20 procent av den totala livsmedelsproduktionen.

Aktuella uppgifter från Jordbruksverket (2023) om regionandelar av olika produktionsgrenar är följande:

- 17.8% av det totala antalet nötdjur i Sverige finns i Västra Götaland
- 21% av Sverigeproduktionen av spannmål, trindsäd och oljeväxter finns i Västra Götaland trots att länet bara har 16% av Sveriges totala åkerareal
- 21 % av Sveriges totala grisproduktionen finns i Västra Götaland

Dessutom finns en betydande förädling genom tillverkare som Lantmännen, Orkla, Paulig, Fazer, Arla, Falköpings Mejeri, Scan och ett flertal andra slakterier samt Estrella. Det finns också ett betydande antal små och medelstora bolag och som nämnts över 21 000 medlemmar i LRF. Om mängden utländsk arbetskraft inom bransch bibehålls på nuvarande nivå behövs fler än 160 lantbrukselever examineras per år för att bibehålla nuvarande produktionsförmåga av livsmedel inom Västra Götaland.

Över tid ökar dessutom behovet vilket också redovisats av SCB i deras beräkningar. Det beror bland annat på att över 30 procent av lantbrukarna är över 65 år. Dessutom ändras kompetensbehoven i och med lantbrukets automatisering och introduktion av nya tekniker. Väl fungerande naturbruksskolor har möjlighet att både inkludera dessa kompetenser i gymnasieutbildningen men kan även erbjuda fortbildning för yrkesverksamma.

Lantbruket i Västra Götaland är inte jämnt fördelat. Kommunerna i Skaraborg har störst andel lantbruksföretag och anställda i företagen medan Göteborgsregionen har den lägsta andelen jordbruksföretag. Över tid har det vuxit fram starka livsmedelkluster i Skaraborg. Logistikflödena från Skaraborg till Göteborg respektive Stockholm understryker Skaraborgs centrala betydelse. Slutsatsen är att beroendet av en välfungerande kompetensförsörjning för lantbruket är särskilt stort i Skaraborgs och Sjuhärads kommuner, och det är också i dessa kommuner man har flest elever på naturbruksprogrammen.

Kartan nedan visar var de 20 största livsmedelsföretagen och deras logistikcentra är lokaliserade i Skaraborg. Cirkeln markerar 3,5 mils radie kring Falköping. Det framgår också att delar av Sjuhärad med kommunerna Herrljunga, Ulricehamn och Vårgårda ingår i klustret.

Samtidigt som kartan understryker Skaraborgs och östra Sjuhärads centrala betydelse för branschen har vissa mindre lantbrukskluster i andra delar av Västra Götaland också stort behov av kompetensförsörjning till företagen. Det gäller inte minst dalsländska Dalboslätten i Fyrbodal respektive Viskadalen i sydvästra Sjuhärad. I dessa områden i de nordvästra och sydvästra länsdelarna finns betydande jordbruksmarker och expansiva företag.

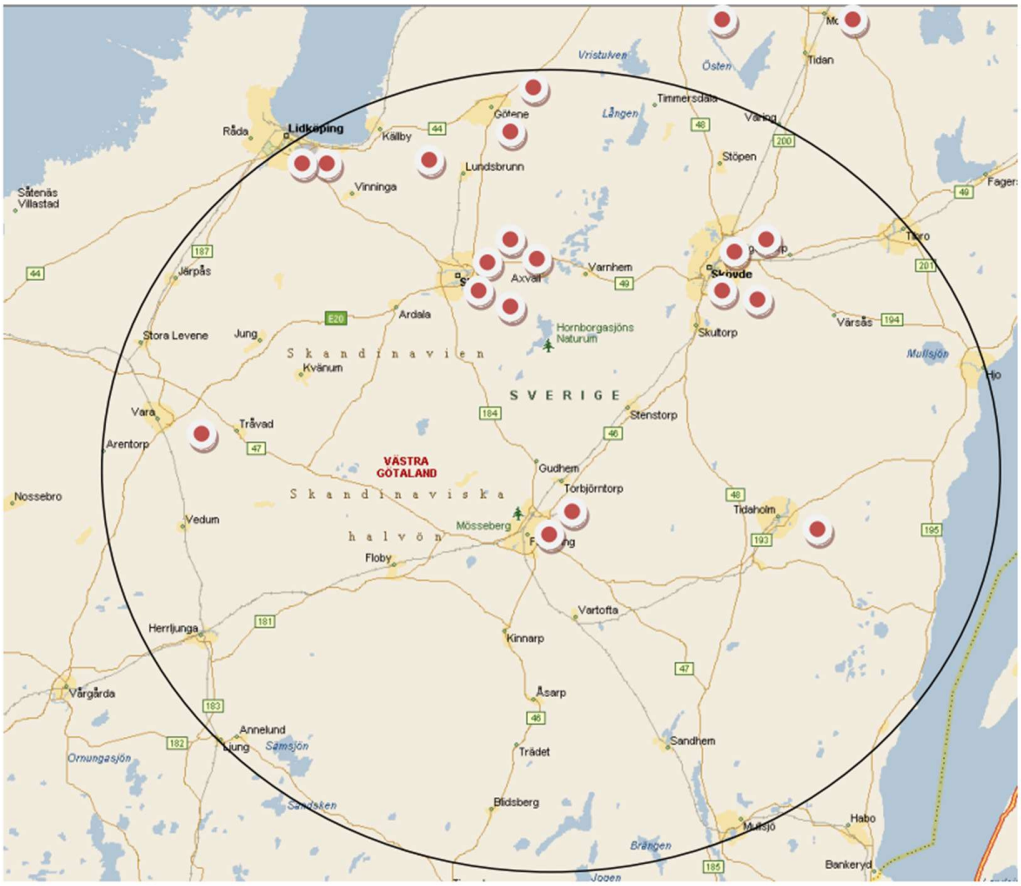

Källa: *Slutrapport - Godskartläggning och analys av livsmedelsflöden i Västra Götaland – Ett delprojekt till Food Port, Västra Götalandsregionen, 2013*

En fråga som vuxit i betydelse under senare år är Sveriges livsmedelsförsörjning under perioder av stängda gränser. Kommunerna och regionerna har en avgörande roll i att säkerställa livsmedelsförsörjningen vid kriser och i beredskapssituationer vilket bland annat utvecklas i Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8) där man pekar på att den enskilda kommunen har ökat ansvar för invånarnas tillgång till livsmedel, samt även Nationell säkerhetsstrategi (Regeringskansliet Statsrådsberedningen, 2024).

Kommunernas ansvar omfattar både planering och bidrag till den praktiska hanteringen av livsmedelsdistribution samt för att minimera sårbarheten i försörjningskedjan. Detta innebär att de ska ha beredskapsplaner för att hantera störningar i leveranskedjor, skydda utsatta grupper och upprätthålla en fungerande kontroll av livsmedelshantering. Genom sitt ansvar för dricksvattenförsörjningen och livsmedelskontrollen säkerställer kommunerna att tillgången på säkra livsmedel bibehålls även i krissituationer.

Regionerna har en strategisk samordningsroll och arbetar med att säkerställa en stabil livsmedelsförsörjning i ett större geografiskt område. De ansvarar för att utveckla och implementera regionala beredskapsstrategier i samverkan med kommuner, myndigheter och näringsliv. En central del av detta arbete är att stärka livsmedelskedjans motståndskraft genom att öka den regionala självförsörjningsgraden och minska beroendet av externa leveranser. Regionerna har även ett ansvar för att säkerställa att vårdinrättningar och andra samhällskritiska verksamheter har tillgång till livsmedel vid kris och krig.

En viktig del i regionens arbete med livsmedelsförsörjning är de naturbruksutbildningar som bedrivs inom regionen. Dessa utbildningar bidrar till att säkerställa kompetensförsörjningen inom jordbruk, livsmedelsproduktion och beredskap för krissituationer. Genom att utbilda framtida yrkesverksamma inom de gröna näringarna stärker naturbruksgymnasier och andra utbildningsinstitutioner den lokala och regionala förmågan att hantera livsmedelsförsörjning vid samhällsstörningar. Utbildningarna spelar även en viktig roll i att främja hållbara och resilienta produktionsmetoder samt att utveckla nya teknologier och innovationer för en tryggare livsmedelsberedskap. Genom praktiknära utbildningar och samverkan med näringslivet säkerställs att eleverna får nödvändig kunskap och erfarenhet för att bidra till regionens livsmedelsberedskap.

Kommuners och regioners beredskap bygger på ett nära samarbete med nationella myndigheter som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Livsmedelsverket och länsstyrelserna. Genom att kartlägga sårbarheter, utveckla robusta försörjningskedjor och säkerställa att det finns fungerande logistik- och distributionssystem kan både kommuner och regioner effektivt hantera livsmedelsförsörjning vid samhällsstörningar. En ökad lokal och regional produktion av livsmedel samt stärkta lagerhållningssystem är avgörande för att minska sårbarheten och säkerställa en fungerande livsmedelsförsörjning i kris- och beredskapssituationer.

Även om fiske och vattenbruk är en del av Sveriges primärproduktion av livsmedel och särskilt västkustens produktion av marina livsmedel är betydande ingår bedömningar av den blå livsmedelssektorns kompetensförsörjningsbehov inte i denna utredning, som endast har fokus på kompetensförsörjning för jord- och skogsbruksproduktion. Tillgång till svensk fiskråvara genom landningar i Bohuslän och till produktionsanläggningar i svensk fiskberedningsindustri spelar en central roll i planeringen för svensk livsmedelssäkerhet under skärpt beredskap.

Bilden av genomförandet och upprätthållandet av den kommunala, regionala och statliga ansvarsfördelningen för livsmedelsförsörjningen fördjupas och förtydligas i detta nu mot bakgrund av säkerhetsläget.

Avsnitt 2. Gymnasial naturbruksutbildning i Västra Götaland

Avsnittet ger en översiktlig bild av utbudet av gymnasial naturbruksutbildning i Västra Götaland. Även elevernas upplevelser av skolorna och vilka faktorer som påverkat deras skolval redovisas. Vidare behandlas frågan om betydelsen av det geografiska avståndet till utbildningen för val av skola.

Inledande sammanfattning

Detta avsnitt inleds med beskrivning av behov av naturbruksutbildningar i riket och länet, utbildningar på naturbruksprogrammet i länet samt hur eleverna väljer samt vad spelar in när ungdomar väljer skolor samt möjlighet att bo.

En slutsats torde vara att vi med den data vi har tillgänglig inte kan konstatera att det enbart är avsaknad av VGR skolor som medfört att det är relativt lägre andelar som läser naturbruksutbildningar och därmed en utmaning för näringen på sikt i regiondelarna Fyrbodal och GR utan det är troligen andra faktorer som har betydelse eftersom det finns fristående skolor i eller i nära anslutning till dessa delregioner.

Elever vid VGR:s skolor uppger i en studie 2023-10-04 att internatet var en av aspekterna av programmet som gjorde att man fick upp ögonen för skolorna och att man ville pröva på att ta ett större vuxenansvar. Eleverna menar vidare att skolans placering inte varit varken ett hinder eller en anledning till att man valt utbildning. Många elever har goda insikter vad som krävs för att genomföra utbildningen och menar att internaten är en förutsättning för att man ska kunna gå utbildningen. Det är inte möjligt att pendla, även om man bor ganska nära, särskilt för vissa inriktningar.

Sist i denna del presenteras några sammanfattade resultat från Ungdomsbarometern - Framtidens lantbrukare (2023) Myndighetssamverkan för hållbart jordbruk. Den är genomförd mot bakgrund av att lantbruket står inför stora utmaningar nu och framåt kopplat till ägar- och generationsskifte. Ungdomsbarometern har genomfört denna studie på uppdrag av Jordbruksverket. De noterar att avgörande för att man vill jobba i branschen är intresset för jordbruk. Man konstatera i undersökningen att det är få ungdomar som har kunskap om branschen och de utbildningar som kan leda till jobb. Det finns också negativa attityder och fördomar om lantbruk i allmänhet. I kontrast till detta framgår i undersökningen att de elever som går på naturbruksutbildningsprogrammet är mycket nöjda med sitt val. Sammanfattningsvis konstateras att ungdomar, inte helt obekant, är väldigt intressestyrda och att intresse verkar vara en mycket stark drivkraft hos naturbrukselever.

Utbildningar på naturbruksprogrammet i länet och hur eleverna väljer

I Västra Götalands län är söktrycket till naturbruksprogrammet jämförbart med övriga riket; cirka 3 % av de som söker gymnasiet påbörjar naturbruksprogrammet. Inför läsåret 2023/2024 var det 1682 elever i VG-län som gick på någon naturbruksutbildning i Sverige, fördelat på inriktningar enligt följande:

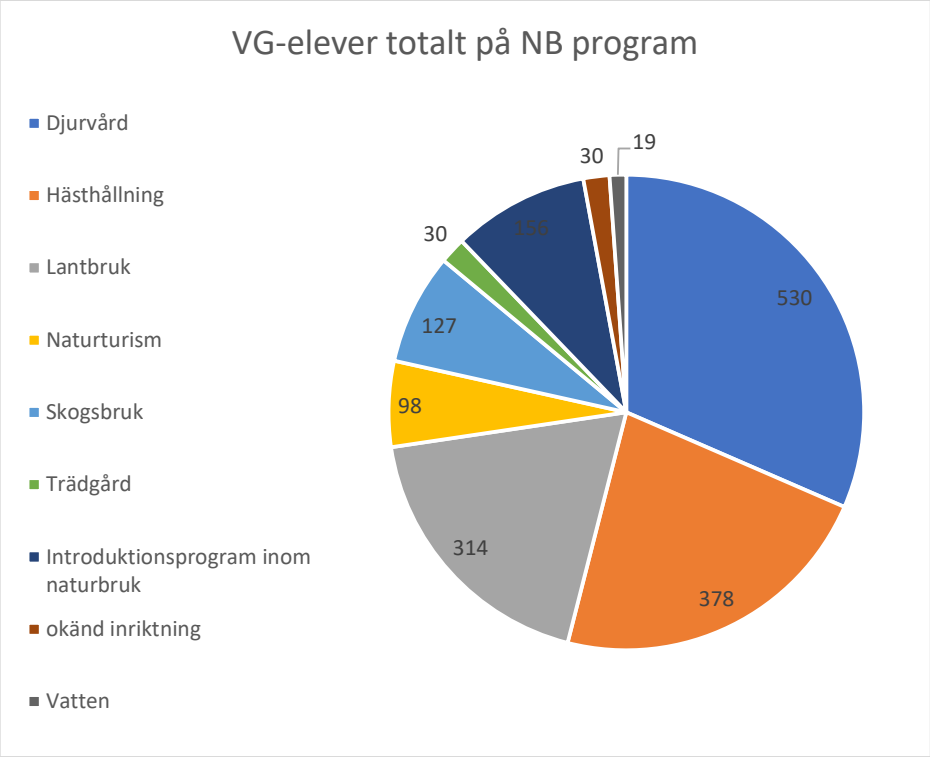

Figur 1 VGR-statistik 2024/2025

Av de 1682 eleverna var det 191 som valde att läsa naturbruksutbildning utomläns (som sökt ersättning för skolplaceringen utanför Västra Götaland från VGR), fördelade enligt följande utifrån delregionerna:

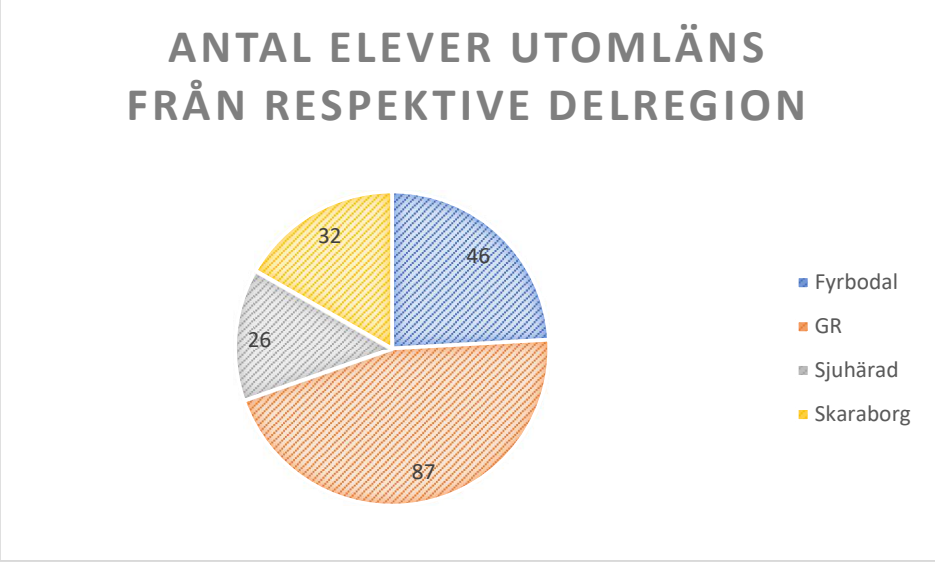

Figur 2 VGR-statistik 2024/2025

Dominerande utbildningar utomläns är för:

- Fyrbodals elever går främst på Lillerudsgymnasiet (18 elever) samt Forshagaakademin (8 elever) i Värmland. I övrigt finns ett fåtal elever på cirka 8 skolor runtom i Sverige
- Göteborgsregionens elever går främst på Sverige Ridgymnasier (29 elever), Munkagårdsgymnasiet (16 elever) samt Forshagaakademin (10 elever). I övrigt är ett mindre antal elever fördelade på cirka 18 skolor runtom i Sverige.
- Sjuhärads elever går främst på Munkagårdsgymnasiet (11 elever) och Sveriges Ridgymnasier (9 elever). Övriga är fördelade på cirka 4 skolor runtom i Sverige,
- Skaraborgs elever får främst på Forshagaakademin (8 elever) samt Sverige ridgymnasier (6 elever). I övrigt finns ett fåtal elever på cirka 10 andra skolor i Sverige.

Den tydliga tendensen när det gäller naturbruksutbildningar utomläns är att eleverna går på ”specialutformade inriktningar” så som fiskeinriktningen på Forshagaakademin, eller går någon form av ridutbildning utanför länet. Det går också att se en tendens att kommuner som ligger nära Värmland eller Halland går på skolor precis i anslutning till gränsen, till exempel Lillerudgymnasiet i Värmland eller på Munkagårdgymnasiet i Hallands län.

I Västra Götalands län är naturbruksutbildning ett medelstort yrkesprogram. Andelen skiljer sig dock åt beroende på i vilken delregion eleverna bor. Inriktningen på näringsliv och arbetsmarknad har stor påverkan på elevernas val liksom närheten till skolor med historiskt stark förankring i bygden. I nedanstående tabell ser vi fördelningen över elever som går på naturbruksutbildningar i länet. I vissa kommuner går nästan var tionde elev på en naturbruksutbildning (exempel på kommuner med många på naturbruk är Tanum, Gullspång, Bollebygd, Herrljunga, Essunga, Vara och Grästorp). Gemensamt för kommunerna med många på naturbruk är att det generellt är små kommuner på landsbygden. Kommuner med minst antal elever på naturbruksgymnasiet är ofta stora, (exempel är Borås, Göteborg, Mölndal, Skövde, Trollhättan, Vänersborg) men det finns även mindre kommuner som har få naturbrukselever (exempel är Lysekil, Strömstad, Tidaholm).

Utredningen noterar att det är en väsentlig skillnad mellan de delregionala geografierna i hur stor andel av gymnasieungdomarna som är inskrivna på naturbruksutbildningar. Skaraborg och Sjuhärad utgör en egen kategori med hög andel elever på naturbruksprogram, medan Fyrbodal och Göteborgsregionen har en relativt låg andel. Utfallet verkar delvis oberoende av närheten till VGR-skolor.

Nedanstående tabell visar eleverna som går på ett naturbruksprogram i Västra Götalands län 2023/2024, här är alltså de 191 som går utomläns inte medräknade:

Delregioner:	**Summa av totalt NB**	**Summa av totalt gymnasiet**	**Andel elever på NB-program**
Fyrbodal	248	13 178	1,9%
GR	650	34 004	1,9%
Sjuhärad	373	8 282	4,5%
Skaraborg	411	9 065	4,5%
Totalsumma	**1 682**	**64 529**	**2,6%**

Källa: VGR-statistik 2023/2024

Med utgångspunkt från att det finns fristående skolor som är i Fyrbodals och Göteborgsregionens närområde – även på andra sidan länsgränsen – kan man svårligen hävda att det är avsaknaden av skolor i närområdet och det geografiska avståndet till VGR:s naturbruksskolor som styr att det är en jämförelsevis lägre andel elever som går naturbruksprogram i ovannämnda delregioner. Förklaringen är snarare utvecklingen av lantbruksnäringen i dessa delregioner.

Historiskt har söktrycket till VGR:s och tidigare landstingets naturbruksskolor varit relativt jämnt fördelat över Västra Götaland, även om det varit ett större söktryck mot skolorna i Skaraborg, i första hand från elever som varit boende i Skaraborgskommunerna. Omstruktureringen av det svenska lantbruket under det senaste halvseklet har gjort att många jordbruksföretag försvunnit. De som är kvar har ofta blivit mer storskaliga och förekommer ofta i geografiskt avgränsade kluster, jämfört med när lantbruksföretagen var mer jämnt fördelade över ett stort antal västsvenska landsbygdskommuner under 1900-talet. Lantbruk är ett styrkeområde i Skaraborg, som framhåller det som en av sina viktigaste ”resursbaser”, vilket bidrar till fortsatt högt söktryck från Skaraborgs kommuner till VGR:s naturbruksskolor.

Det finns en historik av att elever från Skaraborg och Sjuhärad har sökt sig till VGR:s och tidigare landstingets naturbruksskolor. Historiskt skedde det även i Fyrbodal (Dalsland och Bohuslän) men omstruktureringen av lantbruket i denna del av Västra Götaland under det senaste halvseklet har gjort att många jordbruksföretag försvunnit, även om det finns fortfarande finns ett stort antal lönsamma företag kvar. Förklaringen är i stor utsträckning lantbrukets strukturomvandling och att specialiseringen på vissa lantbruksbranscher sker i begränsade geografiska kluster, jämfört med när lantbruksföretagen var mer jämnt fördelade över ett stort antal västsvenska

landsbygdskommuner under 1900-talet. Lantbruk är ett styrkeområde i Skaraborg, som framhåller det som en av sina viktigaste ”resursbaser”, på ett sätt som det inte längre är i andra delar av Västra Götaland och det bidrar till fortsatt högt söktryck på VGR:s naturbruksskolor.

Fördelningen av elever på olika huvudmän och inriktningar

Av de 1682 eleverna som går på naturbruksutbildningar inom Västra Götalands län går 545 på en skola som Västra Götalandsregionen är huvudman för.

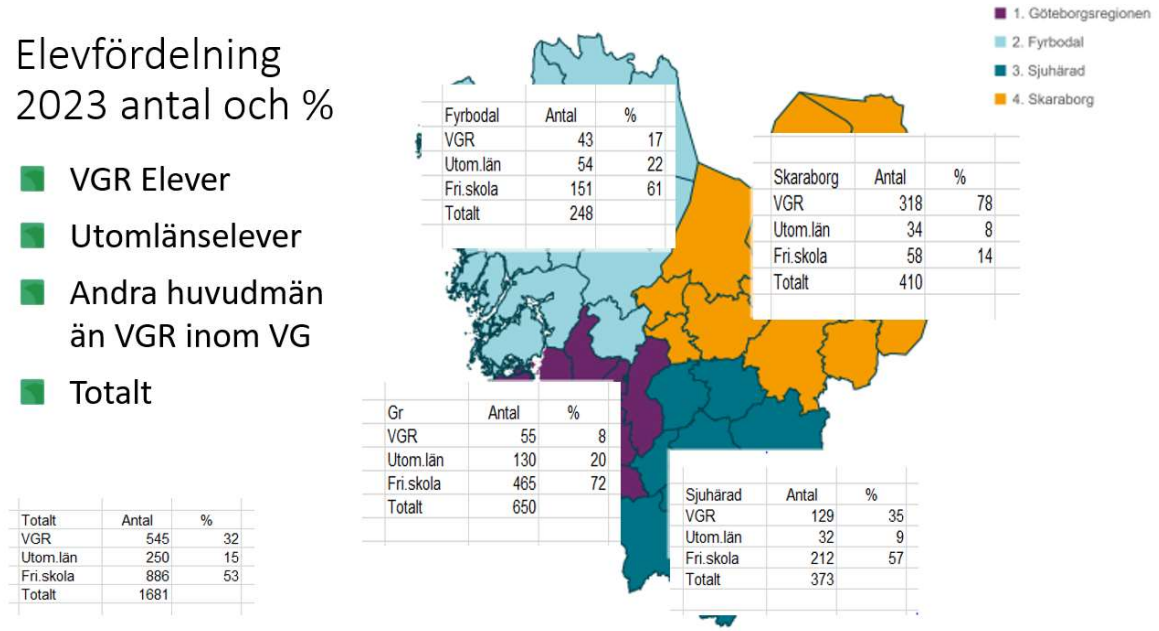

Fördelningen mellan inriktningarna på VGR-skolorna ser ut på följande sätt:

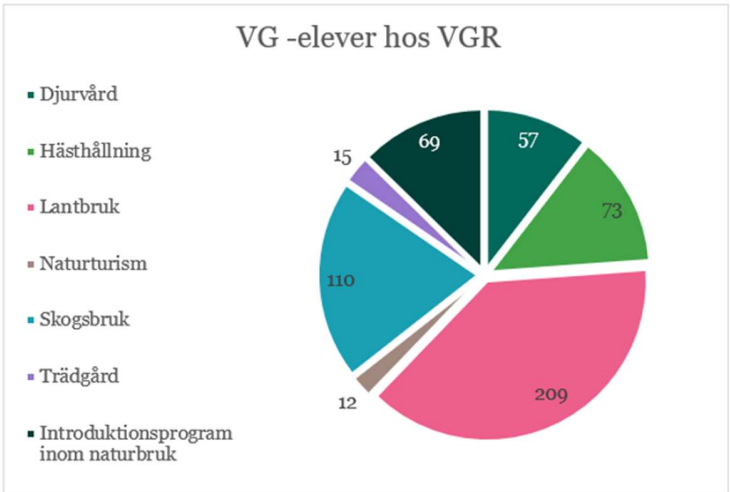

Figur 3 VGR-statistik 2024/2025

VGR:s skolor erbjuder samtliga inriktningar med flertalet utgångar. Den dominerande inriktningen är lantbruk då Uddetorp endast erbjuder denna inriktning, samtidigt som

den också finns på Sötåsen. Även Svenljungas skogsbruksinriktning är stor, samt Axevalla Hästcentrums hästhållning. Till de olika VGR-skolorna kommer elever från i stort sett alla kommuner:

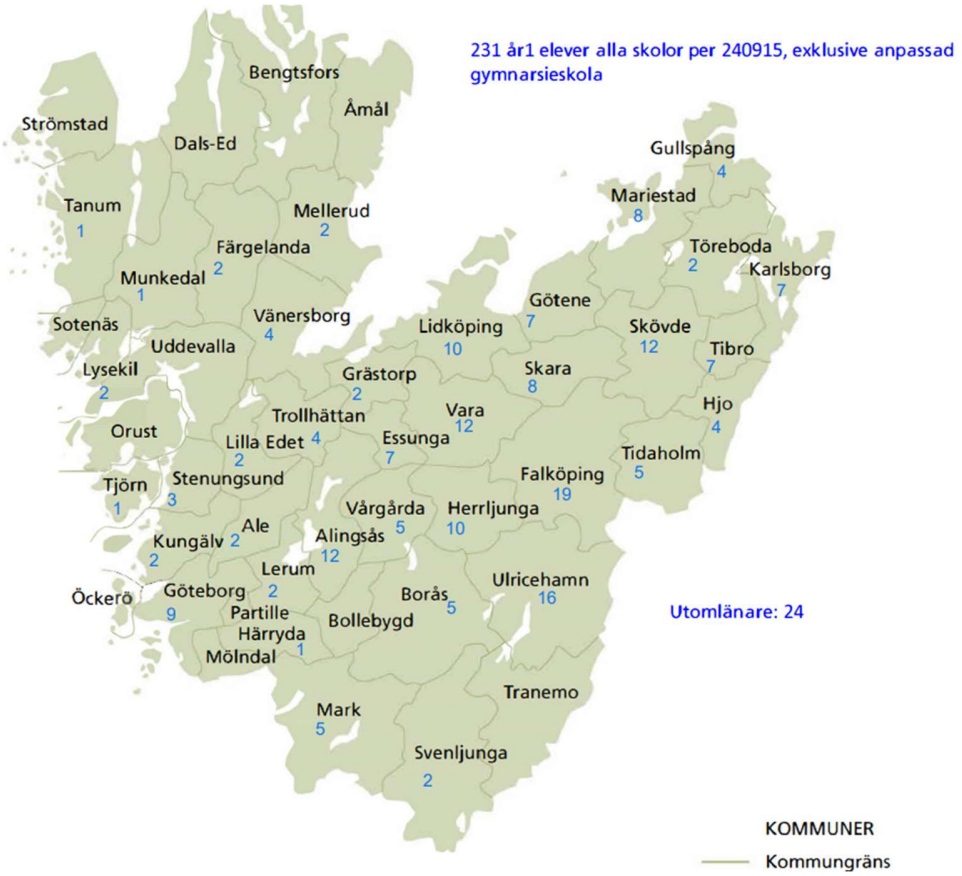

Figur 4 VGR-statistik 2024-09-15

I år har VGR:s naturbruksskolor 317 förstahandssökande i det preliminära gymnasievalet, motsvarande en ökning av sökande med 19 procent sedan föregående år. Det är värt att notera att det är fler sökande från Fyrbodal vilket förhoppningsvis är del av en trend som är positiv för näringen. VGR-skolan Uddetorp har det största antalet sökande sedan 2010, då statistiken började rapporteras.

De största ökningarna inför höstterminen 2025 återfinns inom skog och lantbruk. Denna positiva trend vittnar förhoppningsvis om ökad attraktionskraft till de gröna näringarna och bidrar till att säkerställa långsiktig kompetensförsörjning till jord- och skogsbruk.

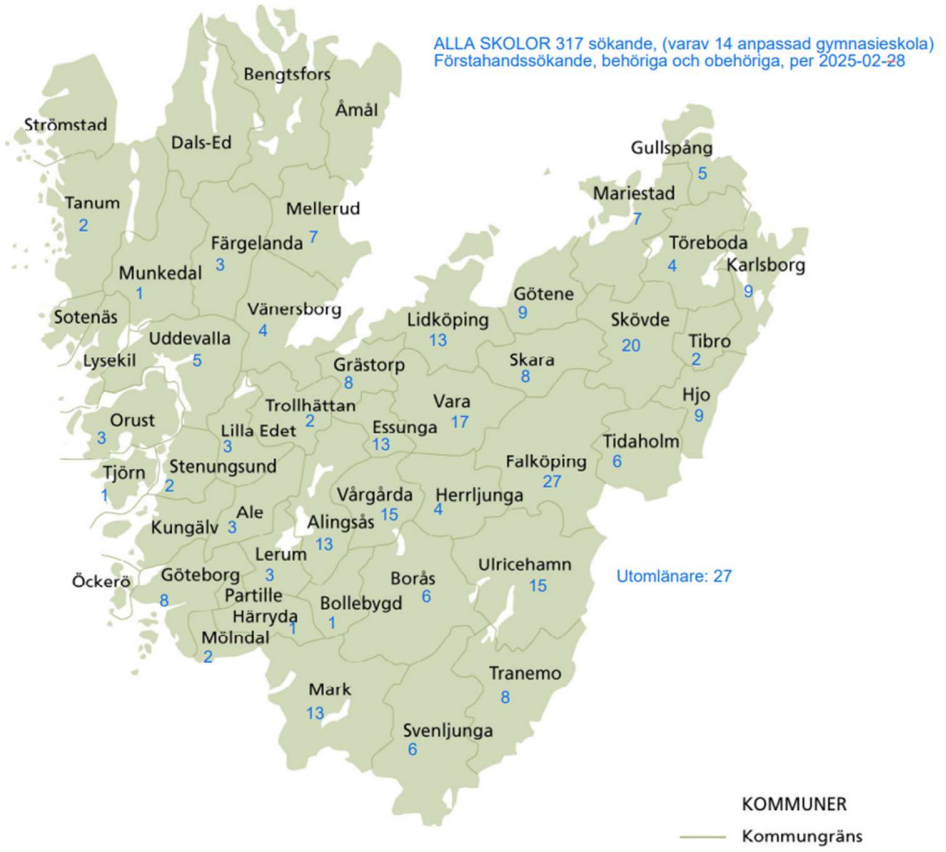

Figur 5 VGR-statistik 2025-02-28

Fristående aktörer

Läsåret 23/24 studerade 887 elever på naturbruksprogrammet hos en fristående aktör. De fristående aktörerna har den största andelen elever i Västra Götaland. Som en del av utredningsuppdraget har det varit flera kontakter med företrädare för de fristående skolorna, i första hand Naturbruk Väst AB som representerar Nuntorp och Dinglegymnasierna i Fyrbodal, samt Strömma Naturbrukscentrum som drivs av Hushållningssällskapet Sjuhärad. Dessa huvudmän har varit i särskilt fokus eftersom de jämte VGR-skolorna är de enda som bedriver inriktningen lantbruk bland friskolorna. Dessa skolor har etablerats i skolmiljöer som övertagits från VGR som 2015 beslutade att lägga ner dessa skolor. Kontakterna med både skolledningar och LRF-representanter i närområdet vittnar om att utbildningarna är viktiga för att kompetensförsörja lantbruket i respektive delregion. APL-verksamheten på lantbruksföretag i närområdet är utbyggd. Samtidigt är skolorna som friskolor underkastade de prisnivåer som överenskommits i det regionala samverkansavtalet. Kommun i samverkansavtalet som bedriver egen naturbruksutbildning med relativt låga kostnader, till exempel för djurvård, kan utgå från kostnaden för den kommunala utbildningen i ersättning till friskolorna för kommunens elever. Det har bidragit till en pressad ekonomisk situation för friskolor.

Med hänsyn till att volymen på antalet studenter är lägre vid friskolorna är det även svårt för de fristående aktörerna att få samma skaleffekter som kan uppnås vid VGR-skolorna.

En annan aspekt av att regionpriset är relativt lågt är överenskommelsen mellan VGR och kommunerna om att kommunerna endast skall betala 50 procent av kostnaden genom den interkommunala ersättningen (IKE). Vi har tidigare konstaterat att intäkten via skatteväxlingen endast täcker knappt 37 procent av återstående kostnad och att VGR därför skjuter till ett bidrag genom regionskatten. Intäkten genom skatteväxlingen är inte tillräckligt stor för att finansiera halva utbildningskostnaden. Effekten blir en lägre kostnad för kommunerna än vad VGR skulle behöva ta ut av kommunerna om de hade finansierat hela utbildningskostnaden via IKE.

I de fristående aktörernas bedömning finns det risk för att friskolorna som bedriver det investeringstunga lantbruksprogrammet inte skall klara sig i ett eventuellt framtida läge där antalet sökande till skolorna går ner. Det var en av frågorna som lyftes i diskussionerna vid både Strömma och Nuntorp/Dingle.

Fördelningen av de 887 friskoleeleverna på inriktningarna:

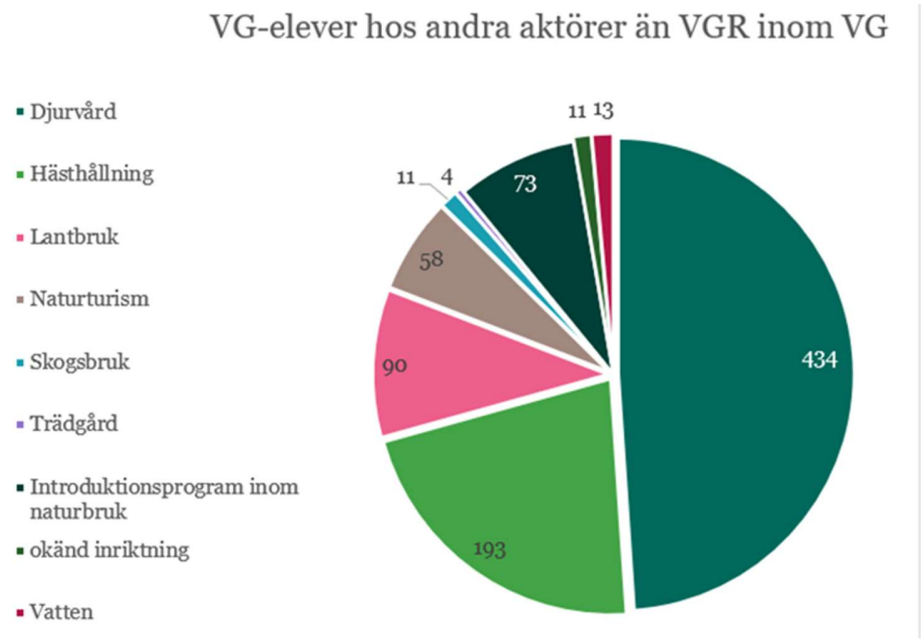

Figur 5 VGR-statistik 2024/2025

De dominerande fristående och kommunala aktörerna är:

- Realgymnasiet (Lärande i Sverige AB) som bedriver utbildningar i Göteborg, Trollhättan, Skövde och Borås. Realgymnasiet har inriktningar djurvård och hästhållning.
- Naturbruk Väst AB som bedriver naturbruksgymnasierna Dingle och Nuntorp som finns i Fyrbodal. Dingle har utbildningar inom hästhållning, djurvård och trädgård medan Nuntorp har lantbruksinriktningen.
- Strömma naturbrukscentrum i Sjuhärad som har inriktningarna lantbruk, hästhållning och djurvård.

- Olinsgymnasiet Sparresäter i Skaraborg är en utbildningsanordnare som erbjuder inriktningar skogsbruk, naturturism och trädgård.
- Det kommunala Burgårdsgymnasiet bedriver djurvårdsinriktningen i Göteborg
- Det kommunala Gullmarsgymnasiet i Lysekil erbjuder naturbruksprogrammet med särskild variant mot vattenbruk, en inriktning som inte erbjuds vid VGR-skolorna.

När det gäller de olika naturbruksprogrammets inriktningar ser det ganska olika ut vilka som är dominerande utifrån skolornas lokalisering och samverkan med lokala näringskluster. Under 2023/2024 ser det ut som följande:

Radetiketter	Summa av NBDJR	Summa av NBHAT	Summa av NBLAN	Summa av NBNAT	Summa av NBSKG	Summa av NBTRA	Summa av IMVNB	Summa av IMYNB
Fyrbodal	82	60	50	13	16	3	4	3
GR	302	162	36	46	18	14	16	41
Sjuhärad	81	72	71	29	63	3	36	8
Skaraborg	64	84	157	10	30	10	40	8
Totalsumma	**529**	**378**	**314**	**98**	**127**	**30**	**96**	**60**

Figur 6 VGR-statistik 2023/2024

Om man däremot fördjupar sig genom att följa inriktningarnas andelar bakåt i tiden blir det tydligt att elever som går inriktningar som den gröna näringen efterfrågat har ökat sedan 2010. Det är en positiv utveckling att fördelningen mellan inriktningar i programmet har förskjutits till förmån för branscherna med högst efterfrågan. Samtidigt har andelen som går djur/häst sjunkit vilket är i enlighet med bransch och planerings- och dimensioneringsunderlaget från staten.

<u>Vad spelar in när ungdomar väljer skolor samt möjlighet att bo</u>

På nationell nivå finns det många undersökningar och forskningsresultat kopplat till ungdomars val av gymnasieskola och gymnasieprogram. Det går tydligt att utläsa att ungdomar fortsatt är starkt präglade av kön och föräldrarnas utbildningsbakgrund i valet. Enligt Johanna Mellén, doktorand vid Göteborgs universitet, menar hon att det sett likadant ut sedan 90-talet. Här är några av de punkter som Skolverket samt Mellén presenterar:

1. Intressen och framtidsplaner: Ungdomar tenderar att välja program som matchar deras intressen och framtida karriärplaner. Att välja ett program som känns intressant och roligt ökar chansen att de fullföljer utbildningen.
2. Skolans profil och rykte: Skolans profil, specialiseringar och rykte kan påverka valet. Vissa skolor profilerar sig inom specifika områden, vilket kan vara attraktivt för elever med särskilda intressen.
3. Föräldrars och vänners påverkan: Föräldrars sociala bakgrund och rådande normer i samhället spelar en stor roll. Elever påverkas också av sina vänners val och åsikter.
4. Geografisk närhet och praktiska aspekter: Avståndet till skolan och praktiska aspekter som skolmat och lokaler kan också vara avgörande. En skola som ligger nära hemmet kan vara mer attraktiv på grund av kortare resväg.
5. Skolans resultat och resurser: Skolans resultat på nationella prov, lärarnas utbildning och tillgången till resurser som studie- och yrkesvägledare påverkar

också valet. Elever och föräldrar söker ofta efter skolor med goda akademiska resultat och bra stödresurser.

6. Möjligheter till vidare studier och arbete: Valet av gymnasieprogram påverkas också av vilka möjligheter det ger till vidare studier och arbete. Yrkesprogram som erbjuder praktik och direkt arbetslivserfarenhet kan vara attraktiva för de som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet.

Naturbruksförvaltningen gjort en intervjustudie där man intervjuat 10-15 elever i årskurs 1 och 2 på respektive skolenhet, totalt drygt 40 elever. I den studien visas det att drygt hälften av eleverna som påbörjat någon av VGR:s naturbruksutbildningar bestämde sig före eller under åren på högstadiet. Flera av dessa elever säger att de valt utbildningen på grund av intresse, men också på grund av att deras föräldrar, syskon eller nära vänner har gått naturbruksutbildning, inte sällan på samma skola som de själva sökt sig till.

Varje år genomför naturbruksskolornas förening en enkät till samtliga elever i årskurs 1 på gymnasiet.

I naturbruksskolornas förenings enkät framkommer många av de delar som eleverna uttryckt i naturbruksförvaltningens intervjustudie. Det är framför allt den varierade undervisningen som tydliggörs som viktig för dem. Något som inte alls framkommer i enkäten är elevernas syn på internatet.

Flera av eleverna som intervjuats i VGR:s naturbruksförvaltnings egen undersökning menar att internatet var en av delarna som gjorde att man fick upp ögonen för skolorna och att man ville pröva på att ta ett större vuxenansvar. Eleverna som deltog i intervjuerna menar att skolans placering inte varit varken ett hinder, eller en anledning till att man valt utbildning. Eleverna förstår att naturbruksutbildning behöver mycket utrymme och kräver en koncentration av elever för att kunna bedriva utbildning av god kvalitet. Däremot är internaten, i bemärkelsen ett av skolan organiserat boende, en förutsättning menar eleverna för att man ska kunna gå utbildningen. Att pendla, även om man bor ganska nära, är inte möjligt, särskilt för vissa inriktningar.

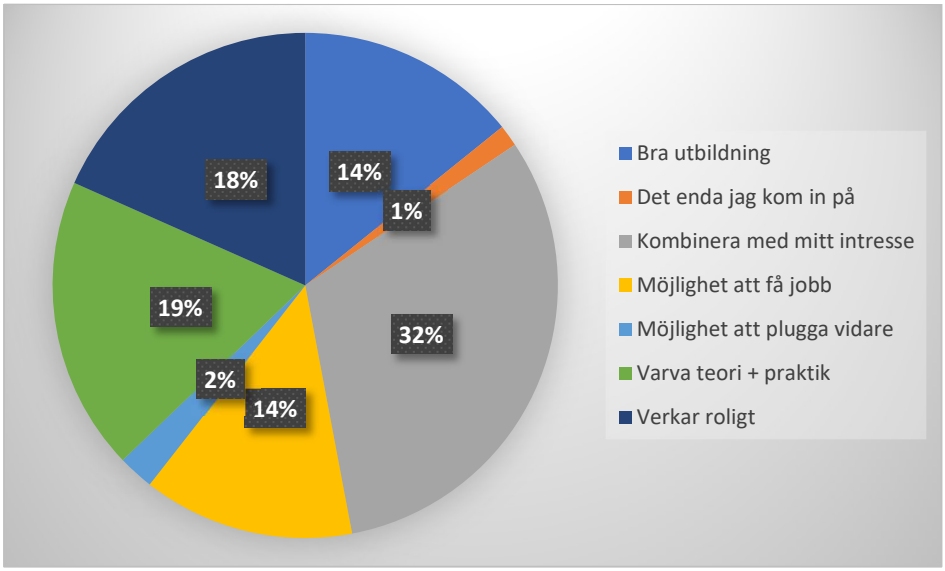

Figur 7 Naturbruksskolornas förening 2023/2024

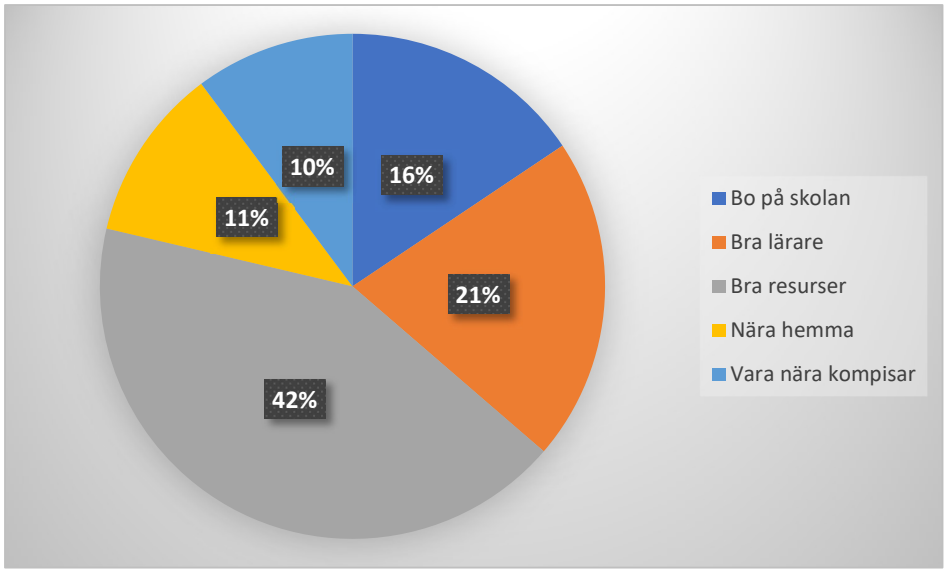

Figur 8 Naturbruksskolornas förening 2023/2024

Att skolan har bra resurser och bra lärare är helt klart dominerande när eleverna svarar på enkäten. Platsen på skolan värderas inte så högt, inte heller just kompisvalen, som annars är ganska dominerande på gymnasieskolor runtom i Sverige.

Bilden bekräftas av eleverna i intervjuerna där de uttrycker att skoljordbruken, skogen och skogsmaskinerna, hästanläggningen och att förvaltningen har ”allt” på skolan är viktigt. Eleverna framhåller i intervjuerna också möjligheten att öva i simulatorer samt att lärarna känner alla och alltid finns tillgängliga. När eleverna fick frågan kring hur de visste att lärarna var bra och resurserna goda innan de valde skola framhöll de öppet hus, och kontakt med tidigare elever som viktiga informationskällor.

Ungdomsbarometern - Framtidens lantbrukare (2023) Myndighetssamverkan för hållbart jordbruk

Mot bakgrund av att lantbruket står inför stora utmaningar nu och framåt kopplat till ägar- och generationsskifte har Ungdomsbarometern genomfört denna studie på uppdrag av Jordbruksverket. Arbetet ingår i en myndighetssamverkan för hållbart jordbruk, som involverar även Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna. Studien syftar till att svara upp mot följande två insiktsbehov:
- Vad har unga för syn på lantbruk som bransch, yrken inom lantbruket samt utbildningar som leder till ett liv inom lantbruket? Hur skiljer sig synen och inställningen mellan olika grupper och hur har det utvecklats över tid? Vilka är framtidens lantbrukare och vilka är det som väljer bort lantbruket, och varför?
- Vad har unga vuxna yrkesverksamma akademiker för arbetslivsvärderingar och hur ser de på jordbruket som bransch? Hur ser unga vuxna på att flytta för ett jobb och hur ser de på att bo och arbeta på landsbygden?

I materialet finns inledningsvis följande 6 insikter presenterade:

1. Om unga ens ska vara öppna för att jobba i branschen är det en förutsättning att den unge är väldigt intresserad av lantbruk, är attraherad av livsstilen som lantbrukare och att antingen är öppen för, eller tycker om att bo på landsbygden. Ungefär 1 av 20 unga svarar att de kan tänka sig att jobba med lantbruk permanent och ungefär 1 av 20 (7%) funderade på naturbruksprogrammet inför sitt gymnasieval.

2. Det är få som har kännedom om lantbruksbranschen och de utbildningar som kan leda till jobb inom lantbruk. I princip svarar alla att de känner till yrket bonde, medan kännedomen om branschen och vad yrket innebär är betydligt lägre. Det är exempelvis få som känner till möjligheten att bli anställd. Få har kännedom om vad naturbruksprogrammet innebär och vilka utbildningar man kan gå vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

3. Ett hinder för att fler ska söka sig till lantbruksbranschen är de negativa attityder och fördomar som finns om lantbruk i allmänhet och naturbruksprogrammet i synnerhet. Naturbrukselever vittnar om negativa attityder från både andra unga och vuxna. Naturbrukselever med relativt höga betyg säger att de har blivit avrådda från att läsa programmet av vuxna i skolan.

4. Ytterligare en utmaning är att lantbruket framstår som smalt. Dagens unga uppfattar både omvärlden och framtiden som osäker. Många försöker skjuta upp sina val och hålla alla dörrar öppna. Därför är det problematiskt att branschen och utbildningarna som leder dit uppfattas som smala, sett till vad man kan jobba med och var. Dessutom rankas lantbruk lågt när unga bedömer trygghet och stabilitet i olika branscher. Samtidigt blir just trygghet allt viktigare för ungdomars livsval.

5. I kontrast till den negativa bilden av naturbruksprogrammet från utomstående är eleverna som faktiskt går naturbruksprogrammet mycket nöjda med sitt val. Unga är generellt väldigt intressestyrda, och intresse verkar vara en ännu starkare drivkraft hos naturbrukselever.

6. När unga tänker på lantbrukare framträder tre typer: 1) Ägare av en liten gård, 2) Ägare av ett stort lantbruk, 3) Anställda vid ett stort lantbruk. Unga tänker framför allt på en liten gård, när de spontant tänker på lantbruk. Relativt få, utan insyn i branschen, tänker att man kan bli anställd på ett större lantbruk.

Avslutande bedömning

Västra Götaland har ett relativt brett utbud av gymnasiala naturbruksprogram. Jämfört med naturbruksskolorna i Sverige i stort är det relativt sett fler elever på utbildningarna i Västra Götaland som läser med inriktning på lantbruk, vilket är positivt för lantbruksnäringens kompetensförsörjning.

Vi kan dock konstatera att det behövs mer insatser för att vända ungdomars inställning till naturbruksutbildning. Ett initiativ som är ett föredöme är LRF:s inbjudan till studiebesök som riktats till studie- och yrkesvägledning i samtliga kommuner i Västra Götaland och som tycks ha haft en positiv effekt på potentiella elevers intresse. Det är insatser som också ska ses i ljuset av en framtida vikande demografi för ungdomar i åldern 16-19 samt en allt ökande ålder i branschen. Ytterligare faktorer som förstärker

vikten av att säkra kompetensförsörjningen är livsmedelsförsörjningsperspektivet relaterat till kommuner och regioners ansvar för kris och beredskap.

Avsnitt 3. Angående ändringar inom nuvarande modell för samverkansavtal

Det finns ett antal aspekter av dagens samverkansavtal som väckt kritik bland kommuner i Västra Götaland. Kritiken ledde till att nuvarande utredning initierades. Parterna har gemensamt bestämt sig för att undersöka möjligheterna om det kan göras förändringar inom nuvarande modell eller om modellen behöver ändras i grunden för att ett nytt samverkansavtal skall kunna tas fram.
Enligt nuvarande avtal får kommuner samma ersättning för avgifter för elever som läser på naturbruksutbildning utanför Västra Götaland som de får för elever som läser naturbruksutbildning i VGR:s regi. Överenskommelsen om att kommuner med elever utanför länet kan tillgodogöra sig ersättning från skatteväxlingen kallas "utomlänsersättning". I regelverket ingår också att kommunerna inte får ersättning via skatteväxlingen för elever som läser på friskolor inom Västra Götaland. I denna del av utredningen undersöks möjligheterna att förändra avtalet inom befintlig modell, i första hand genom att inkludera friskolor i länet och att upphöra med utomlänsersättningen. Utredningen har vänt sig till juridiska avdelningen vid SKR för expertutlåtande.

Nuvarande samverkansavtal mellan VGR och länets 49 kommuner

Det befintliga avtalet mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna gäller till 2028. Den modell som det baseras på har inte ändrats sedan det infördes 1999. En grund för detta avtal är att det finns en skatteväxling från kommunerna till regionen. En skatteväxling innebär i detta fall att en region som övertar verksamhet från kommunerna höjer sina skattesatser med samma procentsats som kommunerna sänker sin skattesats. Beslutet om att VGR skall utföra gymnasial naturbruksutbildning grundar sig på skollagen som ger regionala huvudmän denna möjlighet.

När VGR och kommunerna kom överens om att VGR skall anordna gymnasial naturbruksutbildning beslöt parterna – kommunerna och VGR – också att det skall finnas en skatteväxling. Utredningen har inte hittat ett dokumenterat motiv till skatteväxlingen men ett argument kan ha varit att skatteväxlingen gav VGR finansiell stabilitet över tid och visst oberoende i förhållande till intäkter via elevtillströmning till skolorna. Argumentet kan också ha varit att alla kommuner, även sådana med liten egen landsbruksnäring, har ett gemensamt regionalt intresse av att primärproduktionen av livsmedel upprätthålls. Det ger även storstadskommuner ett motiv att bidra till finansieringen i en omfattning som är långt utöver antalet elever på skolorna.

Skatteväxlingen från kommunerna till regionskolorna innebär att VGR har en intäktsström från skattebetalarna i Västra Götaland för genomförande av naturbruksutbildning som är avhängig intäkten genom den proportionella regionskatten och inte antalet elever från en viss kommun på regionens skolor. Effekten är att alla kommuner i Västra Götaland avstår skatt som i stället tas ut av VGR för att driva gymnasial naturbruksutbildning. Dock tas inte hela kostnaden ut via skatteväxlingen utan endast en del. Utredningen har visat att intäkterna till VGR genom skatteväxlingen finansierar cirka 37 procent av kostnaden för gymnasieutbildningen. Drygt 13 procent

finansieras av VGR genom egna skattemedel. Kommunerna betalar övriga 50 procent av kostnaden genom interkommunal ersättning (IKE), se nedan:

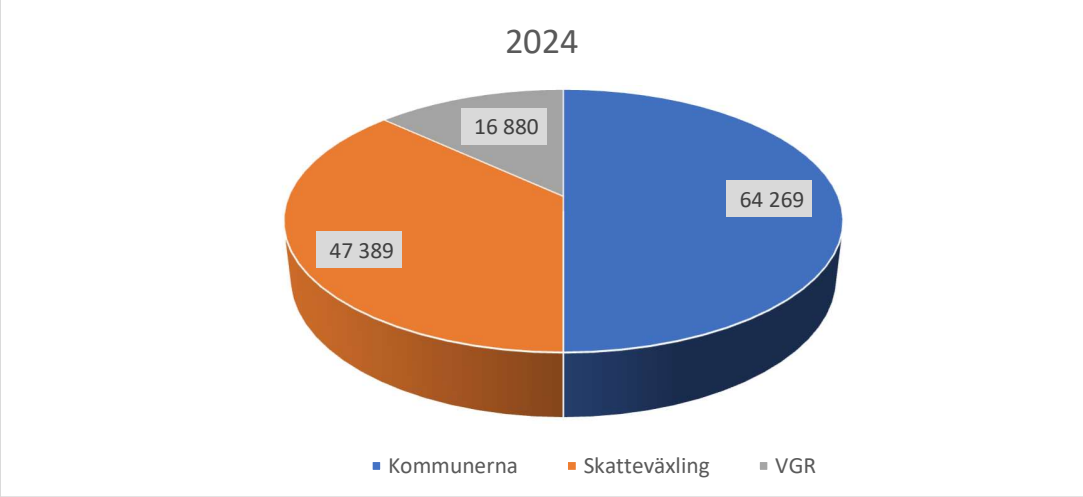

VGR finansierar även hälften av kostnaden för eleverna vid naturbruksskolorna utanför länet, den s.k. utomlänsersättningen. Den kostnaden var 2024 över 22 mkr. Totalt var VGR:s eget bidrag till den gymnasiala naturbruksutbildningen 39 mkr år 2024.

Flera kommuner har meddelat att de inte kommer att skriva på nuvarande avtal igen för nästkommande period (från 2029). De vill att skatteväxlingen tas bort eller förändras på ett sådant sätt att det inte upplevs som orättvist för regiondelar som blev av med sina skolor under perioden 2015 - 2018. Ytterligare en faktor som tillkommit sedan avtalet ingicks är det kraftigt växande antalet friskolor med naturbruksprogrammet i utbudet. Dessa skolor fanns inte 1999 och om de varit på plats redan då är det möjligt att samverkansavtalet hade sett annorlunda ut. Idag finns följaktligen kommuner, i första hand kommuner med många elever på friskolor eller på de enstaka kommunala skolor som startat, som är kritiska till att kommuner med elever vid friskolor inom länet inte kan komma i fråga för ersättning via skatteväxlingen samtidigt som kommuner får ersättning för elever som studerar utanför länet.

Om inte alla 49 kommuner i Västra Götaland skriver på avtalet så faller det med automatik; skatteväxlingen förutsätter att alla 49 kommuner och VGR godkänner den. Utredningen undersöker därför möjligheten att ändra i nuvarande avtal eller ersätta det med en ny modell.

Figuren nedan visar fördelningen av elever i Västra Götaland på huvudmän i och utanför länet. Figuren visar även hur eleverna på de olika huvudmännen – VGR, fristående skolor i Västra Götaland samt elever på skolor utanför Västra Götaland – fördelade sig på de olika delregionerna. Högst andel VGR-elever fanns i Skaraborg, följt av Sjuhärad, Fyrbodal och Göteborgsregionen. Den omvända ordningen för delregionerna gäller för fördelningen av elever på friskolor inom länet.

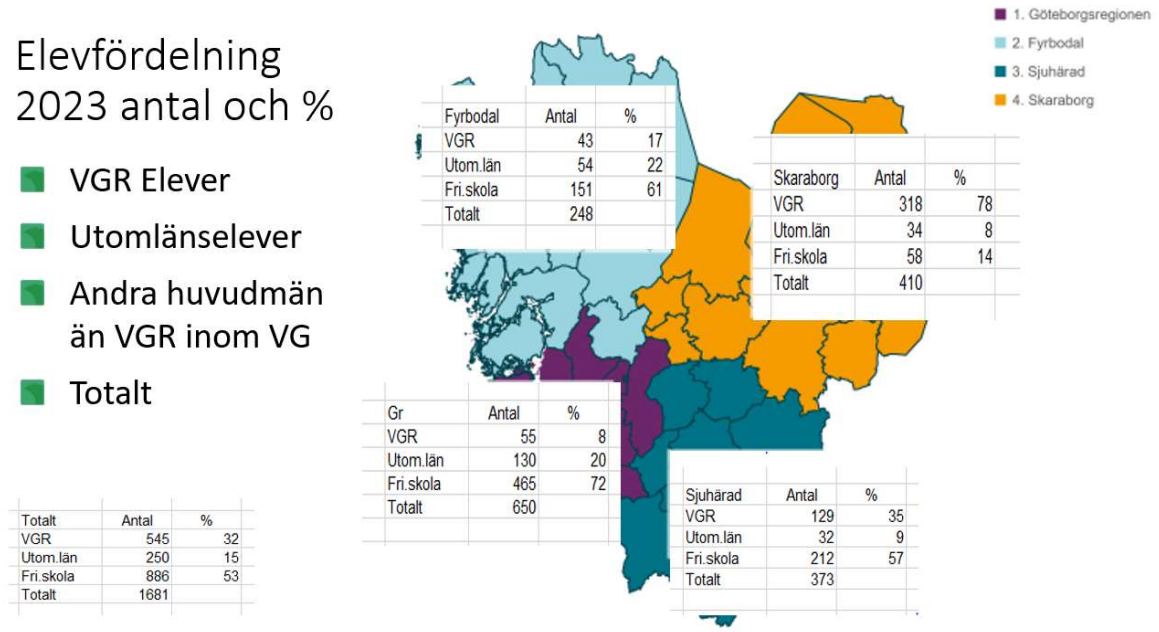

Totalt	Antal	%
VGR	545	32
Utom.län	250	15
Fri.skola	886	53
Totalt	1681	

Fyrbodal	Antal	%
VGR	43	17
Utom.län	54	22
Fri.skola	151	61
Totalt	248	

Skaraborg	Antal	%
VGR	318	78
Utom.län	34	8
Fri.skola	58	14
Totalt	410	

Gr	Antal	%
VGR	55	8
Utom.län	130	20
Fri.skola	465	72
Totalt	650	

Sjuhärad	Antal	%
VGR	129	35
Utom.län	32	9
Fri.skola	212	57
Totalt	373	

<u>Förändringar inom nuvarande modell för samverkan mellan kommunerna och VGR</u>

Utredningen har undersökt möjligheten att förändra avtalet inom ramen för befintlig modell. Två föreslagna förändringar har undersökts; att inkludera ersättning för elever som studerar på fristående skolor inom länet respektive att ta bort ”utomlänsersättningen”.

Flera kommuner som fått se sina närliggande VGR-skolor nedlagda och ersatta med fristående naturbruksskolor har uttryckt önskemål om att även elever vid dessa skolor ska räknas in i den ersättning som VGR betalar ut till kommunerna. Som det är nu betalar kommuner med elever vid dessa skolor hela avgiften för eleverna, jämfört med att de betalar halva avgiften för elever vid VGR-skola eller vid skola utanför länet. Argumentet är att även de fristående aktörerna som etablerats i de gamla VGR-skolorna, till exempel Strömma i Mark eller Nuntorp i Vänersborgs kommun, bidrar till kompetensförsörjningen. Eftersom eleverna i Vänersborg respektive Mark samt i närliggande kommuner tenderar att i högre utsträckning välja friskolorna som ligger i närområdet anser de kritiska kommunerna att de också borde få finansiell nytta av skatteväxlingen i samverkansavtalet.

Utredningen har vänt sig till skoljurister vid SKR för med frågeställningen om deras bedömning om det finns en möjlighet att även ersätta kommuner med elever på friskolor som är verksamma inom länet genom skatteväxlingen. Frågeställningen har då gällt möjligheten att inkludera ersättning från skatteväxlingen till kommuner för elever som studerar vid huvudman där lantbruks- och skogsbruksinriktning erbjuds. Detta sker vid de f.d. VGR-skolorna Nuntorp och Strömma. Dessa skolor har även andra inriktningar i utbudet än lantbruk och skogsbruk och frågeställningen har gällt om kommunerna kan få ersättning via regionen för elever vid de aktuella skolorna oberoende av vilken inriktning de studerar.

Utredningen har haft ett flertal kontakter och möten med skoljuristerna vid SKR. Dessa har också gjort en skriftlig bedömning med utgångspunkt från gällande regelverk för gymnasieskolan. Nedan följer ett utförligt utdrag ur SKR:s skrivelse (SKR2024/01996 Frågeställning angående likställande av ersättning till naturbruksutbildning på VGR:s skolor med naturbruksutbildning som bedrivs av enskild huvudman i Västra Götaland, 2025-01-16):

> *I VGRs utredning om ett nytt samverkansavtal har det framkommit att två av de före detta VGR-skolorna som nu drivs av enskilda huvudmän – Nuntorpsgymnasiet i Vänersborgs kommun och Strömma i Marks kommun– har en viktig roll för kompetensförsörjningen för lantbruket i respektive del av regionen. För VGR, som har ett uppdrag att främja kompetensförsörjning är det angeläget att dessa fristående skolor finns kvar med god kvalitet. Det har också framkommit att det finns flera fristående skolor som har naturbruksprogram som inte är relevanta för lantbruksnäringen eftersom de bedrivs utan kontakt med lantbruk, djur inom lantbruket eller skogsnäringen.*
>
> *VGR har därför undersökt hur de aktuella skolorna Nuntorp och Strömma kan integreras i samma finansieringsmodell som VGR-skolorna. Tanken är alltså inte att ersättningen ska öppnas upp för alla elever på fristående skolors naturbruksprogram, utan i första hand på lantbruks- och skogsbruksinriktning och på vissa skolor. Frågan gäller alltså om det bidrag kommunen betalar för en elev som går på vissa fristående naturbruksskolor inom regionen, delvis kan ersättas av VGR. Det är tänkt att gå till så att när den fristående skolan skickar faktura till kommunen, skickar kommunen faktura med halva kostnaden vidare till VGR. Detta skulle ske inom ramen för samverkansavtalet och dithörande skatteväxling mellan kommun och region.*
>
> *<u>SKRs slutsatser</u>*
> *Mot bakgrund av att SKR ska företräda både kommuner och regioner avråder SKR från att gå vidare med tänkt upplägg, vilket meddelats den 5 december via mejl.*
>
> *Det tänkta upplägget och avtalet med utbyte av pengar mellan olika kommuner och VGR, med olika delar och till olika skolor, blir krångligt och riskerar att inte bli likvärdigt. Det är svårt att överblicka och nästan omöjligt att redovisa på ett transparent sätt. Det är lätt att det blir fel bland annat utifrån likställighetsprincipen men även utifrån regleringen om lika villkor för kommunala och fristående skolor.*
>
> *Det är dessutom så att skollagen nu reglerar att planering och dimensionering av utbudet av utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning ska göras inom ramen för ett primärt samverkansavtal. Kommunerna inom VGR har slutit sådana primära avtal. Varje kommun kan sedan sluta sekundära samverkansavtal med VGR, och*

andra kommuner, om naturbruksutbildning. Avtalen behöver betecknas enligt lagstiftningen, så det blir tydligt vilket avtal som är vilket.

VGR behöver inte ha ett avtal med ett uppdrag från kommunerna om att anordna utbildning, regioner har en lagreglerad rätt att anordna naturbruksutbildning och en region som antagit en elev på ett nationellt program, ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun.

Utredningens bedömning är att förslaget om att ändra inom avtalet för att ersätta kommuner för elever som studerar naturbruksprogrammet vid vissa friskolor inom länet inte är en framkomlig väg. Det finns därmed ingen möjlighet att ändra inom befintlig avtalsmodell så att ersättning kan gå till kommuner som har elever på friskolor inom Västra Götaland.

Om utomlänsersättning

Betraktar man underlag, skrivningar m.m. om samverkansavtalen avseende naturbruksutbildningar tillbaka i tiden så framträder inte några särskilda skäl till att ersättningen skrevs in i avtalet 1999. Ersättningen kan ändå tänkas fylla funktionen att kommuner på längre avstånd från skolorna i regionens regi än avståndet till naturbruksskolor på andra sidan länsgränsen inte ska missgynnas ekonomiskt om eleverna väljer en näraliggande skola i grannlänet. Av de 1681 eleverna på naturbruksutbildningar 2023/2024 var det 191 som valde att läsa naturbruksutbildning utanför länet och som kommunerna sökt ersättning för hos VGR. Ersättningen för dessa 191 elever uppgick 2024 till dryga 22 mkr.

Under de senare åren har frågan om utomlänsersättningen diskuterats. Det har skett dels utifrån ett stigande antal elever som läser utanför länet, och dels mot bakgrund av den synbara bristen på logik i att nuvarande avtal ersätter kommuner som har elever i fristående skolor utanför länet samtidigt som kommuner inte får ersättning för det stigande antal elever som går på en fristående naturbruksutbildning inom VGR. Som framgår ovan läser de flesta naturbrukselever från kommun i Västra Götaland på en friskola inom länet, hela 53 procent.

I utredningens dialog med SKR angående legala aspekter av samverkansavtalet för gymnasial naturbruksutbildning i Västra Götaland har SKR även gjort bedömningar kring utomlänsersättningen. SKR gör följande bedömning om rimligheten i utomlänsersättningen i förhållande till gällande regelverk i sin skrivelse (SKR2024/01996 Frågeställning angående likställande av ersättning till naturbruksutbildning på VGR:s skolor med naturbruksutbildning som bedrivs av enskild huvudman i Västra Götaland, 2025-01-16):

VGRs så kallade så kallade utomlänsersättning är också problematisk ur ett likvärdighetsperspektiv och bygger på en tveksam slutsats. Enligt skollagen har alla elever rätt att söka till vilken skola de vill och skolans huvudman

> *ska få full ersättning om eleven är förstahandsmottagen, oavsett var eller vad eleven studerar. Det vill säga att elever som är bosatta i utkanten av regionen kan oftast, enligt skollagen, gå på en naturbruksskola nära hemmet, på samma villkor som elever som går på en skola inom länet och den anordnande skolan ska få full ersättning för elevens plats. De nya primära samverkansavtalen kommer troligen förtydliga och förenkla vilka utbildningar eleverna kan söka och tas emot till i första hand. Anordnare som tar emot elever i första hand ska få full ersättning för erbjuden utbildning.*

Med utgångspunkt från SKR:s skrivelse är utredningens bedömning att befintligt avtal, som inkluderar ersättning till kommuner för elever på naturbruksskolor utanför länet, s.k. utomlänsersättning, inte speglar Skollagen och dagens regelverk för gymnasieskolan. Det har tillkommit mot bakgrund av omständigheter som har förändrats sedan 1999 och som inte längre är övertygande argument för att behålla skatteväxlingen till stöd för elever som studerar utanför länet. Utomlänsersättningen till kommuner med elever på naturbruksskolor utanför länet bör därför tas bort i nästa samverkansavtal.

För kommuner som har haft relativt många elever på naturbruksskolor utanför länet, till exempel i Värmland eller Halland, uppstår en tydlig effekt när ”utomlänsersättningen” försvinner. Dessa kommuners kostnad för ”utomlänselever” stiger med 50 procent. De får nu betala dubbelt så mycket för sina naturbrukselever som när utomlänsersättningen var en del av avtalet. Kommunerna får en påtaglig och negativ effekt. Dock får flertalet kommuner i Västra Götaland en relativt liten effekt på grund av att de har få ”utomlänslever”.

<u>SKRs synpunkter på skatteväxlingen som bas för ekonomisk ersättning för naturbruksutbildning</u>

Utredningens dialog med SKR har resulterat i att SKR även gjort mer allmänna bedömningar av nuvarande samverkansavtal och möjligheten att i fortsättningen använda avtalsprinciperna som grund, med eller utan modifieringar inom ramen för modellen.

Den fråga som stått i fokus för dialogen med SKR är kontrasten mellan det etablerade regelverket för ersättning för gymnasieutbildning som numera gäller och är allmänt förekommande, och den modell som används i Västra Götaland som inbegriper skatteväxling. Det är elevens hemkommun som är ansvarig för att finansiera elevens kostnader. Det gäller oberoende av om eleven studerar vid skola i hemkommunen, i annan kommun, hos en regional eller fristående huvudman. SKR:s hållning är att detta regelverk bör gälla även för samverkan mellan kommunerna i Västra Götaland och VGR kring VGR:s regionala naturbruksskolor. De pekar på en avtalstyp som kan användas och också används i andra regioner som samverkar med kommunerna om naturbruksutbildning. I texten nedan uttrycker SKR sina invändningar mot befintligt samverkansavtal (SKR2024/01996 Frågeställning angående likställande av ersättning till naturbruksutbildning på VGR:s skolor med naturbruksutbildning som bedrivs av enskild huvudman i Västra Götaland, 2025-01-16):

Sammanfattningsvis konstaterar SKR att skatteväxlingsavtalet har fyllt en funktion men att regleringen och samhället har ändrats sedan avtalet ursprungligen slöts. Till exempel har fristående skolor/enskilda huvudmän tillkommit som anordnare av gymnasial utbildning. Det finns också sedan länge en reglerad ordning för ersättning till olika huvudmän för gymnasieutbildning. Dessutom finns nu, från 2025, ett nytt krav på att kommuner ska sluta primära samverkansavtal med andra kommuner om planering och dimensionering av utbildning.

Av skollagen framgår att kommuner har ansvar för att erbjuda och finansiera gymnasieutbildning samt hur det ska gå till. Det finns en tydlig och reglerad ordning för detta. Från 2025 gäller dessutom nya regler om planering och dimensionering av gymnasieutbildning genom primära och sekundära samverkansavtal. Genom VGRs befintliga avtal, eller ett framtida liknande avtal, sätts dessa regler delvis ur spel. Vilket skulle kunna ha påverkan på andra ersättningsfrågor. Det är svårt att överblicka samtliga konsekvenser utifrån den nya situationen med kommunernas samverkansavtal mm.

SKR bedömer att likvärdigheten och eller likställigheten undergrävs genom att avtalet innebär att VGR, via skattemedel genom skatteväxlingen, avser att betala tillbaka, ersätta kommuner för vissa typer av naturbruksutbildning men inte för andra. Det innebär att kommuner behandlas olika när det gäller finansiering av samma gymnasieprogram.

Alla berörda kommuner har avstått från att ta ut full skatt för gymnasieutbildning (genom avtalet om skatteväxling) men det är endast vissa kommuner som får tillbaka motsvarande skattemedel. Det råder inte balans i skatteväxlingen. Kommunerna kan och får inte styra vilka huvudmän, program och inriktningar enskilda elever väljer och antas till men de måste betala för elevernas utbildning.

SKRs bedömer också att den så kallade utomlänsersättningen, mot bakgrund av vad som skrivs ovan, är olämplig.

Frågan är om VGR överhuvudet taget kan ta in skatt för utbildning men den frågan har inte närmare utretts. Den gamla skatteväxlingslagen togs fram med anledning av ändrade regler om ansvar och huvudmannaskap för gymnasieutbildning och hemkommunernas skyldighet att ersätta andra huvudmän. Regionen kan täcka sina kostnader för gymnasial utbildning genom full ersättning från respektive hemkommun.

SKR:s skrivelse har granskats av jurister i VGR och kommunerna och de delar SKR:s bedömning. Juristernas samlade synpunkter har stärkt utredningen i sin övertygelse om att den juridiska bedömningen av befintligt samverkansavtal anger riktningen i det förslag till ny samverkansmodell som kommer att läggas fram i utredningen.

Utredningens slutsatser kring SKR:s bedömning

SKR:s bedömning i skrivelsen 2025-01-16 leder utredningen till slutsatsen att avtalet i dess nuvarande grundform inte kan vara kvar. SKR visar att det finns risk att dagens samverkansmodell inte håller för en eventuell rättslig prövning. Till detta kommer också den grundläggande risken i att ha ett avtal som bygger på konsensus, det vill säga att VGR och samtliga 49 kommuner enhälligt ställer sig bakom avtalet när det skall förnyas. Det räcker med att en kommun säger nej till avtalet, vilket skedde i december 2022, för att avtalet skall avslås i sin helhet och för samtliga parter. Det innebär avtalslöshet och grundläggande och omedelbar osäkerhet för skolans fortsatta verksamhet då den ekonomiska överenskommelsen mellan parterna om finansiering av utbildningarna upphävs. Utredningen anser att den risken bör undvikas, oavsett om avtalet inte håller för en rättslig prövning eller faller på grund av att en eller flera kommuner lämnar avtalet.

Idag finns en utvecklad lagstiftning för samverkan mellan gymnasiehuvudmän och kommuner, och flertalet naturbrukselever studerar på friskolor. Modellen med skatteväxling som gynnade VGR:s skolor och föreföll rimlig för parterna då beslutet fattades behöver anpassas till dagens regelverk. Den modell som nu föreslås – att kommunerna betalar kostnaden för sina elever genom interkommunal ersättning – är enklare och mer transparent.

Man kan dock konstatera att ett nytt system som bygger på att kostnaden för utbildningen betalas av kommunerna i relation till antal elever som läser naturbruk, i stället för skatteväxling mellan kommunerna och regionen, får konsekvenser som skiljer sig åt mellan de olika kommunerna beroende på hur stor ekonomisk nytta kommunen har haft av skatteväxlingen. Det finns kommuner som får minskade kostnader utifrån förändringen. Det gäller främst de kommuner som genom att de har många invånare som betalar regionskatt har stått för en stor andel av intäkten till naturbruksutbildningen genom skatteväxlingen. Det finns också mindre kommuner som haft mycket få elever på VGRs skolor som får en positiv nettoeffekt om skatteväxlingen försvinner.

Det finns andra kommuner som får ökande kostnader till följd av att skatteväxlingen försvinner – kommuner med relativt litet skatteunderlag som samtidigt haft relativt många elever på VGRs skolor.

De större städerna tenderar att bli vinnare medan landsbygdskommuner med stor jordbruksnäring i Skaraborg och Sjuhärad får högre kostnader för naturbruksutbildning i den nya modellen. År från år kan effekterna skilja sig beroende på hur många elever man faktiskt har på skolorna men mönstren tenderar att vara ganska stabila över tid. I en bilaga beskrivs den ekonomiska effekten för kommunerna i Västra Götaland av att utomlänsersättningen och skatteväxlingen försvinner. Beräkningarna bygger på VGR:s priser, elevantal och fördelning på inriktningar samt anordnare avseende år 2023.

Det finns också kommuner som drabbas genom att utomlänsersättningen försvinner. Det gäller kommuner som har många elever som valt friskolor utanför länet och fått halva kostnaden för dem betald och samtidigt få elever som läser på VGR:s naturbruksskolor. Den effekten har även beskrivits i texten ovan.

Skatteväxlingen tillkom utifrån föreställningen om att kommuner med mycket jordbruksproduktion och beroende av säkrad kompetensförsörjning och kommuner som

domineras av industri, service och stadsmiljöer, har ett ömsesidigt beroende. Städerna klarar sig inte utan livsmedel från landsbygden – landsbygden klarar sig inte utan städerna och industrin. Det är utredningens förhoppning att regional och kommunal samverkan för naturbruksutbildning enligt den nya modellen kan förvalta och förstärka den solidaritet mellan stad och land som en gång förkroppsligades i skatteväxlingen.

Nästa steg i utredningen, vilket vi kommer till i följande avsnitt, är att närmare beskriva ett alternativ till befintlig samverkansmodell som i stället för att baseras på skatteväxling bygger på att kommunerna betalar för sina elever genom interkommunal ersättning. Utredningen har tagit till sig SKR:s förslag till avtal som är av typen frivilligt sekundärt samverkansavtal. Det är ett alternativ som utformats inom ramen för Skollagen och som praktiseras i samverkan mellan regioner och kommuner inom samtliga andra avtal om naturbruksutbildning mellan regioner och kommuner. Det används till exempel i de län som studerats särskilt i utredningen – Halland, Jönköping och Norrbotten. I dessa län har regionerna tagit på sig uppdraget att driva gymnasial naturbruksskola. I länen baseras samverkan på ett frivilligt sekundärt samverkansavtal vilket innebär att kommunerna betalar en överenskommen kostnad till regionen för respektive elev på skolan. Transaktionen mellan kommun och region rubriceras interkommunal ersättning (IKE). Riktlinjer för prissättning sätts i överenskommelse mellan avtalsparterna för avtalsperioden, vilket ger långsiktighet och överblickbarhet. I bilaga 2 i utredningen finns mer information om avtal i andra regioner.

Avsnitt 4. Förslaget – frivilligt sekundärt samverkansavtal

Avsnittet beskriver utredningens förslag till modell för nytt samverkansavtal om naturbruksutbildning mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen. Utredningen föreslår ett frivilligt sekundärt samverkansavtal. Kommunerna erbjuds att teckna avtalet med VGR och eftersom det är frivilligt kan avtalet upprättas även om inte alla 49 kommuner i Västra Götaland ställer sig bakom det. I avsnittet redogörs för principerna för ett sekundärt samverkansavtal inklusive formerna för prissättning. I avsnittet beskrivs översiktligt också fördelen med ett samverkansavtal i förhållande till avtalslöshet som är de två alternativ som kommunerna ställs inför. Utredningens förhoppning är att det stora flertalet kommuner i Västra Götaland skall ingå i det frivilliga sekundära samverkansavtalet.

I föregående avsnitt visade utredningen att den nuvarande modellen för regional samverkan kring gymnasial naturbruksutbildning i Västra Götaland bör ersättas med en ny modell som inte bygger på skatteväxling mellan länets kommuner och Västra Götalandsregionen. Den juridiska sakkunskapen har kommit fram till att skatteväxling inte är den mekanism som bör användas för att reglera kostnaden mellan kommunen och VGR för genomförande av utbildning för kommuninvånare. I mejl till VGR (2024-12-05) skriver SKR:

> *SKR bedömer att likvärdigheten och eller likställigheten undergrävs genom att avtalet innebär att VGR, via skattemedel genom skatteväxlingen, avser att betala tillbaka, ersätta kommuner för vissa typer av naturbruksutbildning men inte för andra. Det innebär att kommuner behandlas olika när det gäller finansiering av samma gymnasieprogram, det råder inte balans i skatteväxlingen.*

I stället förordar SKR skollagens nyligen förändrade regelverk med samverkansavtal mellan kommuner och även, i förekommande fall, mellan region och kommuner.

Beskrivningen nedan bygger på SKR:s samlade information om förändringarna i skollagen i regeringens proposition Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning (prop. 2021/22:159). Informationen är hämtad genom SKR:s länk: Vad gäller vid sekundär samverkan och vilka konsekvenser kan sådan samverkan få för det primära samverkansområdet? | SKR

Sommaren 2023 beslutade riksdagen om förändringar i skollagen som påverkar gymnasiet. Förändringarna innebär bland annat krav på att minst tre kommuner ska ingå primär samverkan om planering, dimensionering och erbjudande av vissa utbildningar i gymnasieskolan och yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen (komvux). Arbetsmarknadens behov ska vägas in i större utsträckning vid beslut om utbildningsutbudet. Lagändringarna kommer att börja tillämpas första gången för utbildning som påbörjas 2025.

Reformen syftar till att öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.

Förutom att lagändringen innebär ett krav på kommuner att ingå primär samverkan har kommuner också möjlighet att ingå sekundär samverkan. För både primär och sekundär samverkan gäller att eleverna är förstahandsmottagna och att interkommunal ersättning ska utgå i enlighet med skollagen.

Sekundär samverkan kan tillämpas både för utbildning som inte omfattas av kravet på primär samverkan och för utbildning som omfattas av kravet på primär samverkan.

Sekundär samverkan kan ingås med alla kommuner inom ett primärt samverkansområde eller bara med en av kommunerna i det primära samverkansområdet.

De utbildningar som omfattas av kravet på primär samverkan är gymnasieskolans nationella program samt grupputformad utbildning på introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion respektive yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå i komvux. I propositionen (prop. 2021/22:159) betonar regeringen att möjligheten att ingå sekundära samverkansavtal om dessa utbildningar i huvudsak syftar till att komplettera den primära samverkan och inte försvaga den. Det kan handla om att sekundär samverkan är motiverad för att kommunen i högre grad ska kunna erbjuda ett utbud som motsvarar ungdomars efterfrågan/vuxnas efterfrågan och behov respektive arbetsmarknadens behov av kompetens. Som exempel nämns sekundär samverkan med en region som huvudman för naturbruksutbildning. Även pendlingsavstånd i gränstrakter mellan olika primära samverkansområden kan i vissa fall motivera att en kommun inom ett primärt samverkansområde ingår ett sekundärt avtal med en annan kommun.

I sitt svar på utredningens frågeställningar rörande förändringar i befintligt samverkansavtal för naturbruksutbildning rekommenderar SKR att det skall ersättas av det sekundära avtal som beskrivs i lagstiftningen.

Ersättning för anordnande av utbildning inom sekundärt samverkansavtal

I dialogen med SKR har förbundsjuristerna understrukit att kommunerna har det ekonomiska ansvaret för utbildningen, enligt skollagen:

> *Av skollagen framgår att kommuner har ansvar för att erbjuda och finansiera gymnasieutbildning samt hur det ska gå till. Det finns en tydlig och reglerad ordning för detta. Från 2025 gäller dessutom nya regler om planering och dimensionering av gymnasieutbildning genom primära och sekundära samverkansavtal (…) Regionen kan täcka sina kostnader för gymnasial utbildning genom full ersättning från respektive hemkommun.*

Ersättningen för anordnande av utbildning ska beräknas efter mottagarkommunens självkostnad (i detta fall efter regionens självkostnad) för anordnande av naturbruksutbildning, om man inte har kommit överens om något annat. Detta gäller mellan kommuner inom såväl ett primärt som ett sekundärt samverkansområde.

Utgångspunkten är således att mottagarkommunen (i detta fall regionen) inom samverkansområdet får ersättning för sina kostnader för elevens utbildning. Det gäller både för gymnasieskolan och för komvux. Prissättningen kan regleras genom till exempel prislistor eller gemensamma prismodeller som gäller mellan kommunerna (som i dag finns i flera samverkansområden). För att öka förutsägbarheten och underlätta planeringen av utbildningarna inom samverkansområdet bedömer SKR att det kan vara en fördel om kommunerna och regionen inom samverkansområdet kommer överens om ersättningen mellan sig, och att det regleras i exempelvis en bilaga till samverkansavtalet.

Vad följer av ett frivilligt sekundärt samverkansavtal?

Kommuner har alltså möjlighet att ingå frivilliga sekundäravtal med en annan huvudman, exempelvis en region, för att säkerställa att elever får tillgång till gymnasieutbildningar som inte erbjuds i den egna kommunen. För naturbruksutbildningar, som ofta kräver

omfattande resurser och specialiserade utbildningsmiljöer, kan sådana avtal ha betydande ekonomiska och utbildningsmässiga konsekvenser.

Ett sekundäravtal reglerar antagningsrätten och ersättningsnivåerna mellan parterna. Kommuner som väljer att stå utanför ett sådant avtal måste i stället hantera elevplaceringar individuellt. Det påverkar troligen kommunens ekonomi på ett negativt sätt. Med ett sekundäravtal följer tydlighet och transparens – kommunen betalar avgiften för sina elever. När kommunen inte har några elever på VGR-skolorna uppstår inga kostnader.

VGR har också möjlighet att satsa regionmedel på skolorna för att stärka kompetensförsörjningen till branschen som har stort behov av utbildad arbetskraft. Sådana satsningar kan handla om lärartäthet, elevvård, maskinpark, djurhållning, praktik- och APL, utvecklingsprojekt, vuxenutbildning, samverkan med lärcentra utanför de egna skolorna. Möjligheter till samarbete med fristående skolor som bedriver lant- och skogsbruksutbildning kan också vara aktuellt.

Att vara avtalslös kan initialt verka som en mer flexibel lösning, men medför, högre administrativa kostnader för kommunen och potentiellt även dyrare interkommunala ersättningar. Det kan också leda till att elever får sämre möjligheter till information om det kompletta utbudet av utbildningar. Om elever från avtalslös kommun väljer kommunal och regional skola utanför Västra Götaland gäller dessa utbildningsanordnares prislista. För kommun med elev på Region Hallands eller Region Jönköpings skolor innebär det i dagsläget högre kostnader än om kommunen haft avtal med Västra Götalandsregionen. För avtalslös kommun med elev på friskola gäller riksprislistan vilket erfarenhetsmässigt är dyrare än priserna på VGR-skolorna. Eleverna blir med stor säkerhet förstahandsmottagna till alla naturbruksskolor i landet vilket innebär att hemkommunen måste betala för resor eller inackordering. För den enskilde eleven som vill läsa utanför länet är det positivt men det blir dyrare för hemkommunen. Det är inte troligt att hemkommunen har alternativa huvudmän att teckna avtal med kring naturbruksutbildningar då det inte finns så många kommunala/regionala huvudmän som ger programmet inom närområdet. Man kan som kommun inte ingå avtal med friskolor.

Det finns således en uppenbar risk att det blir dyrare för kommunen att välja avtalslöshet i stället för någon form av sekundärt avtal.

Sammanfattningsvis ser utredningen betydande fördelar med ett frivilligt samverkansavtal framför avtalslöshet. Genom ett avtal skapas ekonomisk stabilitet, en enklare och mer kostnadseffektiv administration samt säker tillgång till utbildningar inom naturbruk. Avtalet ger också regionen förbättrade långsiktiga förutsättningar att investera i utbildningskvalitet och stärka kompetensförsörjningen inom de gröna näringarna över tid. Att stå utanför ett avtal innebär däremot större osäkerhet, högre kostnader och ökade administrativa utmaningar. För att främja en hållbar utbildningsstruktur och en stark arbetsmarknad rekommenderas därför att kommuner ingår frivilliga sekundära samverkansavtal som gynnar elevernas framtid och näringslivets behov.

Utredningens samlade bedömning och rekommendation för det fortsatta arbetet är att parterna arbetar fram ett frivilligt sekundärt samverkansavtal som främjar en utbildning

med hög kvalitet, attraherar elever, stärker kompetensförsörjningen för de gröna näringarna och samtidigt är ekonomiskt effektiv för kommunerna och regionen.

Sammanfattning och slutsatser i utredningen

Utredningens förslag

Denna utredning startades med föresatsen att identifiera möjliga förändringar inom befintligt samverkansavtal som har skatteväxling som en viktig del av sin finansiering. En ny modell ansågs nödvändig för att möta den kritik som riktats mot avtalet men samtidigt fanns en målsättning att behålla skatteväxlingen som en ekonomisk bas för avtalet.

Utredningens har haft omfattande kontakter med juridisk expertis för att pröva möjliga vägar att behålla avtalets grundläggande betalningsmodell men ändå förändra det på ett sådant sätt att det är acceptabelt för samtliga kommuner. Utredningens frågeställning gentemot den juridiska expertisen har varit tydlig; kan förändringar göras inom nuvarande avtal och är nuvarande avtal en lämplig grund för naturbrukssamverkan mellan region och kommuner? Den juridiska sakkunskapens bedömning har visat att det inte är möjligt. Västra Götalands nyttjande av skatteväxling från kommun till region för detta ändamål bedöms inte vara förenligt med de krav på likställighet mellan utbildningsanordnare som är en följd av kommunallagen och som uttolkas i skollagen. Det förslag som läggs fram får därför större konsekvenser än vad som var väntat och förutsett vid utredningens start, även om det var en av flera hypotetiskt möjliga resultat.

Samtidigt är det inte förvånande att utredningen kommer fram till slutsatsen att samverkansavtal mellan region och kommuner om naturbruksutbildning ska vila på ett etablerat avtalsformat – sekundärt samverkansavtal – och skollagens finansieringsmekanism för gymnasieutbildning, interkommunal ersättning.

Utredningens bedömning är att det är rimligt att VGR och kommunerna går över till ett system där varje kommun finansierar sina egna elever. Det är också förenligt med att VGR fortsatt tar ett ansvar för att driva skolorna med kvalitet och höga ambitioner, vilket enligt utredningens uppfattning även är VGR:s intention.

Det innebär att man lämnar ett system där vissa kommuner i det regionala kommunkollektivet kontinuerligt har bidragit till finansiering av skolor där man sällan haft fler än enstaka elever. I den modell som utredningen anser att man nu bör avveckla har även VGR varit en betydande medfinansiär av utbildningskostnader, med ca 37 mkr per år 2024.

Utredningen konstaterar att det innebär ökade kostnader i vissa kommuners skolbudgetar att gå över till den modell för gymnasiefinansiering som används för övriga regioners naturbruksskolor. Kostnadsökningen för dessa kommuner är en konsekvens av att det nya förslaget bygger på vedertagen betalningsmodell för gymnasieutbildning, interkommunal ersättning.

Om Västra Götalandsregionen och länets kommuner bestämmer sig för att gå vidare med förslaget om frivilligt samverkansavtal så kommer skatteväxlingen att avvecklas. Det är en process som tar längre tid att slutföra än att fatta själva beslutet om ett nytt frivilligt avtal baserat på interkommunal ersättning. Nuvarande avtal gäller fram till 2028-12-31 vilket ger utrymme för att göra de tekniska förändringar i skatteuppbörd som krävs.

I övrigt bedömer inte utredningen att det behövs förändringar i verksamheten vid VGR:s naturbruksskolor, och elever kommer att kunna söka till dessa skolor som förut. Frivilliga samverkansavtal används för att formalisera relationen mellan region och kommuner vid övriga naturbruksskolor i Sverige och även som grund för samverkan mellan kommuner inom många andra gymnasieprogram. Det finns därmed en bred erfarenhet som kan vägleda arbetet framåt.

Samverkansmöjligheter

Det finns goda möjligheter att utveckla samverkan mellan huvudmannen och kommunerna kring naturbruksskolorna. Utan att förringa pågående arbete kan man peka på ett antal områden där man kan undersöka möjligheterna att vidareutveckla interaktionen; synligheten i de enskilda kommunerna inför gymnasieval kan förbättras, samarbetet med studie- och yrkesvägledningen (SYV) fungerar överlag bra men kan också utvecklas och naturbruksskolorna kan bredda sina nätverk i kommunerna för informationsspridning om verksamheten på skolorna. Även näringen har en viktig roll att spela. Fördjupade kontakter mellan LRF och SYV har resulterat i fler ansökningar i flera av de kommuner där kontakterna utvecklats. Det är en aktivitet som kan omfatta ännu fler i SYV-kåren.

I utredningen har även konstaterats att det finns ett utrymme för ökat samarbete mellan utbildningsanordnare. Förutom VGR-skolorna erbjuder även vissa fristående huvudmän jordbruks- och skogsbruksutbildning och ur ett näringslivsperspektiv är det angeläget att nuvarande bredd i utbudet finns kvar för att stärka kompetensförsörjningen i branschen.

Det är mycket angeläget att kommunerna fortsatt ser naturbruksutbildning som en prioriterad utbildningsfråga, även om det blir dyrare för många kommuner att skicka elever till skolorna i och med det nya förslaget. Elevens val är fortfarande ett dominerande kriterium och betydelsen av fungerande kompetensförsörjning för den strategiska lantbrukssektorn är central, inte bara för de kommuner som har många företag inom sektorn utan för alla kommuner som har medborgare som är beroende av mat på bordet, privat eller i storhushåll, även i ett läge med skärpt beredskap. Med andra ord är det en fråga för alla kommuner i Västra Götaland och hela Sverige, då Västra Götaland är Sveriges största livsmedelslän.

En reflektion under utredningens gång är att många av Sveriges kommuner som domineras av mindre orter och landsbygd också har en relativt stor andel av investeringstunga yrkesutbildningar på gymnasienivå. Dessa utbildningar är dyrare att genomföra än till exempel utbildningar som förbereder för fortsatta högskolestudier, och kostnaden fördelas på kommunerna som har elever på dessa skolor. Naturbruk är definitivt en av dessa. Samtidigt som det är landsbygdskommunerna som finansierar en jämförelsevis stor andel av dessa utbildningar är naturbruk ett oumbärligt utbildningsprogram för alla Sveriges kommuner genom att näringar som rekryterar därifrån har verksamhet i och i ännu högre grad levererar livsmedel till samtliga svenska kommuner. En reflektion är att den ojämna kostnadsfördelningen av dyra yrkesutbildningar mellan storstadsregioner och landsbygd är en omständighet som inte speglar den generella, nationella nyttan av dessa utbildningar.

För närvarande finns en ökning av söktrycket till naturbruksutbildningar med inriktning på jordbruk och skogsbruk. Parterna och näringen bör göra vad de kan för att behålla och förstärka den positiva trenden, även om den periodvis kan gå ner av demografiska skäl.

Relativt jämn geografisk tillgång till naturbruksutbildning inriktning jordbruk och skogsbruk i Västra Götaland

Lantbruksutbildningens geografi har varit en röd tråd genom utredningen. Rimligt nära tillgång till naturbruksutbildning i såväl östra som västra halvan av Västra Götaland är väsentlig för att elever skall söka sig till dessa utbildningar. Det finns en grupp ungdomar som inte bara är öppen för utan rentav uppskattar internatboende, men det finns också en annan grupp som vill ha möjlighet att bo kvar i föräldrahemmet samtidigt som naturbruksutbildning med inriktning jordbruk och skogsbruk är deras förstahandsval. Utredningen har konstaterat att fristående skolor som etablerats i de nedlagda VGR-skolorna i Strömma (Marks kommun) och Nuntorp (Vänersborg) spelar en central roll för att upprätthålla den balanserade fördelningen av tillgång till naturbruksutbildning i länet.

Om dessa skolor skulle försvinna, på grund av ekonomiska utmaningar av typen som beskrivs nedan, hotas kompetensförsörjningen i lantbruksskluster som inte bara är viktiga i Sjuhärad och Fyrbodal utan i hela Västsverige och landet som helhet. Det vore en oroande utveckling i ett läge där vi behöver stärka den levande landsbygden samt svensk primärproduktion och livsmedelsförsörjning.

Prissättningen för elever bestäms genom naturbruksprogrammets olika inriktningar. Utredningen har noterat att det kan finnas kraftiga variationer mellan skolor i utbildningskostnad *inom* inriktningen djurvård och priset på inriktningen speglar inte alltid de faktiska kostnaderna vid en enskild skolhuvudman. För närvarande är det en aspekt av regelverket som utgör ett problem vid de fristående skolorna i Strömma och Nuntorp.

Långsiktig utveckling

Utredningen har inte haft utrymme att göra en analys av indirekta effekter av utredningen. Kommunekonomiska effekter av att avbryta VGR:s ersättning till kommuner med elever utanför Västra Götaland har beräknats liksom effekterna för kommunerna av att skatteväxlingen tas bort. Dessa redovisas för ett enskilt år i en bilaga till utredningen. En långsiktig konsekvensanalys av avveckling av befintligt avtal och införande av ett frivilligt sekundärt samverkansavtal har inte gjorts.

Utredningen kan dock konstatera att parterna har goda förutsättningar att verka för en god offentligt driven naturbruksutbildning. VGR har lämnat ett omfattande stöd till verksamheten under åren och det finns inget som tyder på att VGR har för avsikt att minska sitt engagemang. Även kommunerna har möjlighet att prioritera samverkan kring naturbruksutbildningen.

Kortfattade slutsatser

- Nuvarande skatteväxlingsmodell bedöms inte vara förenlig med kommunallagen och skollagen.
- Utredningen föreslår att kommunerna finansierar sina egna elever genom interkommunal ersättning.

Utredningens förslag

- Ett frivilligt samverkansavtal ersätter nuvarande skatteväxling, vilket medför väsentliga ekonomiska omställningar för vissa kommuner.
- Nuvarande avtal gäller till 2028, vilket ger tid för anpassning.

Samverkansmöjligheter

- Naturbruksskolornas synlighet kan förbättras genom tätare samarbete med kommuner och
  studie- och yrkesvägledare.
- Ökat samarbete med näringen, inklusive LRF, kan stärka rekryteringen och kompetensförsörjningen.

Geografisk tillgång till utbildning

- En jämn spridning av naturbruksskolor i länet är avgörande för att upprätthålla utbildningsmöjligheter.
- De fristående skolor som etablerats i de nedlagda VGR-skolorna i Strömma (Marks kommun) och Nuntorp (Vänersborg) spelar en central roll för att upprätthålla den balanserade fördelningen av tillgång till naturbruksutbildning i länet.

Långsiktig utveckling

- Utredningen har inte haft utrymme att göra en analys av indirekta effekter av utredningen, men parterna har goda förutsättningar att fortsatt samt utveckla samverkan.
- Det finns goda förutsättningar för VGR och kommunerna att fortsatt prioritera en stark och
  hållbar naturbruksutbildning.

Bilaga 1. **Kommunekonomiska effekter vid förändringar av nuvarande avtal**

Förutsättningarna för denna utredning medför att denna analys begränsas till att översiktligt beskriva de ekonomiska effekterna för kommunerna. Frågor kring hur underliggande konsekvenser, t. ex elevers intresse och val av naturbruksutbildningar påverkas över tid, har inte kunnat göras. I bilagan beskrivs dels de kommunalekonomiska konsekvenserna av slopande av enbart utomlänsersättningen, samtidigt som modellen i övrigt är oförändrad, dels den kommunalekonomiska konsekvensen av att skatteväxlingen tas bort och att kommunerna betalar för alla elever på naturbruksutbildningar oavsett anordnare. Priset som ligger till grund för dessa beräkningar är hämtat från VGRs prislista som bygger på VGR-skolornas självkostnad. Beräkningarna bygger på underlag från 2023 och ger en ögonblicksbild som varierar från läsår till läsår.

<u>Kommunekonomiska effekter av slopande av utomlänsersättning</u>
Av de 1681 eleverna på naturbruksutbildningar 2023/2024 var det 191 som valde att läsa naturbruksutbildning utanför Västra Götalands län och som kommunerna sökt ersättning för skolplaceringen från VGR. Dessa är delregionalt fördelade enligt följande:

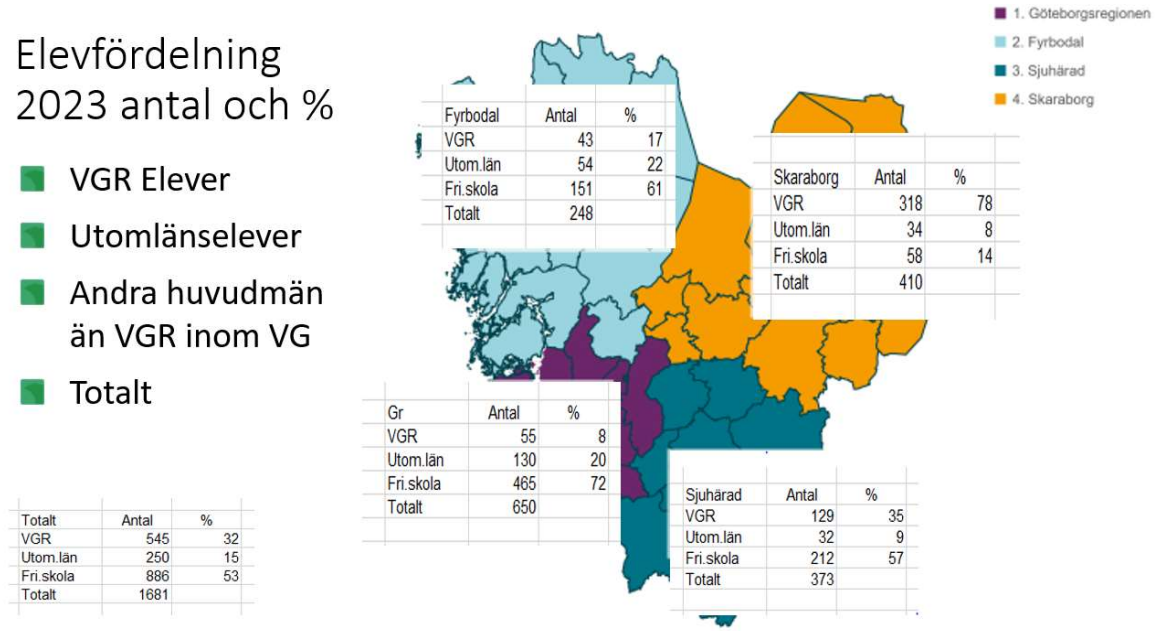

Figur 1.

Dominerande utbildningar för utomlänselever är:

- Fyrbodals elever går främst på Lillerudsgymnasiet med 18 elever samt Forshagaakademin med 8 elever. I övrigt finns ett fåtal elever på cirka 8 skolor runtom i Sverige
- Göteborgsregionens elever går främst på Sverige Ridgymnasier (29 elever), Munkagårdsgymnasiet (16 elever) samt Forshagaakademin (10 elever). I övrigt finns ett fåtal elever på cirka 18 skolor runtom i Sverige.

- Sjuhärads elever går främst på Munkagårdsgymnasiet (11 elever) och Sveriges Ridgymnasier (9 elever). Det är få andra som får på cirka 4 skolor runtom i Sverige,
- Skaraborgs elever får främst på Forshagaakademin (8 elever) samt Sverige ridgymnasier (6 elever). I övrigt finns ett fåtal elever på cirka 10 andra skolor i Sverige.

Under de senare åren har frågan om just utomlänsersättningen diskuterats. Det har skett dels utifrån ett stigande antal elever som läser utanför länet. Den legala grunden för avtalet har ifrågasatts liksom det till synes förvånande i att nuvarande avtal ersätter kommuner som har elever i fristående skolor utanför länet men inte elever som går på en fristående naturbruksutbildning inom Västra Götaland.

Ersättningen för dessa 191 elever uppgår till dryga 22 miljoner kr. I beräkningarna och tabeller nedan har vi utgått från alla utomlänselever som potentiellt kan får ersättning, inte enbart det antal antal kommunerna ansöker för. Därför är den potentiella kostnaden för dessa elever i nuläget 26 miljoner och inte de drygt 22 miljoner som faktiskt utbetalats.

Slopas utomlänsersättningen i ett kommande avtal så ökar totalkostnaden för naturbrukseleverna för merparten av VGR:s kommuner. Den genomsnittliga kostnadsökningen är ca 9 %. Men kostnadsökningen utfaller ojämnt över VGR:s 49 kommuner. Spridningen är från 0 – ca 86 % kostnadsökning, se figur x och y nedan. Beräkningen nedan bygger på att totalt antal utomlänselever får ersättning, inte det antal som kommunerna faktiskt söker 50 % ersättning för.

Tabell 1

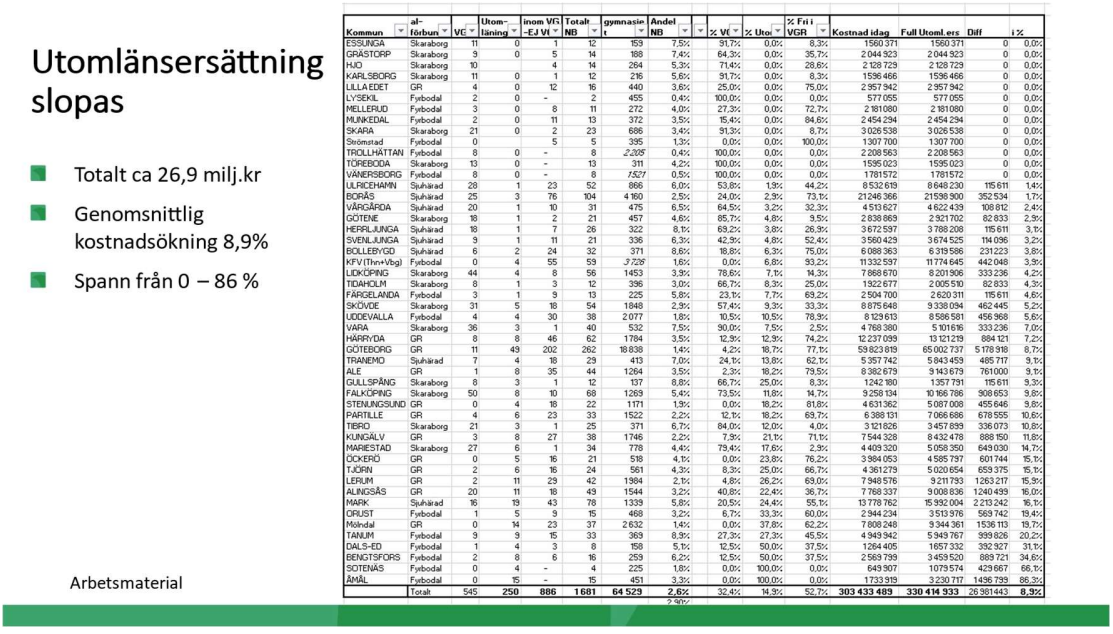

Kommun	al-förbun	VG	Utom-läning	inom VG -EJ VG	Totalt NB	gymnasiet	Andel NB	% VG	% Utoi	% Fri i VGR	Kostnad idag	Full Utoml.ers	Diff	i %
ESSUNGA	Skaraborg	11	0	1	12	159	7,5%	91,7%	0,0%	8,3%	1560 371	1560 371	0	0,0%
GRÄSTORP	Skaraborg	9	0	5	14	188	7,4%	64,3%	0,0%	35,7%	2 044 923	2 044 923	0	0,0%
HJO	Skaraborg	10		4	14	264	5,3%	71,4%	0,0%	28,6%	2 128 729	2 128 729	0	0,0%
KARLSBORG	Skaraborg	11	0	1	12	216	5,6%	91,7%	0,0%	8,3%	1596 466	1596 466	0	0,0%
LILLA EDET	GR	4	0	12	16	440	3,6%	25,0%	0,0%	75,0%	2 957 942	2 957 942	0	0,0%
LYSEKIL	Fyrbodal	2	0	-	2	455	0,4%	100,0%	0,0%	0,0%	577 055	577 055	0	0,0%
MELLERUD	Fyrbodal	3	0	8	11	272	4,0%	27,3%	0,0%	72,7%	2 181080	2 181080	0	0,0%
MUNKEDAL	Fyrbodal	2	0	11	13	372	3,5%	15,4%	0,0%	84,6%	2 454 294	2 454 294	0	0,0%
SKARA	Skaraborg	21	0	2	23	686	3,4%	91,3%	0,0%	8,7%	3 026 538	3 026 538	0	0,0%
Strömstad	Fyrbodal	0		5	5	395	1,3%	0,0%	0,0%	100,0%	1307 700	1307 700	0	0,0%
TROLLHÄTTAN	Fyrbodal	8	0	-	8	2 205	0,4%	100,0%	0,0%	0,0%	2 208 563	2 208 563	0	0,0%
TÖREBODA	Skaraborg	13	0	-	13	311	4,2%	100,0%	0,0%	0,0%	1595 023	1595 023	0	0,0%
VÄNERSBORG	Fyrbodal	8	0	-	8	1 527	0,5%	100,0%	0,0%	0,0%	1781572	1781572	0	0,0%
ULRICEHAMN	Sjuhärad	28	1	23	52	866	6,0%	53,8%	1,9%	44,2%	8 532 619	8 648 230	115 611	1,4%
BORÅS	Sjuhärad	25	3	76	104	4 160	2,5%	24,0%	2,9%	73,1%	21246 366	21538 900	352 534	1,7%
VÅRGÅRDA	Sjuhärad	20	1	10	31	475	6,5%	64,5%	3,2%	32,3%	4 513 627	4 622 439	108 812	2,4%
GÖTENE	Skaraborg	18	1	2	21	457	4,6%	85,7%	4,8%	9,5%	2 838 869	2 921 702	82 833	2,9%
HERRLJUNGA	Sjuhärad	18	1	7	26	322	8,1%	69,2%	3,8%	26,9%	3 672 597	3 788 208	115 611	3,1%
SVENLJUNGA	Sjuhärad	9	1	11	21	336	6,3%	42,9%	4,8%	52,4%	3 560 429	3 674 525	114 096	3,2%
BOLLEBYGD	Sjuhärad	6	2	24	32	371	8,6%	18,8%	6,3%	75,0%	6 088 363	6 319 586	231223	3,8%
KFV (Tnn+Vbg)	Fyrbodal	0	4	55	59	3 729	1,6%	0,0%	6,8%	93,2%	11332 597	11774 645	442 048	3,9%
LIDKÖPING	Skaraborg	44	4	8	56	1453	3,9%	78,6%	7,1%	14,3%	7 868 670	8 201 906	333 236	4,2%
TIDAHOLM	Skaraborg	8	1	3	12	396	3,0%	66,7%	8,3%	25,0%	1922 677	2 005 510	82 833	4,3%
FÄRGELANDA	Fyrbodal	3	1	9	13	225	5,8%	23,1%	7,7%	69,2%	2 504 700	2 620 311	115 611	4,6%
SKÖVDE	Skaraborg	31	5	18	54	1848	2,9%	57,4%	9,3%	33,3%	8 875 648	9 338 094	462 445	5,2%
UDDEVALLA	Fyrbodal	4	4	30	38	2 077	1,8%	10,5%	10,5%	78,9%	8 129 613	8 586 581	456 968	5,6%
VÅRA	Skaraborg	36	3	1	40	532	7,5%	90,0%	7,5%	2,5%	4 768 380	5 101616	333 236	7,0%
HÄRRYDA	GR	8	8	46	62	1784	3,5%	12,9%	12,9%	74,2%	12 237 099	13 121219	884 121	7,2%
GÖTEBORG	GR	11	49	202	262	18838	1,4%	4,2%	18,7%	77,1%	59823 819	65 002 737	5 178 918	8,7%
TRANEMO	Sjuhärad	7	4	18	29	413	7,0%	24,1%	13,8%	62,1%	5 357 742	5 843 459	485 717	9,1%
ALE	GR	1	8	35	44	1264	3,5%	2,3%	18,2%	79,5%	8 382 679	9 143 679	761000	9,1%
GULLSPÅNG	Skaraborg	8	3	1	12	137	8,8%	66,7%	25,0%	8,3%	1242 180	1357 791	115 611	9,3%
FALKÖPING	Skaraborg	50	8	10	68	1269	5,4%	73,5%	11,8%	14,7%	9 258 134	10 166 786	908 653	9,8%
STENUNGSUND	GR	0	4	18	22	1171	1,9%	0,0%	18,2%	81,8%	4 631362	5 087 008	455 646	9,8%
PARTILLE	GR	4	6	23	33	1522	2,2%	12,1%	18,2%	69,7%	6 388 131	7 066 686	678 555	10,6%
TIBRO	Skaraborg	21	3	1	25	371	6,7%	84,0%	12,0%	4,0%	3 121826	3 457 899	336 073	10,8%
KUNGÄLV	GR	3	8	27	38	1746	2,2%	7,9%	21,1%	71,1%	7 544 328	8 432 478	888 150	11,8%
MARIESTAD	Skaraborg	27	6	1	34	778	4,4%	79,4%	17,6%	2,9%	4 409 320	5 058 350	649 030	14,7%
ÖCKERÖ	GR	0	5	16	21	518	4,1%	0,0%	23,8%	76,2%	3 984 053	4 585 797	601744	15,1%
TJÖRN	GR	2	6	16	24	561	4,3%	8,3%	25,0%	66,7%	4 361 279	5 020 654	659 375	15,1%
LERUM	GR	2	11	29	42	1984	2,1%	4,8%	26,2%	69,0%	7 948 576	9 211 793	1263 217	15,9%
ALINGSÅS	GR	20	11	18	49	1544	3,2%	40,8%	22,4%	36,7%	7 768 337	9 008 836	1240 499	16,0%
MARK	Sjuhärad	16	19	43	78	1339	5,8%	20,5%	24,4%	55,1%	13 778 762	15 992 004	2 213 242	16,1%
GRUSIT	Fyrbodal	1	5	9	15	468	3,2%	6,7%	33,3%	60,0%	2 944 234	3 513 976	569 742	19,4%
Mölndal	GR	0	14	23	37	2 632	1,4%	0,0%	37,8%	62,2%	7 808 248	9 344 361	1536 113	19,7%
TANUM	Fyrbodal	9	9	15	33	369	8,9%	27,3%	27,3%	45,5%	4 949 942	5 949 767	999 826	20,2%
DALS-ED	Fyrbodal	1	4	3	8	158	5,1%	12,5%	50,0%	37,5%	1264 405	1657 332	392 927	31,1%
BENGTSFORS	Fyrbodal	2	8	6	16	259	6,2%	12,5%	50,0%	37,5%	2 569 799	3 459 520	889 721	34,6%
SOTENÄS	Fyrbodal	0	4	-	4	225	1,8%	0,0%	100,0%	0,0%	649 907	1073 574	429 667	66,1%
ÅMÅL	Fyrbodal	0	15	-	15	451	3,3%	0,0%	100,0%	0,0%	1733 919	3 230 717	1496 799	86,3%
	Totalt	545	250	886	1 681	64 529	2,6%	32,4%	14,9%	52,7%	303 433 489	330 414 933	26 981443	8,9%

Tabell 2

ÖCKERÖ	GR	0	5	16	21	518	4,1%	0,0%	23,8%	76,2%	3 984 053	4 585 797	601 744	15,1%
TJÖRN	GR	2	6	16	24	561	4,3%	8,3%	25,0%	66,7%	4 361 279	5 020 654	659 375	15,1%
LERUM	GR	2	11	29	42	1984	2,1%	4,8%	26,2%	69,0%	7 948 576	9 211 793	1263 217	15,9%
ALINGSÅS	GR	20	11	18	49	1544	3,2%	40,8%	22,4%	36,7%	7 768 337	9 008 836	1240 499	16,0%
MARK	Sjuhärad	16	19	43	78	1339	5,8%	20,5%	24,4%	55,1%	13 778 762	15 992 004	2 213 242	16,1%
ORUST	Fyrbodal	1	5	9	15	468	3,2%	6,7%	33,3%	60,0%	2 944 234	3 513 976	569 742	19,4%
Mölndal	GR	0	14	23	37	2632	1,4%	0,0%	37,8%	62,2%	7 808 248	9 344 361	1536 113	19,7%
TANUM	Fyrbodal	9	9	15	33	369	8,3%	27,3%	27,3%	45,5%	4 949 942	5 949 767	999 826	20,2%
DALS-ED	Fyrbodal	1	4	3	8	158	5,1%	12,5%	50,0%	37,5%	1264 405	1657 332	392 927	31,1%
BENGTSFORS	Fyrbodal	2	8	6	16	259	6,2%	12,5%	50,0%	37,5%	2 569 799	3 459 520	889 721	34,6%
SOTENÄS	Fyrbodal	0	4	-	4	225	1,8%	0,0%	100,0%	0,0%	649 907	1079 574	429 667	66,1%
ÅMÅL	Fyrbodal	0	15	-	15	451	3,3%	0,0%	100,0%	0,0%	1733 919	3 230 717	1496 799	86,3%
	Totalt	545	**250**	**886**	**1681**	**64 529**	**2,6%**	32,4%	14,3%	52,7%	**303 433 489**	**330 414 933**	26 981443	**8,9%**

Ett drygt 10 tal kommuner har inga utomlänselever och påverkas inte, se tabell 1 ovan. Däremot är det drygt 10 kommuner som, vid en förändring av ersättningsmodellen, skulle få väsentliga ekonomiska konsekvenser (tabell 2). Det är företrädesvis kommuner i Fyrbodal och GR. Två kommuner i Fyrbodal får sina totala kostnader för naturbrukselever fördubblade.

<u>Kommunekonomiska effekter av att ingå i frivilligt sekundäravtal och att ta bort skatteväxlingen</u>

Effekten av ett nytt system som bygger på att kostnaden för utbildningen betalas av kommunerna i relation till antal elever som läser naturbruk – i stället för att som i befintligt avtal använda skatteväxling som en del av finansieringsmodellen – får konsekvenser som skiljer sig åt mellan de olika kommunerna beroende på hur stor ekonomisk nytta kommunen har haft av skatteväxlingen. Det finns kommuner som får minskade kostnader utifrån förändringen. Det gäller främst de kommuner som genom att de har många invånare som betalar regionskatt har stått för en stor andel av intäkten till naturbruksutbildningen genom skatteväxlingen. Det finns också mindre kommuner som haft mycket få elever på VGR:s skolor som får en positiv nettoeffekt om skatteväxlingen försvinner. Det finns andra kommuner som får ökande kostnader till följd av att skatteväxlingen försvinner – kommuner med relativt litet skatteunderlag som samtidigt haft relativt många elever på VGR:s skolor.

I stora drag finns ett samband mellan betydelsen av skatteeffekten och hur stor andel av näringsliv och arbetsmarknad som präglas av lantbruksnäringen. Kommuner som lämnar stora bidrag till Västra Götalands – och Sveriges – primärproduktion inom lantbruket har också haft stor nytta av skatteväxlingen, vilket också var ett av de ursprungliga syftena med modellen.

År från år kan effekterna skilja sig beroende på hur många elever man faktiskt har på skolorna men mönstren tenderar att vara ganska stabila över tid. Det finns också kommuner som drabbas genom att utomlänsersättningen försvinner. Det gäller kommuner som har många elever som valt friskolor utanför länet och fått halva kostnaden för dem betald och samtidigt har få elever som läser på VGR:s naturbruksskolor. Den effekten har även beskrivits i texten ovan.

I de följande tabellerna beskrivs effekterna av om man skulle slopa skatteväxlingen och övergå till ett frivilligt avtal med VGRs självkostnadspris som grund.

De kommuner som får störst kostnadsökningar när skatteväxlingen (och utomlänsersättningen) försvinner är Falköping, Vara och Lidköping. De kommuner som får störst kostnadsminskning är Göteborg, Mölndal och Borås. Kostnadsökningar respektive -minskningar beror i huvudsak på andelen naturbrukselever som kommunen har inskrivna på VGR:s skolor. Men även storleken på skatteväxlingsbeloppet påverkar.

Kolumner i tabellerna:

1. Kommun
2. Kommunalförbund
3. Kostnad idag (all naturbruksutbildning)
4. Kostnad om man skulle använda den sk. Riksprislistan
5. Kostnad all naturbruksutbildning om man lämnar skatteväxlingen men utgår från VGRs nuvarande prislista
6. Skillnaden mellan kolumn 3 (kostnad idag) och tabell 5 (kostnad enl VGRs prislista)

\+ Ett positivt tal är en ökad kostnad
\- Ett negativt tal är en minskad kostnad

Tabell 3. Kommuner som får de minsta respektive största effekterna vid avveckling av skatteväxlingen

Kommunekonomiska effekter av att ingå i ett frivilligt sekundäravtal och ta bort skatteväxlingen

Kolumner:

1. Kommun
2. Kommunalförbund
3. Kostnad idag (all naturbruksutbildning)
4. Kostnad om man skulle använda den sk. Riksprislistan
5. Kostnad all naturbruksutbildning om man lämnar skatteväxlingen men utgår från VGRs nuvarande prislista
6. Skillnaden mellan kolumn 3 (kostnad idag) och tabell 5 (kostnad enl VGRs prislista)

\+ Ett positivt tal är en ökad kostnad
\- Ett negativt tal är en minskad kostnad

1	2	3	4	5	6
Kommun	Kommunal-förbund	Totalt VGRpris	Totalt rikspris-lista	växling, men fullt pris (VGR)	kostnad - minskad kostnad
FALKÖPING	Skaraborg	9 258 134	15 535 952	14 481 883	5 223 749
VARA	Skaraborg	4 768 380	8 784 900	8 376 143	3 607 763
LIDKÖPING	Skaraborg	7 868 670	12 506 527	11 316 518	3 447 848
MARIESTAD	Skaraborg	4 409 320	7 752 878	7 053 844	2 644 525
MARK	Sjuhärad	13 778 762	18 606 872	16 417 857	2 639 095
ULRICEHAMN	Sjuhärad	8 532 619	11 781 414	10 754 749	2 222 130
TIBRO	Skaraborg	3 121 826	5 618 834	5 332 844	2 211 019
VÅRGÅRDA	Sjuhärad	4 513 627	6 983 279	6 372 888	1 859 261
HERRLJUNGA	Sjuhärad	3 672 597	5 820 160	5 372 537	1 699 940
ALINGSÅS	GR	7 768 337	11 099 815	9 355 229	1 586 891
GÖTENE	Skaraborg	2 838 869	4 731 744	4 363 299	1 524 430
TANUM	Fyrbodal	4 949 942	7 351 324	6 436 710	1 486 768
SKARA	Skaraborg	3 026 538	4 986 340	4 499 787	1 473 249
SKÖVDE	Skaraborg	8 875 648	11 781 188	10 012 725	1 137 077
TÖREBODA	Skaraborg	1 595 023	2 829 798	2 649 674	1 054 651
PARTILLE	GR	6 388 131	7 127 420	5 341 851	- 1 046 281
KUNGÄLV	GR	7 544 328	8 360 622	6 292 884	- 1 251 444
UDDEVALLA	Fyrbodal	8 129 613	8 556 335	6 504 061	- 1 625 552
TROLLHÄTTAN	Fyrbodal	2 208 563	1 818 532	519 235	- 1 689 328
BORÅS	Sjuhärad	21 246 366	23 870 224	19 440 348	- 1 806 018
Mölndal	GR	7 808 248	8 323 679	5 497 165	- 2 311 083
GÖTEBORG	GR	59 823 819	57 892 498	36 487 057	-23 336 762

Tabell 4. Sjuhärad

Kommunekonomiska effekter av att ingå i ett frivilligt sekundäravtal och ta bort skatteväxlingen

Kolumner:
1. Kommun
2. Kommunalförbund
3. Kostnad idag (all naturbruksutbildning)
4. Kostnad om man skulle använda den sk. Riksprislistan
5. Kostnad all naturbruksutbildning om man lämnar skatteväxlingen men utgår från VGRs nuvarande prislista
6. Skillnaden mellan kolumn 3 (kostnad idag) och tabell 5 (kostnad enl VGRs prislista)

\+ Ett positivt tal är en ökad kostnad
\- Ett negativt tal är en minskad kostnad

1	2	3	4	5	6
BOLLEBYGD	Sjuhärad	6 088 363	7 538 711	6 572 119	483 756
BORÅS	Sjuhärad	21 246 366	23 870 224	19 440 348	- 1 806 018
HERRLJUNGA	Sjuhärad	3 672 597	5 820 160	5 372 537	1 699 940
MARK	Sjuhärad	13 778 762	18 606 872	16 417 857	2 639 095
SVENLJUNGA	Sjuhärad	3 560 429	4 918 375	4 310 427	749 998
TRANEMO	Sjuhärad	5 357 742	6 896 233	6 140 678	782 935
ULRICEHAMN	Sjuhärad	8 532 619	11 781 414	10 754 749	2 222 130
VÅRGÅRDA	Sjuhärad	4 513 627	6 983 279	6 372 888	1 859 261

Kommun	Kommunal-förbund	VGR	Utom-läningar	inom VG - EJ VGR	Totalt N	Totalt gymnasiet	Andel NB	% VGR	% Utoml	% Fri i VGf
BOLLEBYGD	Sjuhärad	6	2	24	32	371	8,6%	18,8%	6,3%	75,0%
BORÅS	Sjuhärad	25	3	76	104	4 160	2,5%	24,0%	2,9%	73,1%
HERRLJUNGA	Sjuhärad	18	1	7	26	322	8,1%	69,2%	3,8%	26,9%
MARK	Sjuhärad	16	19	43	78	1 339	5,8%	20,5%	24,4%	55,1%
SVENLJUNGA	Sjuhärad	9	1	11	21	336	6,3%	42,9%	4,8%	52,4%
TRANEMO	Sjuhärad	7	4	18	29	413	7,0%	24,1%	13,8%	62,1%
ULRICEHAMN	Sjuhärad	28	1	23	52	866	6,0%	53,8%	1,9%	44,2%
VÅRGÅRDA	Sjuhärad	20	1	10	31	475	6,5%	64,5%	3,2%	32,3%

Tabell 5. Göteborgsregionen

Kommunekonomiska effekter av att ingå i ett frivilligt sekundäravtal och ta bort skatteväxlingen

Kolumner:
1. Kommun
2. Kommunalförbund
3. Kostnad idag (all naturbruksutbildning)
4. Kostnad om man skulle använda den sk. Riksprislistan
5. Kostnad all naturbruksutbildning om man lämnar skatteväxlingen men utgår från VGRs nuvarande prislista
6. Skillnaden mellan kolumn 3 (kostnad idag) och tabell 5 (kostnad enl VGRs prislista)

\+ Ett positivt tal är en ökad kostnad
\- Ett negativt tal är en minskad kostnad

1	2	3	4	5	6
ALE	GR	8 382 679	9 686 233	7 757 400	- 625 279
ALINGSÅS	GR	7 768 337	11 099 815	9 355 229	1 586 891
GÖTEBORG	GR	59 823 819	57 892 498	36 487 057	- 23 336 762
HÄRRYDA	GR	12 237 099	14 350 053	11 990 700	- 246 399
KUNGÄLV	GR	7 544 328	8 360 622	6 292 884	- 1 251 444
LERUM	GR	7 948 576	9 349 842	7 194 872	- 753 704
LILLA EDET	GR	2 957 942	3 440 581	2 757 602	- 200 340
Mölndal	GR	7 808 248	8 323 679	5 497 165	- 2 311 083
PARTILLE	GR	6 388 131	7 127 420	5 341 851	- 1 046 281
STENUNGSUND	GR	4 631 362	4 964 717	3 670 752	- 960 610
TJÖRN	GR	4 361 279	5 399 002	4 425 636	64 357
ÖCKERÖ	GR	3 984 053	4 783 333	3 912 581	- 71 472

Kommun	Kommunal-förbund	VGR	Utom-läningar	inom VG - EJ VGR	Totalt N	Totalt gymnasiet	Andel NB	% VGR	% Utoml	% Fri i VGf
ALE	GR	1	8	35	44	1 264	3,5%	2,3%	18,2%	79,5%
ALINGSÅS	GR	20	11	18	49	1 544	3,2%	40,8%	22,4%	36,7%
GÖTEBORG	GR	11	49	202	262	18 838	1,4%	4,2%	18,7%	77,1%
HÄRRYDA	GR	8	8	46	62	1 784	3,5%	12,9%	12,9%	74,2%
KUNGÄLV	GR	3	8	27	38	1 746	2,2%	7,9%	21,1%	71,1%
LERUM	GR	2	11	29	42	1 984	2,1%	4,8%	26,2%	69,0%
LILLA EDET	GR	4	0	12	16	440	3,6%	25,0%	0,0%	75,0%
Mölndal	GR	0	14	23	37	2 632	1,4%	0,0%	37,8%	62,2%
PARTILLE	GR	4	6	23	33	1 522	2,2%	12,1%	18,2%	69,7%
STENUNGSUND	GR	0	4	18	22	1 171	1,9%	0,0%	18,2%	81,8%
TJÖRN	GR	2	6	16	24	561	4,3%	8,3%	25,0%	66,7%
ÖCKERÖ	GR	0	5	16	21	518	4,1%	0,0%	23,8%	76,2%

Tabell 6. Fyrbodal

Kommunekonomiska effekter av att ingå i ett frivilligt sekundäravtal och ta bort skatteväxlingen

Kolumner:
1. Kommun
2. Kommunalförbund
3. Kostnad idag (all naturbruksutbildning)
4. Kostnad om man skulle använda den sk. Riksprislistan
5. Kostnad all naturbruksutbildning om man lämnar skatteväxlingen men utgår från VGRs nuvarande prislista
6. Skillnaden mellan kolumn 3 (kostnad idag) och tabell 5 (kostnad enl VGRs prislista)

\+ Ett positivt tal är en ökad kostnad
\- Ett negativt tal är en minskad kostnad

1	2	3	4	5	6
BENGTSFORS	Fyrbodal	2 569 799	3 875 670	3 333 721	763 922
DALS-ED	Fyrbodal	1 264 405	1 902 733	1 589 117	324 712
FÄRGELANDA	Fyrbodal	2 504 700	3 076 871	2 679 081	174 381
KFV (Thn+Vbg)	Fyrbodal	11 332 597	13 344 245	11 774 645	442 048
LYSEKIL	Fyrbodal	577 055	512 018	190 972	- 386 083
MELLERUD	Fyrbodal	2 181 080	2 637 837	2 180 578	- 502
MUNKEDAL	Fyrbodal	2 454 294	2 793 579	2 253 598	- 200 696
ORUST	Fyrbodal	2 944 234	3 503 582	2 923 062	- 21 172
Sotenäs	Fyrbodal	649 907	910 000	639 094	- 10 813
Strömstad	Fyrbodal	1 307 700	1 198 333	811 176	- 496 524
TANUM	Fyrbodal	4 949 942	7 351 324	6 436 710	1 486 768
TROLLHÄTTAN	Fyrbodal	2 208 563	1 818 532	519 235	- 1 689 328
UDDEVALLA	Fyrbodal	8 129 613	8 556 335	6 504 061	- 1 625 552
VÄNERSBORG	Fyrbodal	1 781 572	1 878 753	1 036 557	- 745 016
ÅMÅL	Fyrbodal	1 733 919	3 363 396	2 756 477	1 022 559

Kommun	Kommunal-förbund	VGR	Utom-läningar	inom VG - EJ VGR	Totalt NI	Totalt gymnasiet	Andel NB	% VGR	% Utoml	% Fri i VGF
BENGTSFORS	Fyrbodal	2	8	6	16	259	6,2%	12,5%	50,0%	37,5%
DALS-ED	Fyrbodal	1	4	3	8	158	5,1%	12,5%	50,0%	37,5%
FÄRGELANDA	Fyrbodal	3	1	9	13	225	5,8%	23,1%	7,7%	69,2%
KFV (Thn+Vbg)	Fyrbodal	0	4	55	59	*3 726*	1,6%	0,0%	6,8%	93,2%
LYSEKIL	Fyrbodal	2	0	-	2	455	0,4%	100,0%	0,0%	0,0%
MELLERUD	Fyrbodal	3	0	8	11	272	4,0%	27,3%	0,0%	72,7%
MUNKEDAL	Fyrbodal	2	0	11	13	372	3,5%	15,4%	0,0%	84,6%
ORUST	Fyrbodal	1	5	9	15	468	3,2%	6,7%	33,3%	60,0%
Sotenäs	Fyrbodal	0	4	-	4	225	1,8%	0,0%	100,0%	0,0%
Strömstad	Fyrbodal	0		5	5	395	1,3%	0,0%	0,0%	100,0%
TANUM	Fyrbodal	9	9	15	33	369	8,9%	27,3%	27,3%	45,5%
TROLLHÄTTAN	Fyrbodal	8	0	-	8	*2 205*	0,4%	100,0%	0,0%	0,0%
UDDEVALLA	Fyrbodal	4	4	30	38	2 077	1,8%	10,5%	10,5%	78,9%
VÄNERSBORG	Fyrbodal	8	0	-	8	*1 521*	0,5%	100,0%	0,0%	0,0%
ÅMÅL	Fyrbodal	0	15	-	15	451	3,3%	0,0%	100,0%	0,0%

Tabell 7. Skaraborg

Kommunekonomiska effekter av att ingå i ett frivilligt sekundäravtal och ta bort skatteväxlingen

Kolumner:
1. Kommun
2. Kommunalförbund
3. Kostnad idag (all naturbruksutbildning)
4. Kostnad om man skulle använda den sk. Riksprislistan
5. Kostnad all naturbruksutbildning om man lämnar skatteväxlingen men utgår från VGRs nuvarande prislista
6. Skillnaden mellan kolumn 3 (kostnad idag) och tabell 5 (kostnad enl VGRs prislista)

\+ Ett positivt tal är en ökad kostnad
\- Ett negativt tal är en minskad kostnad

1	2	3	4	5	6
ESSUNGA	Skaraborg	1 550 371	2 665 566	2 548 065	987 694
FALKÖPING	Skaraborg	9 258 134	15 535 952	14 481 883	5 223 749
GRÅSTORP	Skaraborg	2 044 923	3 007 332	2 756 473	711 550
GULLSPÅNG	Skaraborg	1 242 180	2 060 281	1 942 916	700 736
GÖTENE	Skaraborg	2 838 869	4 731 744	4 363 299	1 524 430
HJO	Skaraborg	2 128 729	3 138 299	2 839 769	711 040
KARLSBORG	Skaraborg	1 596 466	2 761 024	2 568 478	972 013
LIDKÖPING	Skaraborg	7 868 670	12 506 527	11 316 518	3 447 848
MARIESTAD	Skaraborg	4 409 320	7 752 878	7 053 844	2 644 525
SKARA	Skaraborg	3 026 538	4 986 340	4 489 787	1 473 249
SKÖVDE	Skaraborg	8 875 648	11 781 188	10 012 725	1 137 077
TIBRO	Skaraborg	3 121 826	5 618 834	5 332 844	2 211 019
TIDAHOLM	Skaraborg	1 922 677	2 669 286	2 352 088	429 410
TÖREBODA	Skaraborg	1 595 023	2 829 798	2 649 674	1 054 651
VARA	Skaraborg	4 768 380	8 784 900	8 376 143	3 607 763

Kommun	Kommunal-förbund	VGR	Utom-läningar	inom VG - EJ VGR	Totalt NI	Totalt gymnasiet	Andel NB	% VGR	% Utoml	% Fri i VGF
ESSUNGA	Skaraborg	11	0	1	12	159	7,5%	91,7%	0,0%	8,3%
FALKÖPING	Skaraborg	50	8	10	68	1 269	5,4%	73,5%	11,8%	14,7%
GRÅSTORP	Skaraborg	9	0	5	14	188	7,4%	64,3%	0,0%	35,7%
GULLSPÅNG	Skaraborg	8	3	1	12	137	8,8%	66,7%	25,0%	8,3%
GÖTENE	Skaraborg	18	1	2	21	457	4,6%	85,7%	4,8%	9,5%
HJO	Skaraborg	10		4	14	264	5,3%	71,4%	0,0%	28,6%
KARLSBORG	Skaraborg	11	0	1	12	216	5,6%	91,7%	0,0%	8,3%
LIDKÖPING	Skaraborg	44	4	8	56	1 453	3,9%	78,6%	7,1%	14,3%
MARIESTAD	Skaraborg	27	6	1	34	778	4,4%	79,4%	17,6%	2,9%
SKARA	Skaraborg	21	0	2	23	686	3,4%	91,3%	0,0%	8,7%
SKÖVDE	Skaraborg	31	5	18	54	1 848	2,9%	57,4%	9,3%	33,3%
TIBRO	Skaraborg	21	3	1	25	371	6,7%	84,0%	12,0%	4,0%
TIDAHOLM	Skaraborg	8	1	3	12	396	3,0%	66,7%	8,3%	25,0%
TÖREBODA	Skaraborg	13	0	-	13	311	4,2%	100,0%	0,0%	0,0%
VARA	Skaraborg	36	3	1	40	532	7,5%	90,0%	7,5%	2,5%

Bilaga 2. Översiktlig sammanställning av samverkansavtal i andra regioner

Jämförelse mellan samverkansavtal i Region Jönköping, Region Halland och Norrbottens län

Samverkansavtalen för naturbruksutbildningar, oavsett region, reglerar samverkan mellan olika parter (regioner och kommuner) för att erbjuda utbildningar inom naturbruk på gymnasial nivå. Dessa utbildningar riktar sig främst till elever som söker inriktningar inom de gröna näringarna, såsom lantbruk, djurvård, trädgård och skogsbruk. Alla avtalen syftar till att säkerställa en gemensam ansvarsfördelning mellan huvudmannen (regionen) och kommunerna, och att skapa en kostnadseffektiv och kvalitativ utbildningsverksamhet. I jämförelserna nedan sätts även andra regioners avtal i relation till VGR:s naturbruksutbildning i Västra Götaland.

Genomgående likheter:

1. Huvudmannaskap: I samtliga avtal har regionen huvudansvaret för naturbruksutbildningarna, vilket inkluderar drift och administration av skolorna.
2. Samverkansorganisation: Avtalen involverar en form av samverkansorgan, såsom styrgrupper, utvecklingsråd eller samrådsgrupper som övervakar utbildningens kvalitet, ekonomi och samarbete.
3. Ekonomisk reglering: Alla avtal behandlar elevkostnader genom interkommunala ersättningar (IKE), som baseras på riksprislistor eller beräkning av självkostnadspris. Debiteringar sker baserat på elevantal och justeras under läsåret.
4. Naturbruksprogram: Fokus ligger på att erbjuda utbildning inom naturbruk och gröna näringar, ofta kompletterat med introduktionsprogram och vuxenutbildning.
5. Utbildningens kvalitet: Parterna strävar i samtliga avtal efter att hålla hög kvalitet och anpassa utbildningarna efter elevernas behov samt arbetsmarknadens krav.

Övergripande skillnader:

1. Lokal anpassning: Varje region har olika specifika behov och förutsättningar. Exempelvis speglar inriktningarna och skolornas verksamhet regionens profil eller styrkeområden
2. Avtalets längd: Vissa avtal löper över längre tid (exempelvis till 2030 i Jönköpings län).
3. Samverkansstruktur: Den exakta strukturen för samverkan varierar.

De väsentliga likheterna i avtalen kretsar kring regionens roll som huvudman, gemensamt ekonomiskt ansvar samt kommunernas ansvar för elevernas utbildningskostnad, samverkansstrukturer, och fokus på utbildningskvalitet och kostnadseffektivitet. Alla avtal betonar också flexibilitet för elever och samverkan med arbetslivet för att säkra att utbildningen möter både elevens och branschens behov.

De väsentliga skillnaderna mellan dessa avtal ligger i deras tidsramar, utbildningarnas omfattning, strukturen för samverkan och ledning, hantering av internat, samt metoderna för antagning och ekonomiska regler. Det finns också variationer i hur marknadsföring och tvistelösning organiseras. Dessa skillnader reflekterar de specifika behoven och förutsättningarna i varje region, vilket påverkar hur avtalen är utformade.

Likheter mellan avtalen:

1. Huvudmannaskap och ansvar: I alla avtal har regionen huvudansvaret för att tillhandahålla naturbruksutbildningen. Detta inkluderar utbildningar på gymnasial nivå och ibland vuxenutbildning, med samverkan med kommunerna för antagning och elevhantering.
2. Utbildningsinnehåll: Alla avtal omfattar naturbruksprogrammet, vilket i olika utsträckning erbjuder inriktningar som lantbruk, djurvård, skogsbruk, och trädgård. Vissa regioner, som Jönköping, inkluderar även yrkesvux och SFI inom avtalet.
3. Ekonomisk ersättning och elevkostnader: Det finns en tydlig gemensam princip i alla avtal för hur ekonomisk ersättning ska beräknas baserat på elevantal, och detta sker genom interkommunal ersättning (IKE). Kostnaden justeras under läsåret baserat på faktiska elevantal.
4. Samverkansorgan: Varje avtal har en typ av samverkansorgan, såsom ledningsråd, styrgrupper eller samråd som inkluderar representanter från både regionen och kommunerna. Syftet med dessa grupper är att övervaka utbildningens utveckling, kvalitet och ekonomiska frågor. I Halland finns en särskild ”taktisk” grupp som arbetar med utvecklingsfrågor.
5. Antagning och fritt sök: Alla avtal följer en gemensam princip om att elever inom samverkansområdet ska kunna söka fritt till de naturbruksprogram som erbjuds av regionen.
6. Kvalitetsarbete och uppföljning: Samtliga avtal har en struktur för kvalitetsuppföljning, där regionen och kommunerna kontinuerligt arbetar för att säkerställa att utbildningen håller hög standard och uppfyller både utbildningsmål och arbetsmarknadens krav.

Skillnader mellan dokumenten:

1. Utbildningens omfattning: I jämförelse med Västra Götaland med sina fyra skolor omfattar avtalen färre skolor och inriktningar i övriga regioner, såsom Norrbotten och Halland där avtalet enbart täcker en skola i respektive län, medan avtalet i Region Jönköping gäller två skolor.
2. Avtalsperiod: Tidsramarna för avtalen varierar kraftigt. Jönköpings avtal löper mellan 2022 och 2030, medan avtalet i Halland är ett tillsvidareavtal som förlängs ett år i taget med automatik om inte någon av parterna säger upp det.
3. Marknadsföring och information: I vissa avtal, som det i Jönköpings län, är regionen och kommunerna överens om att samarbeta kring marknadsföring för att säkerställa att utbildningen når ut till potentiella elever. Halland har en mer formell process för att säkerställa att information om utbildningarna sprids via skolor och hemsidor.
4. Internat och boende: Norrbotten har specifikt nämnt internatverksamhet som en del av deras avtal, vilket är en särskild aspekt för att stödja elever som behöver bo på skolan.
5. Tvistelösning: Metoderna för att hantera tvister varierar något mellan avtalen. Halland föreslår exempelvis medling via regionen.

Sammanfattning

Dessa samverkansavtal visar på ett gemensamt mål att säkerställa en effektiv, kostnadseffektiv och högkvalitativ utbildning inom naturbruk över regioner i Sverige. Likheterna inkluderar huvudmannaskap, ekonomisk ersättning med utgångspunkt från kommunernas ekonomiska ansvar samt förekomsten av organisation för samverkan.

Skillnaderna framkommer främst i omfattningen av utbildningar, avtalsperiodens längd och specifika lokala arrangemang, såsom internatverksamhet och informationsspridning.

Bilaga 3. Frågor och svar om utredningen om ny modell för naturbruksavtal

Varför görs utredningen?

I nuvarande avtal som gäller 2025 – 2028 ingår ett åtagande att göra en utredning om ny avtalsmodell. Det är därför utredningen genomförs nu.

Orsaken till att utredningen görs är den kritik som riktats mot det befintliga avtalet, som i sin grundmodell funnits sedan 1999. Det finns ett antal kommuner som vill byta avtalsform. Dessa kommuner har varit kritiska mot skatteväxlingen – att samtliga 49 kommuner i Västra Götaland avstår skatt till regionen för att finansiera regional naturbruksutbildning. Kritiken blev stark på grund av att VGR-skolor lades ner i några kommuner (Munkedal, Vänersborg och Mark). Sen dess finns det färre elever från dessa och angränsande kommuner på regionens kvarvarande skolor, men ändå är alla kommuner med och betalar för VGR-skolornas drift på grund av skatteväxlingen.
Det upplevs som orättvist och det är grunden för kritiken och för kravet att en utredning skall genomföras.

Kan man inte behålla avtalet som det är?

Vi har ett avtal som gäller till 2028, men flera kommuner har gjort klart att de inte kommer att skriva på nuvarande avtal igen för nästkommande period. Dessa kommuner vill att skatteväxlingen tas bort eller förändras på ett sådant sätt att det inte upplevs som orättvist för de delar av regionen som blev av med sina skolor under perioden 2015 - 2018. Om inte alla 49 kommuner i Västra Götaland skriver på avtalet så faller det med automatik; eftersom skatteväxlingen påverkar skatten i alla kommuner i Västra Götaland måste alla 49 kommuner godkänna den. Utredningen tittar på möjligheten att ändra i nuvarande avtal eller ersätta det med en ny modell, utan skatteväxling.

Hur har utredningen genomförts?

Utredningen startades med målet att utarbeta förändringar *inom* nuvarande samverkansavtal med skatteväxling som en viktig aspekt. Förhoppningen var alltså att man kunde behålla skatteväxlingen som har ekonomiska fördelar för kommuner med många elever på VGR:s naturbruksskolor (men nackdelar för andra kommuner), och samtidigt göra förändringar som gjorde samverkansmodellen mer attraktiv för kritiska kommuner. Det fanns alltså ett mål att göra ”alla nöjda” ur ekonomiskt hänseende.

Men det visade sig att det inte var möjligt. Det nationella regelverket för finansiering av gymnasieutbildning måste vara grunden även för modellen i Västra Götaland.
Utredningen har haft många kontakter med juridisk expertis (SKR) på detaljnivå för att pröva möjliga vägar att behålla avtalets finansieringsform men ändå förändra det på ett sådant sätt att det är acceptabelt för samtliga kommuner. Den tydliga slutsatsen av den juridiska rådgivningen är dock att det inte är möjligt att förändra inom avtalsmodellen och att själva modellen i sig inte är förenlig med kraven på likställighet mellan utbildningsanordnare som finns i lagstiftningen. Det förslag som läggs fram får därför andra konsekvenser än vad som var väntat vid utredningens start.

Behöver naturbruksavtalet göras om?

Avtalet behöver göras om. Invändningarna från enskilda kommuner är så grundläggande att det inte finns förutsättningar att förnya det efter att nuvarande avtalsperiod går ut,

vilket sker 2028-12-31. Utredningen har tittat på olika alternativ. Utredaren har anlitat SKR:s jurister som har avrått från att ändra inom nuvarande avtal. De har också uttryckt tydlig tveksamhet till att använda skatteväxling för att finansiera gymnasieutbildning. De menar att skollagen har en etablerad modell för att driva naturbruksutbildning i regional regi där kommunerna tar kostnaderna för elever som läser på dessa utbildningar. De rekommenderar ett frivilligt sekundärt samverkansavtal istället för ett avtal som delfinansieras via skatteväxling.

Vad har utredningen kommit fram till?

Den oberoende utredaren Göran Isberg som tillsatts efter överenskommelse mellan kommun- och regionpolitiker har kommit fram till att avtalsmodellen bör ändras. Han har undersökt olika möjligheter till förändring. Dessa har också prövats ur juridiskt perspektiv av skoljurister på SKR som representerar både kommuner och regioner. Utredaren har kommit fram till att förutsättningarna att behålla modellen som bygger på skatteväxling eller att ändra inom den modellen är begränsade. I sin analys ifrågasätter SKR skatteväxlingen som grund för ett gymnasieavtal mellan kommunerna och regionen. SKR:s jurister vill se ett avtal som bygger på att kommunerna betalar interkommunal ersättning när det finns elever från kommunerna på skolorna, och då bör kommunerna betala hela den avgift som gäller för utbildningen. Det är så det fungerar i andra regioner som driver naturbruksutbildning.

Utifrån dagens regelverk för gymnasieskolan – som inkluderar fri etableringsrätt samt regler kring finansiering av utbildning – är utredarens sammanvägda bedömning att förutsättningarna har förändrats så mycket sedan avtalsmodellen etablerades att avtalet måste ändras i grunden. En modell som fortsatt bygger på skatteväxling i någon form är ifrågasatt av SKRs jurister och håller troligen inte legalt om det skulle prövas.

Varför införde Västra Götaland och kommunerna skatteväxling som finansiering av VGR-skolorna när avtalet bestämdes?

Skatteväxlingen ger regionen en skatteinkomst från regionskattebetalare. Den intäkten ska användas för att driva och utveckla VGR:s naturbruksskolor. Omfattningen på intäkten via skatteväxlingen står i proportion till skatteunderlaget och inkomstutvecklingen bland skattebetalarna i Västra Götaland. Det är en inkomst som är oberoende av upp och nedgångar i söktryck till skolorna vilket bidrar till finansiell stabilitet under perioder av minskat söktryck. Det var motivet till att kommunerna i Västra Götaland och VGR beslutade att använda skatteväxling som en del av finansieringen. Ett annan motiv är att alla kommuner i Västra Götaland, även de med stor befolkning och liten lantbruksnäring ville vara med och ta ekonomiskt ansvar för utbildning. Alla kommuner, även sådana som inte har så många elever på skolorna, gick in i avtalet som startade 1999 som ett uttryck för en solidaritet i hela länet kring behovet av en stark lantbruksnäring och livsmedelsförsörjning.

Med anledning av att skatteväxlingen inte täckt de 50% av elevavgiften som var avsikten med avtalet, så har VGR fått skjuta till ytterligare medel. Resterande 50% betalas av kommunerna via interkommunal ersättning (IKE).

Regionen har dessutom betalat halva skolavgiften för naturbrukselever som studerat på naturbruksskolor utanför Västra Götaland, s.k. utomläningar. Sammanlagt har VGR lämnat ett stort bidrag till utbildningen utöver det som kommit in via skatteväxlingen och den kommunala finansieringen.

Behöver utredaren följa SKR-juristernas expertbedömning?

Om utredaren inte rekommenderar politikerna i Västra Götalands kommuner och VGR-politikerna att följa rådet från SKR-juristerna så riskerar Västra Götaland att fortsätta arbeta med ett avtal vars legitimitet kan ifrågasättas på goda grunder. Befintlig samverkansmodell kan komma att granskas juridiskt och resultatet av en sådan granskning blir troligen att domstolen följer samma linje som SKR:s skoljurister som har stor erfarenhet av att hantera ärenden rörande skol- och kommunallagen.

Dessutom räcker det med att en enda kommun säger nej till avtalet i nuvarande form för att det skall falla. I och med att det bygger på skatteväxling så kräver det konsensus.

Har vi ett avtal idag?

Det finns ett avtal idag. Det gäller från 2025-01-01 till 2028-12-31. Vi har den tiden på oss att besluta om ett nytt avtal och att implementera det. Beslutet om ett nytt avtal bör tas inom ramen för innevarande mandatperiod, helst före 2026-06-30.

Vad är fördelarna med den nya modellen?

En fördel är att den är tydligare och transparant – kommunen betalar avgiften för sina elever. När det inte finns några elever på VGR-skolorna så uppstår inga kostnader. VGR har också möjlighet att fortsätta satsa på sina skolor. Om intresset från kommunerna att samverka är stort så har VGR möjlighet att satsa regionmedel på skolorna för att stärka kompetensförsörjningen till branschen som har stort behov av utbildad arbetskraft. Sådana satsningar kan handla om lärartäthet, elevvård, maskinpark, djurhållning, praktik- och APL, utvecklingsprojekt, vuxenutbildning, samverkan med lärcentra utanför de egna skolorna och även samarbete med fristående skolor som bedriver lant- och skogsbruksutbildning.

Vad är nackdelarna med den nya modellen?

Nackdelen är att det blir höjda kostnader för kommuner med många elever på skolorna. Eftersom det finns ett samband mellan många naturbrukselever och en stor lantbrukssektor i kommunen blir det den utpräglade ”lantbrukskommunen” som drabbas av de högre kostnaderna. Kostnaden är en följd av att Västra Götaland anpassar sig till gängse regelverk som innebär att det är kommunen som ansvarar för att finansiera sina elever på skolorna.

Utredningen trycker mycket på hur viktig naturbruksutbildningen är för lantbruket, både utbildning på VGR-skolorna och friskolor med jordbruks- och skogsbruksinriktning. Utbildningen är viktig för hela Västra Götaland, inte bara för kommuner med stor lantbruksnäring. Hela befolkningen behöver säkrad livsmedelsförsörjning. Därför argumenterar utredningen för stärkt samverkan för att skolorna skall behålla sin höga kvalitet.

Varför skall kommunerna välja ett avtal istället för avtalslöshet?

Avtalslöshet är inget bra val för kommunerna. Det innebär osäkra planeringsförutsättningar och administrativa merkostnader på grund av att priserna skiljer sig åt mellan huvudmän. Det innebär att riksprislistan – med högre prisnivå än VGR:s skolor – kommer att gälla för elever på alla friskolor. Om elev från avtalslös kommun väljer VGR-skola får kommunen betala samma pris som kommun som har sekundärt samverkansavtal med VGR. Om elever från avtalslös kommun väljer kommunal och regional skola utanför Västra Götaland gäller priset i dessa län, och till exempel har både Region Halland och Region Jönköping högre priser än Västra Götaland på sina skolor. Om kommunen däremot har samverkansavtal med VGR är det VGR-priset som gäller vid studier på region eller kommunskola utanför länet.

Eleverna blir med stor säkerhet förstahandsmottagna till alla naturbruksskolor i landet vilket innebär att hemkommunen måste betala för resor eller inackordering. För den enskilde eleven som vill läsa utanför länet är det positivt men det blir dyrare för hemkommunen. Det är inte troligt att hemkommunen har alternativa huvudmän att teckna avtal med kring naturbruksutbildningar då det inte finns så många kommunala/regionala huvudmän som ger programmet inom närområdet. Man kan som kommun inte ingå avtal med friskolor.

Sammanfattningsvis riskerar det att bli dyrare för kommunen att välja avtalslöshet istället för någon form av sekundärt avtal. Dessutom förlorar man möjlighet att påverka avtalets innehåll.

Finns det risker?

Det blir en osäkrare framtid för skolorna om det är många kommuner som väljer avtalslöshet. Det kan leda till att färre elever kommer till skolorna och att de väljer andra inriktningar istället.

Avtalslöshet är ett kortsiktigt val ur ett samhällsekonomiskt perspektiv; utredaren menar att en kommun med många lantbruksföretag som väljer avtalslöshet ”sågar av den gren” som ger kommunen möjlighet till framtida skatteintäkter och välfärd. Även en kommun som har få lantbruksföretag och väljer avtalslöshet agerar mot sitt långsiktiga intresse eftersom kommuner med liten andel gröna näringar är lika beroende av god självförsörjning inom livsmedel som en lantbrukskommun. Kompetensförsörjning till lantbruket ligger i hela Sveriges intresse, det gäller för både storstadskommuner och landsbygdskommun.

När skall utredningen vara klar?

I slutet på mars presenteras den färdiga utredningen till en grupp politiker som utsetts av Beredningen för hållbar utveckling (Västra Götalands beredning för politisk samverkan mellan kommunerna och regionen). Ett förslag om framtida avtalsmodell kommer att skickas på remiss till kommunerna under våren.

Remissyttranden och utredningens förslag ligger sen till grund för ett nytt frivilligt sekundärt samverkansavtal som beslutas under 2026 (och träder i kraft *senast* 1 januari 2029).

Sammanträdesprotokoll

§ 188/2025

Svar på remiss - Samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen (Dnr KS2025/2334)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har givits möjlighet att yttra sig på remiss om samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen (VGR).

VGR har tagit fram nytt förslag på samverkansavtal och den utredning som ligger till grund bifogas avtalet.

I Västra Götalandsregionens och kommunernas samverkansavtal för naturbruksutbildning 2025 – 2028 åtar sig parterna att genomföra en utredning om en ny modell för samverkan mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland om naturbruksutbildning. Bakgrunden till utredningen är att det riktats kritik mot nuvarande samverkansmodell från avtalsparter och att enstaka kommuner aviserat att de inte ställer sig bakom befintlig modell vid nästa beslutstillfälle om ny avtalsperiod.
Nuvarande avtal sträcker sig fram till 2028-12-31 men nytt avtal kan komma att träda i kraft tidigare.

Kungälvs kommun ställer sig positiv till föreslagna förändringar i samverkansavtalet.

Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen att anta tjänsteskrivelsen som Kungälvs kommuns svar på remiss om samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss - Samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen
Bilaga Förslag samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan VGR och kommunerna.pdf
Bilaga Utredning om ny modell för samverkan mellan VGR och kommunerna om gymnasial naturbruksutbildning, BHU 2025-04-07.PDF

Förslag till kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelsen godkänns som Kungälvs kommuns svar på remiss om Samverkansavtal för regional naturbruksutbildning, Västra Götalandsregionen.

_____

Expedieras till: Kajsa Danesjö

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Kajsa Danesjö

2025-12-16

Reviderat beslut om interkommunal ersättning inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, anpassad grundskola , grundskola och ISGR inom Göteborgsregionen 2026 (Dnr KS2025/0050-5)

Sammanfattning

Beslut om att fastställa prislistan för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola och ISGR togs av Utskottet för bildning och lärande 2025-11-11 efter förslag från Göteborgsregionen (GR).

2025-12-11 meddelades förvaltningen av GR att förbundsstyrelsen har upphävt tidigare fattat beslut om att rekommendera kommunerna att godkänna förslaget till interkommunal ersättning mellan medlemskommunerna för Göteborgsregionens medlemskommuners grundskolor och förskolor.

Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen att fastställa priser för interkommunal ersättning enligt reviderat beslutsunderlag.

Juridisk bedömning

Av 8 kap. 17 §, 9 kap. 16 §, 10 kap. 34, 11 kap. 33 §, 14 kap. 14 § skollagen (2010:800) framgår att en kommun som i sin verksamhet tagit emot ett barn eller en elev från annan kommun ska ersättas
för sina kostnader för elevens skolgång/utbildning. Skollagen framhåller vilken ersättning som
gäller, såvida kommunerna inte kommit överens om annat. Överenskommelsen inom Göteborgsregionen innebär att kommunerna i förväg kommit överens om vilket pris som gäller.

Utskottet för bildning och lärande har delegation på beslut som rör samverkansavtal och priser
inom Göteborgsregionen i enlighet med kommunstyrelsens delegeringsordning nummer F2. Med anledning av att GR har fastställt en svarsfrist till den 31 januari 2026, ges utskottet inte möjlighet att fatta beslut inom angiven tid. Beslutet behöver därför fattas av kommunstyrelsen.

Förvaltningens bedömning

Beslut om att fastställa prislistan för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola och ISGR togs av Utskottet för bildning och lärande 2025-11-11 efter förslag från Göteborgsregionen (GR).

2025-12-11 meddelades förvaltningen av GR att förbundsstyrelsen har upphävt tidigare fattat beslut om att rekommendera kommunerna att godkänna förslaget till interkommunal ersättning mellan medlemskommunerna för Göteborgsregionens medlemskommuners grundskolor och förskolor (se bilaga 2 för ny lista).

GR:s medlemskommuner har sedan länge samarbetat kring interkommunal ersättning enligt en gemensam modell. Ersättningsnivåerna tas fram tillsammans, och därefter beslutar varje kommun om nivåerna. Skolan The International School of the Gothenburg Region (ISGR), som drivs av GR:s helägda bolag Göteborgsregionens internationella skola AB, har också fått interkommunal ersättning.
Efter en utredning om ersättning till internationella grundskolor, genomförd av grundskoleförvaltningen i Göteborgs stad, finns nu skäl att ändra detta. Nytt förslag på interkommunal ersättning skiljer sig ej från den prislista som utskottet för bildning och lärande fattade beslut om i november 2025, utöver att ersättningsbeloppen i form av interkommunal ersättning till Göteborgsregionens internationella skola AB:s internationella sektion tas bort från prislistan och hanteras av kommunen i enlighet med vad som anges i skollagen om bidrag till enskilda huvudmän.

Kungälvs kommun har fram till 2026-01-31 på sig att godkänna reviderad prislista.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål om ***att ge goda förutsättningar för livslångt lärande.***
Samarbetet i Göteborgsregionen ger eleverna tillgång till ett brett utbildningsutbud och ökar möjligheterna för eleverna att välja en utbildning som ger goda förutsättningar för livslångt lärande. En gemensam prislista inom samverkansområdet ger bättre förutsättningar att utnyttja kommunens resurser på bästa sätt eftersom det minskar den administrativa bördan.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till målet om en god utbildning för alla. Samarbetet inom Göteborgsregionen ger bättre förutsättningar för utbildning av god kvalité eftersom det bidrar till erfarenhetsbyte mellan kommuner. En utbildning av god kvalité är i sin tur grunden för välstånd, hälsa och jämställdhet i samhället.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet strider inte mot några styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Att kommunerna inom Göteborgsregionen är överens om den interkommunala ersättningen gör det enklare för barn och elever att gå i verksamheter utanför den egna

kommunen. Det underlättar också för Kungälvs kommun att ta emot barn och elever från andra kommuner inom samverkansområdet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslag till beslut har ej inverkan på medarbetares arbetsbelastning eller arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

Nytt förslag på interkommunal ersättning skiljer sig ej från den prislista som utskottet för bildning och lärande fattade beslut om i november 2025.

Ersättning för 2026 baseras på genomsnittet av GR kommunernas nettokostnader och utgår från 2024 års redovisade kostnader som sedan schablonmässigt indexerats till 2026 års penningvärde. Beräkningsförutsättningarna för 2026 har hämtats från SKR:s cirkulär 25:14 samt 25:21. Det sammanvägda indexet för 2025 och 2026 är 3,246 %. Föreslaget index är relativt lågt vilket beror på en betydande minskning av arbetsgivaravgifter (PO) från 2024 till 2025 vilket i sin tur beror på minskade pensionskostnader. En turbulent omvärld med förlängd lågkonjunktur medför osäkra ekonomiska förutsättningar vilket gör prognoserna osäkra.

Ersättningen omfattar samtliga kostnader för barnets/elevens skolgång. Ersättning för eventuella modersmålskostnader ingår. I extraordinära fall kan anordnarkommunen och hemkommunen göra annan överenskommelse.

Beräkning av plats i anpassad grundskola/fritidshemsplats i anpassad grundskola kompliceras då kostnader för den verksamheten kan variera stort. Antalet barn är få i dessa skolformer i relation till totala antalet skolbarn och barnens behov av stöd kan vara väldigt skiftande. Dessutom är det svårt att klart definiera kostnader för fritidshem för anpassad grundskola då dessa inte särredovisas i räkenskapssammandraget. För att förenkla hanteringen mellan kommunerna innehåller prislistan en schablonersättning för elever inom anpassad grundskola samt dess fritidshemsplats. Vid extraordinära behov finns möjligheter för mottagande skola och avlämnande kommun att träffa en annan överenskommelse.

Förslag till beslut

Göteborgsregionens förslag på interkommunal ersättning för förskola, pedagogiskomsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola och ISGR kalenderåret 2026 fastställs enligt bilaga

Magnus Haglund
Tf verksamhetschef grundskola

Maria Vidlund
Tf sektorchef bildning och lärande

Katrin Busck
Verksamhetschef förskola

Expedieras till: Göteborgsregionen gr@goteborgsregionen.se

För kännedom till: Kajsa Danesjö

Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Theresa Björnström
Datum: 2025-12-01, Dnr: ATN 2025-00009

Interkommunal ersättning inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola samt ISGR kalenderåret 2026 - Prislista

Sammanställning avseende pris för 2026 för förskola

Barn 1-2 år	185 210 kr/år
Barn 3-5 år	148 168 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2026 för pedagogisk omsorg

Barn 1-2 år	179 463 kr/år
Barn 3-5 år	143 570 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2026 för förskoleklass

Förskoleklass	69 604 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2026 för grundskola

Grundskola årskurs 1-3	94 275 kr/år
Grundskola årskurs 4-6	116 830 kr/år
Grundskola årskurs 7-9	138 118 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2026 för fritidshem

Fritidshem årskurs F-3	49 787 kr/år
Fritidshem årskurs 4-6	40 735 kr/år

Sammanställning avseende pris för 2026 för anpassad grundskola

Nivå 1	739 604 kr/år
Nivå 2	521 272 kr/år
Nivå 3	dubbelt grundbelopp för grundskola enligt GR:s prislista

Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Theresa Björnström
Datum: 2025-12-01, Dnr: ATN 2025-00009

Sammanställning avseende pris för 2026 för fritidshem för anpassad grundskola

Nivå 1	251 465 kr/år
Nivå 2	177 233 kr/år
Nivå 3	dubbelt grundbelopp för fritidshem enligt GR:s prislista

Sammanställning avseende pris för 2026 för ISGR, svenska sektionen

Förskoleklass	72 388 kr/år
Årskurs 1-3	98 046 kr/år
Årskurs 4-6	121 503 kr/år
Årskurs 7-9	143 642 kr/år
Fritidshem F-3	51 779 kr/år
Fritidshem 4-6	42 364 kr/år

Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Theresa Björnström
Datum: 2025-12-01, Dnr: ATN 2025-00009

GR:s modell för Interkommunal ersättning inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola och ISGR

Principer

I samband med beslut om interkommunala ersättningar för grundskola, förskoleklass och fritidshem för år 2002 beslutades det även om vissa grundläggande principer och regelverk. De går i korthet ut på att underlaget för den interkommunala ersättningen skall baseras på genomsnittet av GR-kommunernas kostnader för rubricerade verksamheter. Kannebäcksskolan samt ersättningen för del som avser Svenska Balettskolans danslinje ingår inte i prislistan, utan ersätts enligt framräknat självkostnadspris från grundskoleförvaltningen Göteborg Stad.

Kostnadsberäkning

GR-kommunernas kostnader definieras som de bruttokostnader som anges i SCB:s och Skolverkets senaste jämförelsetal som sedan reduceras med eventuella intäkter, exempelvis statsbidrag och föräldraavgifter för förskola/pedagogisk omsorg, vilket resulterar i GR-kommunernas nettokostnader.

Enligt de fastställda principerna ska ersättningen för år 2026 baseras på genomsnittet av GR-kommunernas nettokostnader och utgå från 2024 års redovisade kostnader som sedan schablonmässigt indexeras till 2026 års penningvärde.

Sedan 2013 finns det gemensamma faktorer bakom framtagning av index för interkommunal ersättning IKE för samtliga verksamheter inklusive gymnasiet, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildning.
Beräkningsförutsättningar för 2026 har hämtats från SKR:s cirkulär 25:14 och 25:21. Detta innebär ett sammanvägt index för 2025 och 2026 med 3,246 %. Underlagsmaterial kan rekvireras vid behov.
Föreslaget index är relativt lågt vilket beror på en betydande minskning av arbetsgivaravgifter (PO) från 2024 till 2025 vilket i sin tur beror på minskade pensionskostnader. En turbulent omvärld med förlängd lågkonjunktur medför osäkra ekonomiska förutsättningar vilket gör prognoserna osäkra.

Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Theresa Björnström
Datum: 2025-12-01, Dnr: ATN 2025-00009

Ersättningens omfattning

Ersättningen omfattar samtliga kostnader för barnets/elevens skolgång. Ersättning för eventuella modersmålskostnader ingår. I extraordinära fall kan anordnarkommunen och hemkommunen göra annan överenskommelse.

Anpassad grundskola/fritidshemsplats i anpassad grundskola

Beräkning av plats i anpassad grundskola/fritidshemsplats i anpassad grundskola kompliceras då kostnader för den verksamheten kan variera stort. Antalet barn är få i dessa skolformer i relation till totala antalet skolbarn och barnens behov av stöd kan vara väldigt skiftande. Dessutom är det svårt att klart definiera kostnader för fritidshem för anpassad grundskola då dessa inte särredovisas i räkenskapssammandraget (RS).

För att förenkla hanteringen mellan kommunerna innehåller prislistan en schablonersättning för elever inom anpassad grundskola samt dess fritidshemsplats. Vid extraordinära behov finns möjligheter för mottagande skola och avlämnande kommun att träffa en annan överenskommelse.

För att prislistan ska gälla krävs att eleven är mottagen i anpassad grundskola. Mottagande kommun har rätt att vid ny utredning ändra ersättningsnivå för eleven.

Nivå 1

Elever med svår till måttlig intellektuell funktionsnedsättning (inriktning ämnesområden) och/eller elever med stora behov av:

- omsorg
- omvårdnad
- tillsyn
- lokalanpassning
- hjälpmedel

Nivå 2

Elever med lindrig till måttlig intellektuell funktionsnedsättning (i huvudsak inriktning ämnen) med mindre behov av:

- omsorg
- omvårdnad
- tillsyn
- lokalanpassning
- hjälpmedel

Nivå 3

Individintegrerade elever i anpassad grundskola.

Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Theresa Björnström
Datum: 2025-12-01, Dnr: ATN 2025-00009

ISGR

ISGR är en internationell skola med en svensk sektion och en internationell sektion. Ersättningen till den svenska sektionen ska ske enligt interkommunal ersättning. Efter beslut i GR:s förbundsstyrelse 6 december 2013 samt i alla GR:s medlemskommuner är den interkommunala ersättningen förhöjd med 4% från och med 2017 pga. framtida ökade hyreskostnader. Ersättningen till den internationella sektionen ska ske enligt bidrag på lika villkor och 24 kap. 5 § skollagen och regleras av medlemskommunerna själva.

Avstämning och fakturering

Förskola/pedagogisk omsorg

- Folkbokföringen styr och avstämning görs per den 15:e varje månad. Enbart hela månader faktureras. Fakturering sker för innevarande månad.
- I förskola och pedagogisk omsorg gäller anordnarkommunens system för åldersuppflyttning mellan 2 och 3 års ålder, enligt befintligt samverkansavtal, vid debitering.
- Anordnarkommunen debiterar föräldraavgiften i förskola/pedagogisk omsorg.

Förskoleklass, fritidshem, grundskola och anpassad grundskola

- Läsåret börjar 1 juli.
- Folkbokföringen styr och avstämning görs per den 15:e varje månad. Enbart hela månader faktureras. Fakturering sker för innevarande månad.
- Den kommun som eleven är folkbokförd i betalar IKE till den kommun som anordnar utbildningen.
- I samband med höstterminens start kan det vara svårt att veta vilken skola eleven kommer tillhöra. Därför är eventuell fakturering som sker i juli och augusti preliminär och korrigeras utifrån avstämning den 15 september. Den kommun där eleven går i skola den 15 september har rätt till ersättning för eleven för juli och augusti från den kommun där eleven var folkbokförd i juli respektive i augusti.
- Anordnarkommunen debiterar föräldraavgiften i fritidshem/pedagogisk omsorg.

GÖTEBORGS REGIONEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2025-12-09

Förbundsstyrelsen

§ 115

Dnr GRFS-2025-00201

Interkommunal ersättning (IKE) 2026 Förskola, grundskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, anpassad grundskola och ISGR

Förbundsstyrelsens beslut

Förbundsstyrelsen beslutar upphäva tidigare fattat beslut 2025-09-26 § 68, om att rekommendera kommunerna att godkänna förslaget till interkommunal ersättning mellan medlemskommunerna för Göteborgsregionens medlemskommuners grundskolor och förskolor.

Förbundsstyrelsen beslutar rekommendera Göteborgsregionens kommunalförbunds medlemskommuner att besluta godkänna i bilaga 2 ”Prislista interkommunal ersättning inom förskola, grundskola mfl.” daterad 2025-12-01 angivna nivåer avseende interkommunal ersättning mellan medlemskommunerna.

Förbundsstyrelsens beslut förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning av ärendet

Sedan länge har GR:s medlemskommuner samverkat avseende interkommunal ersättning enligt en modell som innebär att ersättningsnivåerna tas fram gemensamt varefter respektive medlemskommun beslutar om nivåerna. Skolan the International School of the Gothenburg Region (hädanefter ISGR), vilken drivs av GR:s helägda bolag Göteborgsregionens internationella skola AB, har också uppburit interkommunal ersättning.

Efter en utredning avseende ersättning till internationella grundskolor, vilken har genomförts av grundskoleförvaltningen i Göteborgs stad, finns anledning att nu ändra på detta. Ändringen innebär att ersättningsbeloppen i form av interkommunal ersättning till Göteborgsregionens internationella skola AB:s internationella sektion tas bort från prislistan som beskriver den interkommunala ersättningen till respektive skolform. I övrigt har inga förändringar genomförts i prislistan. Ersättningen och dess storlek till ISGR:s internationella sektion och övriga grundskolor med internationell läroplan hanteras i stället av respektive medlemskommun i enlighet med vad som anges i skollagen om bidrag till enskilda huvudmän.

Prislistan träder i kraft den 1 januari 2026 och medlemskommunerna föreslås fastställa priser för interkommunal ersättning enligt reviderat beslutsunderlag så snart som möjligt, dock senast den 31 januari 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2025-12-09

GÖTEBORGS REGIONEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sida
2(2)

Sammanträdesdatum
2025-12-09

Förbundsstyrelsen

Bilaga 1: GR:s modell för interkommunal ersättning inom förskola, grundskola mfl. daterad 2025-12-01

Bilaga 2: Prislista interkommunal ersättning inom förskola, grundskola mfl. daterad 2025-12-01

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Skickas till

Medlemskommunerna

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2025-12-22

Utbetalning av partistöd 2026 (Dnr KS2025/2755-1)

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har att fatta beslut om utbetalning av partistödet. Partistöd utbetalas årligen i förskott efter beslut av kommunfullmäktige.

Senast tillgängliga medelvärde för partistöd är från år 2024, då var medelvärdet 54 kronor per invånare.

Utifrån beslut om partistöd (KS2023/2265) ska utbetalningen av partistöd 2026 fastställas utifrån 70 % av riksgenomsnittet. 70 % av 54 kronor är 38 kronor.

Senast tillgängliga invånarantalet i kommun är från 2024-11-31 då 50 551 var folkbokförda i kommunen.

Total summa partistöd: 1 920 938 kr (50 551 * 38)
Total summa grundstöd: 191 700 kr (fast grundstöd 21 300 * 9 partier)
Total summa mandatstöd: 1 729 238 kr (1 920 938 – 191 700)
Summa per mandat: 28 348 kr (1 729 238 / 61 mandat) – avrundat till närmsta heltal.

Beräkningarna ovan är utifrån fullt tillsatt kommunfullmäktige med alla mandat utdelade samt alla partier som utsågs vid kommunvalet 2022.

Den totala summan som utbetalas är 1 920 938 – 77 996 = 1 842 942 kr då ej representerade partier är borträknade.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att utbetala partistöd för år 2025 till:

Socialdemokraterna: 503 216 kr (17 mandat * 28 348 + 21 300)
Moderaterna: 361 476 kr (12 mandat * 28 348 + 21 300)
Sverigedemokraterna: 333 128 kr (11 mandat * 28 348 + 21 300)
Utvecklingspartiet: 134 692 kr (4 mandat * 28 348 + 21 300)
Liberalerna: 134 692 kr (4 mandat * 28 348 + 21 300)
Centerpartiet: 106 344 kr (3 mandat * 28 348 + 21 300)
Kristdemokraterna: 134 692 kr (4 mandat * 28 348 + 21 300)
Vänsterpartiet: 134 692 kr (4 mandat * 28 348 + 21 300)

Juridisk bedömning

Förslaget bedöms vara förenligt med kommunallagen.

Enligt 4 kap 29 § får kommuner och regioner får ge ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Stödet får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige och som är juridiska personer. Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837).

Förvaltningens bedömning

Nivån på partistöd regleras i Föreskriften Kommunalt partistöd i Kungälvs kommun (KS2023/2265).

Det lokala partistödet i Kungälvs kommun utgår till partier som är representerade i enlighet med vad som föreskrivs i kommunallagen (2017:725) 4 kap. 30 §.

Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837).

Enligt kommunens föreskrift för kommunalt partistöd regleras rätten till partistöd i kommunallagens 4 kap 29 § 2 stycket *Partistöd får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige och som är juridiska personer. Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837).*

Vid valet 2022 erhöll Miljöpartiet två platser som ledamöter i kommunfullmäktige. De två ledamöter som sitter på platserna idag är politiskt obundna sedan 2025-02-28.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde 2025-04-03 fattades beslut om två avsägelser för platserna som ersättare i Miljöpartiet. Efter godkännande av avsägelserna beslutade Länsstyrelsen att avskriva ärendena om nya ersättare då Miljöpartiets lista var tom. Således är Miljöpartiet sedan 2025-04-03 inte representerade i kommunfullmäktige.

Med anledning av att det inte finns någon representation i kommunfullmäktige föreslås att miljöpartiet inte tilldelas något partistöd för 2026 då det inte finns någon representation från partiet i enlighet med kommunens föreskrift för kommunalt partistöd.

Alla partier har lämnat in sina redovisningar för året 2024 inom den föreskrivna tiden.

Kommunfullmäktige föreslås besluta om partistödet enligt förslag.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har ingen direkt koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har viss koppling till mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen där delmålen nedan särskilt kan nämnas.

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.
16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Antaget styrdokument ”Regler för kommunalt partistöd i Kungälvs kommun” reglerar förutom kommunallagen möjligheten och formerna för utbetalning av partistöd.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Alla partier representerade i kommunfullmäktige behandlas på samma sätt utifrån regler för kommunalt partistöd i Kungälvs kommun.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ärendet påverkar inte någon medarbetares arbetsbelastning, arbetsmiljön och kräver heller ingen förändring i personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Den totala summan för partistöd i Kungälvs kommun enligt ovan uträkning ligger på 1 842 942 kr.

Förslag till beslut

Socialdemokraterna: 503 216 kr (17 mandat * 28 348 + 21 300)
Moderaterna: 361 476 kr (12 mandat * 28 348 + 21 300)
Sverigedemokraterna: 333 128 kr (11 mandat * 28 348 + 21 300)
Utvecklingspartiet: 134 692 kr (4 mandat * 28 348 + 21 300)
Liberalerna: 134 692 kr (4 mandat * 28 348 + 21 300)
Centerpartiet: 106 344 kr (3 mandat * 28 348 + 21 300)
Kristdemokraterna: 134 692 kr (4 mandat * 28 348 + 21 300)
Vänsterpartiet: 134 692 kr (4 mandat * 28 348 + 21 300)

Linda Nygren
kommundirektör

Åsa Berglie
sektorchef samhällsbyggnad

Tomas Gustavsson
verksamhetschef kommuncenter

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Redovisning av kommunalt partistöd

År 2024..

Partiuppgifter

Parti	Organisationsnummer	Kontonummer
UTVECKLINGSPARTIET	802492-0756	8105-923341026-6
Utdelningsadress	**E-postadress**	
ALVTORPSGATAN 30	martin.ottosson@kungalv.se	
Postnummer / **Postort**	**Telefonnummer**	
44245 / KUNGÄLV		
Kontaktperson		
MARTIN OTTOSSON		

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	61091	
Beviljat partistöd för perioden	+ 91384	
Utgifter under perioden (summa B + C)	- 7428,50	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	= 145047	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
MÖTESFIKA	- 1903	
ANNONSERING	819	
REDOVISNING	= 3016	
BANKKOSTNADER	1690	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	= 7428,50	

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
—	—	0	
	+		
	+		
Summa överföringar	= 0		

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande Lars Eriksson	Telefon 0703-183088
Namnförtydligande LARS ERIKSSON	Datum 18/8 – 25

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alterativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Underskrift Anita Denten	Telefon 0761-381208
Namnförtydligande Anita Denten	Datum 18/8-2025

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alterativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen **inte** ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:

Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

KUNGÄLVS KOMMUN

Redovisning av kommunalt partistöd

År 20..24.

Partiuppgifter

Parti	Organisationsnummer	Kontonummer
Kristdemokraterna i Kungälv	857208-9533	8105-9 934 781 741-4
Utdelningsadress	**E-postadress**	
c/o Göran Johansson, Olserödsg 112	j.goran.gjn@gmail.com	
Postnummer / **Postort**	**Telefonnummer**	
442 42 Kungälv	0705-521523	
Kontaktperson		

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	27 638	
Beviljat partistöd för perioden	91384	
Utgifter under perioden (summa B + C)	56323	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	= 62699	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
Utbildning	425	
Bankkostnader	1707	
Porto	987	
Medlemsaktiviteter och övrigt	20306	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	= 23425	

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
KD Region / Distrikt	+ Ombudsmans och centrala tjänste	32.898	
	+		
Summa överföringar	=	32898	

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande	Telefon 0734-111200
Namnförtydligande Jörgen Karlsson	Datum 27/6 -25

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alternativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Underskrift	Telefon 0762-007001
Namnförtydligande Jon-Marie Daun	Datum 2025-06-18

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alternativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen **inte** ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:

Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

KUNGÄLVS KOMMUN

ANKOM
2025 -06- 19
KUNGÄLVS KOMMUN

Redovisning av kommunalt partistöd

År 2024

Partiuppgifter

Parti: Centerpartiet		Organisationsnummer: 802517-4718	Kontonummer: 8015-9, 904 793 423-8
Utdelningsadress: C/o Grindvakten 39		E-postadress: hanstorwald@gmail.com	
Postnummer: 442 39	Postort: Kungälv	Telefonnummer: 0708 760 740	
Kontaktperson:			

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	0	
Beviljat partistöd för perioden	+73.863	
Utgifter under perioden (summa B + C)	-44.520	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	=29.343	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
	+	
	=	
Möten	12.588	
Bank / utskick	2.408	
Annonser / Media	1.266	
EU-valet	24.058	
Arvoden	4.000	
Uppvaktning	200	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	=44.520	

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
	+		
	+		
Summa överföringar	= 0		

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande	Telefon 073 142 25 58
Namnförtydligande Anders Åkerström	Datum 2025 06 18

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alterativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.	
Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alterativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen **inte** ger en rättvisande bild av hur partistödet använts. Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:	
Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

KUNGÄLVS KOMMUN

Redovisning av kommunalt partistöd

År 2024..

Partiuppgifter

Parti	Organisationsnummer	Kontonummer
Vänsterpartiet Kungälv	853301-2319	970010 12 825
Utdelningsadress	**E-postadress**	
Brynjegatan 1	Kungalv@vansterpartiet.se	
Postnummer / **Postort**	**Telefonnummer**	
44237 / Kungälv	0730690494	
Kontaktperson		
Erik Andreasson		

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	0	
Beviljat partistöd för perioden	91 384	
Utgifter under perioden (summa B + C)	89 796	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	= 1588	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
Möten och Tema träffar	15210	
Utåtriktade aktiviteter	3504	
Medlemskap i andra föreningar	1015	
Administration	825	
Tabloid (vänstern i Kungälv)	3527	
Övrigt (Hyra, Lokalkostnaden m.m)	44120	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	= 68201	

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
Vänsterpartiet röst	+ Ombudsmanna hälp	12457	
Ung vänster	+ Lokala aktiviteter	9138	
Summa överföringar	=	21595	

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande	Telefon 0739-728948
Namnförtydligande Andreas Antelius	Datum 250617

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alterativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.	
Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alterativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen **inte** ger en rättvisande bild av hur partistödet använts. Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:	
Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

KUNGÄLVS KOMMUN

Redovisning av kommunalt partistöd

År 20.24..

Partiuppgifter

Parti		Organisationsnummer	Kontonummer
Sverigedemokraterna		802461-4904	143-5593
Utdelningsadress		E-postadress	
Rundsvallen 260		Kungalv@sd.se	
Postnummer	Postort	Telefonnummer	
44294	Ytterby	0761-369457	
Kontaktperson			

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	59877	
Beviljat partistöd för perioden	+ 214031	
Utgifter under perioden (summa B + C)	-101906	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	=112125	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
	+	
	=	
IT + Telefoni	42105	
Utbildning + Konferens	37957	
Kampanjmaterial	21844	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	= 101906	

*Kvarstående partistöd från föregående år fylls inte i vid redovisning av år 2015

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
	+		
	+		
Summa överföringar	=		

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande	Telefon 076-1369457
Namnförtydligande Morgan Carlsson	Datum 27/5-2025

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alternativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.	
Underskrift	Telefon 0738-555705
Namnförtydligande Pierre Syrén	Datum 27/5-2025

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alternativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen **inte** ger en rättvisande bild av hur partistödet använts. Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:	
Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

KUNGÄLVS KOMMUN

ANKOM
2025 -05- 26
KS2025/0720
KUNGÄLVS KOMMUN

Redovisning av kommunalt partistöd

År 20.24..

Partiuppgifter

Parti: Liberalerna Kungälv	Organisationsnummer: 802440-6269	Kontonummer: 5752-10 185 37
Utdelningsadress: Fontinvägen 56	E-postadress: henrik.rudolvsson@gmail.com	
Postnummer: 442 32 / Postort: Kungälv	Telefonnummer: 070-4698610	
Kontaktperson: Henrik Rudolvsson		

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	58750	
Beviljat partistöd för perioden	+ 91384	
Utgifter under perioden (summa B + C)	- 27339	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	= 122795	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
Reklam och PR	5287	
Bokföringsprogram	+ 2085	
Bankkostnader	1690	
	=	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	=	

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
Liberalerna Västsverige	Serviceavgift	18277	
	+		
	+		
Summa överföringar	=	18277	

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande	Telefon 0706 142766
Namnförtydligande Thomas Loong	Datum 250521

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alterativ 1 **eller** 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Underskrift	Telefon 0722-139989
Namnförtydligande THOMAS KARLSSON	Datum 250521

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alterativ 1 **eller** 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen **inte** ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:

Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

KUNGÄLVS KOMMUN

KUNGÄLVS KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN
Ank. 2025 -05- 21
Dnr KS2025/0720

-4

Redovisning av kommunalt partistöd

År 20²⁴....

Partiuppgifter

Parti Socialdemokraterna		Organisationsnummer 853300-3425	Kontonummer 12263-0
Utdelningsadress Ljunggatan 12		E-postadress Helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se	
Postnummer 442 33	Postort Kungälv	Telefonnummer 0708 28 90 04	
Kontaktperson Helena Lindgren Karlsson			

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	53824	
Beviljat partistöd för perioden	319 157	
Utgifter under perioden (summa B + C)	160 061	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	= 212 920	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
lokalkostnad	62032	
administrativa kostnader	12477	
utåtriktad verksamhet	61888	
möteskostnader	19664	
stöd till SSU Kungälv	4000	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	= 160061	

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
	+		
	+		
Summa överföringar	=		

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande Camilla Haag	Telefon 073-322 59 83
Namnförtydligande Camilla Haag	Datum 2025-05-20

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alternativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.	
Underskrift	Telefon 0765-53 69 76
Namnförtydligande Carin Geretalk	Datum 2025-05-13

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alternativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen **inte** ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:

Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

KUNGÄLVS KOMMUN

Redovisning av kommunalt partistöd

År 20.24.

Partiuppgifter

Parti	Organisationsnummer	Kontonummer
MILJÖPARTIET DE GRÖNA I KUNGÄLV	802455-9349	6856-629852758
Utdelningsadress	**E-postadress**	
Dammkärrsv. 12	kungalv@mp.se	
Postnummer / **Postort**	**Telefonnummer**	
442 75 / LYCKE	0704-451924	
Kontaktperson		

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	133 918,68	
Beviljat partistöd för perioden	56 342	
Utgifter under perioden (summa B + C)	26 983	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	= 163 277,68	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
Blommor och tackpresent till talare	669	
Annonser i EU-valet	25 064	
Företags paket, Banken	1250	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	= 26 983	

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
	+		
	+		
Summa överföringar	=	0 kr	

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande	Telefon 0704-451924
Namnförtydligande Maria Kjellberg	Datum 2025-04-08

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alternativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Underskrift DIGITAL SIGNERING	Telefon 0735-931572
Namnförtydligande Anneli Hultberg	Datum 2025-04-22

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alternativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen inte ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:

Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

Verifikat

Signerande parter

Anneli Hultberg

Undertecknare
anneli_beridox@hotmail.com
073-593 15 72

Undertecknad med BankID av ANNELI HULTBERG - 197205125086
Signerade 2025-04-22 18:56:08 CEST
IP 95.203.54.191
Mobile Safari, iOS, iPhone

Det här dokumentet har verifierats av Cling. Dokumentet är förslutet med dess elektroniska signaturer. Äktheten av dokumentet går att bevisa matematiskt av en oberoende part och av Cling. För er bekvämlighet så kan du även säkerställa dokumentets äkthet på: https://app.cling.se/verify

Händelser

2025-04-22
18:52:23 CEST
Dokument skickades till Anneli Hultberg, .

2025-04-22
18:55:56 CEST
Anneli Hultberg har visat dokumentet 1 gång.

2025-04-22
18:56:08 CEST
Dokumentet undertecknades av Anneli Hultberg.

KUNGÄLVS KOMMUN

Redovisning av kommunalt partistöd

År 20.24.

Partiuppgifter

Parti: Moderaterna	Organisationsnummer: 853300-9246	Kontonummer: 5152-1196982
Utdelningsadress: c/o Marcus Adiels, Hallsbergsv. 3		E-postadress: marcus.adiels@kungalv.se
Postnummer: 442 98	Postort: Kode	Telefonnummer: 0725-504343
Kontaktperson: Marcus Adiels		

A Sammanställning

	Kronor	Granskares anteckningar
Kvarstående partistöd från föregående period (år) *	55.048:-	
Beviljat partistöd för perioden	+ 231.552:-	
Utgifter under perioden (summa B + C)	- 130.791:-	
Kvarstående partistöd inför kommande period (summa)	= 155.809:-	

B Redovisning av hur partistödet använts (aktiviteter)

Aktivitet	Kronor	Granskares anteckningar
Medlemsaktiviteter	27.352:-	
Valkampanj EU-val	+ 80.284:-	
Admin enl. punkt C	23.155:-	
	=	
Summa utgifter för aktiviteter under perioden	= 130.791:-	

*Kvarstående partistöd från föregående år fylls inte i vid redovisning av år 2015

ma

C Överföringar till delar av partiorganisationen utanför kommunen

Överföring till	Motprestation	Kronor	Granskares anteckningar
M i Västra Götaland	Kampanjerna.	23.155:-	
	+	2	
	+	2	
Summa överföringar	=	23.155:-	

Underskrift

Jag intygar riktigheten i de uppgifter som lämnats i redovisningen	
Underskrift ordförande Gustav Meuller	Telefon
Namnförtydligande GUSTAV MEULLER	Datum

Granskningsrapport

Alternativ 1 (använd **antingen** alterativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.	
Underskrift	Telefon 0725-504343
Namnförtydligande Marcus Adiels	Datum 2025-02-02

Granskningsrapport

Alternativ 2 (använd **antingen** alterativ 1 eller 2)

Jag har granskat den skriftliga redovisningen av hur det kommunala partistödet har använts och att det finns underlag som styrker uppgifterna. Min bedömning är att redovisningen **inte** ger en rättvisande bild av hur partistödet använts. Jag har gjort följande noteringar avseende redovisningen:	
Underskrift	Telefon
Namnförtydligande	Datum

MR.

KUNGÄLVS KOMMUN

Svar på motion

2025-09-29

Svar på motion Uppdrag till förvaltningen att utreda korrelation mellan frånvaro på Thorildsskolan och kunskapsuppfyllande på Mimers gymnasium från Mikael Wintell (UP)

Sammanfattning

Att se mönster och korrelationer är viktigt. I SKA rapporterna kan vi år för år följa resultat och därmed årskurser. Men vi har där svårt att få en bild av hur en årskulls progression i skolan ser ut. Gällande att följa resultat från en högstadieskola till gymnasiet uppkommer några utmaningar. Dels att alla elever från våra högstadieskolor inte söker till Mimers, dels att elever från andra kommuner söker Mimers och att Kungälvs elever söker andra kommuners skolor. Hur stor andel som är i varje kategori följer UBL upp varje år och får därmed en uppskattning av hur de resultat som presenteras från Mimers ska korreleras med resultaten från grundskolan. Ytterligare en utmaning i denna korrelation är de elever som sökt och går yrkesprogram och därmed går rätt in i arbete kan ha haft en högfrånvaro på grundskolan men då de går ett program som är yrkesförberedande får en hög närvaro pga att utbildningens utformning är anpassad för dem. Vi ser att på många av våra yrkesprogram har vi ett högt betygsgenomsnitt samt att merparten av eleverna från programmen går rätt in i anställning.

Politisk bedömning

Att som motionären skriver kunna sätta in rätt stödinsatser och långsiktigt arbeta med förbättrad måluppfyllelse är en nyckelfaktor. Utifrån det jag ovan beskrivit är det svårt idag att göra bra korrelationer då många samband och faktorer behöver vägas in. För att möjliggöra detta arbete har ett uppdrag till förvaltningen lagts om att göra en Barn- och ungdomsplan. Målsättningen är att denna plan ska vara så genomarbetat och omfattande att den korrelation som motionären efterfrågar ska vara en självklar del i analysarbetet.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Motionen anses besvarad med hänvisning till arbetet med en Barn- och ungdomsplan

Anna Vedin (M)
Utbildningsråd

KUNGÄLVS KOMMUN

Svar på motion

Jonas Andersson (S)

2025-12-11

Svar på motion avseende force majeure

Martin Ottosson, utvecklingspartiet, har i motion ställt frågan att utreda hur praxis för vattenläckage kan utformas.

Bakgrunden till motionen är att en fastighetsägare haft en vattenläcka under en längre tid, vilket medfört ett uppmätt större läckage och högre brukningsavgift än normalt.

Sammanfattning

Många kommuner, eller andra va-huvudmän såsom bolag, har någon form av rutin för hantering av det som kallas ”dolt läckage”, vilket kan leda till stora överförbrukningar. Vid ett dolt läckage kan alltid en fastighetsägare ansöka om, eller begära, en reduktion avseende va-avgiften oavsett om rutin finns eller inte finns i berörd kommun. Det är väldigt få överförbrukningar som klassificeras som dolt läckage och som leder till avgiftsreduktion. I rättspraxis ges fastighetsägaren ett stort ansvar för installationer som kranar, toaletter etc. på sin fastighet.

Ett dolt läckage är i princip endast när en fastighetsägare inte kan upptäcka läckaget utan att läsa av vattenmätaren. Rinnande toaletter eller kranar anses inte vara dolt läckage, utan snarare en synbar brist som kan medföra överförbrukning men som inte är reduktionsberättigad.

Lag om allmänna vattentjänster reglerar inte avgiftsreduktion avseende dolt läckage utan man får i rättspraxis finna stöd för ett eventuellt avslag eller medgivande av reduktion. Det är dock endast då fastigheten är belägen inom verksamhetsområdet som rättspraxis finns, då Mark- och miljödomstolarna (samt tidigare Statens Va-nämnd) inte prövar avgiftsärenden utanför verksamhetsområdet. I övriga fall får en civilrättslig prövning ske.

En vanlig beräkning för reduktion är att, under vissa villkor, 50 % av den totala överförbrukningen reduceras. Om reduktion inte medges, eller om fastighetsägaren av annan anledning inte kan erlägga avgiften, eller om avgiften trots reduktion är hög, finns möjlighet till anstånd. Ansökan sker till ekonomichef och hanteras av Soltak.

Förvaltningen har tagit fram rutin samt ansökningsblankett, bilaga 1 och 2, för dolt läckage. Rutinen gäller endast inom verksamhetsområdet. Tillvägagångsättet enligt bilaga 1, har tidigare använts inom kommunen.

Juridisk bedömning

Inom verksamhetsområde

Förhållandet mellan va-huvudmannen (Kungälvs kommun) och fastighetsägarna regleras i Lag om allmänna vattentjänster (2006:412), även kallad Vattentjänstlagen eller LAV. Lagen gäller i de, av kommunfullmäktige, beslutade verksamhetsområdena.

Utöver LAV regleras förhållandet mellan huvudman och fastighetsägare inom verksamhetsområdet genom, av kommunfullmäktige, beslutad va-taxa och allmänna bestämmelser för brukandet av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen (ABVA).

I vissa situationer kan en alltför strikt tillämpning av regeln om betalningsskyldighet efter uppmätt vattenförbrukning få till följd att en fastighet debiteras en högre andel av kostnaderna för va-verksamheten än vad som är rimligt med hänsyn till principen om skälighet och rättvisa brukarna emellan. Hit hör en situation som när vattenförbrukningen på grund av ett dolt läckage oavsiktligt kommit att under en viss tidsperiod mycket väsentligt överstiga den för fastigheten normala. Det är numer praxis i sådana fall att betalningsskyldigheten för överförbrukningen jämkas med, ett efter omständigheterna, skäligt belopp. Jämkning ända ned till fastighetens normalförbrukning har dock aldrig förekommit. Det är viktigt att notera att domstol tar hänsyn till vad som är skäligt och rättvist brukarna emellan, det vill säga VA-kollektivet *inom* verksamhetsområdet. Enklare förklarat kan man säga att VA-kollektivet med samtliga brukare svarar solidariskt för att inte någon enskild drabbas av ovanligt höga kostnader vid ett dolt läckage.

Kungälvs kommun kan, med stöd av rättspraxis, medge viss reduktion av va-avgiften vid dolt läckage, förutsatt att fastigheten är belägen inom det av kommunfullmäktige beslutade verksamhetsområdet.

Utanför verksamhetsområde

Kommunen har möjlighet att ansluta enskilda fastighetsägare eller föreningar utanför verksamhetsområdet. I och med att LAV inte är applicerbar utanför verksamhetsområdet, tecknas civilrättsliga avtal med berörd fastighetsägare eller förening. Kommunen har ingen skyldighet att tillåta anslutningar utanför verksamhetsområdet, och anslutningarna får heller inte påverka eller belasta VA-kollektivet negativt.

Utanför verksamhetsområdet gäller inte LAV, va-taxa eller ABVA, utan rättigheter och skyldigheter regleras i civilrättsliga avtal. På samma vis som brukarna i VA-kollektivet och inom kommunens verksamhetsområde svarar för de kostnader som uppstår vid ett dolt läckage, kan givetvis medlemmarna inom föreningens verksamhetsområde solidariskt svara för dessa kostnader på samma vis.

Förvaltningens fakta

Dolt läckage är när en fastighetsägare inte kunnat, med blotta ögat, se att det är ett konstant flöde i vattenledningarna. Vanliga överförbrukningar är rinnande toaletter, kranar som inte går att stänga helt eller vattenutkastare som läcker. Dessa exempel är läckage där fastighetsägaren kan anses både notera och förstå att förbrukningen kommer bli högre än normalt, och där rättspraxis tydligt påvisat fastighetsägarens ansvar för att erlägga avgift för det levererade vattnet. Dolt läckage däremot, är när till exempel underjordiska ledningar går sönder. Det är inte ovanligt att läckaget är före vattenmätaren men på privat servisledning, och i de fallen belastas VA-kollektivet solidariskt av hela överförbrukningen.

Det regleras inte i LAV när, eller till vilken omfattning, en fastighetsägare har möjlighet till reduktion av avgiften vid dolt läckage utan man får i stället söka i rättspraxis för att finna stöd och vägledning. En allmän huvudprincip i vattentjänstlagen är att fastighetsägare ska betala för allt vatten som levererats till fastigheten. Flera kommuner, eller andra huvudmän, har dock rutiner för hantering av överförbrukning föranlett av dolt läckage.

Rättspraxis

Statens Va-nämnd BVa 43, beslut 2012-06-20

Fastighetens normalförbrukning låg på cirka 70–80 kbm/år. Under perioden 30 september 2008 till 30 september 2009 uppmättes totalt 440 kbm, alltså en överförbrukning med 340 kbm. Överförbrukningen orsakades av en läcka i en underjordisk ledning mellan bostadshus och ladugård. Läckan uppstod under april/maj 2009 och åtgärdades omgående när den upptäcktes.
I vissa situationer kan en strikt tillämpning av regeln om betalningsskyldighet efter registrerad vattenåtgång få till följd att en fastighet påförs en högre andel av kostnaderna för va-verksamheten än vad som är rimligt med hänsyn till grundsatsen om skälighet och rättvisa brukarna emellan. Hit hör en situation som ovan då vattenförbrukningen på grund av ett läckage oavsiktligt kommit att under en viss tidsperiod mycket väsentligt överstiga den för fastigheten normala. Det är numera fast praxis i sådana fall att betalningsskyldigheten för överförbrukningen jämkas med ett efter omständigheterna skäligt belopp. Jämkning ända ned till fastighetens normalförbrukning har dock inte förekommit.

Mark- och miljööverdomstolen 2012-M 9156

Det är ett väl känt förhållande att till synes obetydliga läckor och måttligt rinnande vattenkranar kan medföra en kraftigt stegrad vattenåtgång. En läcka så liten som tvärsnittet på en tändsticka ger vid fem kilos vattentryck en stråle som fyller en tolvliters hink på två minuter - under ett dygn kommer 8,6 kbm att stråla ut ur en sådan läcka. För sådant läckage svarar i princip fastighetsägaren själv.

Mark- och miljödomstol 2016-M 104

I målet har angetts att en toalett har läckt i en av lägenheterna. Under hur lång tid denna läcka har varit är inte klarlagt. Vatten har även använts för att fylla en pool. Övrigt läckage kan heller inte uteslutas från droppande vattenkranar eller annan okontrollerad avtappning av vatten. Det är ett väl känt förhållande att till synes obetydliga läckor och måttligt rinnande vattenkranar kan medföra en kraftigt stegrad vattenåtgång. För sådant läckage svarar i princip fastighetsägaren själv.

Motionsställaren efterfrågar praxis för hur en rutin kan se ut. Praxis finns således redan via domstolar, se ovan, och i bilaga 1 redovisar förvaltningen framtagen rutin för dolt läckage, ”Reduktion vid överförbrukning på grund av dolt läckage” och i bilaga 2 ”ansökan” blankett för ansökan om reduktion.

Ekonomiska fakta

Beräkning enligt bilaga 1

Uppmätt vattenförbrukning delas upp i två delar; en normalförbrukning och en överförbrukningsdel. Normalförbrukningen bestäms till den högsta normalförbrukningen under de senaste tre normalåren. Som villkor för att reduktionen över huvud taget ska medges är för det första att överförbrukningen är minst 50 % av normalförbrukningen och för det andra, att överförbrukningen uppgår till minst 100 m³/år. Om dessa villkor uppfylls, medges reduktion med 50 % av all överförbrukning.

Möjlighet till anstånd

Brukningsavgifter ska normalt betalas löpande enligt taxa. Om betalning försenas gäller dröjsmålsränta enligt Räntelag (1975:635), det vill säga referensränta + 8 %.
Det finns ingen lagstadgad rätt till avbetalning för brukningsavgifter så som för anläggningsavgifter (LAV 36 §), men kommunen kan frivilligt erbjuda någon form av avbetalningsplan eller anstånd.

För de fastighetsägare, oavsett anledning, som inte kan erlägga betalning för va-avgiften, finns i Kungälvs kommun möjlighet till anstånd. Ansökan om anstånd behandlas av ekonomichef, Kungälvs kommun, och uppläggning av anståndet hanteras av Soltak.

Politisk bedömning

Som framgår av faktaunderlaget ovan finns redan idag en etablerad praxis och rutiner vid dolt läckage. Även möjlighet till anstånd med betalning finns redan idag. Sedan händelsen som föranledde motionen har förvaltningen dessutom tagit fram en blankett för ansökan om reduktion vid dolt läckage för ytterligare tydlighet. Praxis och rutiner finns alltså på plats och något behov av att utreda detta vidare föreligger inte. Förslag till beslut är att motionen anses besvarad.

Förslag till kommunfullmäktige

- Motionen anses besvarad

Jonas Andersson (S)
Samhällsbyggnadsråd

KUNGÄLVS KOMMUN

Bilaga 1, rutin

Rutin – Va-teknik

Reduktion vid överförbrukning på grund av dolt läckage

Bakgrund

Varje fastighetsägare ansvarar för allt vatten som levererats till fastigheten. Men under särskilda förhållanden, där vattenförbrukningen avsevärt avviker från normalförbrukningen, har domstol med hänsyn till skälig och rättvis kostnadsfördelning mellan abonnenterna inte ansett det rimligt att ta betalt fullt ut. Domstolen har i sådana fall ansett en skälig avgiftsnedsättning vara motiverad.

För att reduktion ska medges krävs att
- Överförbrukningen uppgår till 100 kbm/år
- Överförbrukningen är minst 50% av normalförbrukningen
- Läckaget har varit dolt och är åtgärdat
- Fastigheten är belägen inom av kommunen beslutat verksamhetsområde för VA
- Reduktion på fastigheten inte tidigare har medgivits

Rättspraxis

Rinnande toaletter och droppande kranar räknas inte som dolt läckage. För sådant läckage svarar i princip fastighetsägaren själv.

Mark- och miljööverdomstolen 2012-M 9156

Det är ett väl känt förhållande att till synes obetydliga läckor och måttligt rinnande vattenkranar kan medföra en kraftigt stegrad vattenåtgång. En läcka så liten som tvärsnittet på en tändsticka ger vid fem kilos vattentryck en stråle som fyller en tolvliters hink på två minuter - under ett dygn kommer 8,6 kbm att stråla ut ur en sådan läcka. För sådant läckage svarar i princip fastighetsägaren själv.

Mark- och miljödomstol 2016-M 104

I målet har angetts att en toalett har läckt i en av lägenheterna. Under hur lång tid denna läcka har varit är inte klarlagt. Vatten har även använts för att fylla en pool. Övrigt läckage kan heller inte uteslutas från droppande vattenkranar eller annan okontrollerad avtappning av vatten. Det är ett väl känt förhållande att till synes obetydliga läckor och måttligt rinnande vattenkranar kan medföra en kraftigt stegrad vattenåtgång. För sådant läckage svarar i princip fastighetsägaren själv.

Tillvägagångssätt

Fastighetsägaren ska
- Lämna in en noggrann redogörelse för händelseförloppet på blankett för ansökan om reduktion – alla fält ska vara ifyllda
- Kunna visa upp kvitto/underlag som styrker att läckan är åtgärdad

KUNGÄLVS KOMMUN

Bilaga 1, rutin

Exempel på dolt läckage

• Brott på nedgrävd ledning, ej om orsakad av fastighetsägarens oaktsamhet
• Trasig vattenmätare, ej om orsakad av fastighetsägarens oaktsamhet tex frusen vattenmätare

För att beräkna hur stor reduktion av överförbrukningen som ska ges används beräkningsfilen ”Reduceringsmall överförbrukning”. Beräkningen bygger på Svenskt Vattens förslag att 50% av överförbrukningen reduceras.

Uppmätt vattenförbrukning delas upp i två delar; en normalförbrukning och en överförbrukningsdel. Normalförbrukningen bestäms till den högsta normalförbrukningen under de senaste tre normalåren. Som villkor för att reduktionen över huvud taget ska medges är för det första att överförbrukningen är minst 50 % av normalförbrukningen och för det andra, att överförbrukningen uppgår till minst 100 m³/år. Om dessa villkor uppfylls, medges reduktion med 50 % av all överförbrukning.

KUNGÄLVS KOMMUN

Bilaga 2, ansökan

Ansökan om reduktion på grund av dolt läckage

Om en fastighet under en viss tid har haft ett läckage som varit dolt kan du som fastighetsägare ansöka om reduktion av överförbrukningen förutsatt att fastigheten är belägen inom kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp.

För att vi ska kunna behandla ansökan krävs att fälten nedan är ifyllda samt att läckan är varaktigt åtgärdad. Kvitto som styrker åtgärdandet ska bifogas ansökan. Du kan maximalt få reduktion om 50 % av överläckaget.

Skicka in ansökan till oss via mejl till anslutning@kungalv.se

Fastighetsbeteckning: _____

När har läcka/överförbrukning uppstått? _____

Orsak till läcka/överförbrukning?_____

När och hur är läckan åtgärdad?_____

Mätarställning efter åtgärdad läcka:_____

Mätarnummer: _____

Datum för avläsning:_____

Motion angående force majeure.

För ett tag sedan kunde vi läsa om en av våra kommuninvånare som haft en vattenläcka under jord.
En läcka som inte upptäcktes förens långt senare.
Detta medförde att Kungälvs kommuns vattenräkning var på ett sexsiffrigt belopp.

Enligt uppgift så har många kommuner en praxis för att hjälpa till i fall som detta.

Det är ovanligt att privatpersoner drabbas på detta sätt.
Så kostnaden för att införa en praxis för att kunna hjälpa till i liknande fall torde vara näst intill försumbar.
Men något som kan vara livsavgörande för den drabbade kommuninvånaren.

Därför vill vi i Utvecklingspartiet:
ATT KS får i uppdrag att utreda hur en sådan praxis skulle kunna se ut.

Martin Ottosson
Utvecklingspartiet

Till:
Kommunstyrelsen, Kungälvs kommun

For kännedom till:
Kommunfullmäktige, Kungälvs kommun

Granskningsrapport "Granskning av förskola och pedagogisk omsorg”

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun genomfört en granskning av förskola och pedagogisk omsorg. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens styrning och uppföljning av förskolan och pedagogisk verksamhet är ändamålsenlig.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens styrning av förskola och pedagogisk omsorg i allt väsentligt är ändamålsenlig.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att information om förskola och pedagogisk omsorg finns att tillgå, på kommunens hemsida, till vårdnadshavare med andra modersmål än svenska.
- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Följa upp resultatet av sektorns uppsökande verksamhet riktat mot vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna i förskola.
- Se över möjligheten att öka antalet utbildade förskollärare inom pedagogisk omsorg.

Vi föreslår även att information om, kommunens möjlighet att erbjuda barnomsorg på obekväm arbetstid, bör lämnas på kommunens hemsida.

Vi önskar, senast den 31 mars 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 17 december 2025

För kommunrevisionen

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

Granskning av förskola och pedagogisk omsorg

Rapport

Kungälvs kommun

2025-12-10

Antal sidor: 19

Antal bilagor: 2

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Sammanfattning 3

2 Bakgrund 5

3 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning 5

3.1 Avgränsning 5

4 Revisionskriterier 5

5 Metod 6

6 Lagar och föreskrifter 7

6.1 Skollagen (2010:800) 7

6.2 Läroplan för förskolan (SKOLFS 2018:50) 8

7 Resultat av granskningen 9

7.1 Fördelning av platser 9

7.1.1 Bedömning 11

7.2 Information och uppsökande verksamhet 11

7.2.1 Bedömning 13

7.3 Personalsammansättning 14

7.3.1 Bedömning 15

7.4 Systematiskt kvalitetsarbete 15

7.4.1 Bedömning 18

8 Samlad bedömning och rekommendationer 19

9 Bilagor 20

9.1 Bilaga 1 20

9.2 Bilaga 2 – Offentlig statistik 20

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska förskola och pedagogisk omsorg. Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om kommunstyrelsens styrning och uppföljning av förskolan och pedagogisk omsorg är ändamålsenlig.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens styrning av förskola och pedagogisk omsorg i allt väsentligt är ändamålsenlig.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att Kungälvs kommun tillhandahåller grundläggande information om verksamheten via sin hemsida, men bristen på översättningsmöjligheter kan begränsa tillgängligheten för flerspråkiga familjer. Kommunen bedriver uppsökande arbete riktat till vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna i förskola, genom regelbundna utskick och samverkan med aktörer som Barnavårdscentralen (BVC) och socialtjänsten.

Kommunen uppfyller skollagens krav genom att erbjuda förskoleplats till barn med behov av språkutveckling i svenska, även utan ansökan. Det pedagogiska arbetet leds formellt av rektor, men i praktiken ansvarar utbildad personal på avdelningarna för det dagliga arbetet. Hög andel utbildade förskollärare och ett aktivt rekryteringsarbete stärker förutsättningarna att bedriva verksamheten i enlighet med läroplanen.

Det finns en dokumenterad rutin för det systematiska kvalitetsarbetet som beskriver huvudmannens ansvar och kopplingen till kommunens styrmodell. Rutinen är dock inte politiskt antagen av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen tar del av kvalitetsrapporter, men fattar inga aktiva beslut utifrån dessa. För att styrningen avseende det systematiska kvalitetsarbetet ska vara ändamålsenlig krävs att kvalitetsarbetet följs upp kontinuerligt och att beslut fattas vid behov.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

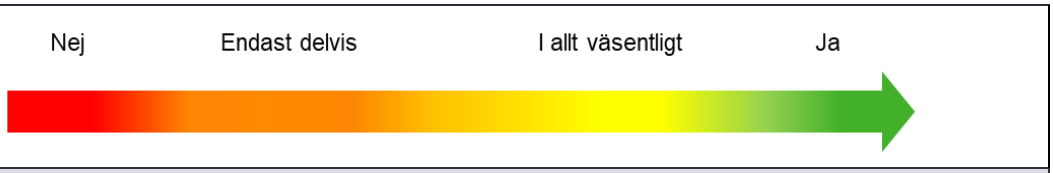

Revisionsfråga	Bedömning
Är kommunens fördelning av platser i förskola och pedagogisk omsorg ändamålsenlig och stödjer ett effektivt resursutnyttjande?	I allt väsentligt
Informerar kommunen om rätt till förskoleplats och pedagogisk omsorg?	I allt väsentligt
Bedriver kommunen en uppsökande verksamhet till vårdnadshavare som inte har barn i förskola?	I allt väsentligt
Erhåller barn särskilt erbjudande om plats i förskola för bättre språkutveckling i svenska?	Ja
Finns det förskollärare och annan personal som i verksamheten som i enlighet med läroplanen kan leda och utveckla verksamheten?	I allt väsentligt
Bedriver kommunstyrelsen i egenskap av huvudman ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med gällande styrdokument?	Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att information om förskola och pedagogisk omsorg finns att tillgå till vårdnadshavare med andra modersmål än svenska
- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring
- Följa upp resultatet av sektorns uppsökande verksamhet riktat mot vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna i förskola
- Se över möjligheten att öka antalet utbildade förskollärare inom pedagogisk omsorg

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

2 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska förskola och pedagogisk omsorg. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Revisorerna har identifierat ett behov av att granska förskolans och pedagogisk omsorgs verksamhet i kommunen. Revisorerna ser i sin risk- och väsentlighetsanalys att brister i kommunstyrelsens styrning kan påverka verksamheternas kvalitet.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens styrning och uppföljning av förskolan och pedagogisk omsorg är ändamålsenlig.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Är kommunens fördelning av platser i förskola och pedagogisk omsorg ändamålsenlig och stödjer ett effektivt resursutnyttjande?
- Informerar kommunen om rätt till förskoleplats och pedagogisk omsorg?
- Bedriver kommunen en uppsökande verksamhet till vårdnadshavare som inte har barn i förskola?
- Erhåller barn särskilt erbjudande om plats i förskola för bättre språkutveckling i svenska?
- Finns det förskollärare och annan personal som i verksamheten som i enlighet med läroplanen kan leda och utveckla verksamheten?
- Bedriver kommunstyrelsen i egenskap av huvudman ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med gällande styrdokument?

3.1 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till förskola och pedagogisk omsorg och avser kommunstyrelsen.

4 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- kommunallagen 6 kap § 6
- skollagen (2010:800) 2 kap. 8 b och 13–15 §§, 4 kap. 3, 5–6 och 7 §§, 8 kap. 12 och 14 a §§, 25 kap. 2 och 7–8 §§ och 29 kap. 19 §
- läroplan för förskolan (SKOLFS 2018:50)

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

5 METOD

Granskningen har genomförts genom:

- dokumentstudier av erhållna riktlinjer, rutiner, processbeskrivningar och uppföljningar.
- intervjuer har genomförts med
    - Verksamhetschef förskola
    - Verksamhetsledare förskola
    - Barnomsorgshandläggare
    - Rektorer för förskola och pedagogisk omsorg
    - Kommunstyrelsens presidium
    - Utskottet för bildning och lärandes presidium

Inom ramen för granskningen har vi efterfrågat statistik avseende antal barn, personal (utbildade förskollärare samt barnskötare) för respektive av kommunens förskolor. I granskningen har vi gjort ett urval av fem enheter vars rektorer har deltagit i intervju. Detta i syfte att få en variation i geografisk placering och storlek på enheterna.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av representant från huvudmannen.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

6 LAGAR OCH FÖRESKRIFTER

6.1 SKOLLAGEN (2010:800)

2 kap. 8 b § Huvudmannen har ansvar för att det finns tillgång till personal med sådan utbildning och erfarenhet att barnens behov av omsorg och pedagogisk verksamhet kan tillgodoses. Detta gäller både förskola och pedagogisk omsorg och syftar till att säkerställa kvalitet och trygghet i verksamheten.

2 kap. 13–15 §§ Undervisning i förskolan ska i huvudsak bedrivas av legitimerade förskollärare. Legitimation kräver relevant examen och lämplighet. Vissa undantag från kravet på legitimation är möjliga, exempelvis vid undervisning på främmande språk eller i särskilda pedagogiska inriktningar. Dessa bestämmelser säkerställer att undervisningen vilar på professionell grund.

4 kap. 3 § Huvudmannen ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Detta utgör grunden för det kvalitetsarbete som ska bedrivas inom både förskola och pedagogisk omsorg.

4 kap. 5–6 §§ Barn och vårdnadshavare ska ges inflytande över utbildningen. Barnens åsikter ska beaktas i frågor som rör dem, och vårdnadshavare ska ges möjlighet till delaktighet. Detta stärker barnperspektivet och bidrar till en verksamhet som utgår från barnens behov och rättigheter.

4 kap. 7 § Huvudmannen är skyldig att ha rutiner för att ta emot och hantera klagomål mot utbildningen. Informationen om dessa rutiner ska vara lättillgänglig, och åtgärder ska vidtas vid brister. Detta är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet och bidrar till transparens och ansvarstagande.

8 kap. 12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn som har rätt till förskola, antingen efter vårdnadshavares önskemål eller genom särskilda erbjudanden. Kommunen kan fullgöra detta ansvar genom att erbjuda plats i både kommunal och fristående förskola.

8 kap. 14 a § Kommunen är skyldig att erbjuda förskoleplats till vissa barn även utan ansökan från vårdnadshavare. Detta gäller barn som är födda utomlands eller har vårdnadshavare med kort vistelsetid i Sverige. Syftet är att främja språkutveckling i svenska och ge barnen bättre förutsättningar inför skolstart.

4 kap. 3 § Kommunen ska sträva efter att erbjuda pedagogisk omsorg om vårdnadshavare önskar det. Verksamheten ska stimulera barnens utveckling och lärande, främja allsidig personlig utveckling och förbereda barnen för fortsatt utbildning. Barn i behov av särskilt stöd ska ges det stöd de behöver.

25 kap. 7–8 §§ Pedagogisk omsorg ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler med lämplig gruppsammansättning. Det ska finnas personal med relevant utbildning eller erfarenhet, och huvudmannen ska erbjuda kompetensutveckling samt bedriva ett dokumenterat kvalitetsarbete. Dessa krav syftar till att höja kvaliteten och säkerställa barnens trygghet och utveckling.

29 kap. 19 § Kommunen och andra huvudmän inom skolväsendet är skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för uppföljning och utvärdering till statliga myndigheter. Detta möjliggör nationell kvalitetsgranskning och bidrar till en likvärdig utbildning för alla barn.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

6.2 LÄROPLAN FÖR FÖRSKOLAN (SKOLFS 2018:50)

Förskolan är en del av skolväsendet och vilar på demokratins grund. Läroplanen anger att utbildningen ska främja barns utveckling och lärande samt förmedla grundläggande värden såsom respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet och solidaritet. Förskolans uppdrag omfattar omsorg, utveckling och lärande i en helhet, där undervisningen ska utgå från barnens behov och intressen. Förskolläraren har ett särskilt ansvar för att planera och genomföra undervisningen, medan rektorn har det övergripande ansvaret för att leda och samordna det pedagogiska arbetet. Läroplanen betonar även vikten av barns delaktighet, samverkan med hemmet och ett systematiskt kvalitetsarbete.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 FÖRDELNING AV PLATSER

Organisation

I Kungälvs kommun är det kommunstyrelsen som har ansvaret att fullgöra huvudmannens uppgifter enligt skollagen. Det är således kommunstyrelsen som är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har det strategiska ansvaret för utveckling, personalpolitik och den ekonomiska förvaltningen.

Under kommunstyrelsen finns tre politiska utskott och tre sektorer, som förbereder de ärenden som kommunstyrelsen ska fatta beslut om. Bland dessa finns Utskottet för Bildning och Lärande och Sektor Bildning och Lärande. Utskottet ska följa upp och förbereda ärenden om förskola, grundskola, pedagogisk omsorg, gymnasieskola, vuxenutbildning, fritid, kultur, kontaktcenter och bibliotek. Det är således kommunstyrelsen som är huvudman och ansvarig nämnd för förskola och pedagogisk omsorg i Kungälvs kommun.

Det finns totalt 27 kommunala förskolor i kommunen. Dessa varierar i storlek, åldersindelning och geografisk placering. Utöver det finns det pedagogisk omsorg där dagbarnvårdare tar emot inskrivna barn i sitt eget hem eller i en särskild lokal. Den pedagogiska omsorgen ses som en enhet men bedrivs på olika platser i kommunen.

Fördelning av platser i förskola och pedagogisk omsorg

Kungälvs kommun har genom kommunstyrelsen fastställt en riktlinje för förskola och pedagogisk omsorg[1]. Enligt riktlinjen ska barn från och med ett års ålder erbjudas plats i förskola i den omfattning som krävs med hänsyn till vårdnadshavares arbete, studier eller barnets individuella behov utifrån familjens situation (SkolL 8 kap. 5 §). För att styrka behovet av omsorg kan kommunen begära intyg från arbetsgivare, arbetsförmedling eller utbildningssamordnare. Barnet måste vara folkbokfört i Kungälvs kommun för att vara berättigat till plats.

Kommunen är skyldig att erbjuda plats inom fyra månader från det att behovet har anmälts (SkolL 8 kap. 14 §). Om vårdnadshavares önskemål inte kan tillgodoses, ska kommunen erbjuda plats vid en förskoleenhet så nära barnets hem som möjligt (SkolL 8 kap. 15 §).

För att främja språkutveckling i svenska ska kommunen även lämna särskilda erbjudanden om förskoleplats, utan att vårdnadshavare först har ansökt. Detta gäller barn som:

- är födda utomlands och har vistats i Sverige i högst fem år
- har vårdnadshavare som är födda utomlands och har vistats i Sverige i högst fem år

Erbjudandet ska lämnas senast tre månader före det datum då barnet tidigast kan tas emot, och platsen ska reserveras i upp till en månad efter detta datum (SkolL 8 kap. 14a–c §).

[1] Kommunstyrelsen 2023-09-20 § 233

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

Riktlinjen anger även att ett barn endast kan ha en placering, antingen i förskola eller i pedagogisk omsorg. Fördelningen av platser sker enligt följande prioriteringsordning:

- Ködatum
- Syskonförtur
- Ålder (äldre barn prioriteras före yngre)

Vid lika ködatum prioriteras syskon tillsammans. Om två barn önskar plats vid samma enhet, ges platsen i första hand till det barn som redan har ett syskon placerat där. Ansökan för syskon måste inkomma senast fyra månader innan plats kan erbjudas. Turordningen kan frångås om barnet är i behov av särskilt stöd (SkolL 8 kap. 7 §).

Om ett barn erbjuds plats i en förskola som inte är förstahandsvalet, behåller barnet sin plats i kön tills ett nytt erbjudande kan ges. Om vårdnadshavarna tackar nej till ett andra erbjudande, tas barnet bort ur kön och förlorar sin plats. I dagsläget sker omplaceringar enligt gällande riktlinjer i augusti. Av intervjuer framkommer att ett förslag till reviderade riktlinjer föreslagits där omplacering även ska göras i januari. Enligt förvaltningen kommer förslaget att behandlas av kommunstyrelsen i december.

Utöver riktlinjen har kommunen tillhandahållit dokument som beskriver barnomsorgsprocessen för verksamhetsåret 2024/2025. Av detta framkommer att ansökningar hanteras i ett digitalt system, där godkända ansökningar placeras i kö enligt kommunens regler. Planeringen inför placering påbörjas cirka tre månader före önskat startdatum. Barnomsorgshandläggare analyserar kön och tillgången på lediga platser och utformar en plan för erbjudanden i enlighet med riktlinjerna. Platserbjudanden skickas ut till vårdnadshavare via e-post cirka två månader före startdatum och besvaras i ett digitalt system.

När vårdnadshavare accepterar erbjudandet placeras barnet automatiskt i systemet. En bekräftelse skickas till rektorn på den aktuella förskolan, som därefter kontaktar barnomsorgshandläggaren för att fastställa avdelning och startdatum.

Av intervjuer framkommer att handläggningsprocessen följer de riktlinjer som antagits och att de upplevs fungera väl. Samtidigt lyfts utmaningar kopplade till det verksamhetssystem som används vid placering av barn. En utmaning som beskrivs är att systemet saknar möjlighet att sortera barn utifrån huvudman (kommunal eller fristående). Detta medför att handläggare manuellt måste granska och godkänna ansökningar även till fristående förskolor. Trots denna begränsning upplevs det som en fördel att få insyn i ansökningarna till de fristående verksamheterna, även om det sammantaget anses som fördelaktigt om de fristående huvudmännen hade haft möjlighet att granska sina egna ansökningar.

Handläggare för också dialog med fristående enheter för att på så sätt bättre kunna få en bild av söktrycket hos enskilda huvudmän och justera den egna prognosen av behovet av barnomsorg i kommunal regi utifrån detta. Intervjuade nämner att det kan vara svårt att prognosticera behovet av plats då olika områden är populära för inflytt i olika omgångar, och att kommunen växt snabbt på senare tid. Detta kombineras även med det minskade barnafödandet[2]. Likaså framkommer av interjuver att kommunens byte av system för handläggning ytterligare försvårat prognostiseringen

[2] Statistiska centralbyrån publicerade 2024 en rapport som visade på att antalet skolbarn i Sverige beräknas sjunka stadigt på grund av det minskade barnafödandet. Samtliga år fram till minst 2070 kommer antalet barn i åldrarna 6–15 år att vara mindre än idag. Se rapporten i sin helhet här: Sveriges framtida befolkning 2024–2070

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

då kommunen nu tar en avgift av fristående enheter för att använda det nya systemet vilket resulterat i att inte alla enheter längre deltar.

Rektorer och handläggare för dialog om antalet vårdnadshavare som sökt plats för sitt barn i förskolan och skulle det visa sig att det, efter placering av samtliga barn, finns platser kvar så för rektor dialog med verksamhetschef kring hur detta ska hanteras för att effektivisera resursutnyttjandet. Från intervjuer framkommer att avdelningar pausats för att på så sätt justera för ett lägre söktryck under perioder. I dagsläget är två avdelningar pausade och det pågår ett arbete med att se över dimensioneringen av enheterna utifrån de minskande barnkullarna.

Barnomsorg på obekväm arbetstid

I dagsläget erbjuds inte omsorg på kvällar, nätter och helger. Dock har det under 2024 genomförts en utredning på området, där kommunstyrelsen efter genomförd utredning beslutat[3] att omsorg ska erbjudas på kvällar, nätter och helger när behov finns och lämplig lokal kan erbjudas. Däremot saknas information om kommunens möjlighet att erbjuda barnomsorg på obekväm arbetstid på kommunens hemsida.

Av intervju med utbildningsutskottet framkommer att ombyggnation av befintlig förskola pågår för att möta de behov som uppstår i samband med omsorg på obekväm arbetstid.

7.1.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunens fördelning av platser i förskola och pedagogisk omsorg **i allt väsentligt** är ändamålsenlig och stödjer ett effektivt resursutnyttjande.

Vår bedömning baseras på att kommunen har antagna riktlinjer för placering i förskola och pedagogisk omsorg. Vidare följer kommunen de prognoser som finns angående barnantal i ålder 1–5 år och anpassar verksamheten utifrån detta.

Vi konstaterar att information om kommunens planerade erbjudande av barnomsorg på obekväm arbetstid saknas på hemsidan. Avsaknaden av denna information innebär en risk att vårdnadshavare inte får kännedom om möjligheten till omsorg på obekväm arbetstid. Detta kan i sin tur försvåra arbetet med att kartlägga behovet och därmed även kommunens möjligheter att tillgodose det.

7.2 INFORMATION OCH UPPSÖKANDE VERKSAMHET

Information om rätt till plats

På kommunens hemsida finns information om olika förskolor[4] samt pedagogisk omsorg[5] i kommunen. Av informationen framgår hur vårdnadshavare ansöker om plats i förskola eller pedagogisk omsorg. Ansökan görs via en e-tjänst. Vidare finns information om hur placering går till, placeringserbjudande (hur man svarar), samt en sammanställning av vanliga frågor och svar om ansökan om barnomsorg.

[3] KS 2024-09-18 § 240
[4] Kommunala förskolor - kungalv.se
[5] Pedagogisk omsorg - kungalv.se

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

På kommunens hemsida saknas möjligheten att översätta informationen till andra språk. Intervjuade uppger att informationsblad och foldrar finns på ett fåtal språk utöver svenska.

Uppsökande verksamhet

Sedan den 1 juli 2023 gäller nya bestämmelser[6] som syftar till att fler barn ska börja i förskolan och därigenom ges bättre förutsättningar för språkutveckling i svenska. Enligt dessa regler är alla kommuner skyldiga att bedriva uppsökande verksamhet riktad till vårdnadshavare vars barn ännu inte har en förskoleplacering. Kontakten ska ske inför höstterminen det år barnet fyller tre år, och upprepas inför varje höst- och vårtermin fram till och med det år barnet fyller fem år.

Av den skriftliga beskrivningen av barnomsorgsprocessen samt kompletterande intervjuuppgifter framgår att kommunen genomför riktade utskick till vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna vid en förskola. Utskicket, som sker per brev, är endast utformat på svenska. Kommunen har även upprättat en rutin med tillhörande årshjul[7] som strukturerar insatserna för att öka antalet barn i förskolan.

Utskick genomförs i mars och augusti varje år. Barnomsorgshandläggare tar fram listor över aktuella barn från verksamhetssystemet. Utskicken innehåller informationsbrev, foldrar samt ansökningsblanketter med svarskuvert. Ett särskilt anpassat utskick görs till vårdnadshavare vars barn är placerade i pedagogisk omsorg, inklusive fristående verksamheter, med motsvarande informationsmaterial.

Om barnet inte påbörjat förskola efter utskick, upprepas utskicket inför varje höst- och vårtermin. Det sista utskicket sker inför våren det år barnet fyller sex år.

I samband med utskicken kontaktar förskolans verksamhetsledare relevanta aktörer som möter vårdnadshavare till barn i förskoleåldern, exempelvis öppna förskolor, barnavårdscentraler (BVC) och socialtjänsten. Syftet är att sprida information om rätten till förskola, förskolans uppdrag och ansökningsförfarandet. Detta regleras i *Rutin – Fler barn i förskolan.*

Kommunen följer upp arbetet genom att föra statistik över antalet utskick samt antalet barn som börjar i förskolan efter att familjen mottagit informationen. Inför hösten 2025 genomfördes 23 utskick till oplacerade barn, varav åtta börjat i förskola efter mottaget utskick. Intervjuade beskriver att denna statistik inte rapporteras till kommunstyrelsen.

Särskilt erbjudande om plats

Kommunen har enligt skollagen (8 kap. 14 a-c §§) skyldighet att reservera förskoleplats till vissa barn, även om vårdnadshavare inte har ansökt om plats. Skyldigheten gäller barn som är folkbokförda i kommunen och uppfyller något av följande kriterier:

- Barnet är fött utomlands och har vistats i Sverige i högst fem år
- Barnets vårdnadshavare är födda utomlands och har vistats i Sverige i högst fem år, oavsett barnets födelseland

[6] SFS 2022:833
[7] Rutin Fler barn i förskolan, ej daterad

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

Även barn som är placerade i pedagogisk omsorg omfattas, under förutsättning att övriga kriterier är uppfyllda.

Erbjudandet om plats ska lämnas inför höstterminen det år barnet fyller tre år, senast tre månader före det datum barnet tidigast kan börja. Om vårdnadshavare tackar nej till platsen, ska kommunen ändå skicka ett nytt erbjudande inför varje höst fram till och med det år barnet fyller fem år.

Erbjudandet ska innehålla information om:

- Vilken förskola barnet har tilldelats
- Startdatum, vilket ska sammanfalla med grundskolans terminsstart

Kommunen är skyldig att hålla platsen reserverad till och med en månad efter erbjudet startdatum. Om barnet inte börjar inom denna tid eller om platsen aktivt avböjs, upphör skyldigheten att hålla platsen reserverad. Ett nytt erbjudande ska dock lämnas inför nästkommande höstterminen.

7.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunen **i allt väsentligt** informerar om rätt till förskoleplats och pedagogisk omsorg.

Kungälvs kommun tillhandahåller grundläggande information om förskola och pedagogisk omsorg via sin hemsida. Dock saknas möjlighet att översätta webbinnehållet till andra språk, vilket kan begränsa tillgängligheten för flerspråkiga familjer. En del av den information som lämnas till vårdnadshavarna finns översatta till andra språk än svenska, men utbudet är begränsat. Bedömningen grundar sig även på att det saknas uppföljning av anledningen till att vårdnadshavare väljer att inte placera sina barn i förskola.

Vår bedömning är att kommunen **i allt väsentligt** bedriver en uppsökande verksamhet till vårdnadshavare som inte har barn i förskola.

Bedömningen grundar sig på att kommunen bedriver en uppsökande verksamhet riktad till vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna i förskola genom riktade utskick två gånger per år, kompletterat med samverkan med relevanta aktörer såsom öppna förskolor, BVC och socialtjänsten. Sektorn har etablerat interna rutiner och ett årshjul som säkerställer kontinuitet i insatserna, och följer upp arbetet genom statistik över utskick och faktisk placering. Vi ser dock att det utskick som görs endast görs på svenska vilket vi anser är en brist.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

Vår bedömning är att barn erhåller ett särskilt erbjudande om plats i förskola för bättre språkutveckling i svenska.

Vår bedömning är att kommunen uppfyller kraven enligt skollagen genom att erbjuda förskoleplats till barn med behov av språkutveckling i svenska, även utan ansökan från vårdnadshavare. Erbjudanden skickas ut inför varje höst till barn som är folkbokförda i kommunen och platser reserveras enligt regelverket.

7.3 Personalsammansättning

Personal som kan leda och utveckla verksamheten

Enligt 2 kap. 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Vid intervjuer framkommer att rektor formellt har det övergripande ansvaret för att leda och samordna verksamheten. Det beskrivs även att det i praktiken är den utbildade personalen på respektive avdelning som ansvarar för att leda och samordna det dagliga pedagogiska arbetet, i enlighet med författningarna.

Tabellen nedan redovisar antal barn inom varje verksamhetsform samt personalstyrkan, fördelad på totalt antal anställda, utbildade förskollärare och barnskötare, samt övrig personal.

	Barn	Anställda (totalt)	Utbildade förskollärare	Utbildade barnskötare	Övriga anställda
Pedagogisk omsorg	118	28	2	3	23
Förskola	2221	518	278	207	33
Totalt	2339	546	280	210	56

Tabell 1: Statistik över antal barn och anställda inom respektive verksamhetsform

Utifrån intervjuuppgifter framgår att varje avdelning i förskolan i regel har en grundbemanning med tre personal för 18 barn. Av dessa tre är vanligtvis två utbildade förskollärare och en utbildad barnskötare. Det framgår vidare att det inte finns någon formellt fastställd rutin som reglerar att varje avdelning ska bemannas med två utbildade förskollärare per tre personal. Däremot fördelas budgeten utifrån denna bemanningsprincip.

Det framkommer även att kommunen har lagt stor vikt vid att rekrytera utbildade förskollärare, dels för att säkerställa pedagogisk kompetens i verksamheten, dels för att stärka sin attraktivitet som arbetsgivare. Statistik kommunen bifogat granskningen bekräftar att en hög andel av personalen inom förskolan har relevant utbildning som förskollärare eller barnskötare. Vidare framgår att personalens utbildningsnivå är jämnt fördelad över enheterna.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

Offentlig statistik[8] visar att personaltätheten (antal barn per heltidstjänster med förskollärarlegitimation) är högre i Kungälvs kommun jämfört med riket. Se bilaga 2 för en jämförande sammanställning av nyckeltal inom förskoleverksamheten mellan Kungälvs kommun och liknande kommuner.

Inom pedagogisk omsorg är andelen utbildad personal däremot lägre. Detta kan förklaras av att den pedagogiska omsorgen inte omfattas av samma lagkrav på utbildning som förskolan.

7.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **i allt väsentligt** finns förskollärare och annan personal som i verksamheten i enlighet med läroplanen kan leda och utveckla verksamheten.

Bedömningen grundar sig på att rektor, enligt skollagen, har det formella ansvaret för att leda och samordna det pedagogiska arbetet, vilket bekräftas i intervjuer. I praktiken är det dock den utbildade personalen på respektive avdelning som ansvarar för det dagliga pedagogiska arbetet.

Varje avdelning bemannas i regel med två förskollärare på tre personal, vilket ger god förutsättning för att bedriva verksamheten i enlighet med läroplanen. Kommunens aktiva arbete med att rekrytera utbildade förskollärare och den höga andelen personal med relevant utbildning stärker ytterligare förutsättningarna för att leda och utveckla verksamheten.

Dock ser vi att det inom pedagogisk omsorg i större utsträckning saknas personal med adekvat utbildning. Detta kan förklaras av att den pedagogiska omsorgen inte omfattas av samma lagkrav på utbildning som förskolan, dock hindrar detta inte att kommunen arbetar för att anställa personal med adekvat utbildning även inom pedagogisk omsorg.

7.4 SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE

Struktur för det systematiska kvalitetsarbetet

Sektor bildning och lärande har en dokumenterad rutin för det systematiska kvalitetsarbetet inom kommunen[9] . Rutinen är vid tillfället för granskningen ett förvaltningsspecifikt dokument, men enligt uppgift vi har tagit del av från förvaltningen pågår en intern diskussion om riktlinjen även ska antas politiskt framåt.

Inledningsvis beskriver rutinen huvudmannens uppdrag och ansvar, följt av en beskrivning av hur relationen mellan systematiskt kvalitetsarbete och kommunens modell för verksamhetsstyrning (MOVE) ser ut. Kungälvs kommuns arbete med systematiskt kvalitetsarbete bygger på verksamhetsplaner, uppföljningsrapporter, kvalitetsdialoger samt huvudmannens rapport. Dessa genomförs enligt årshjulet nedan.

[8] Erhållen från Kolada.se

[9] Rutiner för systematiskt kvalitetsarbete för skola/förskola i Kungälvs kommun, beslutad av sektorledningen för Bildning och Lärande 2022-03-16.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

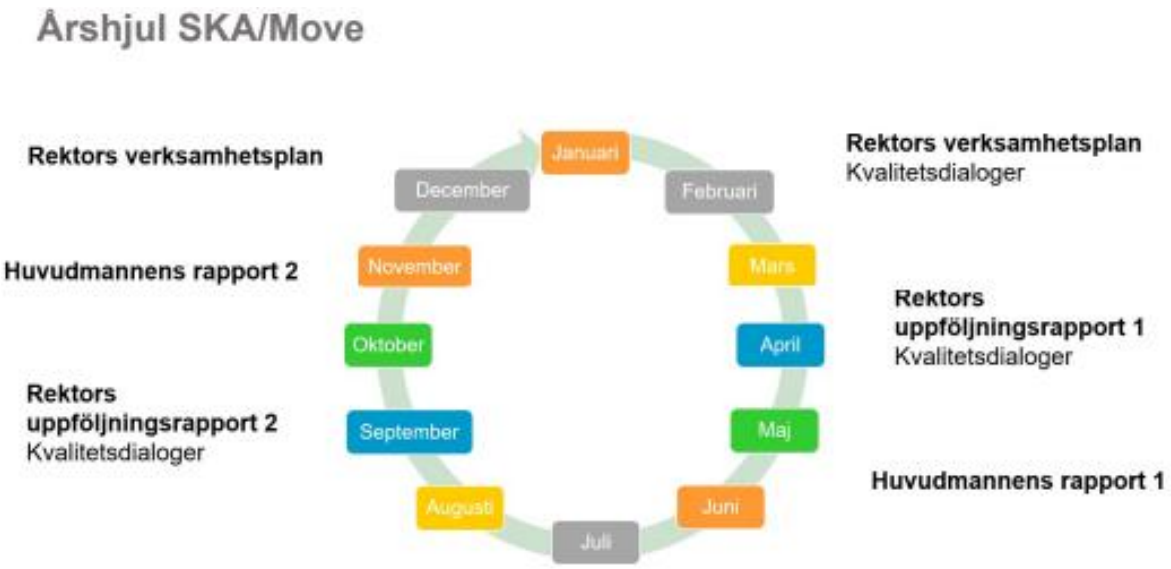

Figur 1: Årshjulet för systematiskt kvalitetsarbete och verksamhetsstyrning inom Kungälvs kommun.

Verksamhetsplanerna är grunden för det systematiska kvalitetsarbetet och dessa tas fram på enhets-, verksamhets- och sektornivå. På så vis är det både rektorer, verksamhetschefer och sektorchef som tar fram sina egna verksamhetsplaner. I verksamhetsplanerna beskrivs enhetens eller verksamhetens grunduppdrag, kvalitetsfaktorer, fokusområden och budget. I det digitala verksamhetssystem som används inom kommunen kan respektive verksamhet se vilka av dessa kvalitetsfaktorer som specifikt rör deras verksamhet, i de fall inte samtliga indikatorer är relevanta.

Uppföljningsrapporterna tas fram två gånger per år, likaså på enhets-, verksamhets- och sektornivå. Dessa uppföljningar bygger på samma avsnitt som återfinns i verksamhetsplaneringen, det vill säga kvalitetsfaktorerna, fokusområdena och budget.

Huvudmannen tar två gånger per år fram sammanfattande rapporter för det systematiska kvalitetsarbetet. Dessa kallas för huvudmannens rapport. Rapporterna följer upp och analyserar resultaten på kommun- och skolnivå utifrån vad som framkommit i verksamhetsplaner, uppföljningsrapporter och kvalitetsdialoger.

Av de sammanfattande rapporterna framgår ett eget avsnitt som omfattar förskola och pedagogisk omsorg. *Huvudmannens rapport 1* (2024) följer upp det systematiska kvalitetsarbetet i förskolan och baseras på verksamheternas kvalitetsrapporter, statistik från Göteborgsregionens förskoleenkät, som inkluderar både personalens självskattning och en vårdnadshavarenkät. Utifrån resultat och analys redovisas sedan planerade aktiviteter, samt vem som ansvarar för genomförandet.

Av rapporten framgår bland annat att Kungälvs kommuns förskolor och pedagogisk omsorg generellt bedöms erbjuda en trygg miljö för barnen. Detta bekräftas både genom personalens självskattning och vårdnadshavarnas svar i den regionala enkäten. Ett gemensamt introduktionsmaterial har implementerats för att säkerställa likvärdig inskolning, vilket har bidragit till ökad trygghet. För att ytterligare stärka kontinuiteten i personalgruppen och därmed barnens trygghet, har flera enheter börjat använda husvikarier. Ansvar för trygghetsarbetet ligger på respektive rektor, medan Sektor Bildning och Lärande ansvarar för utveckling av gemensamma riktlinjer och material.

Arbetet mot kränkande behandling och diskriminering fortgår. Förskolorna arbetar med likabehandlingsplaner, trygghetsvandringar och kartläggning av otrygga platser. Vid incidenter sätts åtgärder in, exempelvis särskild ansvarsfördelning eller tillfällig förstärkning av bemanning. Av

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

rapporten framgår att rektor ansvarar för att rutiner följs och att åtgärder vidtas, medan huvudmannen har ett övergripande ansvar för att stödja enheterna i arbetet.

Inflytande och delaktighet är ett fokusområde. I den pedagogiska planeringen ska enheterna utgå från barnens behov och intressen, och flera förskolor har infört strukturer som barnråd och reflektionssamlingar. Av rapporten framgår att det finns utmaningar i att ge inflytande till barn som har svårt att uttrycka sig verbalt. Rektor ansvarar för att utveckla arbetssätt som främjar delaktighet, med stöd från sektorledningen.

För tidiga insatser och barnhälsa har kommunen tagit fram ett stödmaterial som nu är integrerat i kommunens pedagogiska plattform. Detta möjliggör dokumentation och uppföljning av anpassningar och särskilt stöd inom samma plattform som övrig pedagogisk planering. Ett kommunövergripande arbete med tydliggörande pedagogik har också inletts. Rektor ansvarar för lokal implementering, Sektor Bildning och Lärande driver det övergripande utvecklingsarbetet.

Huvudmannens rapport 2 (2024) fokuserar på utbildning och undervisning i förskolan, med utgångspunkt i samma underlag. Resultaten visar på att Kungälvs kommun ligger över regionens genomsnitt på samtliga frågor. Även här redovisas planerade insatser utifrån resultaten och analysen, som omfattar bland annat insatser kopplade till bemanning.

Rapporten visar på hög måluppfyllelse inom språk och kommunikation, estetiskt skapande samt matematik. Samtidigt lyfts utmaningar, och pedagoger uttrycker osäkerhet kring undervisning i, naturvetenskap och teknik. För att möta dessa utmaningar planeras flera insatser. En överenskommelse om arbetstid för förskollärare ska implementeras, vilket innebär fyra timmar per vecka avsatta för planering. Strategisk bemanningsplanering ska bidra till att frigöra tid för undervisning. Arbetet med lärarledare för pedagogisk utveckling fortsätter, och ett nytt utvecklingsområde introduceras: lekens roll i undervisningen. Rektor ansvarar för att genomföra arbetstidsöverenskommelsen, bemanningsplaneringen och det pedagogiska utvecklingsarbetet. Huvudmannen har ansvar för att initiera och följa upp utvecklingsområden.

Fritidshemmet lyfts i rapporten och det ges exempel på verksamheter med hög kvalitet och god struktur. Dock varierar kvaliteten mellan olika fritidshem, och det råder brist på legitimerade fritidslärare. Andelen pedagoger med högskoleexamen är lägre än riksgenomsnittet, 27 % jämfört med 36 %. För att stärka fritidshemsverksamheten ska ett kommunövergripande nätverk för fritidslärare etableras. Rektor ansvarar för utvecklingsarbete och bemanning, medan huvudmannen ansvarar för att etablera och stödja nätverk samt övergripande insatser.

Pedagogisk omsorg anges i rapporten ha ett tydligt fokus på omsorg, utveckling och lärande. Resultaten i vårdnadshavarenkäten är goda. Samtidigt saknas förskollärare inom verksamheten, vilket begränsar möjligheten att bedriva undervisning enligt skollagens intentioner. Det finns även behov av förbättrad kommunikation kring digitalisering. Planerade insatser inkluderar en genomlysning av lokaler för gemensam verksamhet samt fortsatt utveckling av omsorgs- och lärandemiljöer. Rektor ansvarar för verksamhetens kvalitet och utveckling, medan huvudmannen ansvarar för att skapa förutsättningar och följa upp insatser.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

7.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen **endast delvis** i egenskap av huvudman bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med gällande styrdokument.

Vår bedömning grundar sig på att det finns en dokumenterad rutin för det systematiska kvalitetsarbetet inom sektorn som beskriver huvudmannens ansvar och kopplingen till kommunens styrmodell. Rutinen är dock inte antagen av kommunstyrelsen, vilket innebär att den saknar formell politisk förankring.

Kommunstyrelsen tar del av huvudmannens rapporter, men har under granskningsperioden inte fattat några aktiva beslut i samband med att dessa underlag presenteras för kommunstyrelsen. Vi understryker vikten av att fortsatt kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om nödvändiga åtgärder snarare än att enbart notera information till protokollet.

För att ytterligare stärka kvalitén inom pedagogisk omsorg bör kommunen se över möjligheten att anställa fler med pedagogisk utbildning inom pedagogisk omsorg.

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om kommunstyrelsens styrning och uppföljning av förskolan och pedagogisk omsorg är ändamålsenlig.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens styrning av förskola och pedagogisk omsorg i allt väsentligt är ändamålsenlig.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att kommunen tillhandahåller grundläggande verksamhetsinformation via sin hemsida, men brist på översättningsmöjligheter kan begränsa tillgängligheten för flerspråkiga familjer. Vidare bedriver kommunen uppsökande arbete mot vårdnadshavare till barn utanför förskolan. Barn med behov av språkutveckling erbjuds plats i förskola även utan ansökan.

Vidare grundar sig bedömningen på att det dagliga pedagogiska arbetet leds av utbildad personal, med stöd av en hög andel förskollärare och aktiv rekrytering.

Bedömningen grundar sig även på att det finns en dokumenterad rutin för det systematiska kvalitetsarbetet som beskriver huvudmannens ansvar och kopplingen till kommunens styrmodell. Rutinen är dock inte politiskt antagen. För att stärka styrningen avseende det systematiska kvalitetsarbetet krävs en tydligare uppföljning av kommunstyrelsen och att styrelsen aktivt fattar beslut vid behov.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att information om förskola och pedagogisk omsorg finns att tillgå till vårdnadshavare med andra modersmål än svenska
- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring
- Följa upp resultatet av sektorns uppsökande verksamhet riktat mot vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna i förskola
- Se över möjligheten att öka antalet utbildade förskollärare inom pedagogisk omsorg

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Sara Viljosson

Verksamhetsrevisor

Elina Lundberg

Verksamhetsrevisor

Joakim Nertyk

Certifierad kommunal revisor

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

9 BILAGOR

9.1 BILAGA 1

Datum	§	Beslut
2024-02-21	31	Systematiskt kvalitetsarbete för förskola och skola - huvudmannens rapport 2 2023
2024-06-05	155	Systematiskt kvalitetsarbete – huvudmannens rapport 1 2024
2024-12-11	340	Systematiskt kvalitetsarbete för skola och förskola - huvudmannens rapport 2, 2024
2025-06-04	182	Systematiskt kvalitetsarbete – huvudmannens rapport 1 2025

Tabell bilaga 1: Kommunstyrelsens beslut från protokoll under 2024 och hittills publicerade protokoll från 2025 som berör granskningsområdet.

9.2 BILAGA 2 – OFFENTLIG STATISTIK

Tabellen nedan innehåller statistik från Kolada[10] och redovisar nyckeltal för förskoleverksamheten i Kungälvs kommun samt liknande kommuner under åren 2022, 2023 och 2024. Uppgifterna omfattar andelen heltidstjänster i förskolan med relevant utbildning samt förskollärartäthet. Syftet med sammanställningen är att ge en översikt över utvecklingen och kompetensförsörjningen inom förskolan över tid, samt att möjliggöra jämförelser mellan kommuner med liknande förutsättningar.

Nyckeltal	Kommun	2022	2023	2024
Barn per barngrupp i förskola, kommunal regi, antal	Kungälv	16.4	16.9	16.5
	Ale	14.8	14.6	14.3
	Lerum	17.9	17.3	17.3
	Sigtuna	15.6	16.3	17.2
	Sollentuna	19.1	18.8	18.5
	Sundbyberg	18.2	18.2	16.9
	Upplands Väsby	18.7	18.7	18.8
	Österåker	18.7	17.9	18.3
Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärarlegitimation, kommunal regi	Kungälv	9.6	9.8	9.9
	Ale	12.9	13.0	12.4
	Lerum	10.5	9.5	9.9
	Sigtuna	20.3	20.5	18.7

[10] Kolada.se (hämtat 2025-11-04)

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

	Sollentuna	15.9	14.8	14.7
	Sundbyberg	15.1	14.4	13.2
	Upplands Väsby	20.6	20.1	20.7
	Österåker	15.7	16.7	16.8
Heltidstjänster i förskola med pedagogisk högskoleexamen, kommunal regi, andel (%)	Kungälv	56	56	54
	Ale	41	41	41
	Lerum	51	53	54
	Sigtuna	29	29	27
	Sollentuna	38	37	36
	Sundbyberg	40	40	38
	Upplands Väsby	26	29	30
	Österåker	39	38	36
Heltidstjänster i förskola med viss pedagogisk utbildning, kommunal regi, andel (%)	Kungälv	9	10	14
	Ale	19	18	19
	Lerum	15	17	19
	Sigtuna	25	28	29
	Sollentuna	27	30	31
	Sundbyberg	32	32	35
	Upplands Väsby	33	34	36
	Österåker	14	18	23
Heltidstjänster i förskola med övrig utbildning, kommunal regi, andel (%)	Kungälv	18	19	18
	Ale	22	20	21
	Lerum	20	18	15
	Sigtuna	26	24	25
	Sollentuna	25	25	25
	Sundbyberg	18	19	19
	Upplands Väsby	25	21	19
	Österåker	33	28	25
	Kungälv	54	54	51

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

Heltidstjänster i förskolan med förskollärarexamen, kommunal regi, andel (%)	Ale	39	39	39
	Lerum	49	52	52
	Sigtuna	27	27	26
	Sollentuna	36	35	34
	Sundbyberg	39	39	36
	Upplands Väsby	26	28	29
	Österåker	38	36	34
Heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation, kommunal regi, andel (%)	Kungälv	55	54	54
	Ale	40	40	42
	Lerum	51	54	56
	Sigtuna	26	27	29
	Sollentuna	37	37	37
	Sundbyberg	40	41	44
	Upplands Väsby	25	28	30
	Österåker	37	36	36
Heltidstjänster i förskolan med gymnasial utbildning för arbete med barn, kommunal regi, andel (%)	Kungälv	16	15	13
	Ale	18	20	19
	Lerum	14	12	12
	Sigtuna	20	20	19
	Sollentuna	9	7	8
	Sundbyberg	11	9	9
	Upplands Väsby	15	15	16
	Österåker	14	16	17
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi, antal	Kungälv	5.3	5.3	5.3
	Ale	5.2	5.2	5.2
	Lerum	5.4	5.1	5.5
	Sigtuna	5.3	5.6	5.4
	Sollentuna	5.9	5.4	5.4
	Sundbyberg	6.0	5.9	5.8

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

	Upplands Väsby	5.1	5.7	6.2
	Österåker	5.8	6.0	6.0

Källa: Kolada

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Sara Viljosson
Undertecknare 1
Serienummer: 674cc2d2a35326[…]80b8484768397
IP: 87.251.xxx.xxx
2025-12-16 14:53:34 UTC

ELINA LUNDBERG
Undertecknare 2
Serienummer: 16c9893c2d3295[…]f3c00762a8a04
IP: 83.233.xxx.xxx
2025-12-16 14:56:31 UTC

Stig Carl Joakim Nertyk
Undertecknare 3
Serienummer: d0f51eb14cf716[…]6df9ed7ea4db1
IP: 90.229.xxx.xxx
2025-12-16 15:00:10 UTC

Penneo dokumentnyckel: H91EA-50WO5-VXAZN-8M000-ODL1Z-FJURZ

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

För kännedom till:

Kommunstyrelsen, Kungälvs kommun

För kännedom till:
Kommunfullmäktige, Kungälvs kommun

Granskningsrapport "Granskning av kommunens underhåll och förnyelse av VA-infrastrukturen"

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun genomfört en granskning av kommunens underhåll och förnyelse av VA-infrastrukturen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen har en långsiktigt hållbar nivå på underhåll och förnyelse av VA-ledningar och om det finns en säkerställd kapacitet vid renings- och vattenverk.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen endast delvis har en långsiktigt hållbar nivå på underhåll och förnyelse av VA-ledningar och en säkerställd kapacitet vid renings- och vattenverk.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Ta ställning till och resurssätta förnyelseplanen för ledningsnätet så att en långsiktigt hållbar förnyelsetakt kan uppnås. Analys behöver också ske av taxans utveckling i förhållande till de mål som finns om förnyelse.
- Ta initiativ till att verksamheten på ett mer systematiskt sätt följer och dokumenterar statistik gällande utläckage och inläckage som en del av beslutsunderlaget gällande åtgärder i ledningsnätet.
- Ta initiativ till att underhållsplanen för ledningsnätet sträcker sig över en längre tidsperiod.
- Ta initiativ till att det upprättas underhållsplaner även på anläggningar såsom verken.
- Ta initiativ till att utveckla samverkan och samordning med andra aktörer som har intresse av samplanering genom regelbundna samverkansmöten på strategisk och operativ nivå.
- Tillse att det tas fram en långsiktig analys av finansieringen och behovet av taxeutveckling kommande 5-10 åren. Analysen och arbetet med analysen bör också ha som syfte att skapa en förståelse för de behov kommunen har för att uppnå en driftsäker och robust VA-infrastruktur.

Vi önskar, senast den 31 mars 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 9 december 2025

För kommunrevisionen

Göran Johansson
Göran Johansson (9 dec. 2025 10:37:56 GMT+1)

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Missivbrev - Granskningsrapport Granskning av kommunens underhåll och förnyelse av VA-infrastrukturen (1)

Slutgiltig revideringsrapport 2025-12-09

Skapad:	2025-12-09
Av:	Alexandra Nilsson (alexandra.nilsson2@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAzKDvfGhu4mUYKvl9ofJp3qcHGvQgXTQd

”Missivbrev - Granskningsrapport Granskning av kommunens un derhåll och förnyelse av VA-infrastrukturen (1)” – historik

Dokumentet skapades av Alexandra Nilsson (alexandra.nilsson2@kungalv.se)
2025-12-09 - 07:28:49 GMT

Dokumentet skickades med e-post till goran.johansson@kungalv.se för signering
2025-12-09 - 07:28:52 GMT

E-postmeddelandet har visats av goran.johansson@kungalv.se
2025-12-09 - 09:34:42 GMT

Signerare goran.johansson@kungalv.se angav namnet Göran Johansson vid signering
2025-12-09 - 09:37:54 GMT

Dokumentet har e-signerats av Göran Johansson (goran.johansson@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-12-09 - 09:37:56 GMT – Tidskälla: server

Avtal har slutförts.
2025-12-09 - 09:37:56 GMT

Adobe Acrobat Sign

Granskning av kommunens underhåll och förnyelse av VA-infrastrukturen

Rapport

Kungälvs kommun

2025-11-28

Innehållsförteckning

1 **1**

1 SAMMANFATTNING **3**

2 Bakgrund och syfte **5**

3 Avgränsning, revisionskriterier och metod **5**

4 Resultat av granskningen **6**

4.1 ORGANISATION, ANSVARSFÖRDELNING OCH BEMANNING *6*

4.1.1 Bedömning 7

4.2 Status VA-ledningsnät och förnyelseinsatser *8*

4.2.1 Bedömning 12

4.3 Underhåll och underhållsplanering för VA-ledningar och verk *12*

4.3.1 Bedömning 14

4.4 Samordning i planeringen av insatser *15*

4.4.1 Bedömning 15

4.5 Taxeutveckling kopplat till behov och långsiktig planering *15*

4.5.1 Bedömning 18

5 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER **19**

1 SAMMANFATTNING

Azets har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om kommunstyrelsen har en långsiktigt hållbar nivå på underhåll och förnyelse av VA-ledningar och om det finns en säkerställd kapacitet vid renings- och vattenverk.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningen är att kommunstyrelsen endast delvis har en långsiktigt hållbar nivå på underhåll och förnyelse av VA-ledningar och en säkerställd kapacitet vid renings- och vattenverk.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visar att den långsiktiga förnyelsen av ledningsnätet inte uppnår den takt som kan anses hållbar. Vi har dock förståelse för att kommunen den kommande 10 årsperioden behöver fokusera på investeringar och reinvesteringar i anläggningar utifrån de krav som finns. Vidare bedömer vi att det är av vikt att tydligare redovisa den långsiktiga finansieringen och hur taxan behöver utvecklas kommande år för att klara av investeringar och reinvesteringar.

Utifrån gjorda iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Ta ställning till och resurssätta förnyelseplanen för ledningsnätet så att en långsiktigt hållbar förnyelsetakt kan uppnås. Analys behöver också ske av taxans utveckling i förhållande till de mål som finns om förnyelse.
- Ta initiativ till att verksamheten på ett mer systematiskt sätt följer och dokumenterar statistik gällande utläckage och inläckage som en del av beslutsunderlaget gällande åtgärder i ledningsnätet.
- Ta initiativ till att underhållsplanen för ledningsnätet sträcker sig över en längre tidsperiod.
- Ta initiativ till att det upprättas underhållsplaner även på anläggningar såsom verken.
- Ta initiativ till att utveckla samverkan och samordning med andra aktörer som har intresse av samplanering genom regelbundna samverkansmöten på strategisk och operativ nivå.
- Tillse att det tas fram en långsiktig analys av finansieringen och behovet av taxeutveckling kommande 5–10 åren. Analysen och arbetet med analysen bör också ha som syfte att skapa en förståelse för de behov kommunen har för att uppnå en driftsäker och robust VA-infrastruktur.

Nedan redovisas kortfattade bedömningar för respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Har kommunstyrelsen gjort kostnadsanalyser av taxeutvecklingen i jämförelse med andra liknande kommuner?	Ja
Har kommunstyrelsen säkerställt organisation (ansvarsfördelning) och bemanning (kompetens) för hantering av långsiktig planering av VA-infrastrukturen?	I allt väsentligt
Finns en långsiktig plan för underhåll och förnyelse av ledningsnät?	Endast delvis
Finns underhållsplaner för övriga anläggningar såsom reningsverk och vattenverk?	Endast delvis
Sker analys av driftstatistik: - avloppsstopp - vattenläckor - ovidkommande vatten (inträngning) - utläckage (svinn) mm?	Endast delvis
Finns en tydlig inriktning och/strategi för nivåer på underhåll och förnyelse av ledningsnät?	Endast delvis
Finns en strukturerad samordning mellan gata/VA och andra kabeldragande verk vid ledningsgrävningar (skattekollektiv respektive avgiftskollektivet)?	Endast delvis
Finns tillräcklig kapacitet vid vattenverk och reningsverk?	Endast delvis (nej i vissa fall)
Finns en långsiktig analys av taxeutvecklingen kopplat till reinvesteringsbehov?	Nej
Har kommunstyrelsen gjort analyser av VA i kustzon när det gäller konsekvenser för taxekollektivet som helhet?	Nej
Är nuvarande förnyelsetakt (baserad på de senaste fem åren) på ledningsnätet hållbar?	Nej

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

2 Bakgrund och syfte

Vi har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra granskning av hur kommunen underhåller och förnyar sin infrastruktur i form av VA-ledningsnät och anläggningar (reningsverk och vattenverk) inom VA-området.

När det gäller VA-ledningar och anläggningar inom VA-området finns stora utmaningar i Sveriges kommuner. Gemensamma utmaningar är en alltför låg omläggningstakt på ledningsnätet, problem med inläckage av vatten på spilledningsnätet som orsakar problem både i fastigheter och reningsverk, tillgång på reservvatten mm.

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen har en långsiktigt hållbar nivå på underhåll och förnyelse av VA-ledningar och om det finns en säkerställd kapacitet vid renings- och vattenverk.

Syftet konkretiseras genom följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen säkerställt organisation (ansvarsfördelning) och bemanning (kompetens) för hantering av långsiktig planering av VA-infrastrukturen?
- Finns en tydlig inriktning och/strategi för nivåer på underhåll och förnyelse av ledningsnät?
- Finns en långsiktig plan för underhåll och förnyelse av ledningsnät?
- Är nuvarande förnyelsetakt (baserad på de senaste fem åren) på ledningsnätet hållbar?
- Finns underhållsplaner för övriga anläggningar såsom reningsverk och vattenverk?
- Finns tillräcklig kapacitet vid vattenverk och reningsverk?
- Finns en långsiktig analys av taxeutvecklingen kopplat till reinvesteringsbehov?
- Sker analys av driftstatistik: - avloppsstopp - vattenläckor - ovidkommande vatten (inträngning) - utläckage (svinn) mm.
- Har kommunstyrelsen gjort kostnadsanalyser av taxeutvecklingen i jämförelse med andra liknande kommuner
- Har kommunstyrelsen gjort analyser av VA i kustzon när det gäller konsekvenser för taxekollektivet som helhet?
- Finns en strukturerad samordning mellan gata/VA och andra kabeldragande verk vid ledningsgrävningar (skattekollektiv respektive avgiftskollektivet)?

3 Avgränsning, revisionskriterier och metod

Granskningen avser kommunstyrelsen.

Vi kommer att bedöma med utgångspunkt från:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Granskningen har skett genom analys och bedömningar av relevanta dokument[1] och analys av nyckeltal och ekonomi. Intervjuer och avstämningar har genomförts med tjänstepersoner[2] inom olika ansvarsområden i organisationen.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Alla som intervjuats har fått möjlighet att faktakontrollera rapporten.

4 Resultat av granskningen

4.1 Organisation, ansvarsfördelning och bemanning

Kommunstyrelsen i Kungälv är huvudman för VA-verksamheten och ska driva vattenverksamhet enligt lagen om allmänna vattentjänster. Av kommunstyrelsens reglemente framgår styrelsens ansvar för vatten och avlopp.

Verksamheten är organiserad i en samhällsbyggnadssektor i den gemensamma förvaltningen och leds av en sektorchef. Sektorn ansvarar över: kommuncenter, förvaltning, byggnation, drift och underhåll av alla kommunala gator, vägar, parker, idrottsanläggningar, vatten och avlopp, fastigheter mm.

VA-verksamheten är indelad i två enheter, VA-drift samt VA-teknik.

Enheten VA-drift planerar, genomför och förvaltar ledningsnät och VA anläggningar i kommunen. Produktion i tre vattenverk och avloppsrening sker dels genom rening i tre lokala verk. Dels genom överföring till Gryaab samt våra ledningsnät för dag, spill och vatten.

VA-teknik ansvarar för den långsiktiga planeringen över hur kommunens VA-nät behöver byggas ut, förnyas och förändras. Enheten ansvarar för att identifiera de projekt som behöver genomföras och under projektens genomförande agera som kravställare. Utformning av kommunens VA-taxa samt upprätta nya anslutningar och avtal. Stöd till VA-drift för utredande arbete, miljörapporter och statistik. Enheten har också hand om verksamhetens ledningsnätskarta samt genomför inmätningar.

På avloppssidan finns 7 driftstekniker som ansvarar för att drifta och sköta anläggningarna i form av avloppsreningsverk, pumpstationer, spillvattennät och dagvattennät. I ansvaret ingår att ge förslag till förbättringar, göra ronderingar, inventeringar, vara kontaktpersoner för underhållsinsatser samt genomföra funktionskontroller och rapporteringar till myndigheter (miljörapportering) mm.

[1] Beskrivningar av ansvarsfördelning vatten och avlopp och driftorganisation, beredskapslista, produktionstal och statistik, ekonomi (drift- och investeringsbudgetar 2019–2024), underhållsplaner med bilagor, taxa och taxejämförelser, VA-resursplan 2025–2028 med utblick mot 2032, Investerings- och driftsprogram 2025-2028, VA-utbyggnadsplan, reglemente kommunstyrelsen, VA-plan och VA-policy mm.
[2] Enhetschef VA, drift- och underhållsingenjör ledningsnät, drift- och underhållsansvarig vattenverk, ekonom, processingenjör, verksamhetsledare.

På vattensidan (vattenverksgruppen) finns en verksamhetsledare, två processingenjörer. Verksamhetsledaren ansvarar för budgetarbete, planering av projekt och insatser, dokumentation av egenkontroll mm. Möten sker regelbundet cirka 3 ggr/vecka inom vattenverksgruppen.

Andra nyckelkompetenser i verksamheten är:

Automationstekniker, Denna kompetens säkrar upp mätvärdesinsamling, kalibrering, felsökning så att organisationen får driftsäkra anläggningar med digital styrning och reglering. De säkrar dokumentation avseende styr och reglering så väl i gamla anläggningar men också i nybyggnadsprojekt.

Elektriker, denna kompetens ombesörjer intern felsökning på anläggningar för hantering av driftstörningar. Ansvar för upprustningen av elinstallationer på befintliga anläggningar. Kravställare gällande el under projekt. Ansvara och utföra periodisk tillsyn enligt Elsäkerhetslagen 2016:732.

Automationsingenjör: denna kompetens stärker upp anläggningarna gällande styrsystem, reglering och kommunikation. Delaktig i arbetet med att uppfylla NIS-direktivet[3]. Kravställare i projekt så att nuvarande standard följs.

VA-ingenjör: denna funktion ansvarar för registervård i verksamhetssystemet (EDP) för anläggningsavgifter samt vattenförbrukning för abonnenter. I funktionen ingår att följa upp och debitera abonnenter som inte är registrerade i detta system men som är inkopplade på ledningssystemet och därav få intäkter till VA-kollektivet. Utanför detta så kommer denna kompetens också handha frågor gällande skadestånd, besiktningar, avstängningar, inkopplingar, vattenmätarbyte mm.

Generellt inom VA-branschen finns svårigheter att rekrytera erfaren personal. Intervjuade framhåller att detta även gäller Kungälvs kommuns VA-verksamhet. Intervjuade beskriver dock att det finns medarbetare som under senare tid kommit tillbaka till kommunen efter ett tag vilket ses som ett gott betyg för arbetsgivaren. Särskilda utmaningar finns gällande rekrytering av processkompetens inom verken.

Intervjuade uttrycker att de i dagsläget har säkerställt bemanning med de planeringsfunktioner och specialister som krävs för verksamheten. Vid större projekt köps konsulter in men mycket av utredningsarbete kan ske i egen regi. Det finns också enligt intervjuade en tydlig ambition och strategi att säkerställa bemanning i egen regi för att minska sårbarhet och risker utifrån säkerhetskrav mm. På sikt framhålls att det finns behov av ytterligare ingenjörs- och projekteringskompetens.

På utförarsidan finns en motsvarande ambition och strategi innebärande att relativt mycket av de löpande insatserna kring ledningsarbete och underhåll görs i egen regi. Totalt finns sex arbetslag som arbetar med löpande underhåll men även planerade förnyelseinsatser. Större arbeten upphandlas separat.

Intervjuade ger uttryck för att organisationen såsom den är idag innebär en tydlig ansvarsfördelning. Några förändringar i organisationen planeras inte.

4.1.1 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i allt väsentligt säkerställt organisation och bemanning för långsiktig hantering och planering av VA-infrastrukturen.

[3] NIS-direktivet är ett EU-direktiv för höjd nivå på cybersäkerhet i nätverk och informationssystem för samhällsviktiga tjänster.

I granskningen framkommer att VA-avdelningen har resurser och kapacitet inom organisationen för underhåll och förnyelseplanering. Ett arbete pågår dock för att anpassa organisation och bemanning utifrån ett växande uppdrag med såväl nybyggnation av verk, överföringsledningar, exploateringsområden samt ledningsförnyelse och åtgärder för separering av dagvatten.

Eftersom det pågår och kommer att pågå omfattande investeringar under många år framöver i VA-infrastrukturen finns det en risk att fokus på ledningsförnyelse kommer i skymundan (se vidare längre ned i rapporten). Vi menar att de stora utmaningar kommunen har gällande överföringsledningar och nya verk/anläggningar är nödvändiga att ges högsta prioritet.

4.2 Status VA-ledningsnät och förnyelseinsatser

Inom kommunen finns totalt cirka 68 mil ledningar fördelat på: dricksvatten (28,3 mil), dagvatten (15,5 mil) och spillvatten (24,6 mil).

Utöver ledningsnätet finns även ett större antal tryckstegringsstationer och pumpstationer. I kommunen finns tre reningsverk samt tre vattenverk. Till distributionsanläggningarna finns även flertalet pumpstationer, tryckstegringsstationer dricksvatten och reservoarer (dricksvatten). Till dagvattennätet finns inga pumpstationer men däremot finns till dessa ett flertal dagvattendammar och utjämningsmagasin.

Det är i allmänhet svårt att beräkna livslängden på ledningsnätet. Livslängden anses till stor del bero på miljön som ledningen ligger placerad i, tidigare materialval och historiska materialkvaliteter. Avskrivningar görs normalt på 80 år. Kostnaden för att lägga ledning varierar mycket beroende på om det är nyläggning eller omläggning samt längden och dimensionen på ledningen och om det är centrumnära eller mer glesbygd eller i kustzon.

Branschorganisationen Svenskt Vatten rekommenderar ingen specifik förnyelsetakt utan varje VA-organisation behöver göra en egen bedömning utifrån rådande omständigheter i den egna kommunen. Enbart ålder på ledningarna är ingen parameter som styr behovet då gamla ledningar kan vara lika välfungerande som nya.

Nyanskaffningsvärdet på kommunens ledningsnät kan i stort uppskattas till cirka 6,8 miljarder kronor (ca 10 tkr per meter)[4]. Därmed förutsätts en årlig reinvestering på cirka 85 mnkr för att uppnå en förnyelsetakt som motsvarar avskrivningstiden (80 år)[5]. En årlig reinvestering på cirka 42 mnkr förutsätter att ledningsnätet håller i 160 år. En årlig reinvestering på cirka 21 mkr blir 320 år och så vidare.

Medelvärdet (2019–2023) för förnyelsetakten för Kungälv enligt inrapporterad statistik till Svenskt vatten statistikdatabas är 0,4 % för vattenledningar och 0,49 % för spillvattenledningar. Enligt statistiken ligger Kungälv något högre i förnyelsetakt än medelvärdet för kommunerna totalt. Medianvärdet i Sverige gällande förnyelsetakt för dricksvattennätet är 0,4 %. Enligt Svenskt vatten klassas en förnyelsetakt på avloppsnätet som hållbar om den är större än 0,6% och på dricksvattnet om den är större än 0,7%.

[4] Beräkningen är i allra högsta grad teoretisk och ett antagande. Beroende på vilket antagande som finns för kostnaden kan förnyelsetakten grovt räknas fram och bedömas utifrån tilldelad budget. Kostnaden för relining är väsentligt lägre än antagandet.

[5] Att ha en omläggningstakt som motsvarar avskrivningstiden är inte rimligt och inte eftersträvansvärt. Långsiktigt bör målet vara att närma sig 100–150 år.

I riktlinje (2023) och planen för förnyelse[6] framgår att beslut om förnyelseuppdraget gäller en målsättning för förnyelsetakten på 0,8 %. Arbetsgruppen ska enligt målet varje år presentera förslag på ledningssträckor i enlighet med denna ambition.

Målet förvaltningen avser att uppnå med förnyelseplaneringen är att 0,8 % av ledningsnätet ska förnyas årligen. Det innebär i dagsläget att 2,5 km ledning bör bytas ut årligen mellan 2020–2030. Den genomsnittliga förnyelsen mellan 2015–2019 låg på 0,63 % eller 1,3 km. Medelvärdet för de senaste 10 åren är 0,45 %. Observera att siffrorna endast rör dricksvattennätet då motsvarande siffror för spillvattennätet ännu ej är framtagna. Räknas det samlade ledningsnätet sjunker medelvärdet ytterligare.

Intervjuade framhåller att de stora utmaningar som finns gällande investeringar i VA-kustzon (se vidare nedan) medför att det är orimligt att också samtidigt ha höga ambitioner gällande reinvesteringar och förnyelseinsatser på ledningsnätet.

Nedanstående principer för prioritering av åtgärder för förnyelse på VA-ledningsnätet är gällande enligt styrdokumentet:

- Prioritet 1: projekt som måste göras (politiska beslut, myndighetsbeslut)
- Prioritet 2: projekt i områden som hamnar på rött i riskbedömningen
- Prioritet 3: projekt i områden som hamnar på gult i riskbedömningen och som är kostnadseffektiva. Kostnadsnyttoanalysen bör göras med ett samhällsekonomiskt perspektiv och inte enbart genom att titta på kostnader för VA.

Vi har begärt in budget och utfall de senaste år för investeringar/reinvesteringar/förnyelse i ledningsnätet. I granskningen framkommer att det inte funnits någon årlig budget tilldelad för förnyelseinsatser utan det styrs utifrån ovan nämnda ambition och arbetssätt. Detta innebär att beslut om vilka ledningar som ska bytas nästkommande år tas som helhet i det årliga budgetarbetet. I granskningen framkommer att ovan nämnda mål inte kunnat uppfyllas på grund av bristande resurser, både personella och ekonomiska. De senaste åren har helt enkelt de mest prioriterade projekten genomförts.

	2020	2021	2022	2023	2024
Budget (mnkr)	10	25	35	35	35
Utfall (mnkr)	13	29	23	41	23

Utfallet sett i genomsnitt under den gångna femårsperioden är därmed cirka 25,8 mnkr per år för ledningsförnyelse. Ambitionerna genom anslagen budget uppgår till i genomsnitt 28 mnkr den senaste femårsperioden. Orsaker till att utfallet är lägre än budget något år uppges i första hand bero på att såväl projektledning som utförarsidan inte hinner med den ambition som finns i budget. Andra

[6] Riktlinje för förnyelseplan KS 2019/0860

faktorer kan vara hinder såsom överprövningar och upphandlingar som inte prioriteras i olika projekt vilket skapar förseningar.

Utifrån antagandet om kostnad per meter (se ovan) och budget respektive utfall de senaste fem åren går det att konstatera att budget ligger i närheten av en förnyelsetakt kring 200–300 år.

Enligt uppgift pågår ett arbete med förnyelseplanen och intervjuade menar att det tydligare behöver framgå det långsiktiga finansieringsbehovet. Det finns enligt uppgift strategiska dokument och planeringsdokument men inte lika tydlig koppling till ekonomi och finansiering.

Mot bakgrund av de förelägganden som finns för flera av anläggningarna (se vidare nedan i rapporten) ligger enligt uppgift allt fokus, både personellt och finansiellt, på investeringssidan med överföringsledningar och nya verksamhetsområden.

Intervjuade framhåller att det pågår en revidering av förnyelseplanen för ledningsnätet. Förnyelseplanen utgår ifrån svenskt vattens publikation/vägledning (P116) som grund och beräknas vara klar för antagande under 2026. Via modul i systemet för förnyelseplanen bedöms och riskklassificeras olika ledningar med olika färger som indikerar olika prioritet för åtgärd.

Publikationen (P116) är ett verktyg som underlättar vid framtagande av förnyelseplan för ledningsnäten. Planering för förvaltning av VA-anläggningen är uppbyggd i tre nivåer: strategisk, taktisk och åtgärdsnivå (eller operativ nivå). Den strategiska nivån innebär att peka ut en långsiktig riktning, och få en långsiktigt robust ekonomi. Den taktiska nivån innebär hur olika prioriteringar ställs mot varandra. Vilka åtgärder är viktigast att genomföra först. Prioriteringen på den taktiska nivån bör genomsyras av målsättningarna som satts upp.

Förutom att konstatera att resurserna till förnyelsen av ledningsinfrastrukturen är otillräcklig finns andra indikatorer som kan ge kunskap om infrastrukturens status. Detta kan vara nyckeltal och statistik kring läckor, ovidkommande vatten (inflöde) samt vattenförluster. Prioriterade insatser i alla landets kommuner handlar i princip om att vidta åtgärder för hantering av ökade regnmängder, separering av dagvattnet från spillvattnet, bygga dagvattendammar, omledning av ledningar och överföringsledningar för att avlasta nätet och minska risken för bräddningar mm.

Som en del i bedömningen av statusen har vi därför i granskningen begärt in produktionsstatistik för volymer när det gäller renat avloppsvatten, producerad volym samt debiterad volym. Med denna statistik som grund har vi räknat fram mängden ovidkommande vatten samt vattenförlusten de senaste åren (se tabell nedan).

Det som försvårat beräkningarna är att Kungälvs kommun dels exporterar dricksvatten till andra kommuner, dels levererar spillvatten till Ryaverket i Göteborg via ledningar under älven, ca. 3,4 miljoner kubikmeter att jämföra med de ca. 625 000 kubikmeter som renades vid något av kommunens egna avloppsreningsverk.

I granskningen framkommer att kommunen själva inte har eller följer statistik kring ovidkommande vatten. Däremot följs statistik kring vattenförluster.

Tabellen nedan visar att det finns ett inläckage av tillskottsvatten (förhållande mellan mängd debiterad vattenmängd och renat spillvatten). Det årliga genomsnittet för de senaste åren ligger kring cirka 44 %. I jämförelse med andra kommuner är nyckeltalet för Kungälvs kommun något lägre än

andra studerade kommuner[7]. Det finns dock en viss osäkerhet i uppgifterna då vi räknat med en schablon för det spillvatten som skickats till Ryaverket.

Nivåerna på andelen tillskottsvatten är delvis en indikator som vittnar om ledningsnätets status. Inläckaget uppstår ofta genom inträngning av vatten från dagvattenledning, ofta genom felkopplade ledningar till spillvattenledning. Inträngning av vatten sker också till otäta spillvattenledningar. De stora regnmängderna under senare år har ökat på inläckaget. I vissa områden kan detta leda till såväl bräddning som källaröversvämningar. Intervjuade framhåller att det finns en god kunskap om vilka områden som är särskilt problematiska när det gäller inläckage och översvämningar vid skyfall. Intervjuade menar att det finns bra underlag och utredningar men att det är tidsbrist och resurser som är de faktorer som begränsar framdriften gällande åtgärder i ledningsnätet.

Verksamhetsmått och nyckeltal

	2019	2020	2021	2022	2023
Renad volym i m3[8]	**4 063 040**	**4 012 752**	**3 989 364**	**3 975 731**	**4 023 356**
Ovidkommande vatten (inläckage) %	**52**	**44**	**41**	**38**	**44**
Producerad/levererad vattenmängd i m3[9]	**2 596 336**	**2 677 363**	**2 964 812**	**2 743 896**	**2 931 127**
Vattenförlust (utläckage) %[10]	**26**	**17**	**21**	**10**	**24**
Debiterad vattenmängd m3[11]	**1 925 493**	**2 220 826**	**2 333 318**	**2 476 076**	**2 225 424**

Vattenförlusterna i Kungälvs kommun (förhållandet mellan producerad och debiterad mängd vatten) uppgår till i genomsnitt 20 % vilket är vanligt tal bland kommuner för vattenförluster. Parametrar som påverkar vattenförlusten, utöver spolningar[12], är bland annat: status på vattenledningar (läckage) och vattenläckor i ledningsnätet. För åren 2019 till 2023 har det förekommit rörbrott/vattenläckor enligt följande: 2019 (25 st), 2020 (20 st), 2021 (35 st), 2022 (31 st) samt 2023 (24 st).

Intervjuade framhåller i faktakontrollen viss osäkerhet kring statistiken gällande vattenförluster och att det kan finnas anledning att analysera dessa.

[7] Motsvarande genomsnittsvärde för Eksjö är 64 % Varberg är 57 %, Växjö 52 %, Eskilstuna 57 % Värnamo 41 %, Tranemo 63 %, Markaryd 66 %, Alingsås 46% och Nybro 66 %.
[8] I behandlad mängd avloppsvatten ingår Marstrand, Kode och Diseröd samt schablon på 3 400 000 m3 i renad volym Ryaverket.
[9] I denna volym är den exporterade volymen exkluderad. Exporterad volym: 2019 (88 029 m3), 2020 (554 206 m3), 2021 (747 081), 2022 (655 776 m3) och 2023 (637 197 m3)
[10] Spolad mängd vatten har inte dragits ifrån.
[11] Debitering egna kommunen.
[12] Underhållsåtgärder i form av spolningar i ledningsnätet men också uttag brandposter.

4.2.1 Bedömning

Av såväl statistiken rapporterad till Svenskt Vatten som beräkningarna utifrån senaste årens budget och utfall bedömer vi att förnyelsetakten långsiktigt behöver öka. Nuvarande förnyelsetakt ligger mellan 200–300 år.

Vi ser dock att de senaste åren inneburit ett stort fokus på utbyggnad och expansion vilket ”trängt” undan insatser på det befintliga ledningsnätet. Fokus kommer även under kommande år ligga på nyinvestering och hantering av de områden som är aktuella med förelägganden. Vi bedömer att detta är en rimlig och nödvändig prioritering. Det som är av vikt är dock att på sikt ställa om och fokusera på uppdraget att långsiktigt hamna i balans gällande förnyelsen av ledningsnätet. Vi bedömer att de målsättningar som finns gällande ledningsförnyelse är ambitiösa och nödvändiga men dessa behöver på sikt också resurssättas och finna sin långsiktiga finansiering.

Vår bedömning är att det finns insikt i de åtgärder som krävs för att minska de problem som finns när det gäller tillskottsvatten. Vi bedömer att verksamheten på ett mer strukturerat sätt bör följa och dokumentera statistik kring såväl utläckage som inläckage som en del av beslutsunderlaget gällande åtgärder i ledningsnätet.

4.3 Underhåll och underhållsplanering för VA-ledningar och verk

Inom VA-området finns en stor mängd styrdokument, planer och policys som är sammankopplade med övrig samhällsbyggande verksamhet och planering. I föreliggande avsnitt väljer vi att avgränsa oss till just underhålls- och förnyelseplaner och verksamhetens systematiska arbete med dessa planer.

För VA-ledningsnätet finns underhållsplaner upprättade i verksamhetens digitala verksamhetssystem: Geosecma. Här återfinns exempelvis spolplaner, motionering av ventiler med återkommande intervall och uppföljning, funktionskontroller av brandposter/ventiler/brunnar, planer för filmning av ledningar, diverse inspektioner, utjämningsmagasin, rutiner för fotodokumentation mm. Vid upptäckta brister rapporteras det i systemet för vidare planering av åtgärd.

För att identifiera status på ledningsnätet sker filmning av ledningar. Filmningen sker såväl i egen regi som av extern leverantör men intervjuade framhåller att förmåga och kompetens att bedöma och klassificera utifrån underlaget, finns internt i organisationen. Filmningar dokumenteras i det digitala verksamhetssystemet. Andra uppgifter som rapporteras är vidtagna åtgärder och uppkomna driftstörningar såsom rörbrott och läckor. All statistik och information bildar beslutsunderlag för framtida prioriteringar.

Vi har begärt in budget och utfall för de senaste åren gällande drift inklusive akut och planerat underhåll inom ramen för driftsbudgeten (ej reinvestering/förnyelse)[13].

	2019	2020	2021	2022	2023
Budget (mnkr)	2 300	5 700	6 900	3 803	8 269
Utfall (mnkr)	8 089	11 154	8 268	11 394	10 140

Intervjuade framhåller att kostnadsökningarna på driften de senaste åren till största del beror på ökade kapitaltjänstkostnader.

I kommunen finns strategi, målsättning och förnyelseplan som beskrivits ovan. För verksamhetens planering och styrning av insatser kopplat till underhåll på driften finns en plan som sträcker sig två till tre år framåt. Intervjuade framhåller att planen för underhåll på driften borde vara mer långsiktig. Underhållsplaneringen borde utgå ifrån planerat underhåll men så är det inte i dagsläget. Underhållet består till stor del av felavhjälpande/akut underhåll vilket också indikerar att underhållet är eftersatt enligt intervjuade.

Det finns inte någon formaliserad underhållsplan i dagsläget utan mer en prioriteringslista kommande år över akuta åtgärder som behöver vidtas. Som nämnts ovan är en viktig förklaring till bristande systematik i det förvaltande uppdraget att de senaste åren har handlat uteslutande om insatser i befintliga områden som har förelägganden och diskussioner om nedläggning av anläggningar.

Utöver behoven av underhåll och reinvesteringar på ledningsnät finns behov av insatser på olika sätt i både vattenverk och reningsverk. I dagsläget saknas underhålls/förnyelseplan för verken. Dock finns i underhållssystemet kontrollpunkter på anläggningar som löpande följs upp inom ramen för underhållet.

Nedan framgår en beskrivning av kommunens verk, fördelat på vattenverk och avloppsreningsverk.

Kungälv vattenverk

Anläggningen byggdes 2018 och garantitiden löpte ut under 2023. Planerade utbyggnader omfattar FAS 2 och kommande FAS 3 för att öka produktionskapaciteten till 2050. Underhållsbehovet innefattar främst kolreaktivering årligen och modulbyte (3 per år) för ultrafilter. Leveranssnitt 110l/s (396m3/h). Kapacitet 200l/s.

Lysegården vattenverk

Anläggningen är ett grundvattenverk med enklare processteg som renoverades 2016. Brunnar, membranfilter och UV-ljus behöver återkommande service och underhåll och på sikt behövs en

[13] Exempel på poster i budget/utfall är: el, analyskostnader, filmning, lagning läckor, åtgärder stopp, spolningar, byte av ventiler och delar mm.

upprustning av pumpar och tillhörande utrustning för att möta framtida kapacitetsbehov. Leveranssnitt 12l/s (46m3/h).

Marstrand vattenverk

Anläggningen är byggd 1936 och delvis utbyggd genom åren och står inför ett omfattande underhållsbehov avseende anläggningens skick, teknikval (hantering av PFAS-föroreningar och processutsläpp) samt råvattendammar och deras dämmen. Frågan kvarstår om den långsiktiga investeringen i underhåll och modernisering är motiverad för att säkerställa anläggningens funktion och de krav som ställs. Kapacitet snitt 3l/s (10m3/h). Intervjuade framhåller att vattenverket antingen bör läggas ned eller byggas nytt.

Kommunen har i dagsläget tre egna avloppsreningsverk: Diseröd ARV, Kode ARV och Marstrands ARV, varav Kode ARV planeras att lägga ner så fort som möjligt (se vidare nedan om aktuella förelägganden och investeringsplaner). Den största delen av kommunens producerade spillvatten skickas dock till Ryaverket i Göteborg via ledningar under älven, ca. 3,4 miljoner kubikmeter att jämföra med de ca. 625 000 kubikmeter som renades vid något av kommunens egna avloppsreningsverk.

4.3.1 Bedömning

Vi bedömer att det endast delvis finns tillräcklig kapacitet vid vattenverk och reningsverk (God kapacitet i Kungälv). Av granskningen framgår det tydligt att avloppsreningsverken i Marstrand, Kode (ska läggas ned) och Diseröd utgör hinder för fortsatt exploatering på grund av deras bristande kapacitet. Kapacitetsproblem finns också gällande vattenverken och i synnerhet vattenverket i Marstrand.

Vi bedömer att verksamheten har strategiskt underlag med mål och ambitioner för det långsiktiga förnyelsearbetet på ledningsnätet. Arbetet med en uppdaterad förnyelseplan visar också att frågan är prioriterad. Det som vi bedömer behöver bli tydligare är kopplingen mellan planerna/ambitionerna såsom förnyelseplan och utbyggnadsplan och den långsiktiga finansieringen och taxeutvecklingen.

Beträffande underhållsplan på ledningsnät och verk kan det systematiska planeringsarbetet utvecklas i en plan som sträcker sig över en längre tid än nuvarande 2-3 år.

Verksamheten har inarbetade rutiner och kontroller för olika underhållsmoment i ledningsnätet. Planeringsverktygen som finns i kommunens verksamhetssystem bedömer vi ger underlag för de prioriteringar som behöver göras. De finns en plan/prioritering för vilka insatser som är prioriterade de kommande åren.

Vi bedömer att verksamheten har god uppfattning om behovet av underhåll och reinvesteringar på de olika anläggningarna. Vi bedömer dock att långsiktiga underhållsplaner behöver upprättas för de olika anläggningarna.

4.4 Samordning i planeringen av insatser

Samplanering med kommunen framhålls som viktig i den långsiktiga planeringen. Samverkansmöten och planeringsmöten sker enligt uppgift inte på ett systematiskt och strukturerat/planerat sätt idag. Intervjuade framhåller att det behöver skapas forum för koncerntänk och största kommunnytta kring olika insatser i infrastrukturen. I större projekt upplevs det finnas en bra planering gemensamt med andra aktörer medan utvecklingspotential finns i det löpande arbetet.

4.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns en potential att utveckla samverkan och samplanering mellan olika aktörer som har intressen i infrastrukturen. Möten på olika nivåer (strategisk och operativ) bör formaliseras och ske återkommande.

Planeringsdokument (kartor och remisser) bör vara en stående punkt att utbyta mellan varandra för att inhämta kunskap.

4.5 Taxeutveckling kopplat till behov och långsiktig planering inkl. VA kustzon

Månadskostnaden i Kungälv 2024 för en normalvilla är 1096 kronor[14]. Genomsnittskostnaden i Västra Götalands län 2024 är 905 kronor. Lägsta månadskostnaden i riket 2024 för en normalvilla har Fagersta (312kr/mån). Högsta månadskostnaden 2024 för samma villa har Norrtälje kommun med 1656 kronor/månad.

Tabellen nedan visar taxeutvecklingen över tid[15]:

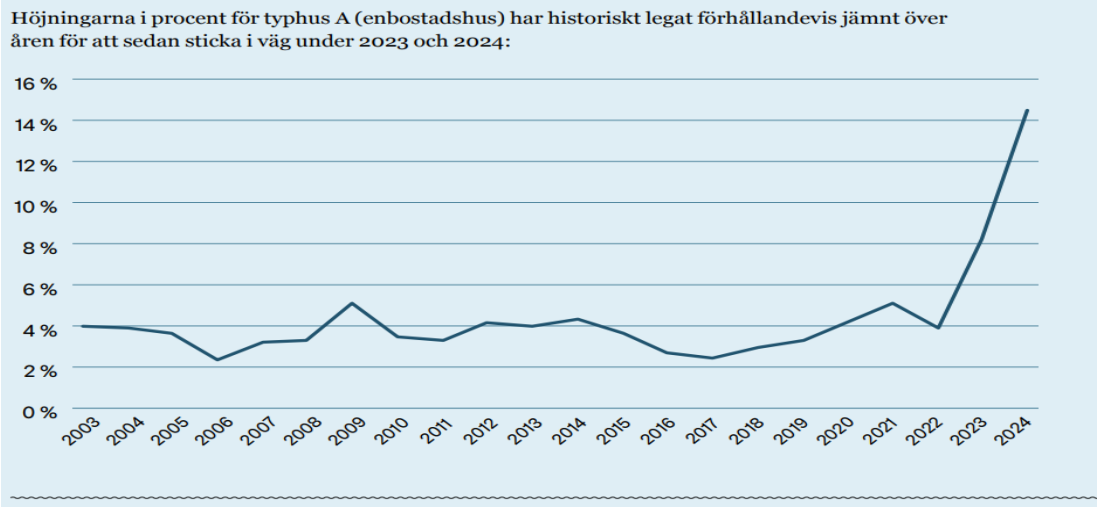

I Kungälvs kommun har taxehöjningar skett med cirka 10% årligen sedan 2020. Från och med januari 2022 infördes bostadsenhetsavgift i stället för mätaravgift. Detta medförde att vissa grupper fick en ökad avgift, exempelvis boende i hyreshus och verksamheter.

[14] Statistik Svenskt vatten, brukningsavgift typhus A.
[15] Svenskt vatten, utvecklingen i landet.

Förvaltningen deltar i VA-ekonomiskt nätverk. Under hösten 2024 gjordes en benchmarking mellan kommuners taxor och dess utveckling. Intervjuade framhåller att deras slutsatser från dessa jämförelser är att det är svårt eller omöjligt att dra några relevanta slutsatser eftersom alla kommuner har olika förutsättningar.

Utifrån rapportens redovisning i tidigare avsnitt framgår behoven av ökad finansiering för att klara av kommande års stora behov kopplat till underhåll och reinvesteringar. I detta finns inte behov i form av nyinvesteringar medräknat.

VA Kustzon
Redovisningen nedan är en sammanfattning av de utmaningar som finns med VA kustzon som används som ett samlingsnamn internt på alla förelägganden och den utbyggnadsplan som finns i aktuella områden.

I många kustnära delar av kommunen har det konstaterats stora behov av kommunalt vatten och spillvattenhantering, eftersom det saknas förutsättningar för egna brunnar och egen rening av spillvatten. Ett av kommunfullmäktiges beslutade övergripande mål är: *”Levande havsmiljö” - Kommunen ska tillsammans med relevanta samarbetspartners öka kunskapen om miljöförstöringen av vår kust och initiera verkningsfulla åtgärder.*

VA-verksamheten påverkar havet främst genom utsläpp från reningsverk och avloppspumpstationer. Dessa utsläpp kan minskas genom uppgradering på dessa tekniska anläggningar så att avloppsreningsverken håller hög standard, och att se till att minska bräddningar från pumpstationerna. Det är också viktigt att minska mängden tillskottsvatten i systemen genom att åtgärda felkopplade fastigheter, så att dagvatten inte hamnar i spillvattenledningarna, och genom att prioritera att kontinuerligt underhålla rörledningarna på nätet.

Under prognosperioden 2023–2027 beräknas befolkningen öka från 49 060 i slutet av 2022 till 53 100 år 2027, en ökning med 4 040 personer eller 8 %. Det innebär en genomsnittlig ökning med strax över 1 000 personer per år[16]. Trenden i landets kommuner är tidigare uppskattade befolkningsprognoser fått revideras nedåt. Befolkningsutvecklingen i Kungälv visar i senaste delårsrapporten för 2025 att ökningen blir betydligt lägre än tidigare prognoser.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har beslutat att ett antal områden i Kungälvs kommun ska ha vatten- och avloppstjänster enligt 6§ lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Kommunen har föreläggande om allmänna vattentjänster för fastigheter i Aröd, Harestad, Instön, Klöverön, Kovikshamn och Tjuvkil.

Enligt föreläggandena ska fastigheter i Aröd senast 31 december 2025 anslutas till vatten och avlopp. Harestad skulle senast 31 december 2024 anslutas till vatten och spillvatten. Fastigheter på norra Instön ska senast 31 december 2030 anslutas till dricksvatten, respektive senast 31 december 2036 till spillvatten. Klöverön ska senast 31 december 2028 anslutas till vatten och spillvatten. Fastigheter i Kovikshamn ska senast 31 december 2030 anslutas till vatten och spillvatten. Ett mindre antal fastigheter i Tjuvkil skulle senast 31 december 2024 anslutas till vatten. Gällande Harestad har ansökan skickats till länsstyrelsen om begäran om tidsförlängning av föreläggandet. Länsstyrelsen har beviljat förlängningar i aktuella fall.

[16] VA-RESURSPLAN KUNGÄLVS KOMMUN 2025–2028, UTBLICK 2029–2032

De olika tidpunkterna beror på att Länsstyrelsen bedömer att Ryaverket inte kommer ha tillräcklig kapacitet för att ansluta Marstrand förrän efter Ryaverkets ombyggnad, som ska vara klar 2036. Kommunen har redan tillstånd för att avleda spillvatten från Marstrand till Ryaverket.

2021-06-17 fattade Miljö- och byggnadsnämnden ett beslut om förbud av utsläpp av avloppsvatten från Kode avloppsreningsverk senast 1 oktober 2023. Detta på grund av frekventa bräddningar, där avloppsvattnet inte genomgår någon som helst rening innan utsläpp, sker till den känsliga recipienten Vallby å. Både ån och Hakefjorden utanför påverkas av övergödning. Vid tidpunkt för granskningen är anläggningen fortsatt i drift med dispens men ska avvecklas. Projekt pågår med överföringsledning som beräknas vara klar första halvåret 2026.

2022-05-25 fattade miljö- och byggnadsnämnden ett beslut om föreläggande gällande att senast om tre år ska slamhanteringen från Marstrandsverket ha förbättrats genom införande av mekanisk rening i stället för kemisk sådan. Implementering ska börja ske genom ett tolv månader långt pilotprojekt och motivet är att starkt minska det slamavfall som produceras vid vattenverket idag och som sannolikt påverkar växt- och djurlivet i Marstrandsfjorden negativt. Vid tidpunkt för granskningen har ingen åtgärd ännu vidtagits då ärendet är uppe för prövning med olika alternativ. Besked väntas hösten 2025.

Intervjuade framhåller att arbetet med att säkerställa dricksvatten- och spillvattenförsörjningen i de områden som har förelägganden har högsta prioritet. Kraftiga viten kan annars bli följden.

Kungälvs kommuns VA-plan består av ett flertal delar. Dessa inkluderar:
- Vattenförsörjningsplan
- Drift- och underhållsplan
- VA-utbyggnadsplan
- Dagvattenplan
- Förnyelseplan.

Delar av VA-planen ersätts av kommunens kommande Vattentjänstplan. Kommuner ska från och med 2024-01-01 ha en aktuell vattentjänstplan, som ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Vattentjänstplanen ska antas av kommunfullmäktige och omprövas minst vart fjärde år. Vattentjänstplanen är inte juridiskt bindande. Den ersätter till vissa delar kommunens nuvarande VA-plan, bland annat utbyggnadsplanen. Tidshorisonten för vattentjänstplanen är 12 år. I dagsläget saknas beslutad vattentjänstplan. Planen beräknas enligt uppgift vara beslutad under första halvåret 2026.

Kommunen har, inom ramen för nuvarande arbete med vattentjänstplanen, gjort en GIS[17]-analys för samtliga bebyggelseområden med minst 20 hus och belägna inom ett avstånd om 150 meter ifrån varandra vilka idag har enskilda dricksvatten och avloppslösningar och ligger utanför verksamhetsområde för kommunala vattentjänster. Områdena har studerats avseende ett antal parametrar, så som antal hushåll, bebyggelsetryck, recipientens känslighet och om naturförutsättningarna medger att dricksvatten finns både i tillräcklig kvantitet och kvalitet och att avlopp går att ordna på platsen.

Av analysen har bebyggelseområdena klassificerats i fyra kategorier; VA-utbyggnadsområden, VA-utredningsområden, VA-bevakningsområden och enskilt VA-område. I VA-utbyggnadsområden

[17] Geografiskt informationssystem

bedöms det föreligga en skyldighet att bygga ut kommunalt VA. VA-utredningsområden bedöms behöva utredas ytterligare för att fastslå om området ska klassas som utbyggnadsområde, bevakningsområde eller enskilt VA-område. I VA-bevakningsområden bedöms det vara möjligt att behålla enskilda VA-lösningar, men där kan behoven komma att ändras över tid. Enskilda VA-områden bedöms kunna försörjas genom enskilda dricks- och spillvattenledningar under överskådlig tid. De bebyggelseområden som faller inom ramen för 6 § LAV och har klassats som VA-utbyggnadsområde studeras vidare för att fastställa det framtida verksamhetsområdes geografiska gräns.

Befintliga va-system kan vara bristfälliga i kapacitet på grund av att exploateringar har ägt rum i närheten eller i mer perifera delar av kommunen. Därmed bildas enligt uppgift flaskhalsar, vilket det finns många av i kommunen. Det är viktigt att identifiera dessa flaskhalsar så att det på sikt är möjligt att bygga om dem, antingen genom att byta ut och uppdimensionera enstaka delar av systemet eller genom att bygga helt nya sträckningar som förstärker det befintliga systemet. Exempel på sådana flaskhalsar finns i Ytterbyområdet, vilket påverkar vattenförsörjningen till hela västra delen av kommunen, och i Lycke, vilket påverkar vattenförsörjningen ut till Marstrandsområdet. Efter ombyggnation i Ytterbyområdet är förutsättningarna dock betydligt bättre än idag. I Kärna finns en vattenreservoar som skulle behöva vara mer än tio gånger så stor för att räcka till de behov som finns i framtiden. Avloppsreningsverken i Marstrand, Kode och Diseröd utgör också hinder för fortsatt exploatering på grund av deras bristande kapacitet

Arbete med kommunens nya Översiktsplan påbörjades under 2024 och förväntas vara klar 2026. För att kommunfullmäktiges resultatmål och kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad samordning i de olika kommunala planeringsprocesserna ska uppnås gäller det att VA-planeringen sker i en pågående dialog med övrig förvaltning gällande såväl översiktsplanering som detaljplanering. Intervjuade uppger att deras deltagande i planeringsprocessen är god och att deltagande sker i såväl Översiktsplanearbetet och i detaljplanearbetet. Intervjuade upplever dock att VA-expertisens synpunkter, råd och rekommendationer i olika processer borde kunna beaktas i större utsträckning. Intervjuade beskriver det hela som att det finns utvecklingspotential i samarbetet med andra samhällsbyggande verksamheter.

Kommunens utbyggnadsplan är ett omfattande dokument som beskriver de åtgärder och investeringar som är nödvändiga att göra kommande år för att klara dels förelägganden, dels utbyggnadsplaner. Prioriteringarna bedöms årligen enligt intervjuade och nödvändiga omprioriteringar görs regelbundet. Vid tidpunkten för granskningen finns det ingen sammantagen beräknad summa för de åtgärder som planeras de kommande fem åren i VA-Kustzon. Investeringssumman för VA i investeringsprogram 2025–2028 är beräknad till 1 250 mnkr netto, dvs efter intäkter från anslutningsavgifter.

Inför taxebeslut 2026 finns i tjänsteskrivelse angivet att taxehöjningarna de kommande åren beräknas vara låga. En mer långsiktig analys av taxeutvecklingen eller behovet av taxeökningar kopplat till de åtgärder som planeras i VA-kustzon har inte kunnat redovisas oss i granskningen.

4.5.1 Bedömning

Kungälvs kommun har stora utmaningar inom VA-området vilket belysts i rapporten ovan. Vi bedömer att det är av stor vikt att förankra och skapa förståelse för de stora behov som finns under kommande år. Vi bedömer därför att det behöver tas fram en långsiktig analys av finansieringen och behovet av taxeutvecklingen kommande 5-10 åren. Det finns inte heller någon särskild analys av VA i kustzon och vilka konsekvenser detta får för taxekollektivet som helhet.

Vi noterar att kommunstyrelsen genom sin förvaltning gjort vissa jämförelser av taxa med andra kommuner. Vi ser att det kan finnas ett värde i detta men vill samtidigt framhålla att taxenivåer i olika kommuner bygger på respektive kommuns förutsättningar (strukturella, geografiska, geotekniska, befolkningsutveckling mm). Vi bedömer att en driftsäker och robust VA-infrastruktur är det som ska eftersträvas och för detta behöver finansiering ske via VA-taxan.

5 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningen är att kommunstyrelsen endast delvis har en långsiktigt hållbar nivå på underhåll och förnyelse av VA-ledningar och en säkerställd kapacitet vid renings- och vattenverk.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visar att den långsiktiga förnyelsen av ledningsnätet inte uppnår den takt som kan anses hållbar.

Vi ser dock att de senaste åren inneburit ett stort fokus på utbyggnad och expansion vilket ”trängt” undan insatser på det befintliga ledningsnätet. Fokus kommer även under kommande år ligga på nyinvestering och hantering av de områden som är aktuella med förelägganden. Vi bedömer att detta är en rimlig och nödvändig prioritering. Det som är av vikt är dock att på sikt ställa om och fokusera på uppdraget att långsiktigt hamna i balans gällande förnyelsen av ledningsnätet. Vi bedömer att de målsättningar som finns gällande ledningsförnyelse är ambitiösa och nödvändiga men dessa behöver på sikt också resurssättas och finna sin långsiktiga finansiering.

Utifrån gjorda iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Ta ställning till och resurssätta förnyelseplanen för ledningsnätet så att en långsiktigt hållbar förnyelsetakt kan uppnås. Analys behöver också ske av taxans utveckling i förhållande till de mål som finns om förnyelse.
- Ta initiativ till att verksamheten på ett mer systematiskt sätt följer och dokumenterar statistik gällande utläckage och inläckage som en del av beslutsunderlaget gällande åtgärder i ledningsnätet.
- Ta initiativ till att underhållsplanen för ledningsnätet sträcker sig över en längre tidsperiod.
- Ta initiativ till att det upprättas underhållsplaner även på anläggningar såsom verken.
- Ta initiativ till att utveckla samverkan och samordning med andra aktörer som har intresse av samplanering genom regelbundna samverkansmöten på strategisk och operativ nivå.
- Tillse att det tas fram en långsiktig analys av finansieringen och behovet av taxeutveckling kommande 5–10 åren. Analysen och arbetet med analysen bör också ha som syfte att skapa en förståelse för de behov kommunen har för att uppnå en driftsäker och robust VA-infrastruktur.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Kristian Gunnarsson

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Denna behandling '18/26 Redovisning av ordförandebeslut - Tillägg till Avsiktsförklaring avseende väg 168 Ekelöf – Kareby - Ordförandebeslut kommunstyrelsen' har inget tjänsteutlåtande.

§ 5/2025

Tillägg till Avsiktsförklaring avseende väg 168 Ekelöf – Kareby (Dnr KS2013/563)

Sammanfattning

Trafikverket, Kungälvs kommun och Västra Götalandsregionen undertecknade den 3 maj 2021 en avsiktsförklaring avseende väg 168 Ekelöf - Kareby. Avsiktsförklaringen anger i § 8 att den upphör att gälla senast den 31 december 2025, om inte ett medfinansieringsavtal för produktionsskedet tecknats dessförinnan. Parterna är överens om att giltighetstiden för avsiktsförklaringen behöver förlängas för att möjliggöra fortsatt samverkan och färdigställande av erforderliga utredningar inför produktionsskedet.

Avsiktsförklaringen daterad 2021-05-03 ska fortsätta att gälla till och med 2026-12-31. Samtliga övriga villkor, åtaganden och ansvar enligt ursprunglig avsiktsförklaring gäller oförändrade under den förlängda tiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Tillägg till Avsiktsförklaring avseende väg 168 Ekelöf - Kareby
Bilaga Tillägg till avsiktsförklaring Ekelöv-Kareby dat 2025-12-16
Bilaga Avsiktsförklaring_väg_168_Ekelöf_Kareby_2021-05-03_signerat

Beslut

1. Tillägg till Avsiktsförklaring avseende objekt väg 168 Ekelöf – Kareby godkänns.
2. Kommunstyrelsens ordförande uppdras att underteckna tillägget.

Expedieras till:

För kännedom till:

Sammanträdesprotokoll

§ 4/2025

Överklagande av Miljö- och byggnadsnämndens beslut i ärende Marstrand 11:3 - Förbud mot utsläpp av processavloppsvatten (Dnr KS2025/2697)

Sammanfattning

Kungälvs kommun överklagar härmed Miljö- och byggnadsnämndens beslut rörande Marstrand 11:3 – Förbud mot utsläpp av processavloppsvatten (MOBNM-2024-894) (Dnr MOBN2025/0080), Sammanträdesprotokoll 2025-11-20 § 253/2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Överklagande av Miljö- och byggnadsnämndens beslut i ärende Marstrand 11:3 - Förbud mot utsläpp av processavloppsvatten
Bilaga Överklagande av Miljö- och byggnadsnämndens beslut i ärende Marstrand 11:3 - Förbud mot utsläpp av processavloppsvatten

Beslut

Bifogat överklagande av beslut *Marstrand 11:3 – Förbud mot utsläpp av processavloppsvatten (MOBNM-2024-894) (Dnr MOBN2025/0080)* antas.

_____

KS 251210

Varför nätverksarbete?

Varför KIMO, vattenråd, 8+fjordar, mm?

I bistra budgettider har kommuner inte råd att ensamma täcka in alla de kompetenser som en snabbt föränderlig värld kräver - hur förhålla sig till en åldrande befolkning, AI, klimatförändringar, o s v.

Jag tänker också på utmaningen att rekrytera personal som inte bara svarar upp mot politiska direktiv, utan fortlöpande uppdaterar politiken inom områden där vi folkvalda omedvetet agerar bromskloss.

Det var anekdotiskt jag som tog initiativet till att Kungälv skulle lämna samarbetet med Förvaltningshögskolan, KOLV, bl a efter att ha lyssnat på Haleh som under måndagarnas rådsmöten uttryckte den helt rimliga ståndpunkten att varje krona som betalas i medlemsavgifter till dessa organisationer bör kunna kopplas till redovisning av vilken nytta Kungälv har av insatta medel. Jag bedömde att samarbetet med Förvaltningshögskolan kanske inte var prioriterat utan att vi möjligtvis hellre bör utveckla samarbeten med exempelvis Chalmers i frågor om energiförsörjning, Göteborgs Universitet vad gäller biologisk mångfald, infrastruktur, transporter och kommunikation, AI, med flera områden som brådskar att utveckla. Som kommunal handläggare ringer/kontaktar man dem som behärska aktuellt yrkesområde bäst, och begränsar sig då inte till kollegor i den egna organisationen.

Över till KIMO.

Jag har tidigare här i KS berättat om KIMO – bildat i Danmark 1990 (Haleh var med i skapandet av KIMO Sverige), “lobbyorganisation” vad gäller lagstiftning inom havsrelaterade frågor i Nordsjön, Kattegatt och Östersjön. Några profilfrågor är

- “Fishing for litter” - skräp som fiskebåtar får upp ska kostnadsfritt och smidigt kunna lämna skräpet i alla hamnar, varefter det tas om hand och bl a transporteras till återvinning
- PFAS-utsläpp och övrigt plastutsläpp
- kopplingen söt-saltvatten - behovet av våtmarker som “bromskloss” för utsläpp, bubbelbarriärer (finns redan i Nederländerna, och snart i Lomma kommun)
- diverse åtgärder för att motverka havets roll som “soptipp”, exempelvis gällande s k ”spökfiske”.

78 kommuner i åtta länder - Nederländerna & Belgien 34, Danmark 19, Sverige 12, Storbritannien 7, Irland 2, Tyskland 1, Norge 1, Färöarna 1, Litauen 1 - utgör en respektingivande påtryckargrupp. Huvudkontoret finns sedan januari –25 i Ålborg efter att sedan starten ha legat i Lerwick, Shetland. Närheten till huvudkontoret bör gynna Kungälv.

Preben Friis-Hauge, Danmark, valdes till ny ordförande (president) för KIMO International efter Trish Robertson, Storbritannien.

Under mötet nämndes i olika sammanhang några av Kimo Internationals samarbetspartners, bl a OSPAR, Helcom och North Sea Commission.*

KIMO är väl skickat att samordna åtgärder som åligger respektive kommun. Ett nu aktuellt förslag är att KIMO ska ha ett tydligare uttalat “bottom up”-perspektiv, bl a i form av samordnande ansvar för “fishing for litter”. Årsmötet i Inverness 8 – 9 oktober resulterade inte i några dramatiska beslut utan handlade mer om att “spetsa till” organisationen och – som nämnts - bli tydligare med att utgå från respektive medlemskommuns behov. I stadgarnas artikel 2 står “The purpose of KIMO is to unite and represent local governments in preventing pollution and protecting, preserving and enhancing the seas and coastal waters of the North-East Atlantic, the North Sea, Irish Sea and Baltic Sea.”

Beslut fattades om KIMO:s strategiska prioriteringar 2026-2030:

1. Marine litter – Ocean litter, Riverine litter, Microplastics.
2. Chemical pollution.
3. Maritime safety and pollution.**
4. Organisational sustainability.

KIMO:s “unique selling points” formulerades som 1/Networking and knowledge-sharing 2/International lobbying power 3/ A bottom up-organisation granting municipalities direct influence 4/Convening power and knowledge hub.

Tio personer representerande sju av Sveriges tolv medlemskommuner deltog i årsmötet.

KIMO Sveriges ordförande Klara Holmin - tillika ordförande Göteborgs Stads miljö- och klimatnämnd - höll en presentation om KIMO Sveriges arbete under det senaste året. Ett svenskt konkret bidrag till KIMO:s arbete under det gångna året har varit KIMO Sveriges rapport om PFAS – rapporten finns på Kungälvs kommuns hemsida – som varit en viktig grund för KIMO Internationals accelererande arbete med PFAS-utsläpp.

Under konferensens andra dag fick vi bl a en presentation från Scottish Sea Farms om laxodling i ett föränderligt klimat.

Organisationen Mossy Earth berättade om hur de arbetar för att restaurera ålgräsängar runt den skotska kusten, från insamling av fröer till plantering av nya plantor. Vid sidan av

ålgräsängar genomför de också insatser för att gynna det inhemska ostronet, musselbankar och havsnära våtmarker.

Fishing for litter UK presenterade arbetet med att skala upp projektet i Storbritannien och vilka faktorer som visat sig framgångsrika i detta arbete.

Marine Conservation Society berättade om hur de arbetar med “citizen science” - hur man engagerar lokalbefolkningen i arbetet med marint skräp.

Föreläsningarna följdes av workshops med fokus på att involvera lokalsamhällena och grupper i det marina arbetet.

Avslutningen på dag två utgjordes av studiebesök på Ardesier Energy Transition Facility Site, som syftar till att lagra och transportera material för havsbaserad vindkraft. Anläggningen är till ytan gigantisk och kommer att sättas i drift under början av 2026. Efter detta besök bjöds på en – mycket guppig - båttur på Moray Firth utanför Inverness. Ett antal delfiner gjorde oss sällskap.

Nästa årsmöte kommer att avhållas i Slagelse och Nyborg i Danmark, till vilka orter man tar sig med tåg på ca 5 ½ timma, jämfört med de närmare två dygn (39 timmar) det tog att åka tåg Göteborg - Inverness.

Styrelsen KIMO Sverige hade 14 november ett möte under vilket bl a uttrycktes att KIMO Sveriges arbetsgrupper på ett tydligare sätt bör ha sin utgångspunkt i de svenska medlemskommunernas behov. Kungälvs förvaltningsrepresentant framförde att KIMO Sverige bör arbeta mer åtgärdsinriktat, vilket samtliga mötesdeltagare instämde i. Exempelvis bör KIMO kunna ha en samordnande roll i “fishing for litter”-arbetet.

För att återknyta till inledningen – detta exempel på träget långsiktigt klimat- och miljöarbete, olikt den förhärskande klickpolitiken styrd av lokalpress och sociala medier - får inte försvinna bland mer kortsiktiga budgetposter. Ensam är inte stark, vi behöver kunna ställa frågor till andra kommuner och organisationer som besitter kunnande som vi inte har tillgång till på hemmaplan.

Nu återstår att utveckla Kungälvs nytta av medlemskapet i KIMO.

/Erik Martinsson (obunden)

*OSPAR (förkortning av Oslo-Paris), bildat 1992 – 15 länder och EU i samarbete för att skydda de marina miljöerna i Nordostatlanten.

Helcom/Helsingforskommissionen (tidigare Östersjökommissionen), bildad 1974 – överenskommelse mellan Östersjöns strandstater om att värna miljön i Östersjön och Kattegatt.

North Sea Commission/Nordsjökommissionen, bildad 1989 – ett internationellt samarbete mellan regionala förvaltningar runt Nordsjön.

**Ex “lost containers” - lagstiftningen är otydlig vad gäller ansvar.

Councillor Ken Gowans, Highland Council – med honung från Harestad i handen – möter upp undertecknad och klimatstrateg Lilja Gunnarsson vid vår ankomst med tåg till Inverness.

City Hall Inverness.

KIMO tar över stadshuset 8 – 9 oktober.

Imponerande möteslokal.

Den svenska delegationen:

Från vänster - Klara Holmin (ordf KIMO Sverige, ordf Göteborgs Stads miljö- och klimatnämnd), Hans Schub (ordf Miljö- och byggnadsnämndens arbetsutskott Tanums kommun), Annelie Eckeskog (handläggare Helsingborgs kommun), Jerry Ahlström (kommunstyrelsen Lomma kommun), Birgitta Gisby (handläggare Malmö kommun), Lilja Gunnarsson (handläggare Tanums kommun), Anders Kjellgren (1:e vice ordf kommunstyrelsen Öckerö), Per Ola Svensson (förvaltningschef Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen Falkenbergs kommun), undertecknad, Julia Johansson (koordinator KIMO Sverige)

City Hall öppnades 1882.

Avfärd inför ca tre timmar lång båttur på Moray Firth.

Nästa bild: Kessock Bridge.

Nederst: Från tåget strax söder om Edinburgh.

Denna behandling '21/26 Rapport från ordförande i utskottet för bildning och lärande ' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '22/26 Rapport från ordförande i utskottet för trygghet och stöd' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '23/26 Rapport från ordförande i utskottet för samhälle och utveckling' har inget tjänsteutlåtande.

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

Protokoll 9, styrelsemöte Kungälv Arena AB

org.nr 556629-6215

Sammanträdesdatum 2025-12-02

Plats	Stadshuset, Bryggan plan 3C	
Tid	Tisdagen den 2 december 2025, klockan 08.30-10.30	

Beslutande	Miguel Odhner	Ordförande
	Gun-Marie Daun	Vice ordförande
	Anders Holmensköld	Ledamot
	Jonas Andersson	Ledamot
Frånvarande	Greger Plannthin	Ledamot

Sekreterare Sara Flytström
Sara Flytström (15 dec. 2025 08:36:40 GMT+1)
Sara Flytström

Paragraf §§ 70 – 85

Ordförande Miguel Odhner
Miguel Odhner (12 dec. 2025 16:17:21 GMT+1)
Miguel Odhner

Justerande Gun-Marie Daun
Gun-Marie Daun (12 dec. 2025 14:08:54 GMT+1)
Gun-Marie Daun

Övriga deltagare	Åsa Berglie	TF VD Kungälv Arena AB §§ 70-86
	Leif Nilsson	Senior advisor §§ 70-77, 80
	Rickard Holmgren	Projektledare Arenaprojekt §§ 70-86
	Pia Jakobsson	Ekonomichef §§ 70-77, 80
	Charlie Larsson	Utvecklingsledare §§ 78-79
	Eva Klockar	Utvecklingsledare §§ 78-79

Protokoll

Styrelsemöte, Kungälv Arena AB
org.nr 556629-6215

Sammanträdesdatum
2025-12-02

§70 Val av justerare

Gun-Marie Daun utses att jämte ordföranden justera protokollet.

§71 Tillkommande och utgående ärenden

Tillkommande ärende:

- Styrelsens brev till mark- och miljödomstolen

Dagordningen fastställs.

§72 Föregående mötesprotokoll

Styrelsen antecknar föregående mötesprotokoll och lägger det till handlingarna.

§73 Månadsrapport ekonomi

Pia Jakobsson, ekonomichef, presenterar månadsrapport per november månad.

Vidare informerar Åsa Berglie, TF VD, och Rickard Holmgren, projektledare, om investeringsuppföljningen.

Vidare går man igenom upparbetade kostnader gällande markarbeten, berg, VA-utbyggnad, Groddamm och fotbollsplan Yttern. Bedömningen är att alla slutkostnader förhåller sig inom startbeslut.

Styrelsen antecknar informationen.

§74 Status/information om arenaprojektet

Åsa Berglie, TF VD, informerar om statusrapport projektet.

Status vattendomen

- Kompletteringarna är inskickade
- SIG kommer få antal månader att yttra sig
- Ombudet rekommenderar att styrelsens skrivelse skickas separat
- Preliminär prognos på påverkan på tidplanen: ishallar inte klara kvartal 1 utan årsskiftet 2028/2029

Påverkan på produktionen som man kan göra är bland annat:

- Rondell truckgatan/Rollsbovägen
- Svängfält ut mot 168:an
- Vissa dagvattenlösningar

- VA-ledningar
- Löparslingan

Vidare informerar Åsa Berglie om pågående projektering bland annat ishallarna. Svenska bandyförbundet kommer besluta om mindre is 2026: 60–65 m brett. Vilket innebär minskade kostnader samt billigare drift.

Man har haft dialog med bandyföreningar och kommit överens om 62 meter bred is. Styrelsen ställer sig bakom fortsatt projektering på 62 meter.

Styrelsen efterfrågar en kostnadsanalys för anläggning av alternativa vägar för att arbetet ska fortgå, i stället för att nyttja den befintliga vägen.

Man går även igenom de planerade områdena som ska möjliggöra passage mellan hallarna. Om kostnaden påverkas kommer dessa ytor att skäras ner, vilket föreningarna har informerats om.

Styrelsen antecknar informationen.

§75 Bolagets utveckling

Åsa Berglie, TF VD, informerar om bolagetsutveckling.

Den 7 oktober 2025 beslutade styrelsen att anta ett inriktningsbeslut för bolagets fortsatta utveckling, baserat på följande tre steg:

- Steg 1 – Arenaområdet, startar upp när första hallarna bli klara
- Steg 2 – Lägg till större idrottsanläggningar
- Steg 3 – Lägg till utökat uppdrag kring evenemang, kultur

Tidslinje och aktiviteter utifrån de tre stegen har arbetats in i affärsplanen 2026–2029.

Styrelsen antecknar informationen.

§76 Information och kommunikation

Åsa Berglie, TF VD, presenterar information och kommunikation.

- Status i projektet med uppdaterade ritningar kommer att publiceras på hemsidan
- Bedömning görs att projektet ska lägga ut information om påverkan på tidsplanen pga vattendomen

Styrelsen konstaterar att projektet är minst sex månader försenat pga. vattendomen och vad det har för effekter på genomförandet. VD får i uppdrag att kommunicera ut förseningen och dess effekter.

Styrelsen antecknar informationen.

§77 ABK2025/0023 - Verksamhetsplan och budget 2026

Styrelsen går gemensamt igenom Kungälv Arena AB:s verksamhetsplan och budget för år 2026.

Styrelsen ger VD i uppdrag att integrera verksamhetsplanen och affärsplanen till en gemensam affärsplan. Verksamhetsplanen ska bifogas som en bilaga och innehålla en fördjupad beskrivning av aktiviteter och arbetsinsatser för 2026.

Styrelsen beslutar att anta verksamhetsplanen och budget för år 2026 med noterad ändring.

§78 ABK2025/0019 - Intern kontrollrapport 2025

Styrelsen går tillsammans igenom Kungälv Arena AB:s intern kontrollrapport för 2025.

Charlie Larsson presenterar intern kontrollrapport 2025.

Styrelsen beslutar att godkänna intern kontrollrapport för år 2025.

§79 ABK2025/0020 - Intern kontrollplan 2026

Styrelsen går gemensamt igenom förslag till intern kontrollplan för året 2025.

Charlie Larsson presenterar intern kontrollplan 2026.

Styrelsen för dialog om att man vill tydliggöra ekonomistyrning och budgetföljsamhet i intern kontrollplanen. Styrelsen beslutar att byta namn på:

Protokoll

Styrelsemöte, Kungälv Arena AB
org.nr 556629-6215

Sammanträdesdatum

2025-12-02

Styrprocesser och bolagsledning till Ekonomistyrning och budgetföljsamhet.

Styrelsen beslutar att anta intern kontrollplan 2026 för Kungälv Arena AB med noterad ändring.

§80 ABK2025/0024 - Revidering av affärsplan

Styrelsen går tillsammans igenom förslag på reviderad affärsplan 2026–2029.

Styrelsen för dialog om att komplettera affärsplanen under rubriken *Ändamålet med bolagets verksamhet*, med kommunfullmäktiges beslut om omstruktureringen av det kommunala bolaget Bagahus AB till Kungälv Arena AB. Dessutom avser man att inkludera kommunfullmäktiges beslut om överföringen av byggnationen av arenan till Kungälv Arena AB.

Styrelsen beslutar att anta affärsplan 2026–2029 med noterade ändringar.

§81 ABK2024/0019 - Översyn av arbetsordningen

Styrelsen har i enlighet med arbetsordningen genomfört den årliga översynen av dokumentet. Innehållet bedöms fortsatt vara relevant och kräver ingen revidering.

Styrelsen beslutar att fastställa den befintliga arbetsordningen.

§82 ABK2025/0025 - Revidering av VD-instruktion

Under byggprocessen har ett behov identifierats av att revidera VD-instruktionen avseende attestering av fakturor. Syftet med förändringen är att förenkla processen så att styrelsen inte behöver fatta beslut om och hantera ett stort antal fakturor, vilket bedöms bli omfattande när det gäller verkställande av startbeslut.

Förslaget innebär att VD ges beslutsattesträtt i enlighet med bolagets attestregler, med en beloppsgräns om maximalt 5 000 000 kronor per enskilt beslut. Belopp som överstiger denna gräns ska fortsatt godkännas av styrelsen eller behörig firmatecknare.

Vidare föreslås att beslutsattesträtten för projektet Kungälv Arena förutsätter att kommunfullmäktige har fattat beslut om starttillstånd för den kostnad som

fakturan avser. Om sådant starttillstånd har beslutats gäller inte beloppsbegränsningen om 5 000 000 kronor, vilket innebär att VD får attestera fakturor som är nödvändiga för att verkställa startbeslutet.

Styrelsen beslutar att justera beloppsgränsen från 5 miljoner kronor till 2 miljoner kronor samt att fakturorna ska attesteras av både ordförande och vice ordförande.

Styrelsen beslutar att anta reviderad VD-instruktion för Kungälv Arena AB med noterade ändringar.

§83 Utvärdering av styrelsens arbete 2025

Styrelsen genomför gemensamt den årliga utvärderingen av styrelsens arbete under föregångna året.

Syftet med Svensk kod för bolagsstyrning (”Koden”) är att stärka förtroendet för de svenska börsbolagen genom att främja en positiv utveckling av bolagsstyrningen i dessa bolag.

I koden anges att styrelsen ska göra en självutvärdering som avser styrelsen och dess arbete samt relationen till verkställande direktör och den övriga företagsledningen. Det är inget lagkrav, men styrelsen för AB Kongahälla har beslutat att detta ska genomföras. Målet är att utveckla styrelsens eget arbete och arbete med kommunfullmäktiges strategiska mål.

Styrelsen antecknar informationen.

§84 Styrelsens brev till mark- och miljödomstolen

Styrelsen går tillsammans igenom skrivelsen till mark- och miljödomstolen.

Styrelsen beslutar att lägga till ”regional samhällsviktig karaktär” i brevet.

Ordförande och vice ordförande skriver under brevet. Styrelseledamöternas namn läggs till i slutet av skrivningen.

Styrelsen beslutar att anta skrivelsen som skickas till mark- och miljödomstolen med tillägg.

Protokoll

Styrelsemöte, Kungälv Arena AB
org.nr 556629-6215

Sammanträdesdatum
2025-12-02

§85 Övrigt

Leif Nilssons, Senior Advisor, avtal utgår 2025-12-31.

Styrelsen beslutar att förlänga Leif Nilssons avtal till 2026-12-31.

Vidare informerar Miguel Odhner, ordförande, att avtal för kommande TF VD, Rickard Holmgren, skrivits på och överlämnats till HR.

§86 Mötet avslutas

Ordförande förklarar mötet avslutat.

Protokoll styrelsemöte Kungälv Arena AB 2025-12-02

Slutgiltig revideringsrapport 2025-12-15

Skapad:	2025-12-12
Av:	Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAwBoYFUOklL9q9kRevcD4zENWG02F2MBt

”Protokoll styrelsemöte Kungälv Arena AB 2025-12-02” – historik

Dokumentet skapades av Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
2025-12-12 - 12:39:54 GMT

Dokumentet skickades med e-post till miguel.odhner@kungalv.se för signering
2025-12-12 - 12:39:59 GMT

Dokumentet skickades med e-post till Gun-Marie Daun (gun-marie.daun@kungalv.se) för signering
2025-12-12 - 12:39:59 GMT

Dokumentet skickades med e-post till Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se) för signering
2025-12-12 - 12:39:59 GMT

E-postmeddelandet har visats av Gun-Marie Daun (gun-marie.daun@kungalv.se)
2025-12-12 - 13:06:37 GMT

Dokumentet har e-signerats av Gun-Marie Daun (gun-marie.daun@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-12-12 - 13:08:54 GMT – Tidskälla: server

E-postmeddelandet har visats av miguel.odhner@kungalv.se
2025-12-12 - 15:16:43 GMT

Signerare miguel.odhner@kungalv.se angav namnet Miguel Odhner vid signering
2025-12-12 - 15:17:19 GMT

Dokumentet har e-signerats av Miguel Odhner (miguel.odhner@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-12-12 - 15:17:21 GMT – Tidskälla: server

Dokumentet har e-signerats av Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-12-15 - 07:36:40 GMT – Tidskälla: server

Adobe Acrobat Sign

Avtal har slutförts.

2025-12-15 - 07:36:40 GMT

Adobe Acrobat Sign

Protokoll 6, styrelsesammanträde

AB Kongahälla

Sammanträdesdatum 2025-12-03

org.nr 556022-8404

Plats	Stadshuset, Bryggan plan 3
Tid	Onsdagen den 3 december 2025, klockan 13:00-15.00

Beslutande	Miguel Odhner	Ordförande
	Anders Holmensköld	1:e vice ordförande
	Gun-Marie Daun	2:e vice ordförande
	Fredrik Gullbrantz	
	Pierre Syrén	
	Mikael Malm	
	Thomas Loong	

Sekreterare Sara Flytström — Paragraf §§ 53 - 65

Sara Flytström (16 dec. 2025 10:20:28 GMT+1)

Sara Flytström

Ordförande Miguel Odhner

Miguel Odhner (16 dec. 2025 08:56:07 GMT+1)

Miguel Odhner

Justerande Gun-Marie Daun

Gun-Marie Daun (15 dec. 2025 08:58:54 GMT+1)

Gun-Marie Daun

Övriga deltagare	Pia Jakobsson	TF VD AB Kongahälla §§ 53-64
	Christina Gunnesby	Ekonomichef §§ 53-64
	Charlie Larsson	Utvecklingsledare §§ 58-59
	Eva Klockar	Utvecklingsledare §§ 58-59

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-12-03

§53 **Val av justerare**

Gun-Marie Daun utses att jämte ordföranden justera protokollet.

§54 **Tillkommande och utgående ärenden**

Inga tillkommande eller utgående ärenden.

Dagordningen fastställs.

§55 **Föregående styrelseprotokoll**

Styrelsen antecknar föregående mötesprotokoll och lägger det till handlingarna.

§56 **Statusrapport – aktuellt i koncernen**

Pia Jakobsson, TF VD, går igenom aktuellt arbete i koncernen och AB Kongahällas dotterbolag.

Kungälv Energi

- Kungälv Energi rapporterar att prognosen för oktober visar att 2025 års resultat ligger i linje med T2, vilket innebär årets resultat ligger ca 3,8 mkr lägra än budgeterat.
- Avvikelser beror främst på varmare väder som gett lägre försäljning av fjärrvärme
- Lägre anslutnigsintäkter pga. bland annat minskad byggnation
- Ökade obalanskostnader jmf med budget för produktion av sol- och vindkraft pga. Svenska kraftnäts införandet av kvartpriser för produktion

Bokab:

- Häktet – enlig plan
- Dialog med Trafikverket och användning av verksamhetsmark

Bokab och förvaltningen har haft dialog med Trafikverket för att hitta en gemensam lösning för motet i Kareby för att frigöra verksamhetsmark. Samarbetet har varit av vikt för en helhetslösning och för att komma fram till en hållbar och långsiktig lösning med ett resultat som gynnar Kungälvs kommuns medborgare.

Fortsatt information om Bokab:

- Gemensamt arbete markstrategi och utveckling av markområden
- Skanska – kontrakt skrivet

Kungälv Arena AB har presenterats under morgonen på koncerndialogen.

Revision

- 2025 års revisionsuppdrag – granskning av inköp och upphandling – intervjuer genomförda
- Särskild granskning på Kungälv Arena AB

Samordning:

- Gemensam yta
- Samarbetsytor/mötesforum

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-12-03

- Avstämningar genomförs
- Utveckling av system projektuppföljning
- Fastighetssystem – Förvaltning/Vitec hyra
- Gemensamt system
- Tillväxtfrågor och strategiska markinköp
- Upphandling

Vidare lyfts önskemålet om gemensamma mallar i koncernen gällande Styrelsens utvärdering och VD:s utvärdering. VD tar med sig frågan.

Styrelsen för dialog om effekterna av samordningen och koncernens bidrag till effektiviseringen i bolagen samt hur detta påverkar ekonomin. VD ska ta med sig frågan i kommande arbete.

Under koncerndialogen diskuterade bolagen kostnaderna för att införa gemensam systemutveckling. Gemensamma system inom koncernen minskar sårbarheten men innebär också stora kostnader. Styrelsen ger VD i uppdrag att utreda de ekonomiska förutsättningarna för koncernen av gemensamma system.

Styrelsen antecknar informationen.

§57 **ABK2025/0026 - Verksamhetsplan och budget 2026**

Styrelsen går gemensamt igenom AB Kongahällas verksamhetsplan och budget för år 2026.

Affärsplanen ska revideras under våren 2026. Under nästa år behöver man föra en dialog om att samordna verksamhetsplanen med affärsplanen, med målet att framöver endast ha en gemensam affärsplan.

Följande ska läggas till i verksamhetsplanen som aktivitet på s.6: Aktivitet 8: Tydliga långsiktiga och kortsiktiga lånebehov för koncernen och Kungälvsbostäder.

Styrelsen beslutar att anta verksamhetsplanen och budget för år 2026 med följande korrigering.

§58 **ABK2025/0017 - Intern kontrollrapport 2025**

Styrelsen går tillsammans igenom AB Kongahällas intern kontrollrapport för 2025.

Charlie Larsson presenterar intern kontrollrapport 2025.

Styrelsen beslutar att godkänna intern kontrollrapport för år 2025.

§59 **ABK2025/0018 - Intern kontrollplan 2026**

Styrelsen går gemensamt igenom förslag till intern kontrollplan för året 2025.

Charlie Larsson presenterar intern kontrollplan 2026.

Styrelsen beslutar att sänka riskvärdet på risken *Dotterbolagens investeringsplaner håller inte* vilket innebär att risken inte går till granskning.

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-12-03

Styrelsen beslutar att anta intern kontrollplan 2026 för AB Kongahälla med noterade ändringar.

§60 **ABK2022/0003 - Översyn av arbetsordningen**

Styrelsen har i enlighet med arbetsordningen genomfört den årliga översynen av dokumentet. Innehållet bedöms fortsatt vara relevant och kräver ingen revidering.

Styrelsen beslutar att fastställa den befintliga arbetsordningen.

§61 **Lokal inför styrelseutbildning**

Styrelsen har tidigare beslutat att samtliga ledamöter i kommunkoncernen ska gå en certifieringsgrundande styrelseutbildning.

På styrelsemötet den 8 oktober gav styrelsen VD i uppdrag att se över platser samt kostnader för utbildningen. Vidare har man tagit fram tre alternativ för plats samt kostnader för övernattning.

Följande har styrelsen fått tre alternativ för plats.

- Bohusgården Hotell och Konferens
- Lökeberga konferenshotell
- Marstrands havshotell

Styrelsen beslutar att boka övernattning på Marstrands havshotell.

§62 **ABK2025/0014 - Revidering av mötestider 2026**

Styrelsen har tagit del av förslag till mötestider för 2026 där två av datumen har behövt revideras.

Styrelsen beslutar att anta revidering av mötestider 2026.

§63 **ABK2025/0021 - Utvärdering av styrelsens arbete 2025**

Styrelsen genomför gemensamt den årliga utvärderingen av styrelsens arbete under föregångna året.

Syftet med Svensk kod för bolagsstyrning (”Koden”) är att stärka förtroendet för de svenska börsbolagen genom att främja en positiv utveckling av bolagsstyrningen i dessa bolag.

I koden anges att styrelsen ska göra en självutvärdering som avser styrelsen och dess arbete samt relationen till verkställande direktör och den övriga företagsledningen. Det är inget lagkrav, men styrelsen för AB Kongahälla har beslutat att detta ska genomföras. Målet är att utveckla styrelsens eget arbete och arbete med kommunfullmäktiges strategiska mål.

Styrelsen antecknar informationen.

§64 **Övrigt**

Inga övriga punkter.

§65 **Mötet avslutas**

Ordförande förklarar mötet avslutat.

Protokoll styrelsemöte ABK 2025-12-03

Slutgiltig revideringsrapport 2025-12-16

Skapad:	2025-12-15
Av:	Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAhbYNcD06DuWWrsJBKvYXIXO--YpzCx0j

”Protokoll styrelsemöte ABK 2025-12-03” – historik

Dokumentet skapades av Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
2025-12-15 - 07:46:25 GMT

Dokumentet skickades med e-post till miguel.odhner@kungalv.se för signering
2025-12-15 - 07:46:29 GMT

Dokumentet skickades med e-post till Gun-Marie Daun (gun-marie.daun@kungalv.se) för signering
2025-12-15 - 07:46:30 GMT

Dokumentet skickades med e-post till Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se) för signering
2025-12-15 - 07:46:30 GMT

E-postmeddelandet har visats av Gun-Marie Daun (gun-marie.daun@kungalv.se)
2025-12-15 - 07:57:35 GMT

Dokumentet har e-signerats av Gun-Marie Daun (gun-marie.daun@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-12-15 - 07:58:54 GMT – Tidskälla: server

E-postmeddelandet har visats av miguel.odhner@kungalv.se
2025-12-16 - 07:55:29 GMT

Signerare miguel.odhner@kungalv.se angav namnet Miguel Odhner vid signering
2025-12-16 - 07:56:05 GMT

Dokumentet har e-signerats av Miguel Odhner (miguel.odhner@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-12-16 - 07:56:07 GMT – Tidskälla: server

Dokumentet har e-signerats av Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-12-16 - 09:20:28 GMT – Tidskälla: server

Avtal har slutförts.
2025-12-16 - 09:20:28 GMT

Adobe Acrobat Sign

KUNGÄLVS KOMMUN

Bolagsinformation 2025-12-03

KUNGÄLVS KOMMUN

Agenda

- Information från kommunstyrelsens ordförande
- Paus
- Nuläge ekonomi – inför årsbokslut, investeringar och lånebehov - 15 minuter/bolag
  - Kungälv Energi
  - Kungälvsbostäder
  - BOKAB
  - Kungälv Arena AB
  - AB Kongahälla

KUNGÄLVS KOMMUN

Bolagsinformation 2025-12-03

Presentation

Information från kommunstyrelsens ordförande

Nuläge ekonomi – inför årsbokslut, investeringar och lånebehov - 15 minuter/bolag

- Kungälv Energi
- Kungälvsbostäder
- BOKAB
- Kungälv Arena AB
- AB Kongahälla

KUNGÄLVS KOMMUN

TRYGG OCH RÄTTVIS ARBETSMILJÖ
Info 3 dec 24.

1. Stärk intern utbildning och kommunikation om gällande processer och delegeringsordning.
2. Överväg i vilken omfattning politiker ska offentliggöra åsikter kring beslut i enskilda ärenden.
3. Arbeta för att skapa en tryggare arbetsmiljö där anställda vågar uttrycka sina åsikter.
4. Kommunstyrelsens presidium ges i uppdrag att ordna tillfällen för dialog kring yttrandefrihet och politisk kommunikation i enskilda ärenden utifrån förtroendevalda och tjänstepersoners olika roller och ansvar.
5. Kommundirektör i samråd med fackliga, ges i uppdrag att inom ramen för kommunens ordinarie utvecklingsarbete och vid nyanställning vidareutveckla och öka chefer och medarbetares kunskap och förståelse utifrån styrande dokument som våra värderingar, hälso-arbetsmiljöpolicy och delegeringsordning. Förvaltningen skall återkomma med förslag på åtgärder för att utifrån styrande dokument säkerställa en trygg och rättvis arbetsmiljö. Särskilda insatser skall riktas inom område myndighetsutövning och i denna del ska externt stöd anlitas.

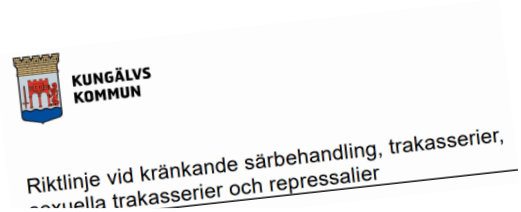

KUNGÄLVS KOMMUN

Myndigheten för arbetsmiljökunskap
har låtit forskare göra en översikt av svensk och internationell forskning om tystnadskultur & enkätundersökning med 7 000 anställda olika branscher.

Varför vanligare i offentlig verksamhet?
En förklaring kan vara att avståndet mellan den som fattar beslut och den som utför arbetet ofta är längre i offentlig sektor.

Råd:
Fokusera på det omvända till tystnad.

Det vill säga, att ge alla i organisationen verktyg och möjlighet att göra sin röst hörd. Vilket berör allt från normer och värderingar till det sätt som arbetsgivaren leder och fördelar arbetet

Dagens Samhälle

Ny forskning: Vanligare att chefer och anställda i offentlig sektor känner sig tystade

Arbetsvillkor Verktygslåda på gång för att motverka skadlig tystnad

Stor forskarrapport.
En tredjedel anser sig vara tystade!

Kungälvs-Posten

Senaste r

Nyheter Skola Krim 40 under 40 Sport Åsikt Korsord E-tidning

Tvärpolitisk arbetsgrupp. Ove Wikforsson,C, Mikael Winbel, UP, Erik Andreasson, V, Anders Holmenskiöld, M, Miguel Odhner,S, och Gun-Marie Daun, KD. Elisabeth Mattsson, L, och Greger Plannthin,SD, ingår också i gruppen. Bild: Kristian Johansson

Den här artikeln kan bara du som prenumererar läsa.

Politikerna kritiserar sig själva efter visselblåsarärendet

Nyheter • Kungälvs politiska ledning lyckades dåligt med hanteringen av visselblåsarärendet förra hösten. Det konstaterar politikerna själva efter att ha tittat tillbaka på hela processen. I en rapport redovisar de nu brister och lärdomar – och presenterar åtgärder för att undvika att samma sak händer igen.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap, Råd:
Fokusera på det omvända till tystnad.

Det vill säga, att ge alla i organisationen verktyg och möjlighet att göra sin röst hörd. Vilket berör allt från normer och värderingar till det sätt som arbetsgivaren leder och fördelar arbetet

Jessica Aspholm, Christian Pinggera, Mari Salé och Emelie Gillberg på Kommunal Kungälvs kansli. Bild: Anna Hedlund

Den här artikeln kan bara du som prenumererar läsa.

Kommunal: ”Nu måste cheferna hantera tystnadskulturen”

Nyheter • Fackförbundet Kommunal kräver omgående insatser mot tystnadskultur och otrygghet på kommunens arbetsplatser.

Kungälvs-Posten Nyheter Skola Krim 40 under 40 Sport Åsikt Ko

Krav på åtgärder

Kommunal menar att både verksamhetschefer och enhetschefer i verksamheterna behöver utbildas och presenterar fyra punkter där de krä att Kungälvs kommun gör följande:

1. Tar krafttag mot repressalier och säkerställer att medarbetare kan rapportera brister utan att riskera sin anställning, sitt schema eller si arbetsmiljö.
2. Utbildar alla chefer i meddelarfrihet, arbetsmiljölagstiftning och fack rättigheter, samt följer upp hur dessa efterlevs.
3. Möter facken i regelbundna, öppna dialoger där personalens erfarenh ligger till grund för förbättringsarbetet.
4. Sätter stopp för kulturer där kritik ses som illojalitet, och i stället uppmuntrar till delaktighet och transparens.

Lena Arnfelt är sektorchef för trygghet och stöd i Kungälvs kommun och därmed ansvarig för att hantera problemen som Kommunal pekar på.

– Vi behöver ta det här på största allvar, för det står ju för någonting. Vår medarbetare, som är Kommunals medlemmar, uttrycker att man upplev det finns en tystnadskultur och då behöver vi som ledning bli bättre på att lyssna.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsen arbetar med kommunfullmäktiges dokument. Stödjer en ny förvaltningskultur

KS har arbetat i 1 år och summerar sitt arbete i tvärpolitiska arbetsgrupp för en trygg och rättvis arbetsmiljö slutrapport

Förvaltningen kommer arbeta med implementering av ledord och vision i hela organisationen. Detta kommer att omhändertas i förvaltningens verksamhetsplan 2026. Det ska utgöra en grund och ett stöd för det gemensamma och kontinuerliga mötet mellan chefer, medarbetare, fackliga organisationer och andra samarbetspartners, som en integrerad del av arbetet med kvalitet, utveckling, styrning och ledning samt arbetsmiljö och kommunikation. Alla kommer att kunna ta sig an vision
öppen oc
begreppe
kultur.

I övrigt
följande

- 28 maj, Dialog fackliga företrädare, KS presi
arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 11 juni, Samtliga nämndpresidier - Nämndernas arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 18 juni, Bolagsinformation/koncerndialog - Bolagens arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 8 oktober, Bolagsinformation/koncerndialog - Bolagens arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 10 oktober, Samtliga nämndpresidier - Nämndernas arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 3 december, Bolagsinformation/koncerndialog - Bolagens arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)

t.

	Föredragande: Lena Arnfelt
KS2025/0181	Godkännande av process för rekrytering av kommundirektör *Föredragande: Tanja Tajic*
KS2025/1064	Förslag till reviderad budgetprocess utifrån arbetet med trygg och rättvis arbetsmiljö *Föredragande: Pia Jakobsson*

KUNGÄLVS KOMMUN

Vision 2040 och ledord för Kungälvs kommun

”Kungälv är en plats där livskvalitet, trygghet och framtidstro går hand i hand. Här formas en hållbar framtid genom demokrati, delaktighet och jämlika möjligheter för alla.
Vi värnar vårt kulturella arv, stärker utbildning och välfärd, och bygger ett samhälle där människor vill bo – i dag och i generationer framåt.
Med mod och omtanke skapar vi ett Kungälv som håller – för alla, för alltid.”

Mod	Vi vågar tänka nytt, utmana det invanda och driva förändring – utifrån ett helhetsperspektiv.
Respekt	Vi bemöter varandra med värdighet, öppenhet och förståelse – utifrån allas lika värde och olikheter.
Medskapande	Tillsammans skapar vi värde – genom delaktighet, engagemang och gemensamt ansvar.

KUNGÄLVS KOMMUN

Återrapportering till kommunstyrelsen (Dnr KS2025/1575-3)

Rapport: Lärdomar och fortsatt arbete efter visselblåsarärendet SMN2024/0603
Dnr KS2025/1575, KS2025/1064, KS2024/2486, KS2024/2470-1 (upphävt)
Framtaget av: Kommunstyrelsens tvärpolitiska arbetsgrupp för en trygg och rättvis arbetsmiljö
Datum: 2025-10-22

1. Bakgrund

Under hösten 2024 uppstod en allvarlig situation i samband med hanteringen av visselblåsarärendet SMN2024/0603, samt en parallell utredning av en enskild boendefråga inom socialtjänsten. Ärendet väckte grundläggande frågor om rättssäkerhet, opartiskhet, förtroende och ledarskap inom Kungälvs kommun.

Mot denna bakgrund beslutade kommunstyrelsen (KS 2024-11-13, §291/2024, Dnr KS2024/2486) att följa den externa utredarens rekommendationer, bland annat att:

- stärka intern utbildning gällande processer och delegationsordning,
- överväga i vilken omfattning politiker ska offentliggöra sina åsikter kring beslut i enskilda ärenden, samt
- arbeta för att skapa en tryggare arbetsmiljö där anställda vågar uttrycka sina åsikter.

Utifrån dessa rekommendationer gavs kommunstyrelsens presidium i uppdrag att ordna dialoger kring yttrandefrihet och politisk kommunikation i enskilda ärenden, utifrån förtroendevaldas och tjänstepersoners olika roller och ansvar.

Samtidigt beslutades att hela förvaltningen, i samråd med fackliga representanter, skulle ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa en trygg och rättvis arbetsmiljö. Det beslutades även att externt stöd skulle anlitas för särskilda insatser inom området myndighetsutövning, där medarbetare upplevt att yrkesrollen och integriteten påverkats negativt.

KUNGÄLVS KOMMUN

KS tvärpolitiska arbetsgrupp för en trygg och rättvis arbetsmiljö slutrapport

2. Sammanfattning av iakttagelser och lärdomar

Arbetsgruppen identifierar flera brister och lärdomar med utgångspunkt i visselblåsarärendet under 2024:

- Otydlighet i ansvarsfördelning och opartiskhet.
- Brister i diarieföring och dokumentation.
- Oklara gränser mellan politisk och administrativ nivå.
- Avsaknad av tydlig krishantering och riskbedömning.
- En arbetsmiljö präglad av toppstyrning, rädsla och fackliga larm om tystnadskultur.
- Okunskap och bristande efterlevnad av styrande dokument hos förtroendevalda.
- Politisering av kommunstyrelsens arbetsmiljöansvar.

Den bristande sekretesshanteringen i tidigare extern utredning förvärrade situationen och bidrog till minskat förtroende för kommunens interna processer.

En viktig lärdom är att vid allvarliga situationer bör styrelsens arbete präglas av samförstånd och fokus på uppdraget, snarare än politiska motsättningar.
Arbetsgruppen bedömer att en mindre, tvärpolitisk arbetsgrupp hade kunnat främja ett ökat fokus på styrelsens arbetsmiljöansvar och uppgifter.

Förtroendevalda behöver i sitt ledarskap respektera myndighetsgränser och visa stor försiktighet vid offentliga uttalanden om individärenden. Alla anställda ska kunna känna sig trygga och respekterade i sin profession.

Det är också viktigt att förtroendevalda värnar en politisk kultur byggd på samarbete och transparens samt genomgår återkommande fortbildning i styrande dokument, ledning och styrning, delegationsordning och arbetsgivaransvar.

Lärdomarna har tydliggjort behovet av rättssäkra, transparenta och förtroendeskapande processer – samt en förvaltningskultur byggd på respekt, samarbete, professionell integritet och efterlevnad av kommunens värderingar.

3. Genomfört förbättringsarbete i förvaltningen

Sedan hösten 2024 har kommunstyrelsens presidium, kommunstyrelsen och förvaltningen, i samråd med fackliga representanter, genomfört ett flertal åtgärder för att stärka en trygg och rättvis arbetsmiljö samt värna en politisk kultur byggd på mer samarbete och transparens.

Insatser och åtgärder har genomförts enligt den externa utredarens rekommendationer (Dnr KS2024/2486):

Vid möten har dialog förts kring styrande dokument såsom delegationsordning, riktlinje mot kränkande särbehandling och trakasserier, kommunens värderingar, hälso- och arbetsmiljöpolicy samt Vision 2040.

Bland genomförda aktiviteter och beslut kan särskilt nämnas:

- Kommunstyrelsens presidium har genomfört möten och dialoger med samtliga nämnder, bolag och fackliga representanter kring yttrandefrihet, roller och ansvar
- Dialogmöten med myndighetsnämnderna (SMN och MoBN) har hållits med stöd av extern konsult.
- HR har tagit fram utbildningspaket för chefer och medarbetare.
- Företagshälsovården har gett psykosocialt stöd till berörda.
- En förenklad och förtydligad Vision 2040 med nya ledord har tagits fram i samarbete mellan kommunstyrelse och förvaltningsledning och implementeras i hela organisationen.
- En reviderad budgetprocess med ökat fokus på dialog och arbetsmiljö har införts (Dnr KS2025/1064).
- Externt stöd har satts in inom området myndighetsutövning för att stärka medarbetares yrkesroll och integritet.
- Kommunstyrelsen har beslutat om förändringar i delegationsordningen (Dnr KS2025/1052) för att öka tydlighet och ansvarsfördelning.
- Kommunfullmäktige har löpande informerats om arbetet för en trygg och rättvis arbetsmiljö.

Dessa åtgärder, tillsammans med nya uppdrag och förslag i denna rapport, utgör grunden för det långsiktiga förändringsarbete som nu fortsätter under kommunstyrelsens ledning.

KUNGÄLVS KOMMUN

Reviderad visselblåsarfunktion

- Säkerställa en rättssäker, tydlig och förtroendeskapande process genom nya regler för jäv, extern granskning och ansvarsfördelning.
- All initial granskning och urval av visselblåsarärenden ska ske av en externt avropad part för att säkerställa oberoende och undvika jäv.
    - Den externa mottagarfunktionen ska ta emot ärenden, göra en första bedömning av eventuellt jäv, och därefter – vid frånvaro av jäv – lämna över ärendet till kommunens interna visselblåsarfunktion. I händelse av jäv är det kommunstyrelsen som hanterar ärendehanteringen internt i kommunen och också tar fram eventuella tjänsteskrivelser, i övrigt låter den externa parten driva ärendet såsom den interna visselblåsarfunktionen skulle ha gjort.
- Införa ett strukturerat trygghetsstöd kopplat till visselblåsarfunktionen, inklusive juridiskt, psykosocialt och organisatoriskt stöd.
- Säkerställa att alla visselblåsarärenden diarieförs samlat under kommunstyrelsens ansvar.

KUNGÄLVS KOMMUN

Ledarskap och kultur

Kommunstyrelsen ger kommundirektören i uppdrag att fortsätta arbetet med att utveckla en ny förvaltningskultur för en trygg och rättvis arbetsmiljö, samt att värna en politisk kultur byggd på samarbete och transparens.

Kommundirektören ska:

- sammanställa beslut, uppdrag, åtgärder och aktiviteter i en samlad redovisning,
- redovisa kommande och återkommande aktiviteter, inklusive den årliga politiska dialogen om ledarskap och ansvar,
- säkerställa fortbildning för politiker, chefer och fackliga företrädare med fokus på värderingar, ledning och styrning,
- särskilt stödja chefer inom myndighetsutövning där integriteten tidigare har utmanats.

KUNGÄLVS KOMMUN

Samlad bedömning tvärpolitiska arbetsgrupp för en trygg & rättvis arbetsmiljö, slutrapport

Kommunen har, genom detta arbete, tagit viktiga steg mot en mer rättssäker, öppen och förtroendeskapande organisation.

De beslut som fattats inom ramen för KS2024/2486, KS2025/1064 och upphävandet av KS2024/2470-1 har tydliggjort styrningen och lagt grunden för ett långsiktigt förändringsarbete.

Förändringen är påbörjad men inte avslutad. Det fortsatta arbetet kräver uthållighet, samarbete och ett gemensamt ansvarstagande mellan politik och förvaltning.

En ny visselblåsarfunktion med extern mottagning, tydliga rutiner och ett starkt trygghetsstöd bedöms vara en central del i denna förändring.

Den tvärpolitiska arbetsgruppen för en trygg och rättvis arbetsmiljö tackar förvaltningen för ett gott stöd i arbetet och anser sig genom denna rapport ha fullgjort sitt uppdrag från kommunstyrelsen.

Förvaltningen kan vid behov samråda med arbetsgruppen för avstämning kring de uppdrag som beslutats.

Högsta befolkningstillväxten
Mest populär hos barnfamiljer
Tredjen störst i GR
Bäst handelsutveckling
Nytt sjukhus
Låg arbetslöshet
Välutbildade lärare
Bra skolresultat
Bra ekonomi
Bra politiskt samarbete
Trevligt folk
Två älvar
Två fästningar
4000 företag
Klarade Covid bäst
Robust i kriser
Högre cityhandel än andra
Framtidstro

KUNGÄLVS KOMMUN

En riktigt populär tillväxtkommun med starka rötter i historien!

MARSTRAND
INTERNATIONELL SEGLINGSARENA
UNIK HISTORISK MILJÖ

VÄLKOMNA TILL KUNGÄLV
NORDENS AKROPLIS

KUNGÄLVS KOMMUN

Visst va staden fin då!

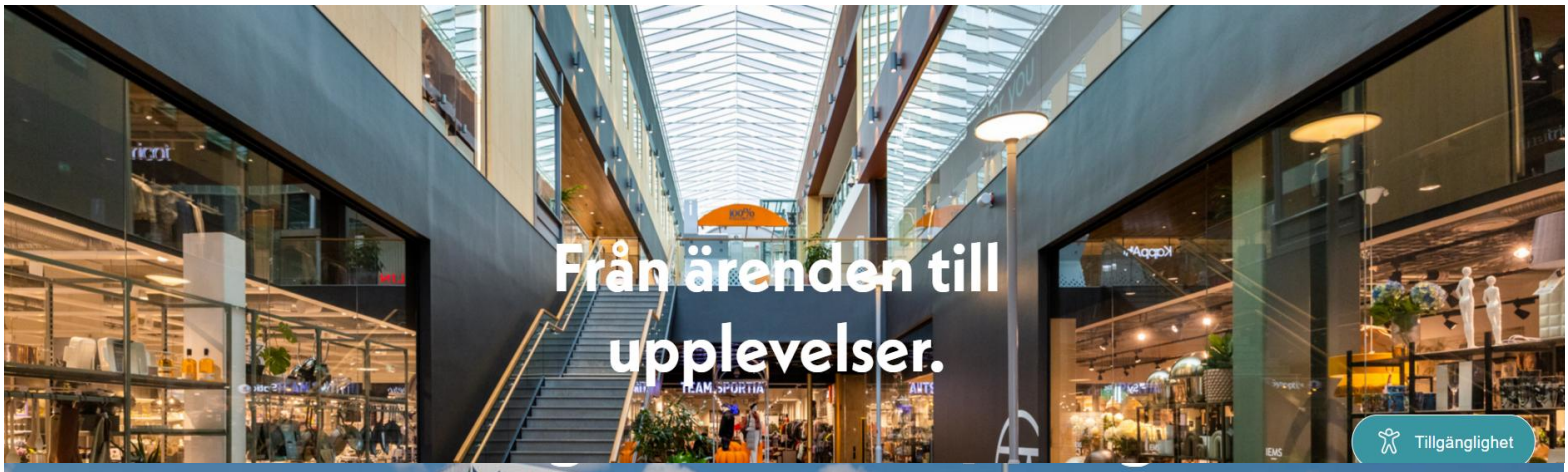
Från ärenden till
upplevelser.
Tillgänglighet

Kongahällaskolan blev KC
Västsveriges största handelsinvestering på 10 år
KONGAHÄLLA
CENTER

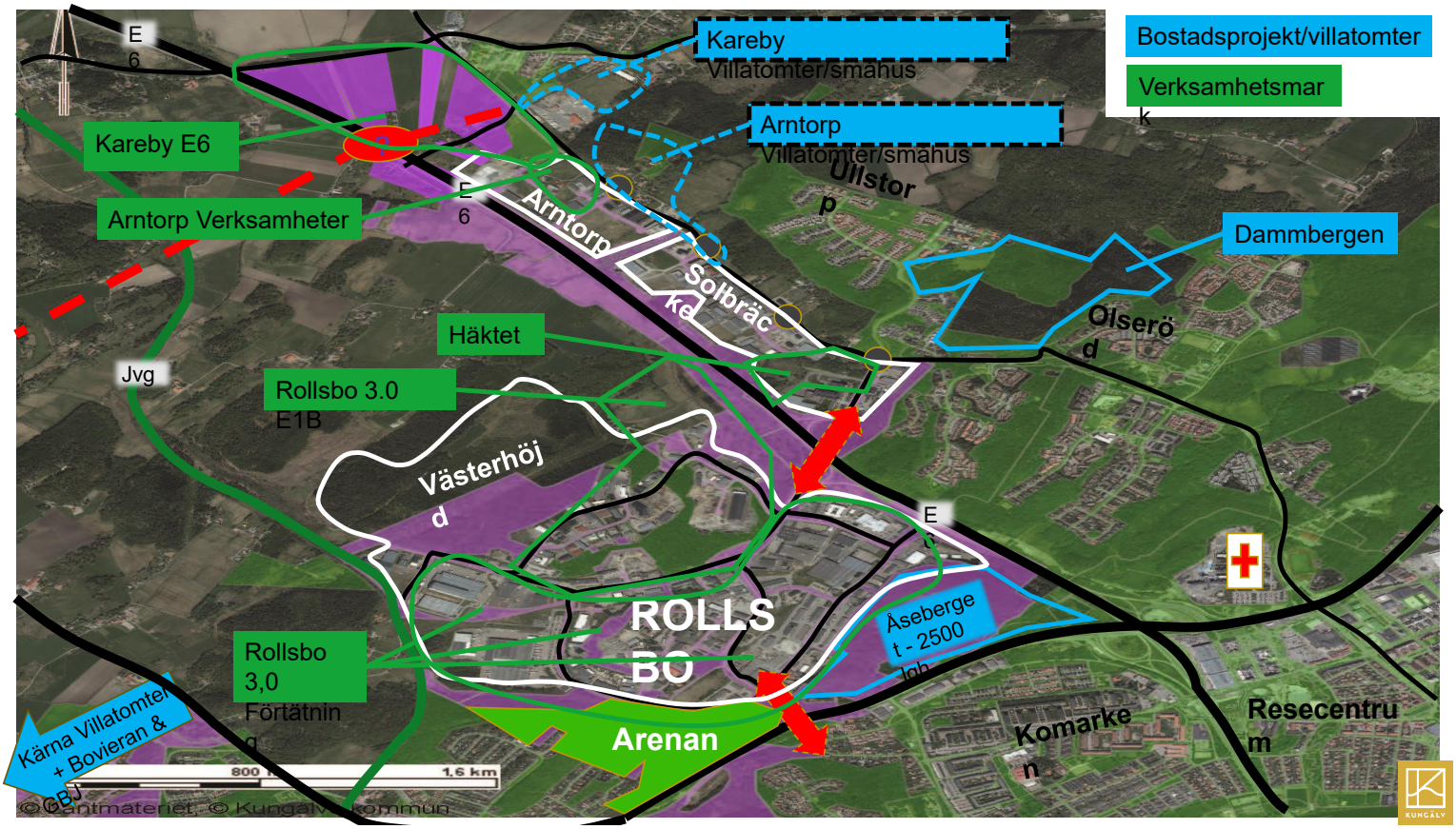
Bostadsprojekt/villatomter
Verksamhetsmark
Kareby
Villatomter/smahus
Arntorp
Villatomter/smahus
Kareby E6
Arntorp Verksamheter
E 6
Arntorp
Ullstorp
Solbräcke
Dammbergen
Olseröd
Häktet
Jvg
Rollsbo 3.0
E1B
Västerhöjd
ROLLSBO
Åseberget - 2500 lgh
Arenan
Rollsbo 3,0
Förtätning
Kärna Villatomter + Bovieran & GBJ
Komarken
Resecentrum
800 m
1,6 km
©Lantmateriet, © Kungälvs kommun

Bokabs Projekt

	Utfört (IB)	Kommande	Entreprenadvärde ?
Verksamhetsmark:	2 153 983 kvm	497 000 kvm	4 000 000 000 kr
Villatomter:	108 st	224 st	900 000 000 kr
Småhus/radhus:		100 st	350 000 000 kr
Lägenheter:		2550 lägenheter	6 500 000 000 kr
Totalt			~~11 750 000 000 kr~~

14 500 000 000 kr

Inom markerade områden har vi företagare som önskat expandera där detaljplaner sätter stopp.

1. **Lila markering:** Här har Bokab expansionsidéer för området. Över 100 000 kvm mark. Företagare vill expandera samt bedriver viss form av handel vilket behöver uppdateras i detaljplan.
2. **Orange markering:** Område där företag vill expandera samt där man bedriver någon form av handel vilket bör uppdateras i ny detaljplan.
3. **Svart markering:** Finns områden markerade där planeringen på 70-talet hade en helt annan inriktning än vad som är fallet idag. Vi kan troligen tillskapa 20 000 kvm extra mark inom denna plan.
4. **Blå markering:** Företagare vill expandera samt tillfart till Åseberget.
5. **Grön markering:** Även här bedrivs handel som bör uppdateras i ny detaljplan.

Bygga högre (14m till nock)
Bygga större (50% av tomtyta)
Anordna enkla upplag utan bygglov
Inom vissa områden bedriva handel
Få lov att göra äganderätt

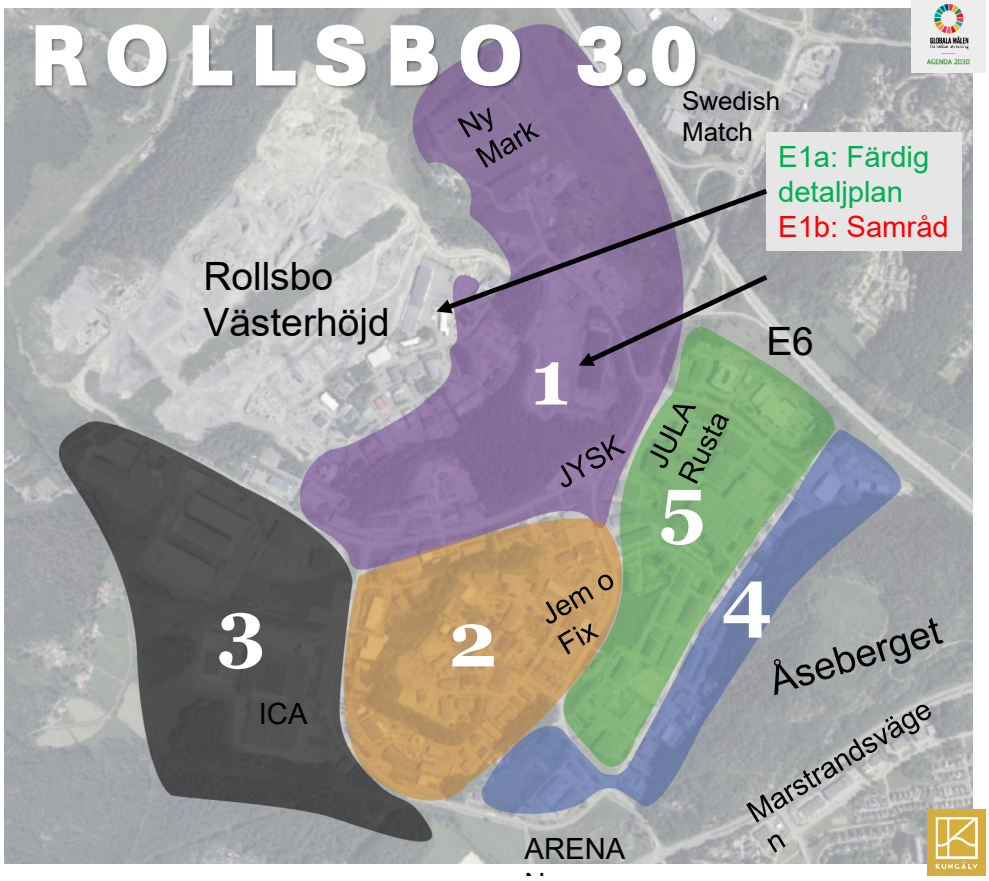

SITUATIONSPLAN - ÖVERSIKT

HÄKTET

Utkast – Diskussionsunderlag inför samråd

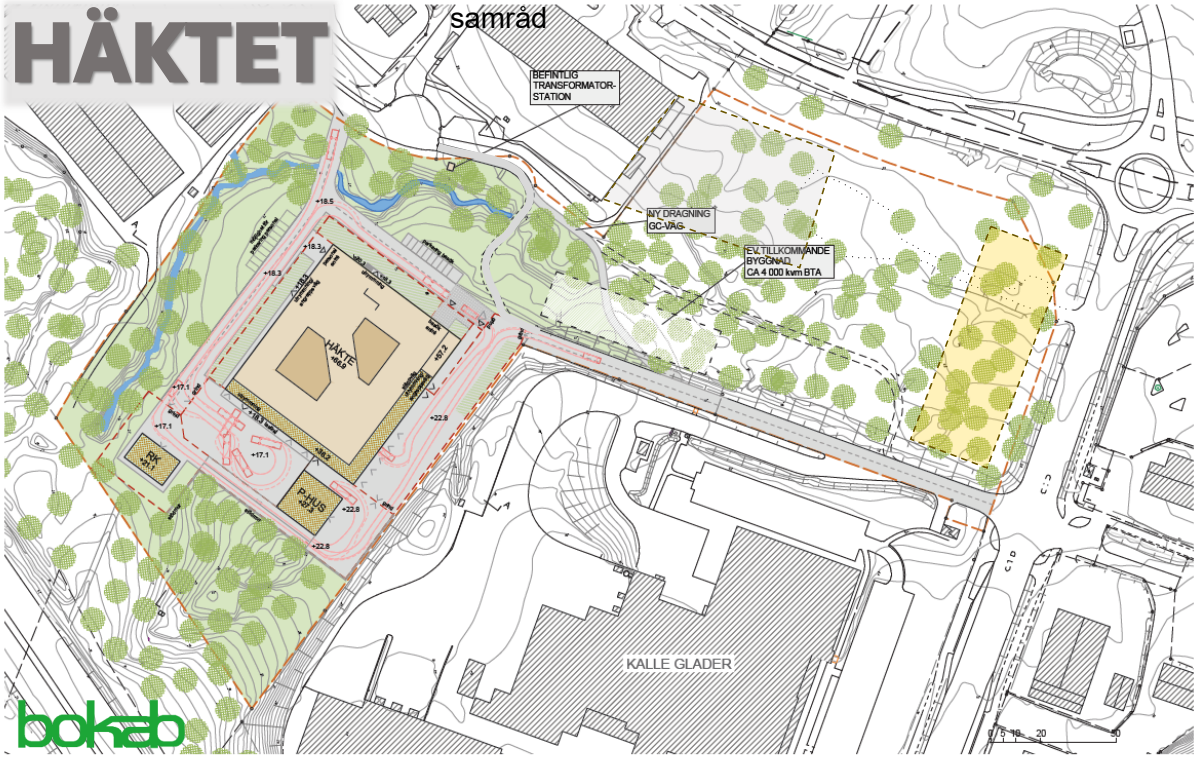

KUNGÄLVS KOMMUN

bokab

KUNGÄLVS KOMMUN

Vilja att växa med Kungälv

Kongahälla kvarter 3

- Fortsatt stort intresse att bygga i Kungälv. Det ser vi inte minst i den stora efterfrågan som finns för planläggning i Kommunen.
- Planläggning både inne i våra större orter så som Kungälv och Ytterby
- Men även i våra mindre orter och på landsbygden och i kustområdet.

Byggstarter år 2025

- Nordtag (Ekeblad), Bostäder
- Kongahälla kvarter 3 (Riksbyggen), Bostäder
- Kongahälla kvarter 10 (JM), Bostäder
- Kärna (Trivebo), Bostäder
- Entré Ytterby (Saltholmsgruppen), Verksamhetslokaler

Kongahälla kvarter 10

KUNGÄLVS KOMMUN

Översiktsplan - ÖP 2050

- Enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan.
- Översiktsplanen är kommunens övergripande och långsiktiga planeringsinstrument för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.
    - Är inte juridiskt bindande, men väger tungt vid prövningar och är ett viktigt politiskt måldokument.

Samråd 2 december 2025 t.o.m. 3 februari 2026.
Planförslaget görs tillgängligt på kommunens hemsida för er som bor och verkar i kommunen.
Era iakttagelser och synpunkter är värdefulla, så ta er gärna tid att läsa samrådsförslaget och lämna synpunkter.

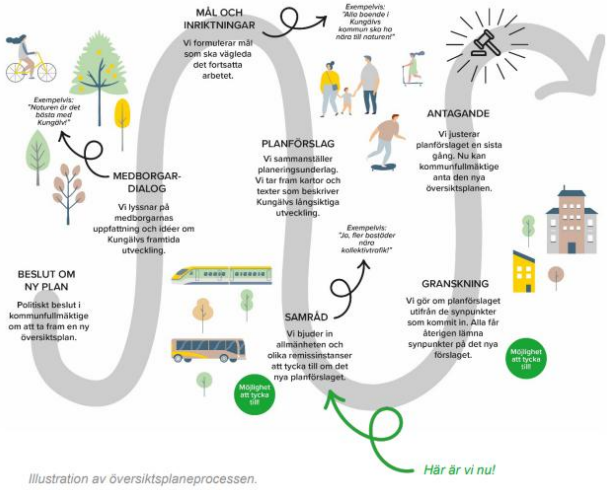

Illustration av översiktsplaneprocessen.

Fördjupade översiktsplaner

Fördjupning kring Orternas utvecklingsmöjligheter.

Framtaget för Kode och Ytterby

- Kode – förväntas vinna laga kraft under 2026
- Ytterby – klar 2021

Båda dessa fördjupningar syftar till att säkra möjligheten för en fortsatt utveckling av kommunens stationssamhällen.

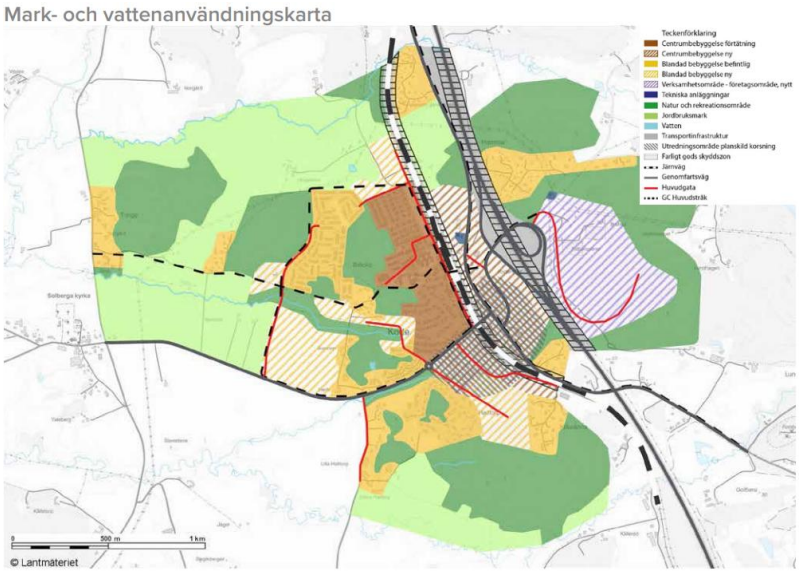

KUNGÄLVS KOMMUN

Kungälv stadskärna - ska fortsätta blomstra

Ställer krav på nytänkande när många behov ska samsas om samma ytor.

- Social hållbarhet
- Trygghet
- Bostäder
- Handel och service
- Skolor
- Trafik – för gående, cyklister och bilister
- Parkering
- Hantering av regnvatten
- Geoteknik

Vilka ytor i staden kan omhänderta flera funktioner samtidigt?

KUNGÄLVS KOMMUN

Det blommar i nya delen av Kongahällas park

Ytterligare ett steg är taget för att skapa ett genomgående grönt stråk genom centrala Kungälv ner till älven och vidare bort mot Fästningsholmen.

- Rekreation.
- Träd för skugga under soliga dagar
- Hantering av regnvatten

KUNGÄLVS KOMMUN

Stora stadsutvecklingsprojekt i Kungälv
- pågår och är under planering

Nya delar i staden

- Åseberget – attraktivt område att leva i och besöka
- Kongahälla – levandegöra Kungälv
- Kexstaden – ge kungälvsborna mer närhet till älven
- Oasen – den nya snackisen?

Kongahälla

Åseberget

Förädling av befintliga områden

- Nytorgstaden
- Lärken – I Kungälvsbostäders område i Fontin
- Gamla Kungälv med Västra Gatan och Strandvägen
- Sparven (vid befintliga Willys)

Kexstaden

KUNGÄLVS KOMMUN

Handel vid E6

- Tillskapar verksamhetsmark centralt i Kungälv
- Skapas byggrätt för en större etablering och två mindre.
- Detaljplanen planeras att tas upp för antagande under 2026.

KUNGÄLVS KOMMUN

Detaljplan Björkås i Ytterby

Detaljplanen planeras att tas upp för förnyat antagande i början av 2026.

- Detaljplanen ger möjlighet till förändringar på befintliga byggnader inom området.
- Tillskapar möjlighet för ca 300 st nya bostäder.

- Närhet till kollektivtrafik.
- Närhet till service.
- Utveckling av befintligt miljonprogramsområde.

KUNGÄLVS KOMMUN

Båtellet – utveckling på Marstrand

”Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl”

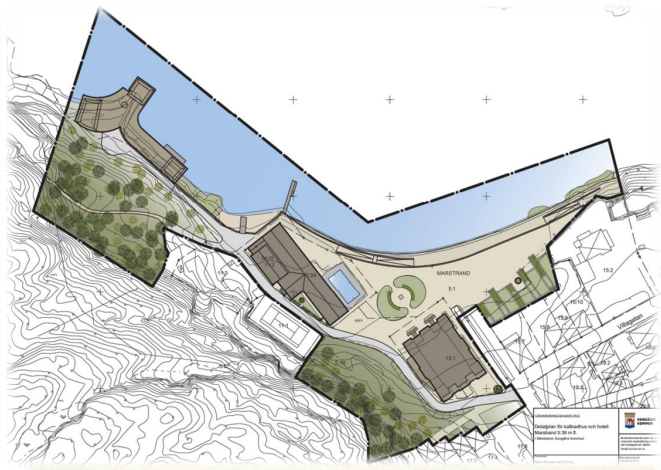

- Detaljplanen syftar till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell ges möjlighet att kompletteras och utvecklas.
- Detaljplanen syftar också till att möjliggöra ett nytt kallbadhus på samma plats som det historiskt har funnits ett.

Bildkälla: Bohuslänsmuseum.se

Granskningsperiod för detaljplaneförslag avslutad

- Förvaltningen kommer nu arbeta med att gå igenom inkomna yttranden och bedöma om kompletteringar eller förtydliganden krävs i framtagna planhandlingar.

KUNGÄLVS KOMMUN

Mer bostäder kräver fler skolplatser

Två skolor där det pågår stor utveckling:

- Ytterbyskolan
  - Tillbyggnad av Matsal, Storkök, Hemkunskap, NO-salar, Trä- och syslöjd påbörjad
  - Renovering invändigt i Hus C pågår
  - Nytt trapphus i anslutning till Hus B är påbörjat
- Diserödskolan
  - Projektet är uppdelat i fyra etapper. Det sträcker sig från förstudien 2020 till planerad färdigställning i slutet av 2027.
  - När projektet är färdigställt kommer skolan kunna ta emot upp till 630 elever (3 paralleller i F-6), jämfört med dagens 377 elever.

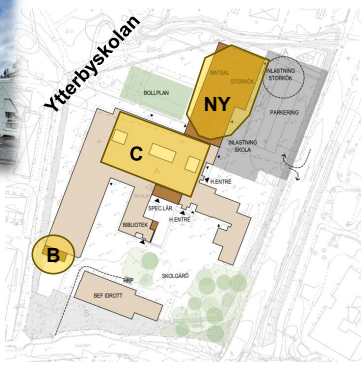

KUNGÄLVS KOMMUN

Samhällsbyggnad är också VA-utbyggnad

- Stora investeringar i den infrastruktur som inte syns.
- Utbyggnad för att tillskapa Kommunalt vatten och avlopp (VA) till våra kustnära områden fortsätter.
- Förstärker samtidigt VA-infrastrukturen i hela Kungälv.

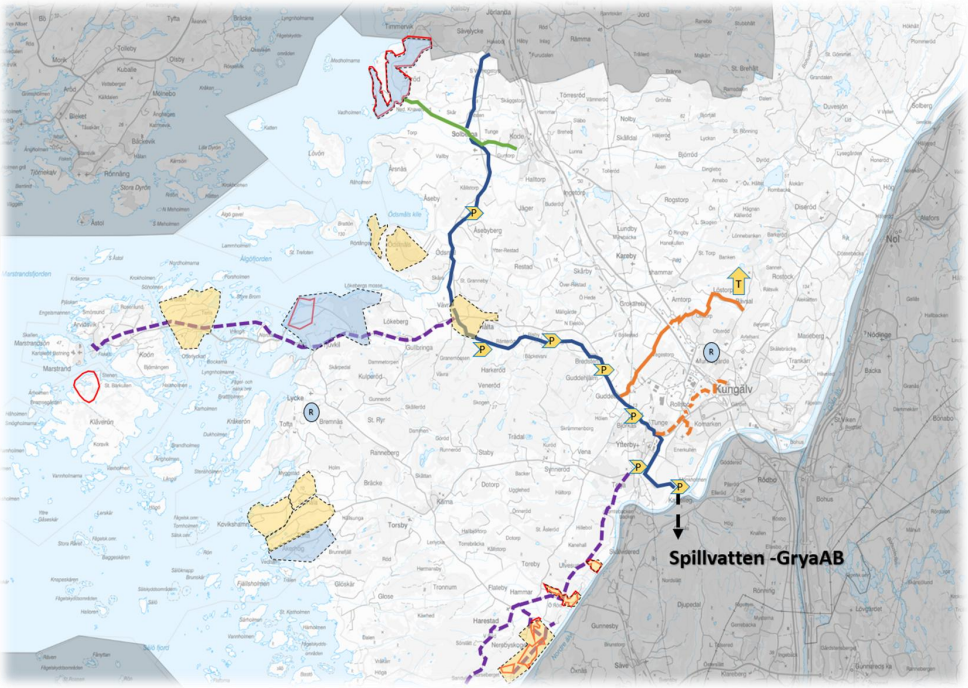

KUNGÄLVS KOMMUN

Illustration över området

- Isytor
- Simhall
- Idrottshallar
- Centrumverksamhet
- Skatepark mm.

KUNGÄLVS KOMMUN

Infrastruktur

- Berg sprängs och krossas
- Mark stabiliseras
- Ledningsdragning pågår
- Projektering
  - Svängfält rollsbokrysset
  - VA-ledningar
  - Cirkulationsplats mm.

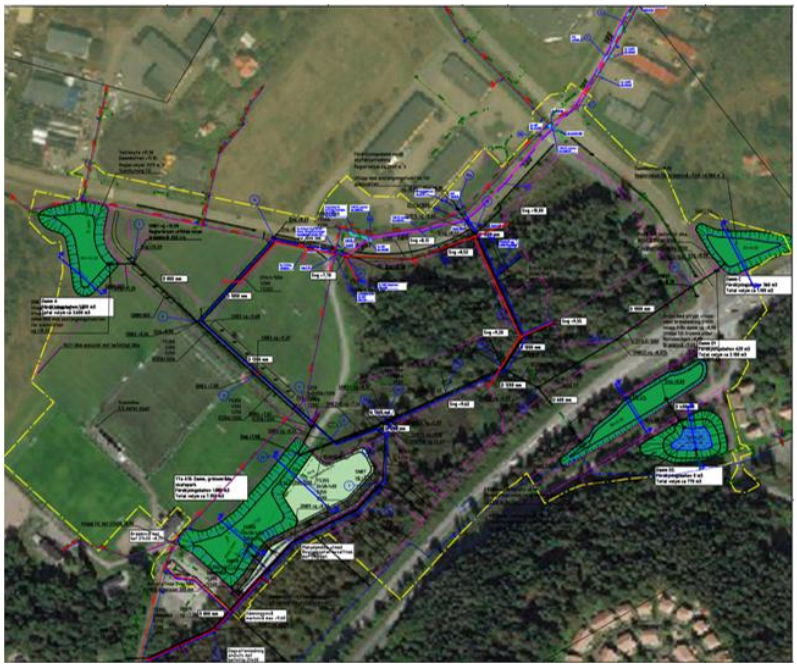

DOOSAN

KUNGÄLVS KOMMUN

Isytorna

- Bandyhall
- 2 Hockeyrinkar
- Restaurang
- Uthyrning av utrustning
- Föreningsgym
- Spegelsal
- Ritningar typ klara

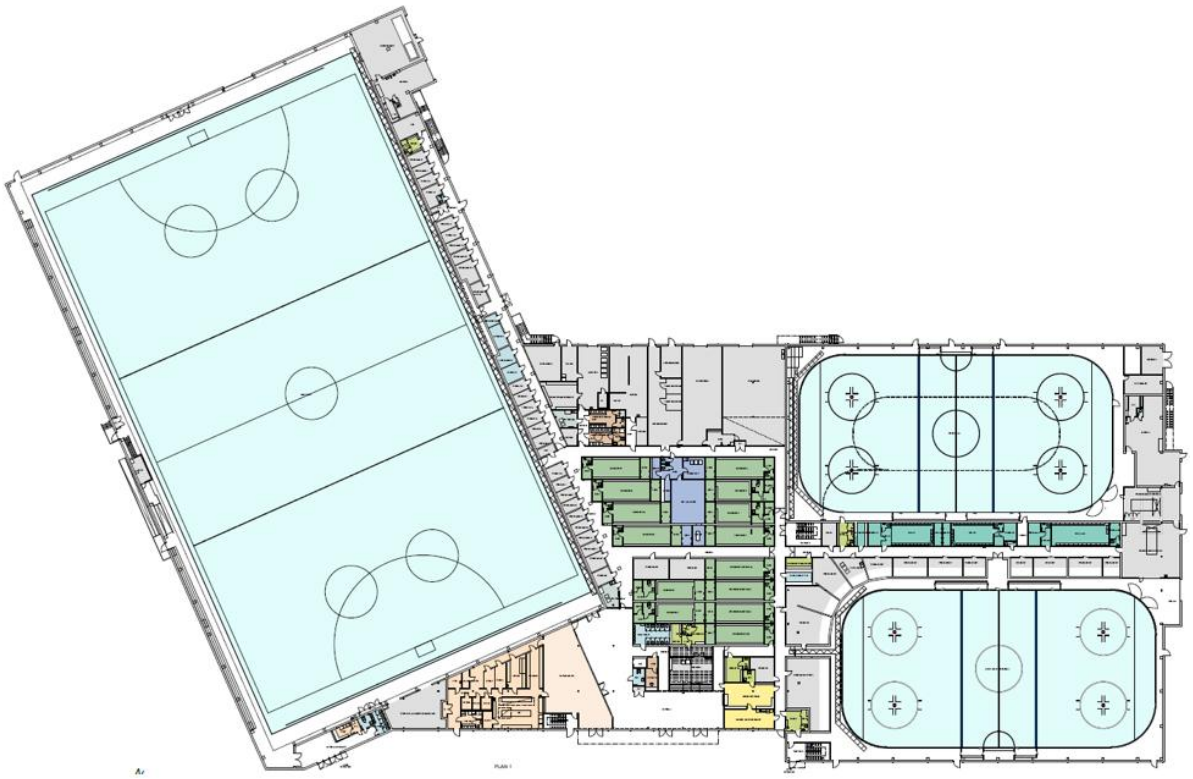

KUNGÄLVS KOMMUN

Isytorna

- Bandyhall
- 2 Hockeyrinkar
- Restaurang
- Uthyrning av utrustning
- Föreningsgym
- Spegelsal
- Ritningar typ klara

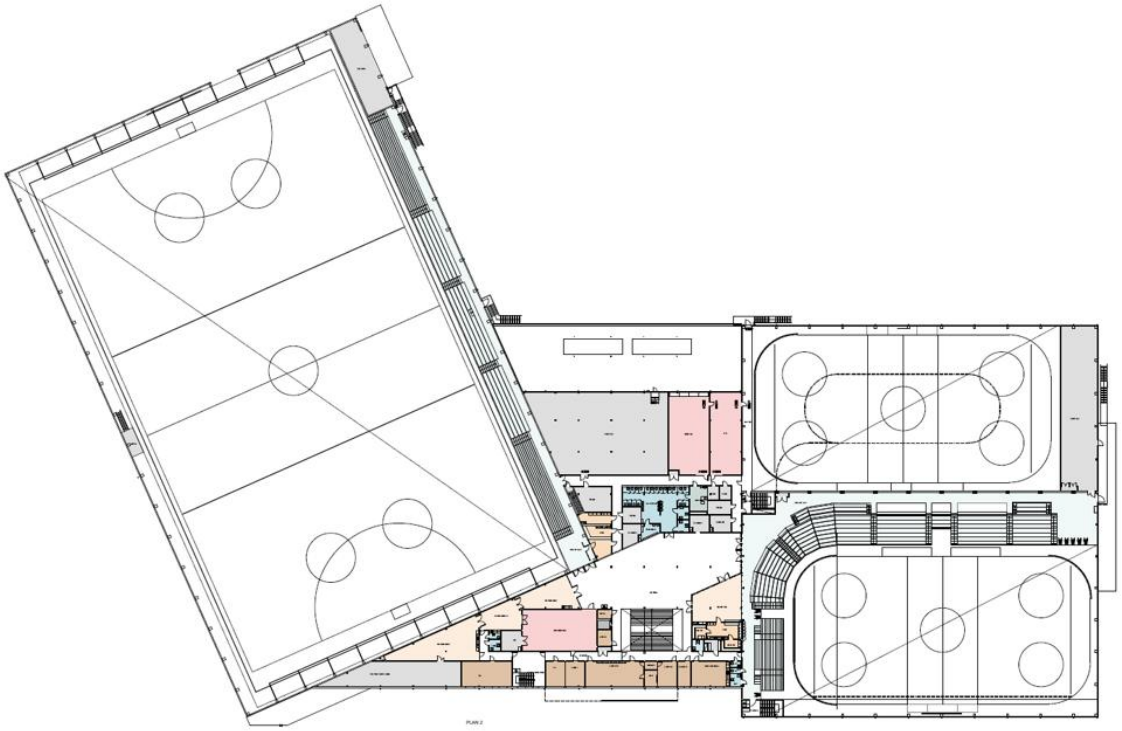

KUNGÄLVS KOMMUN

Simhall och idrottshallar

- Delbar 50m bassäng
- 2 rehabpooler
- 2 i 1 inomhushall
- Gymnastikhall
- Föreningsgym
- **Under utformning!**

KUNGÄLVS
KOMMUN

KUNGÄLVS KOMMUN

Morronpasset 27 november

Linda Nygren, kommundirektör

KUNGÄLVS KOMMUN

Leda en politiskt styrd organisation med utveckling i fokus

KUNGÄLVS KOMMUN

Hållbarhet
- ekonomisk, ekologisk och social

KUNGÄLVS KOMMUN

Befolkningen

Möjligheter och utmaningar

KUNGÄLVS
KOMMUN
Kommunen
Möjligheter och utmaningar
METROBUSS

KUNGÄLVS KOMMUN

Företag och arbetstillfällen

Möjligheter och utmaningar

KUNGÄLVS KOMMUN

Civilsamhället

Möjligheter och utmaningar

KUNGÄLVS KOMMUN

Politiska prioriteringar

Möjligheter och utmaningar

KUNGÄLVS
KOMMUN
Organisationen
Möjligheter och utmaningar

Lite slutspurt

KUNGÄLVS KOMMUN

Då och nu ☺

Rött, Grönt, Blått, Allians?

Rödgrönt Kungälv

2006-2010 & 2010-2014

Allians

SAMARBETSPARTIERNA KUNGÄLV

Politisk plattform 2015-2018

KUNGÄLVSTRION 2019-2022

nya m

NÄRODLAD POLITIK Centerpartiet

Kungälv 2030

PROGRAMFÖRKLARING

KUNGÄLVS KOMMUN

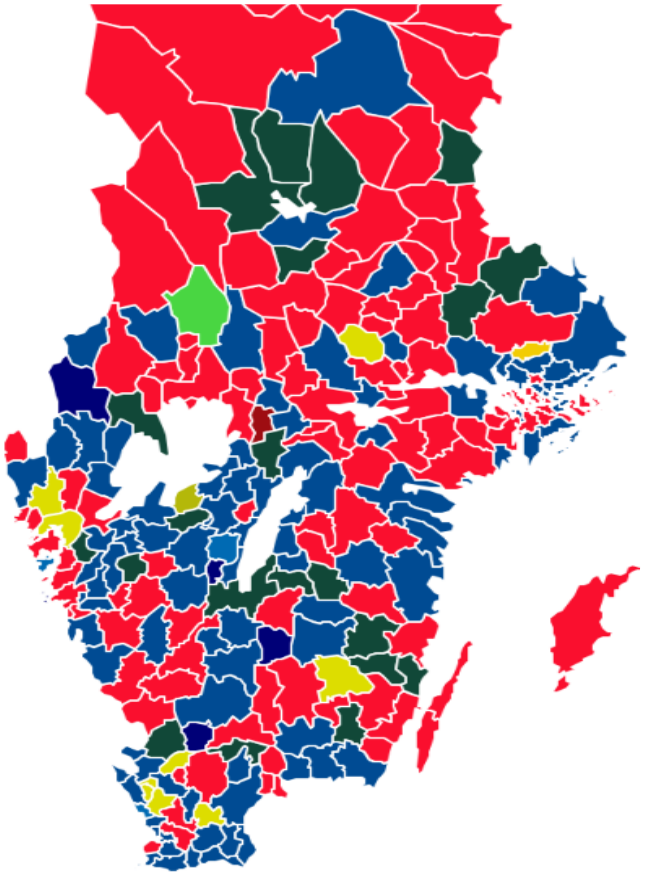

NYTT POLITISK LANDSKAP

Demokratin hotas på riktigt
Social medier
Fake News
Professionalisering
Ekonomisering
Personifiering
Hat & Hot
Ideologi, politik och block som vi känner det tillhör historien
Spel och person viktigare än sak och ideologi politiken
Människans värde och demokrati kan ej tas för given

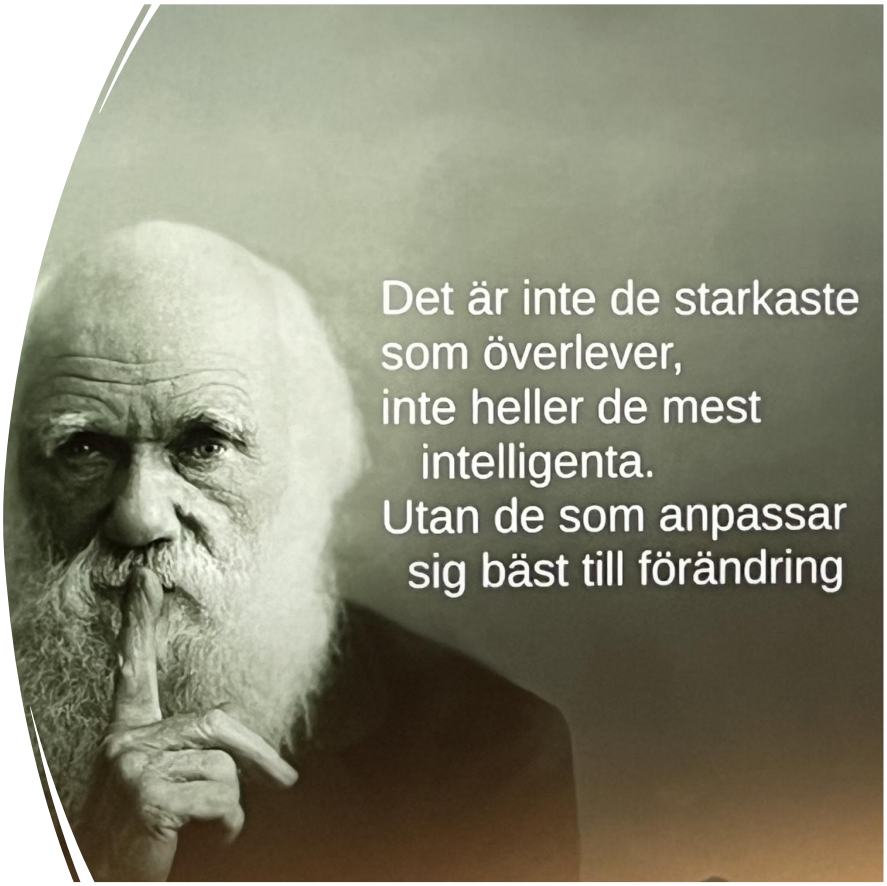

Oavsett om det är politik, företagande, föreningsliv eller stadsutveckling…..

Heja Kungälv

KUNGÄLVS
KOMMUN
Då....

KONGAHÄLLA SHOPPING
HANS ROSS
Tashionroom
TT-Sports
HG Toys
PEAL
A&B
KONGAHÄLLA SHOPPING
REA
Nu....

KUNGÄLVS
KOMMUN
Klart det va bättre förr!

KUNGÄLVS
KOMMUN
MUMERS HUS
Utan politisk vision och mod ingen framtid.

KUNGÄLVS KOMMUN

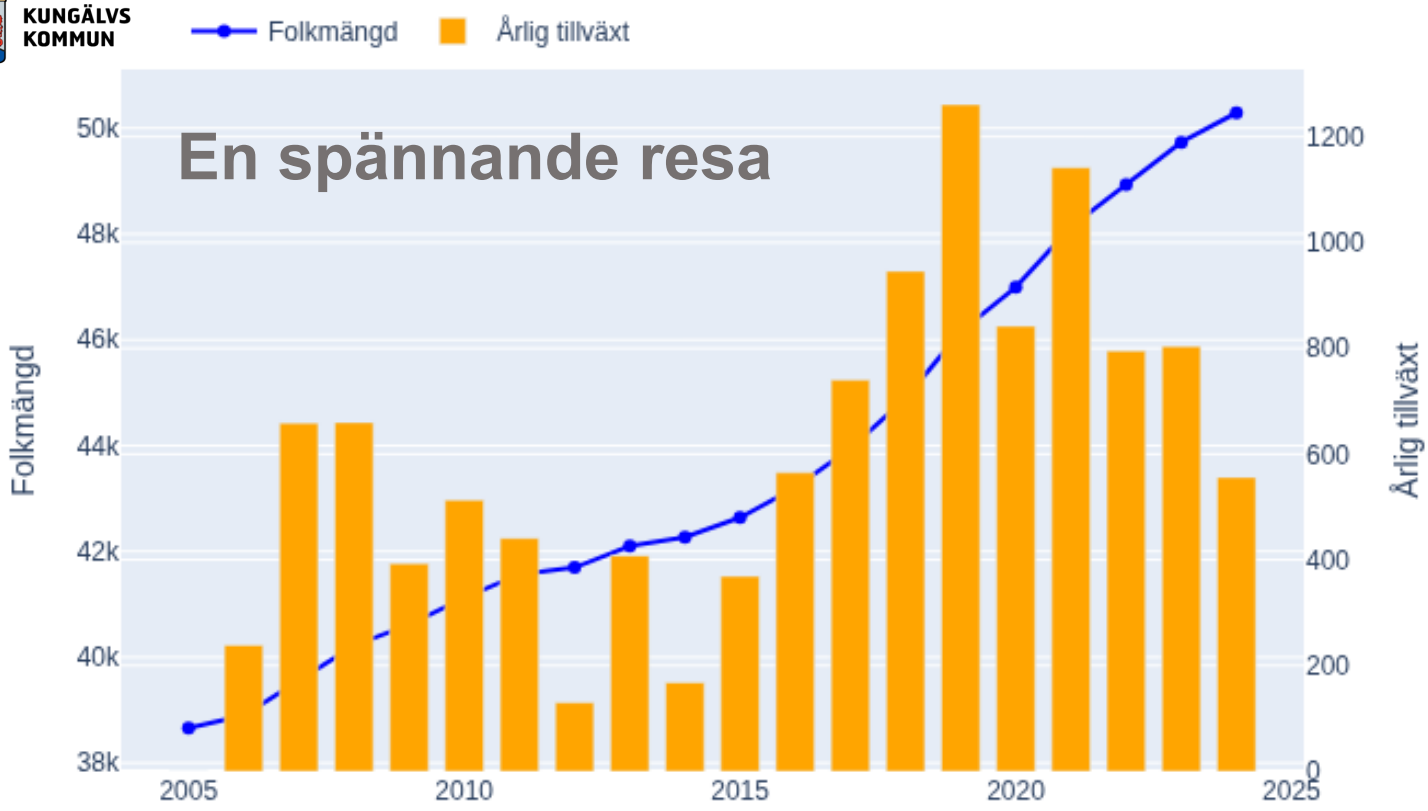

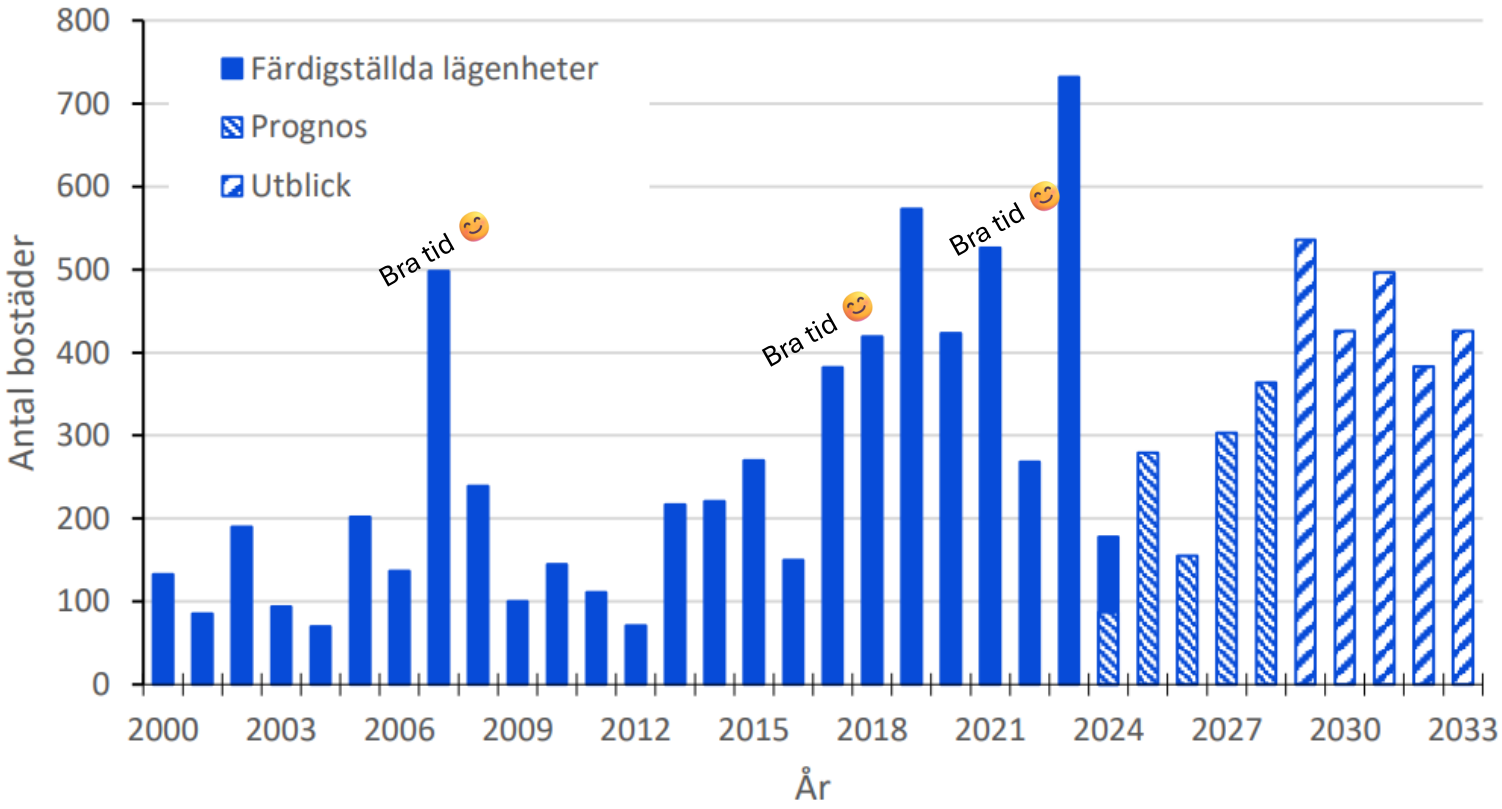
800
700
600
500
400
300
200
100
0
Antal bostäder
Färdigställda lägenheter
Prognos
Utblick
Bra tid
Bra tid
Bra tid
2000
2003
2006
2009
2012
2015
2018
2021
2024
2027
2030
2033
År

Förändring invånare/kommun (%)

Befolkningsförändring 2013-2024. Mörkare färg innebär större förändring och ljusare färg innebär mindre förändring. Håll muspekaren över respektive kommun för mer information.

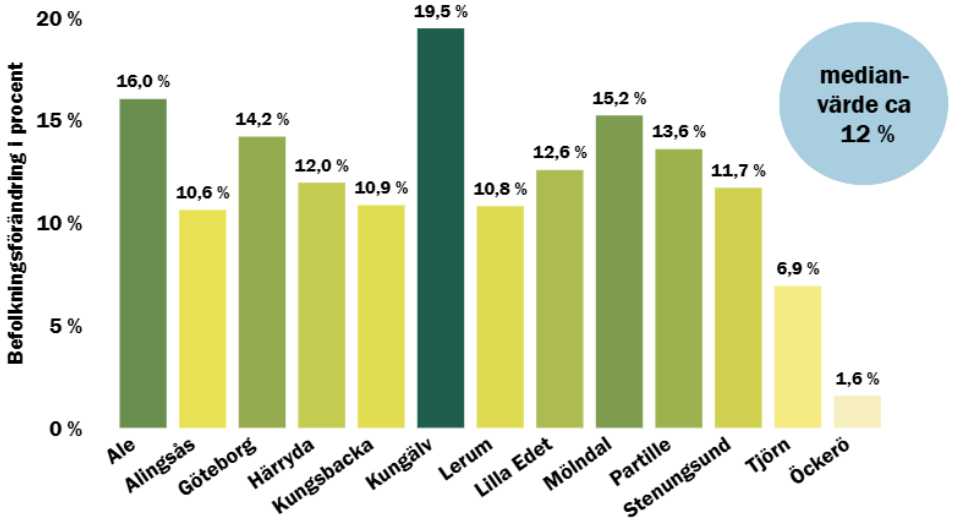

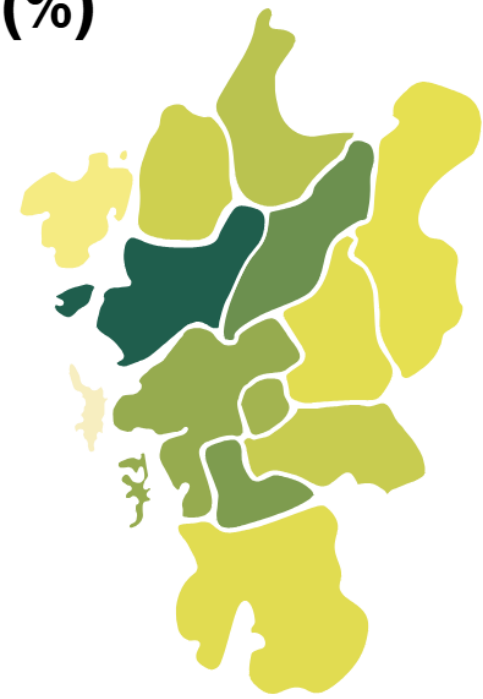

Källa: SCB, 2025

Kungälv har planerat och byggt i kollektivtrafiknära, urbana lägen.

Foto: Kungälvs kommun

KUNGÄLVS KOMMUN

Det attraktivt att leva och bo i Kungälv

Karta som visar folkmängdsförändringen per kommun under 2023, i förhållande till den totala folkmängden. (Länsstyrelsen, 2024)

Länsstyrelsen (2024) Bostadsförsörjning i Västra Götalands län. [Bostadsförsörjning i Västra Götalands län (lansstyrelsen.se)]

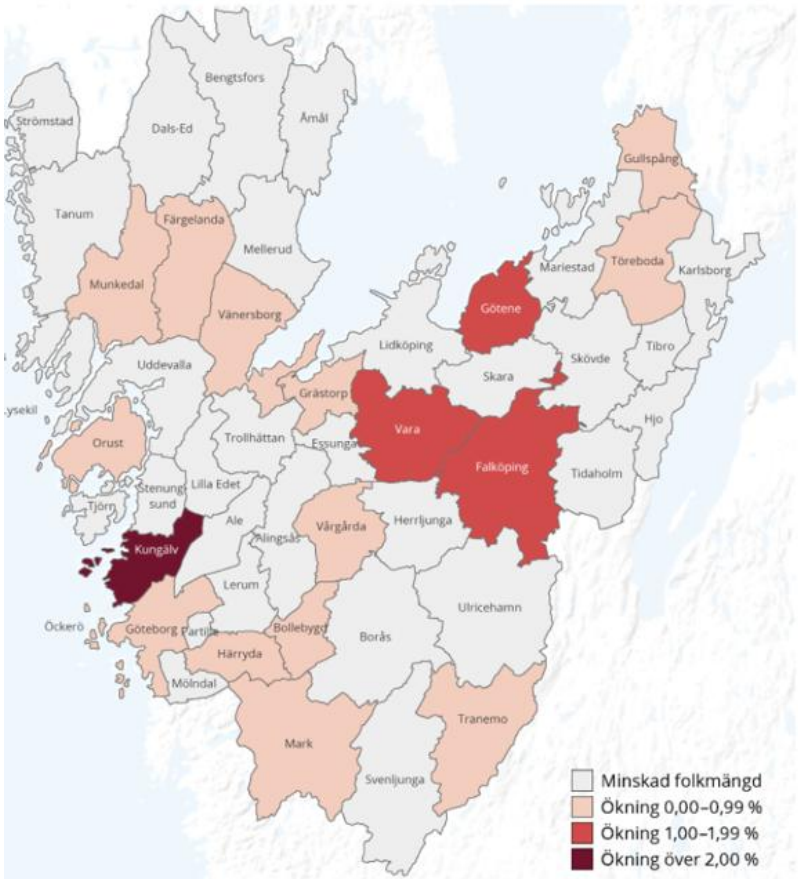

Befolkningsutveckling 2024

- I december 2024 bodde 1 773 000 folkbokförda personer i Västra Götaland.
- Befolkningen ökade med 5 800 personer under 2024. Det motsvarar en ökning på 0,3 procent.
- Det är den den minsta ökningen som varit på över 20 år.
- Den minskade ökningen beror framför allt på ett mycket mindre utrikes överskott än de senaste 20 åren, men beror även på att det fötts lite färre barn.
- Störst procentuell befolkningsökning bland kommunerna var det i Mölndal (1,3%) följt av Kungälv (1,1%).
- I mer än hälften av alla kommuner (26 st) minskade befolkningen under 2024.

Befolkningsökning per år, 2000-2024, Västra Götaland

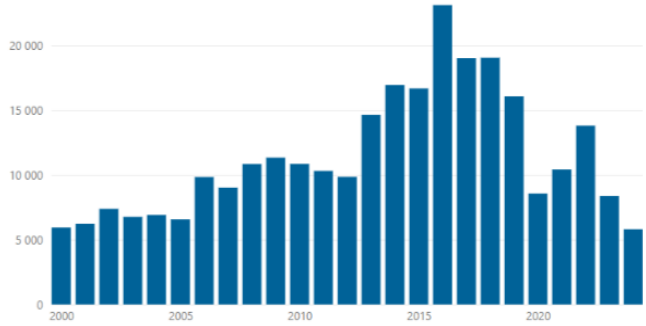

Procentuell befolkningsökning 2024

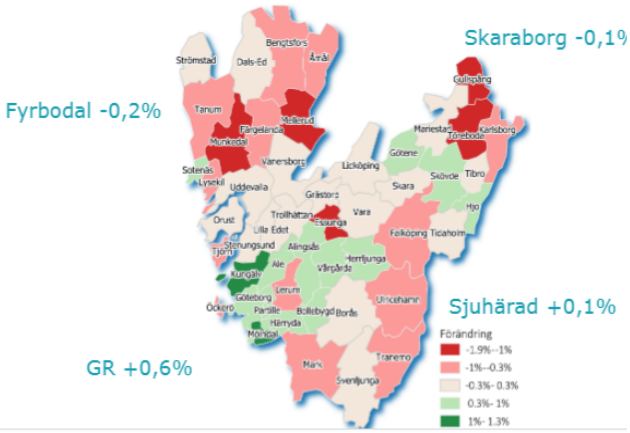

2024-10-21

Befolkningsprognos

En presentation om demografin i regionen framöver

av Ragnar Dahlgren, Samhällsanalys VGR

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Sammanfattning

- Framåt i VGR
  - Färre barn
  - Fler vuxna och äldre
  - Procentuellt växer +80 allra mest
- Åldersstrukturen idag påverkar prognosen
  - Delregionerna har olika förutsättningar
  - Unga vuxna och barn svårfångat

Förändring antal om 5 år
-13 377

Förändring antal om 10 år
-25 984

Förändring procent om 5 år
-3,3 %

Förändring procent om 10 år
-6,5 %

PROGNOS FRAMÅT

FÖR HELA VGR !

En kommun sticker ut!

Kungälv!

Förändring på fem år (antal)

Förändring på tio år (antal)

Förändring på fem år (procent)

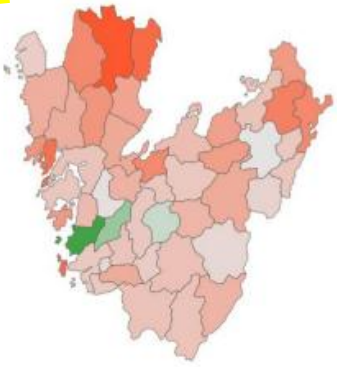

Förändring på tio år (procent)

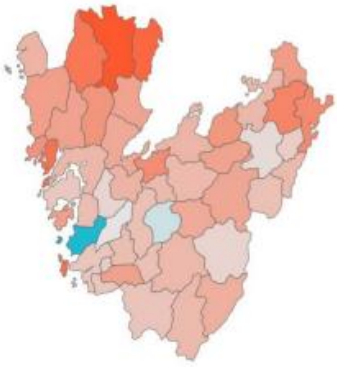

Kommun

Alla

Ålder

0 19

Filter

KUNGÄLVS KOMMUN

Demografi och försörjningskvot !

Bredast fötter (flest barn) vinner i längden!

Var rädd om det! Det går inte att gnälla sig till en bättre framtid!

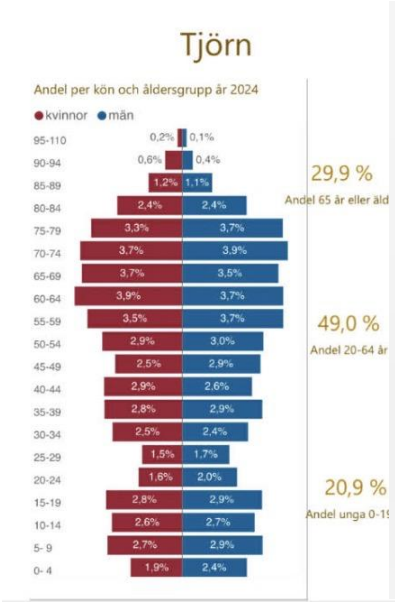

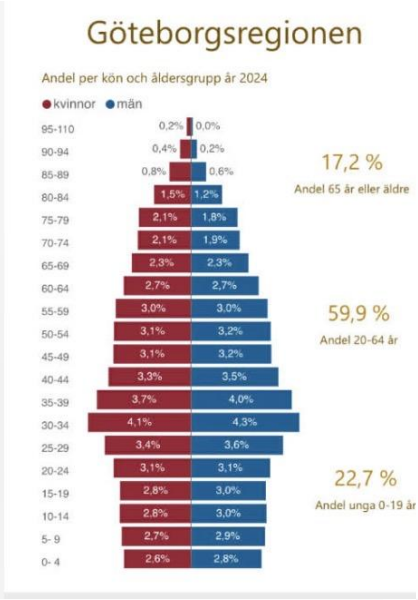

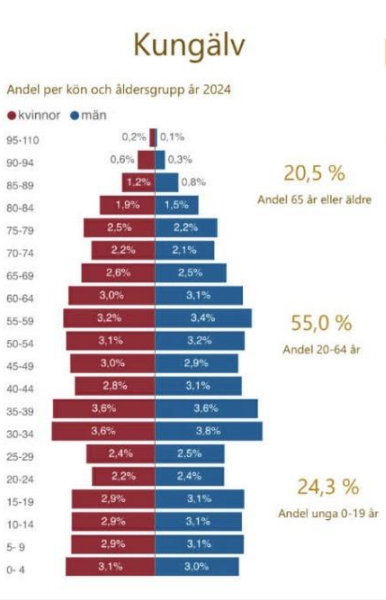

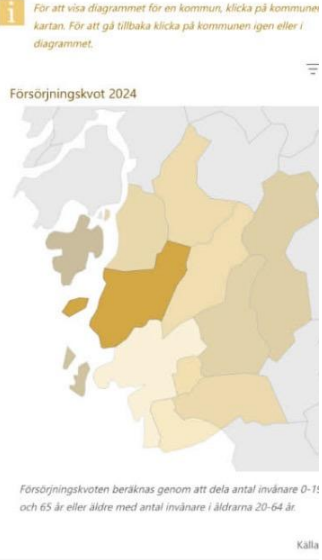

Figur 5: Utveckling antal jobb i Kungälvs kommun 1990-2023

KUNGÄLVS KOMMUN

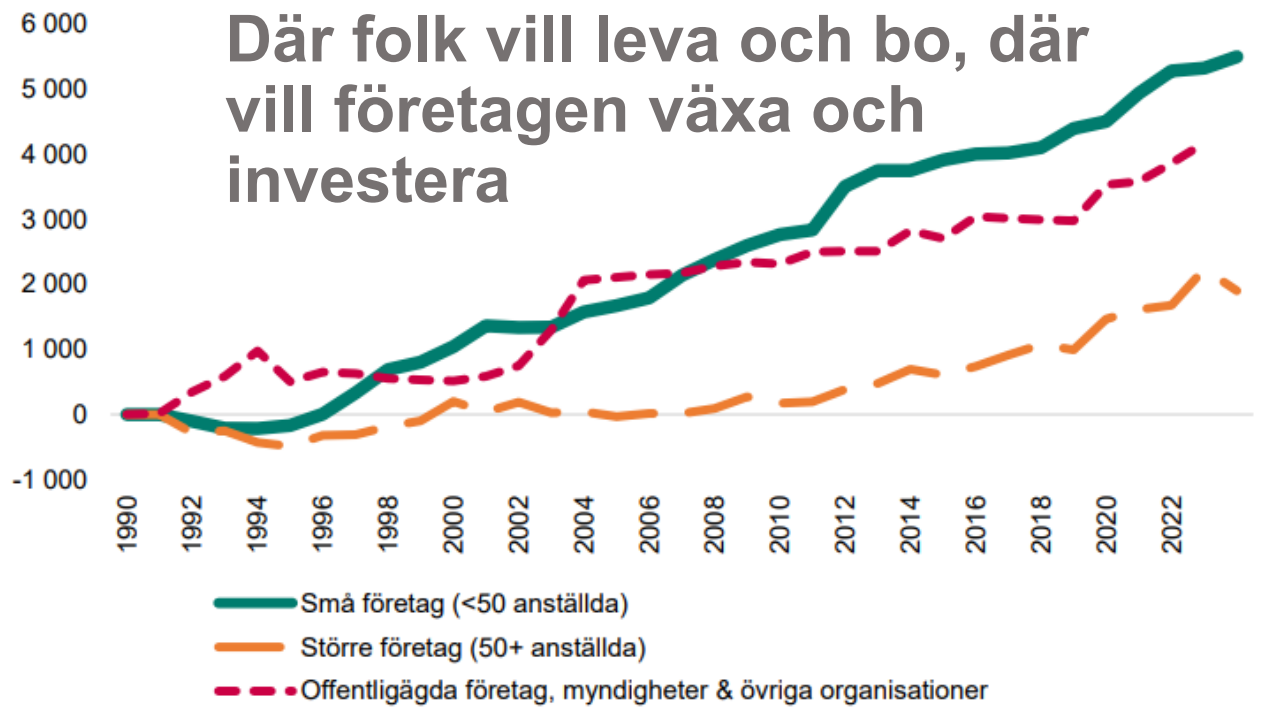

KUNGÄLVS KOMMUN

Ny stad med kvälls- och helgekonomi

16 vån

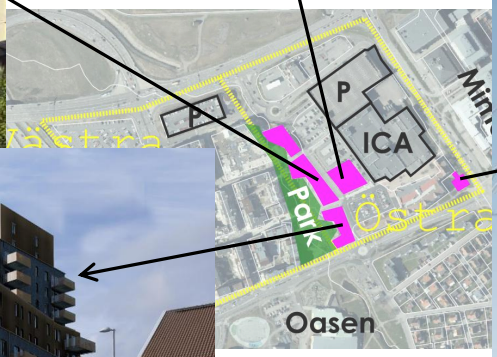

KUNGÄLVS
KOMMUN
K
&T

KUNGÄLVS KOMMUN

Från Liljedal
(Riksbyggens nya hus)

Google Earth

KUNGÄLVS KOMMUN

Krukanrondellen, Strandgatan

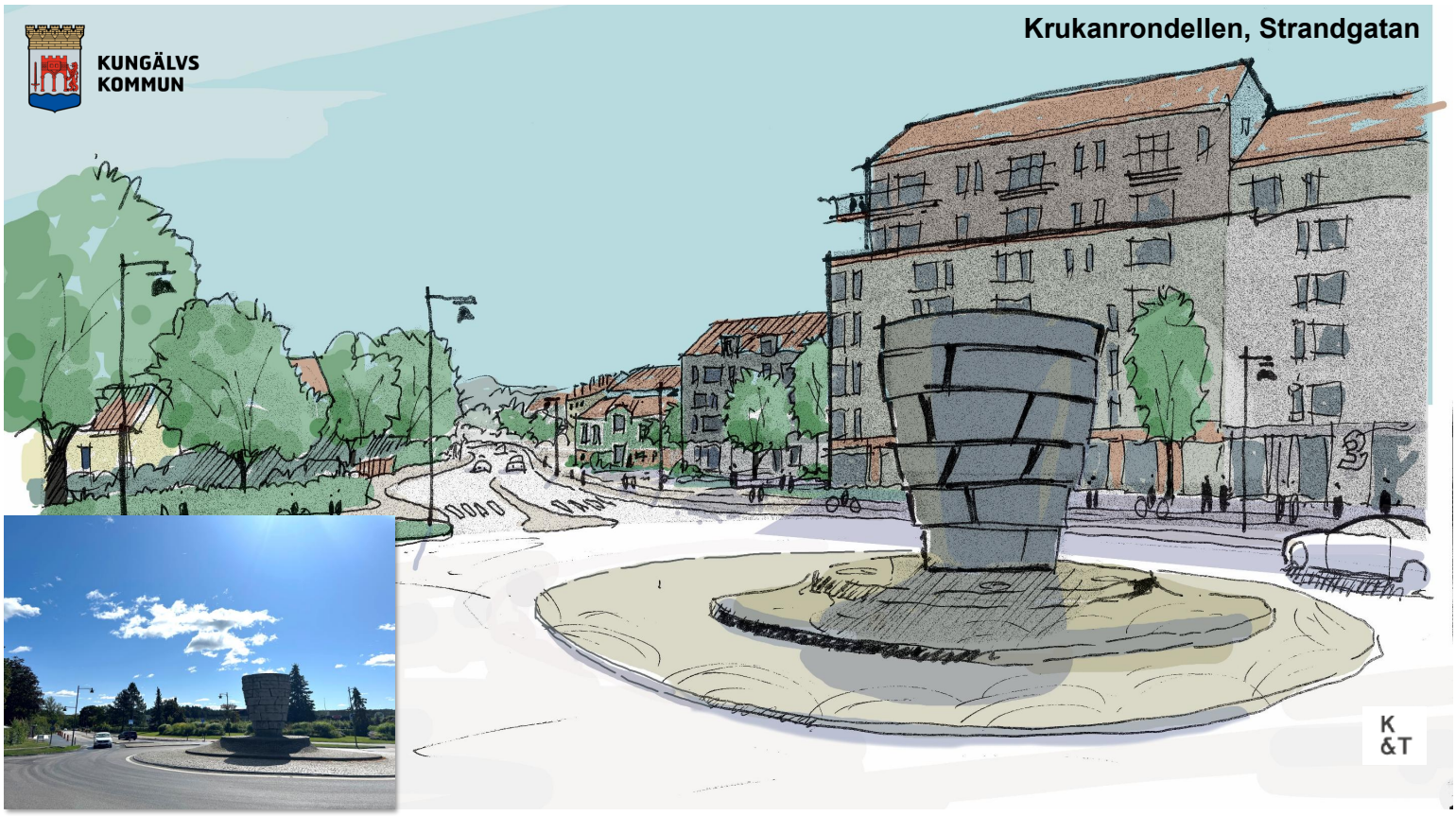

K &T

Strandgatan vid Strandparken

De flesta kommer gilla kunna ta snabbt tåg från Ytterby hela vägen till Landvetter i framtiden!

Västlänkens knyter samman regionen.

Öppnandet av station centralen i dec 2026 kommer huvudsakligen gynna norra stråket.

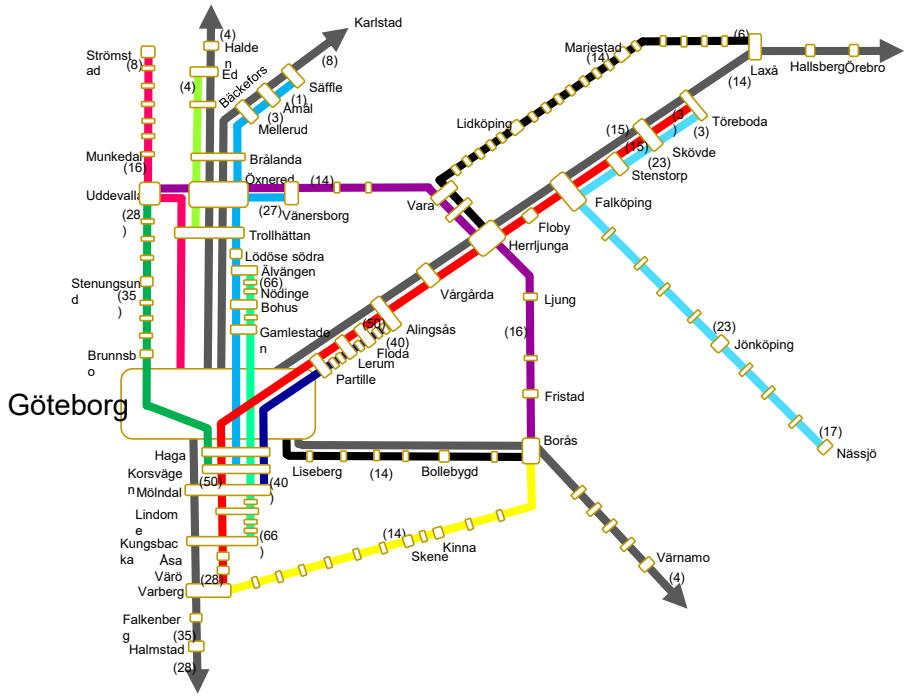

KUNGÄLVS KOMMUN

Det är människorna som skapar attraktiviteten. Det krävs en hel by för att fostra ett barn

2010 → Sociala investeringar

2015 → Social översiktsplan

2016 → Social hållbarhet

2017 → Portfölj social hållbarhet

2019 → Samlat arbete social hållbarhet

2023 → SMASCH

Göteborgs-Posten

Miguel Odhner tar över klubban

Ingmar Archenholtz
Uppdaterad: 2023-07-25 | Publicerad: 2005-04-27

- Vi har varit allt för försiktiga tidigare, men nu har vi rejäl fart på byggandet. Miguel Odhner (s), kommunstyrelsens ordförande, ser inga nackdelar. - Det är bara angenäma problem. Det kunde ju varit tvärtom, säger han.

För att möta behovet av bland annat barnomsorg har kommunen avsatt 7, 5 miljoner för 2006.

Rejäl fart på byggandet

Bostäder är en förutsättning för att befolkningen skall kunna växa. Kungälv har som mål att bygga 400 bostäder om året.

Kungälvs-Posten
1 tim ·

– Det blir en ny generation i Kungälvspolitiken, säger Jesper Eneroth, S, som är redo att ta över som kommunstyrelsens ordförande efter Miguel Odhner.

kungalvsposten.se

Jesper Eneroth: "Kungälv kan bli både roligare och vackrare"

KUNGÄLVS KOMMUN

Med ödmjukhet tackar jag för mig.

Och det är med innerlig värme, glädje och stolthet jag lämnar över!

KUNGÄLVS KOMMUN

Avtackning för Miguel Odhner

Efter många års tjänst i Kungälvs politiska ledning och som kommunstyrelsens ordförande, vill Miguel tacka för sig.

Välkommen till Kungälvs stadshus torsdagen den 11 december kl 15-18, Ytterbyvägen 2

Efter många decennier av politiskt engagemang, ledarskap och hjärta för Kungälv vill Miguel välkomna dig till ett enkelt avtackningsmingel med kaffe och hembakt, där du får chans att mötas och reflektera över demokratiarbetet, kommunens utveckling och framtiden.

Alla som vill är välkomna!
Anmäl er närvaro här

Har du frågor hör av dig till Kommunledningssekreterare
Teres Zachrisson 0303-23 91 85

God Jul önskar kommunstyrelsen
KUNGÄLVS
KOMMUN

Koncern Kungälv Energi

Rapportering ekonomi
Bokslut 2510

Resultat koncern Oktober 2025

Kungälv Energi			*Jan - Okt 2025*					
tkr	Intäkter	Kostnad	Finans netto	Resultat efter finansiella poster	Budget efter finansiella poster	Avvik utfall/ budget	Prognos 2 2025	Budget 2025
Koncern	**617 930**	**-559 030**	**-23 378**	**35 522**	**31 235**	**4 287**	**44 892**	**48 466**
Kungälv Energi	271 562	-234 748	6 910	43 724	32 238	11 486	29 817	25 753
Kungälv Närenergi	232 746	-211 566	-26 802	-5 622	-2 801	-2 822	13 479	18 676
Kungälv Energi Entreprenad & Service	113 622	-112 716	-3 485	-2 579	1 798	-4 377	1 596	4 037
Kungälv Energimarknad	0	0	0	0	0	0	0	0

Bokslut koncern/verksamhet Oktober 2025

Kungälv Energi			*Jan - Okt 2025*						
tkr	**Intäkter**	**Kostnad**	**Finans netto**	**Resultat** efter finansiella poster	**Budget** efter finansiella poster	**Avvik utfall/ budget**		**Prognos 2 2025**	**Budget 2025**
Elnät	**269 319**	**-232 010**	**-10 218**	**27 092**	**15 597**	**11 494**		**32 077**	**25 753**
Värme	**94 248**	**-86 471**	**-4 823**	**2 954**	**1 154**	**1 800**		**5 069**	**5 262**
Stadsnät	**46 909**	**-32 745**	**-4 960**	**9 204**	**9 841**	**-637**		**9 000**	**11 809**
Elhandel	**83 941**	**-83 567**	**-316**	**59**	**891**	**-832**		**640**	**1 074**
Vindkraft	**2 153**	**-1 801**	**-1 044**	**-693**	**-157**	**-535**		**29**	**28**
Solceller & laddboxar	**5 490**	**-6 964**	**-80**	**-1 555**	**420**	**-1 975**		**-1 250**	**503**
Gatljus	**17 314**	**-13 524**	**-1 635**	**2 155**	**2 302**	**-147**		**787**	**2 614**
Laddinfra	**1 380**	**-1 431**	**-83**	**-134**	**141**	**-274**		**237**	**170**
Entreprenad	**27 244**	**-29 978**	**-217**	**-2 952**	**176**	**-3 128**		**-359**	**211**
Centrala kostnader & Finans	**69 932**	**-70 539**	**-1**	**-608**	**871**	**-1 478**		**-1 338**	**1 042**

Långtidsprognos 2026-2030

Långtidsprognos (Mnkr)	**Budget 2026**	**Prognos 2027**	**Prognos 2028**	**Prognos 2029**	**Prognos 2030**	**Prognos 2026-2030**
Elnät	31	34	32	33	33	**163**
Värme	14	18	17	18	17	**84**
Stadsnät	8	9	9	9	8	**43**
Elhandel	1	1	1	1	1	**5**
Vindkraft	0	0	0	0	0	**1**
Solceller	0	0	0	1	1	**3**
Gatljus & Laddinfra	3	2	2	2	2	**10**
Entrpr + Gemensamma	0	0	0	0	0	**-2**
Totalt resultat	**56**	**64**	**61**	**63**	**62**	**307**
Avkastning totalt kapital	**4,5%**	**4,5%**	**4,2%**	**4,2%**	**4,0%**	**4,2%**

Investering 2026-2030

Investeringar (Mnkr)	**Budget 2026**	**Prognos 2027**	**Prognos 2028**	**Prognos 2029**	**Prognos 2030**	**Prognos 2026-2030**
Elnät	108	109	102	115	115	549
Värme	29	70	14	12	11	136
Stadsnät	44	26	26	22	22	141
Elhandel	5	2	2	2	2	13
Gatljus & Laddinfra	8	6	4	3	2	24
Entrpr + Gemensamma	11	5	3	3	4	27
Summa totalt	**205**	**217**	**151**	**158**	**157**	**889**

Budget 211 mnkr
P2 171 mnkr

KUNGÄLV energi

Kassaflödesanalys 2026-2030

Kassaflöde Koncern (Mnkr)	Budget 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030	Prognos 2026-2030
Rörelseresultat före finansiella poster	86	95	96	101	102	479
Avskrivningar anläggningstillgångar	75	77	80	83	85	400
Finansetto	-30	-31	-34	-38	-40	-173
Betald inkomstskatt	-3	-3	-3	-3	-3	-16
Kassaflöde fr löpande verksamhet	128	138	138	143	144	691
Förvärv av materiella anläggningstillgånga	-205	-217	-151	-158	-146	-878
Kassaflöde fr investeringsverksamhet	-205	-217	-151	-158	-146	-878
Upptagna lån	100	120	80	80	100	480
Utbetald utdelning	-13	-15	-14	-15	-15	-72
Kassaflöde fr finansieringsverksa	**87**	**105**	**66**	**65**	**85**	**408**
Årets kassaflöde	**9**	**25**	**53**	**50**	**83**	**220**

KUNGÄLV energi

NORM
FINANSPARTNER

FINANSPOLICY – RIKTLINJER

RIKTLINJER ENLIGT FINANSPOLICYN	STATUS	KOMMENTAR
Andelen kort räntebindning (förfall inom 1 år) skall begränsas till max 50 % inom 1 år	34 %	OK
Den genomsnittliga räntebindning (lån + derivat) skall variera inom intervallet 2-5 år	3,58 år	OK
Andelen kort kapitalbindning (förfall inom 12 månader) bör inte överstiga 30 %	23 %	OK
Den genomsnittliga kapitalbindningen skall inte understiga 2 år	2,17 år	OK

Kungälv energi (netto) +7 797 743 (överskottslikviditet)

Strategi
- Bibehålla en hög andel rörlig ränta men samtidigt hålla räntebindningen inom tillåtet intervall.
- I samband med refinansiering/nyupplåning säkra in låga kreditmarginaler på längre löptider.

Aktiviteter på kort sikt
- Refinansiering KI, 30 mnkr, förlängdes till nov-2028 till 3-mån stibor +0,30 %.

KUNGÄLV energi

NORM
FINANSPARTNER

SUMMERING AV NYCKELTAL

NYCKELTAL			KOMMENTAR
Nettoskuld		**Kr. 941 000 000**	Visar den sammanlagda lånevolymen den sista dagen i rapportperioden
Genomsnittlig räntebindningstid exkl/inkl förtida start	Exkl: Inkl:	**3,58 ÅR** **3,58 ÅR**	Visar skuldportföljens vägda genomsnittliga räntebindningstid inklusive lån och derivat den sista dagen i rapportperioden. Nyckeltalet relaterar till risken för ökade räntekostnader.
Genomsnittsränta		**2,52%**	Visar skuldportföljens vägda genomsnittsränta inklusive lån och derivat den sista dagen i rapportperioden.
Genomsnittlig kapitalbindningstid		**2,17 ÅR**	Visar skuldportföljens vägda genomsnittliga kapitalbindningstid för lån den sista dagen i rapportperioden. Nyckeltalet relaterar till risken för ökade lånemarginaler och svårigheter att refinansiera befintliga lån.

KUNGÄLV energi

Kungälvsbostäder
Välkommen!
Bolagsinformation 2025-12-03
Nuläge ekonomi inför årsbokslut, investeringar och nyupplåningsbehov 2025-2029
Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Nuläge ekonomi/Övriga frågor

- Ny VD (Thomas Aebeloe) samt ny Ekonomichef (Gabriel Bergqvist)
- Resultat före bokslutsdisp & skatt enligt T2 rapport om 21 Mkr beräknas vara oförändrad.

Kungälvs-
bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Investeringsbudget och prognos

Mkr	Prognos 2025	Budget 2026	Budget Prognos 2027	Budget Prognos 2028	Utblick Prognos 2029
Fastighetsprojekt	15,2	27,9	15,9	12,9	11,4
Större fastighetsprojekt som ingår i VP	33,3	11,6	91,2	32,3	100,0
Fastighetsutveckling	11,0	22,0	62,0	171,4	255,0
Inventarier	4,2	2,6	1,4		
Summa totalt	**63,7**	**64,1**	**170,5**	**216,6**	**366,4**
Investeringsbudget totalt*		**64,1**	**170,5**	**216,6**	
Lånebehov	**-20,0**	**6,0**	**103,9**	**153,9**	**296,4**

* Budget för 2026 samt Budgetprognos för 2027 och 2028, beslutad av styrelsen 2025-11-19.

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Resultatprognos

Mkr	Prognos 2025	Budget 2026	Budget Prognos 2027	Budget Prognos 2028	Utblick Prognos 2029
Stiftelsen Kungälvsbostäder	21,3	22,5	15,9	11,7	
Summa	**21,3**	**22,5**	**15,9**	**11,7**	
Avkastning på totalt kapital	**2,7%**	**2,9%**	**2,3%**	**2,2%**	

Avkastning på totalt kapital = (rörelseresultat+finansiella intäkter)/balansomslutning

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

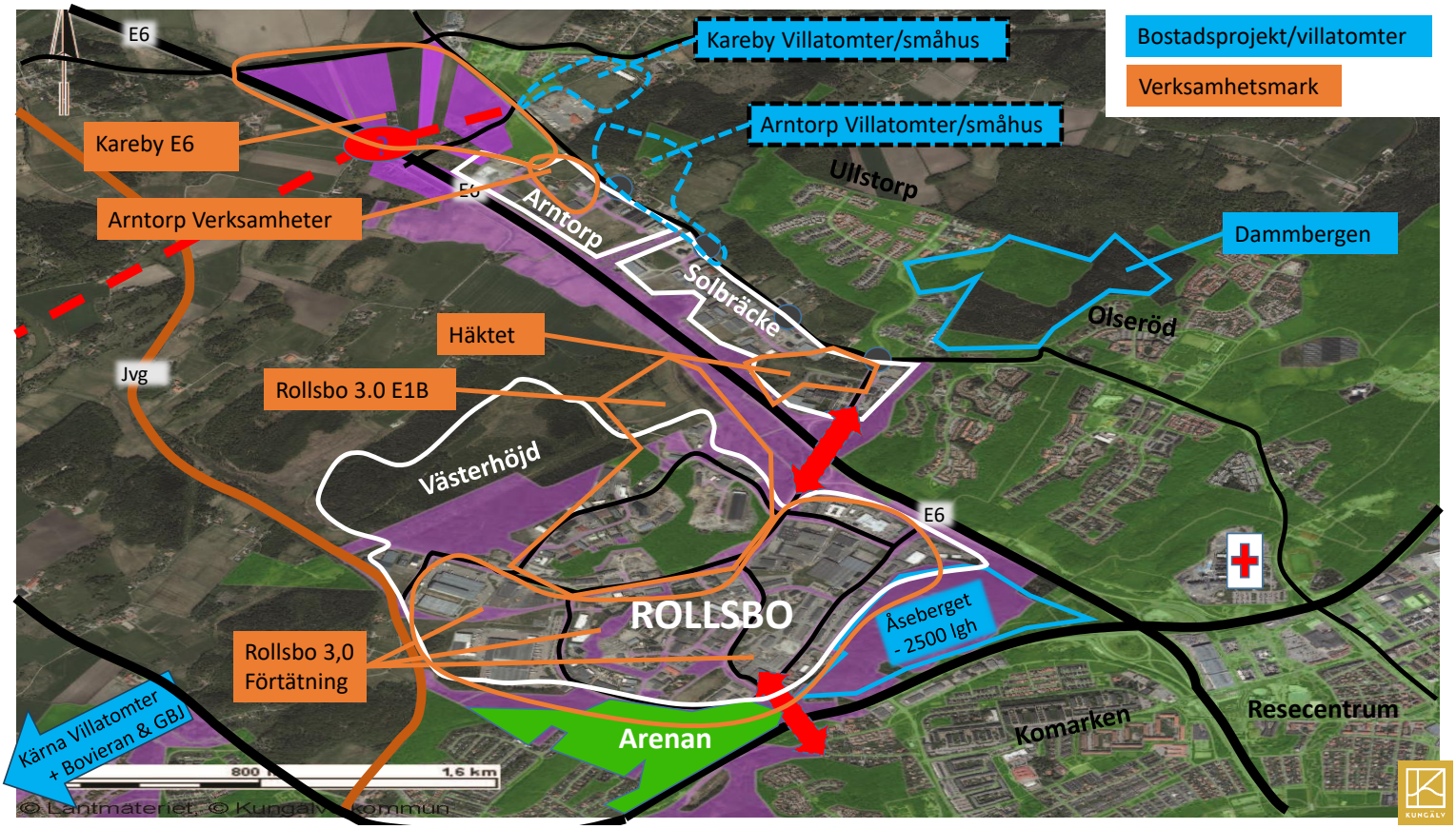
Bostadsprojekt/villatomter
Verksamhetsmark
Kareby Villatomter/småhus
Arntorp Villatomter/småhus
Kareby E6
Arntorp Verksamheter
Häktet
Rollsbo 3.0 E1B
Rollsbo 3,0
Förtätning
Kärna Villatomter
+ Bovieran & GBJ
Jvg
E6
Arntorp
Solbräcke
Ullstorp
Dammbergen
Olseröd
Västerhöjd
ROLLSBO
Åseberget
- 2500 lgh
Arenan
Komarken
Resecentrum
800
1,6 km
© Lantmateriet, © Kungälvs kommun

Bokabs Projekt

	Utfört (IB)	Kommande	Entreprenadvärde ?
Verksamhetsmark:	2 153 983 kvm	497 000 kvm	4 000 000 000 kr
Villatomter:	108 st	224 st	900 000 000 kr
Småhus/radhus:		100 st	350 000 000 kr
Lägenheter:		2550 lägenheter	6 500 000 000 kr
Totalt			~~11 750 000 000 kr~~

14 500 000 000 kr

Verksamhetsmark för företagsetableringar

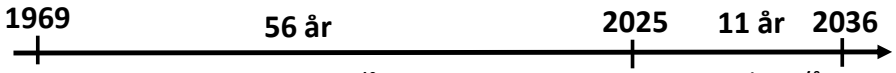

38 000 kvm/år

45 000 kvm/år

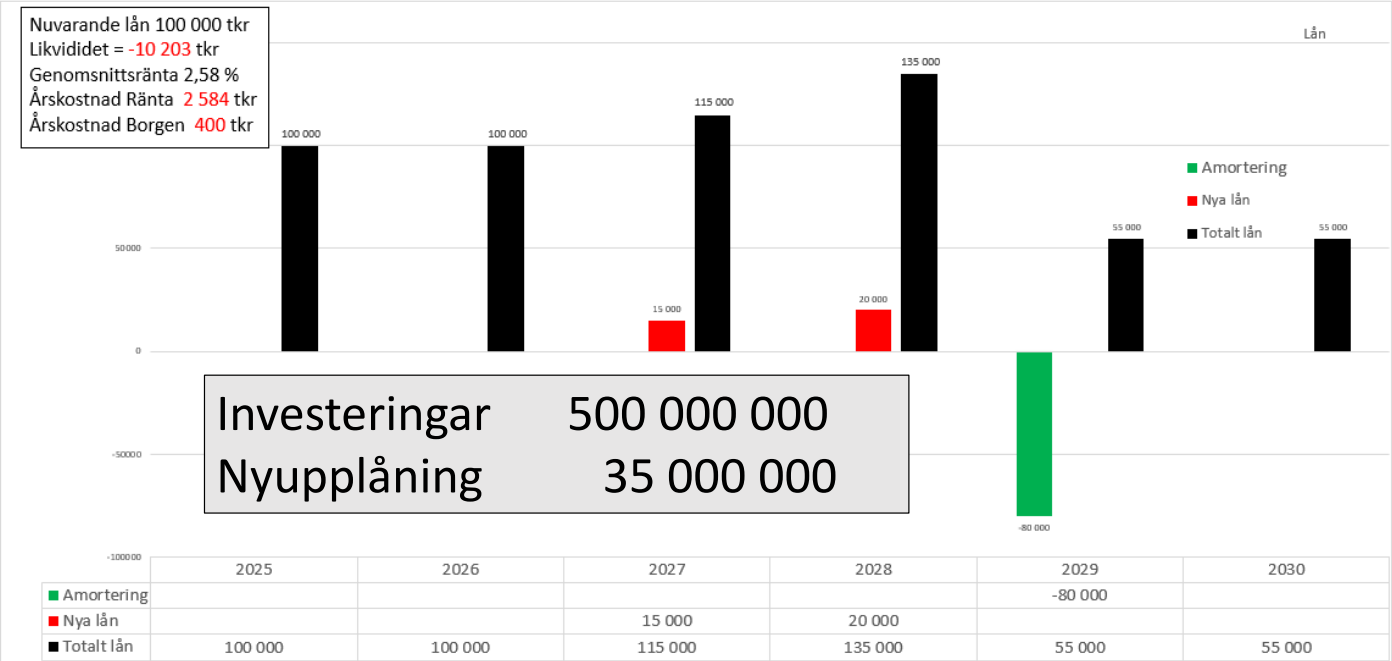

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Amortering					-80 000	
Nya lån			15 000	20 000		
Totalt lån	100 000	100 000	115 000	135 000	55 000	55 000

Investeringar	500 000 000
Nyupplåning	35 000 000

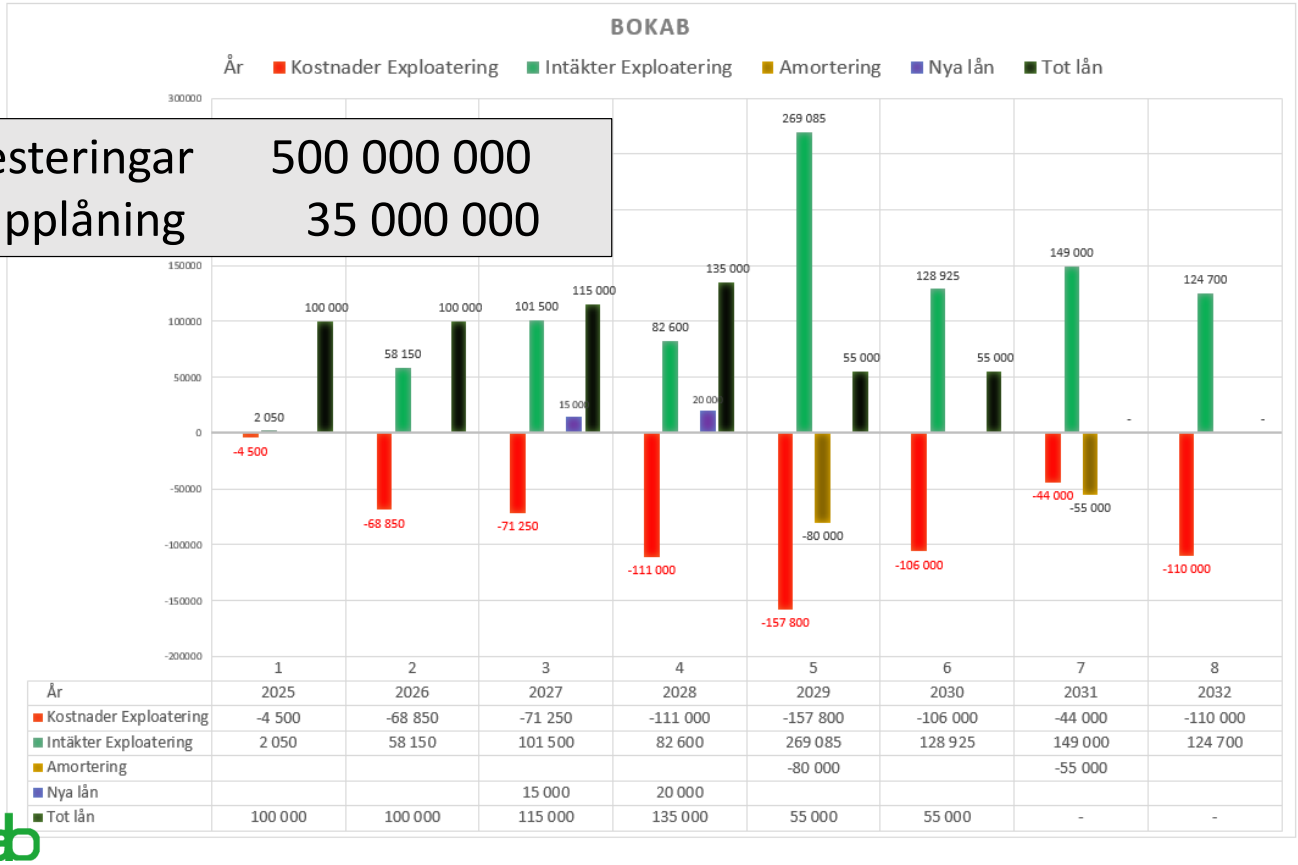

År	1	2	3	4	5	6	7	8
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Kostnader Exploatering	-4 500	-68 850	-71 250	-111 000	-157 800	-106 000	-44 000	-110 000
Intäkter Exploatering	2 050	58 150	101 500	82 600	269 085	128 925	149 000	124 700
Amortering					-80 000		-55 000	
Nya lån			15 000	20 000				
Tot lån	100 000	100 000	115 000	135 000	55 000	55 000	-	-

Bokab:s Projekt

Företagsetableringar
Bostäder
Villatomter, småhus

19 år

Projeket	Utgifter	Intäkter	Resultat	ROI %
Västerhöjd 122 000 kvm	114 300	182 824	68 524	60%
(Rollsbo Ryr*)	35 097	47 591	12 494	36%
Rollsbo 3.0 Etapp 1	8 839	32 500	23 661	268%
Rollsbo 3.0 Etapp 2-5	500			
Kärna				13%
Arntc				31%
Kareb				143%
Mark				32%
Åseb				89%
Norra				194%
Mark				
Kärna villatomter	29 891	36 500	6 609	22%
Dammbergen VT/SM/RH	103 567	222 500	118 933	115%
Flögen 25 villatomter	4 196			
Arntorp nya VT/SM/RH	49 757	104 000	54 243	109%
Kareby villatomter	18 041	38 400	20 359	113%
	1 041 653	1 940 315	918 123	88,12% Snit

Investeringar	1 040 000 000
Intäkter	1 940 000 000
Resultat	900 000 000

Intäkter expl från i år och frammåt (exkl IB)	1 729 335
Kostnader (från i år) exkl IB	-776 400
Utfall exkl IB	952 935
Utdelningsutrymme	-504 300
Borgensavgift (utdelning)	-1 870
Total möjlig utdelning till Kommunen	-506 170
Utdelning per år i snitt	-26 641
Likviditet vid periodens slut	113 255

Utdelningsutrymme
500 Mkr
Likviditet vid färdigställande
113 Mkr (19år = 2043)

Markstrategi + EDP-planer + Bokab bygger gator och infrastruktur i våra projekt och överlämnar till kommunen
Vinst för Kommunen – VA – Bygglov – Kungälv Energi (?)

MARKSTRATEGI (KOPPLAT TILL KOMMUNENS)

Markstrategi - förslag

1. Bakgrund

Kungälvs kommun växer och står inför viktiga beslut om hur marken ska användas för att skapa framtidens samhälle. Bokab har, genom kommunfullmäktiges ägardirektiv, fått uppdraget att vara en aktiv och drivande aktör i kommunens utveckling.
Bolaget ska i samverkan med kommunen, andra kommunala bolag och med marknadens aktörer bidra till att tillgängliggöra mark för villatomter (bostäder), Verksamheter (näringsliv) och infrastruktur.

Genom att agera strategiskt och långsiktigt med markinnehav skapar Bokab förutsättningar för hållbar tillväxt, fler arbetstillfällen och attraktiva livsmiljöer. Denna markstrategi förtydligar hur bolaget ska arbeta för att stödja kommunens övergripande strategiska mål samt bolagets ägardirektiv.

- **Hållbar tillväxt**
- **Ett livskraftigt näringsliv**
- **En god livsmiljö för invånarna**

2. Syfte

Strategin ska ge en tydlig inriktning för Bokabs markrelaterade arbete – från förvärv till exploatering – och säkerställa att bolaget agerar i linje med kommunens utvecklingsmål.

Syftet är att:

- Trygga **bostadsförsörjningen** på både kort och lång sikt.
- Skapa **attraktiva förutsättningar för näringsliv och arbetsplatser**.
- Stärka **samverkan** mellan Bokab, kommunen och övriga kommunala bolag för en effektiv helhet.

Strategin är ett vägledande dokument för både politiska beslut och det löpande arbetet inom bolaget.

3. Strategisk inriktning

3.1 Kortsiktigt markinnehav – tillväxt i närtid

Bokab ska tillhandahålla mark som kan utvecklas inom de närmaste femton (15) åren. Fokus ligger på exploatering inom områden som är i linje med gällande översiktsplan.

EDP – PLANERING (KONCERNSAMARBETE)

EDP-planering (Exploatörsdriven detaljplan) -förslag

Effektivt och strategiskt arbetssätt mellan Bokab och kommunen

Inledning

Bokab har i uppdrag från kommunen att ta fram detaljplaner för både verksamhetsområden (verksamhetsmark) och bostadsområden (villatomter).
För att kunna uppfylla detta uppdrag på ett **effektivt, kvalitetssäkrat och långsiktigt sätt** föreslår vi att arbetet bedrivs enligt den modell som tidigare använts vid framtagande av **EDP-planer** (exploatörsdrivna detaljplaner).

Detta arbetssätt har visat sig framgångsrikt i både vår och flera andra kommuner och bygger på en **tydlig rollfördelning** mellan kommunen som myndighet och Bokab som genomförare. På så sätt kan planprocessen bli både **snabbare, mer förutsägbar och mer strategisk**, samtidigt som kommunen **behåller full kontroll över myndighetsutövningen** enligt plan- och bygglagen (PBL).

Bokab har redan tillämpat denna modell i vissa planprojekt och kan konstatera **bättre framdrift, tydligare ansvar och lägre kostnad per plan**. När vi själva har rådighet över framtagandet av planunderlagen kan vi planera och genomföra arbetet mer effektivt.
Det leder till **tidsbesparingar för både Bokab och kommunen**, och i förlängningen till ett **kostnadseffektivare sätt att driva kommunens tillväxt**.

Arbetsprocess

1. Samrådshandlingar

Bokab tar fram underlaget till samrådshandlingarna. Kommunen granskar och godkänner handlingarna innan de skickas ut på samråd.
Denna arbetsfördelning gör att kommunen kan fokusera på **myndighetsutövning, strategiska prioriteringar och politiska avvägningar**, medan Bokab står för det **operativa genomförandet**.

Inom markerade områden har vi företagare som önskat expandera där detaljplaner sätter stopp.

1. **Lila markering:** Här har Bokab expansionsidéer för området. Över 100 000 kvm mark. Företagare vill expandera samt bedriver viss form av handel vilket behöver uppdateras i detaljplan.
2. **Orange markering:** Område där företag vill expandera samt där man bedriver någon form av handel vilket bör uppdateras i ny detaljplan.
3. **Svart markering:** Finns områden markerade där planeringen på 70-talet hade en helt annan inriktning än vad som är fallet idag. Vi kan troligen tillskapa 20 000 kvm extra mark inom denna plan.
4. **Blå markering:** Företagare vill expandera samt tillfart till Åseberget.
5. **Grön markering:** Även här bedrivs handel som bör uppdateras i ny detaljplan.

Bygga högre (14m till nock)
Bygga större (50% av tomtyta)
Anordna enkla upplag utan bygglov
Inom vissa områden bedriva handel
Få lov att göra äganderätt

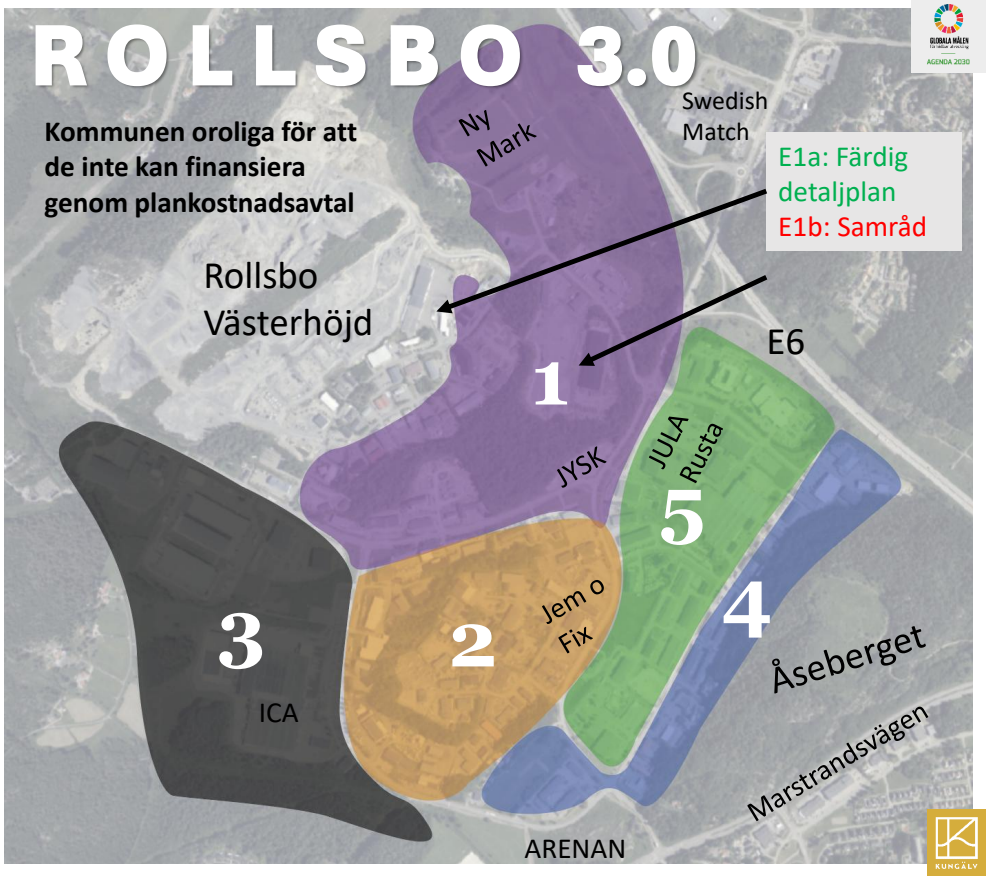

SKANSKA

	Befattning	Typ	Namn
Bokab	Ombud, VD	Markägare, Beställare	Lars Pettersson
	Ordförande	Styrelse	Mikael Malm
		Projektledare, Beställare	Johan Wiman
Kommunen		Kommunikatör	Madeleine Nilson
		Planchef	Pernilla Attnes Björk
		Planhandläggare	
		Trafikingenjör	
		Miljöinspektör	
		Bygglovschef	Nanna
		Samhällsbyggnadschef	Mirsad
		VA	Tobias Edner
RTJ		Räddningstjänsten	Ida Haglund
		Räddningstjänsten	
Energibolag		Fjärrvärme	Lars Axelsson
		EL	Thomas Skåreby
Konsulter	UL	Planarkitekt	Sara Duvelid
	HL	Planarkitekt	Markus Ekström
		Landskapsarkitekt	Markus Ekskström
		Miljö	Mattias Andersson
	UL	Trafikkonsult	Staffan Sandberg
	HL	Trafikkonsult	Elsa Thomasdotter
	Expertstöd	Trafikkonsult	Harald Lundström
		Brokonsult	
	UL	Dagvatten- och Skyfallskonsult	Mikaela Rudling
	Bitr. UL	Dagvatten- och Skyfallskonsult	Wilma Norlin
	HL	Dagvatten- och Skyfallskonsult	Jonathan Björnaes
	Expert hydrogeologi	Dagvatten- och Skyfallskonsult	Per Sander
	UL	Riskkonsult	Erik Bryngelsson
	Bitr. UL	Riskkonsult	Fredrik Strindberg
	HL	Riskkonsult	Lea Elhokayem
	HL	Buller	Markus Ekström
		Naturinventering	Niklas Franck
		Geoteknik	
KV		Ombud	Ronny Kullberg
		Projektägare	Glen Ewertzh
		Projektledare	Anna R Gärtner
		Kommunikation	Gustav Borg
		Arkitekt (Hus)	Fredrik Kihlman
		Landskap	Vakant

SITUATIONSPLAN - ÖVERSIKT

Utkast – Diskussionsunderlag inför samråd

4

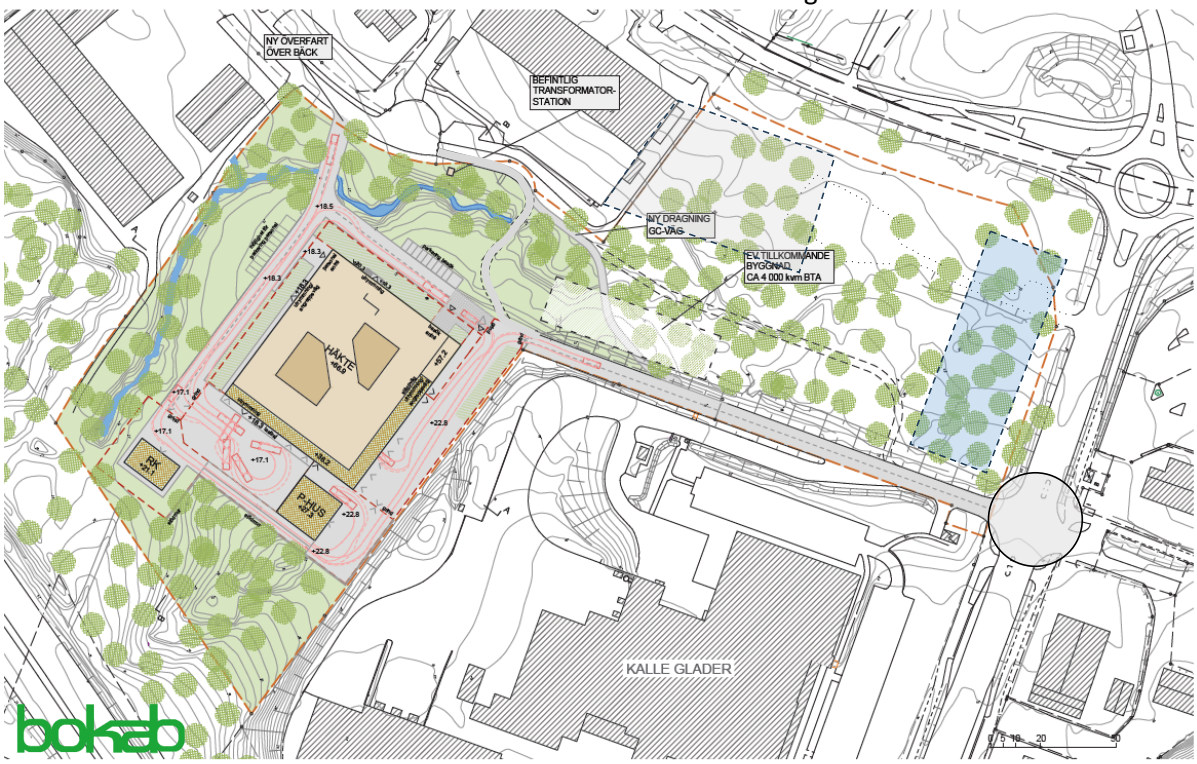

Kriminalvården DISKUSSIONSUNDERLAG 2025-10-07

Bokab utfört Sedan 26/8

- Upphandling enligt LOU avseende plan-konsulter
- Dagvattenutredning
- Skyfallsutredning
- Utredning kring kulvertering av bäcken
- Broutredning
- Trafikutredning
- Naturinventering
- Miljöinventering
- Riskutredning
- Arkeologi
- Geoteknik
- Arkitektskisser
- Bullerutredning
- Förhandling med Swedish Match, Textilia och KV

Vi har nu lämnat över samrådshandling för granskning till förvaltningen.

- Den 25/11 fick vi meddelande om beviljat plantillstånd att börja planlägga
- Granskningstid 3 veckor

ÅSEBERGET
475-590 st
1100-1345 st
380-475 st
255-315 st
115-125 st

ROLLSBO VÄSTERHÖJD

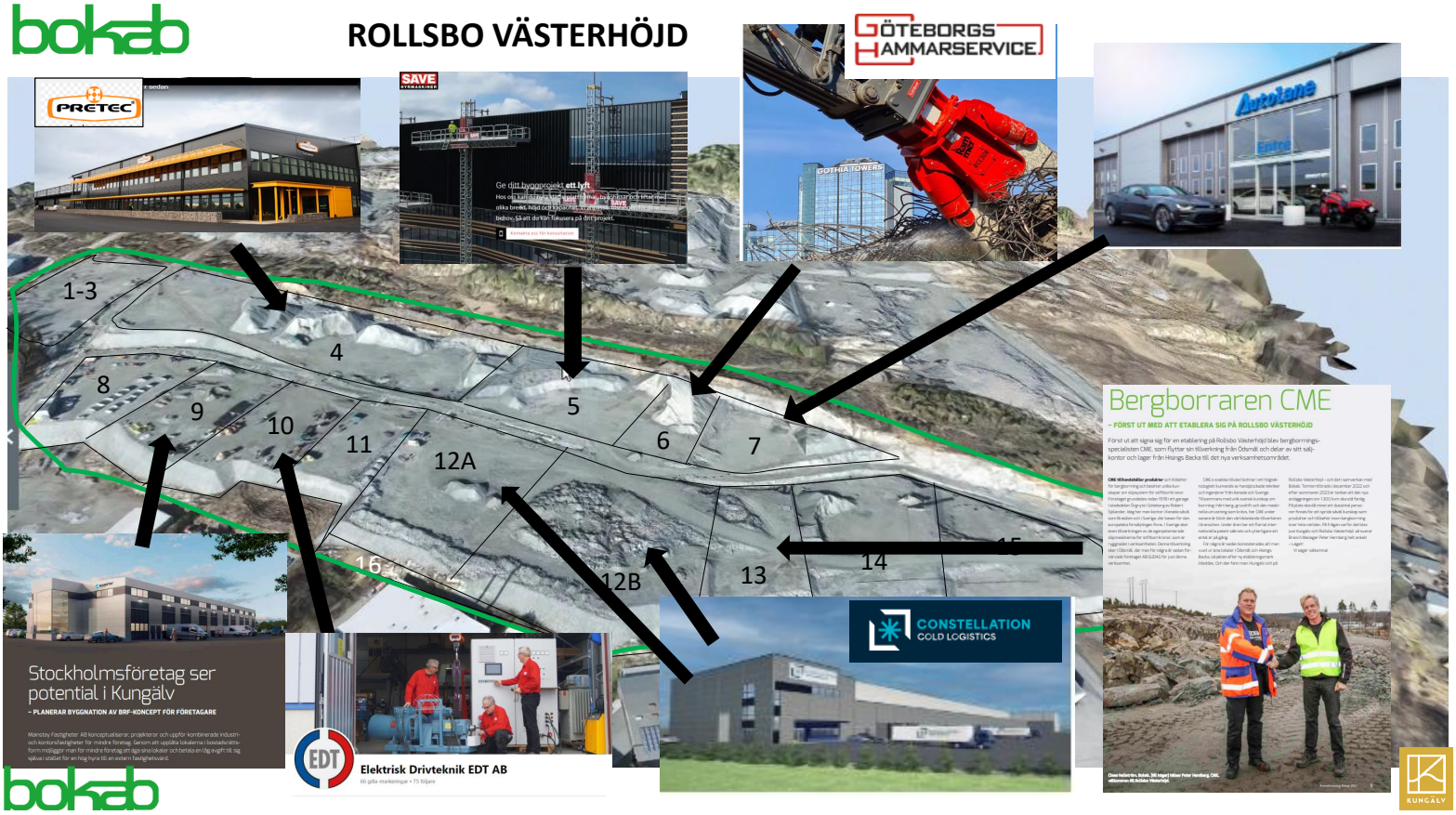

Stockholmsföretag ser potential i Kungälv

– PLANERAR BYGGNATION AV BRF-KONCEPT FÖR FÖRETAGARE

Mainstay Fastigheter AB konceptualiserar, projekterar och uppför kombinerade industri- och kontorsfastigheter för mindre företag. Genom att upplåta lokalerna i bostadsrättsform möjliggör man för mindre företag att äga sina lokaler och betala en låg avgift till sig själva i stället för en hög hyra till en extern fastighetsvärd.

EDT

Elektrisk Drivteknik EDT AB

66 gilla-markeringar • 75 följare

Bergborraren CME

– FÖRST UT MED ATT ETABLERA SIG PÅ ROLLSBO VÄSTERHÖJD

Först ut att signa sig för en etablering på Rollsbo Västerhöjd blev bergborrningsspecialisten CME, som flyttar sin tillverkning från Ödsmål och delar av sitt säljkontor och lager från Hisings Backa till det nya verksamhetsområdet.

KUNGÄLV

Uppskattat utfall av Rollsbo Västerhöjd (RV) samt Solbräcke Kullen (SK).

- **Totalt 20 försäljningar varav 7 bolagspaketeringar.**

ROI: Avkastning på investering

Rollsbo Västerhöjd

	Försäljning	Kostnader	Vinst ROI 60 %	Skatt
Bolagsförsäljningar Rollsbo Västerhöjd	106 000 154	55 122 274	50 877 880	50 000
Övrig Rollsbo Västerhöjd gamla modellen	57 946 000	43 457 917	14 488 083	2 984 545
Grusförsäljing Rollsbo Västerhöjd	18 939 451	15 742 785	3 196 666	658 513
Totalt	**182 885 605**	**114 322 976**	**68 562 629**	**3 693 058**

Solbräcke Kullen

			ROI 895 %	
Bolagsförsäljning Solbräcke Kullen	8 096 000	548 123	7 547 877	
Övrig Solbräcke Kullen gamla modellen	6 325 983	900 000	5 425 983	1 117 752
Totalt	**14 421 983**	**1 448 123**	**12 973 860**	**1 117 752**

Totalt

			ROI 70 %	
Totalt	197 307 588	115 771 099	81 536 489	4 810 811

Vinst efter skatt 76 725 678

	Försäljning	Kostnader	Vinst	Skatt
Om man gjort enligt gamla modellen	197 307 588	115 771 099	81 536 489	16 796 517

Vinst efter skatt 64 739 972

Ökad ”intäkt” genom 7 st bolagsförsäljningar

11 985 706 kr

Bokabs nuvarande koncernstruktur

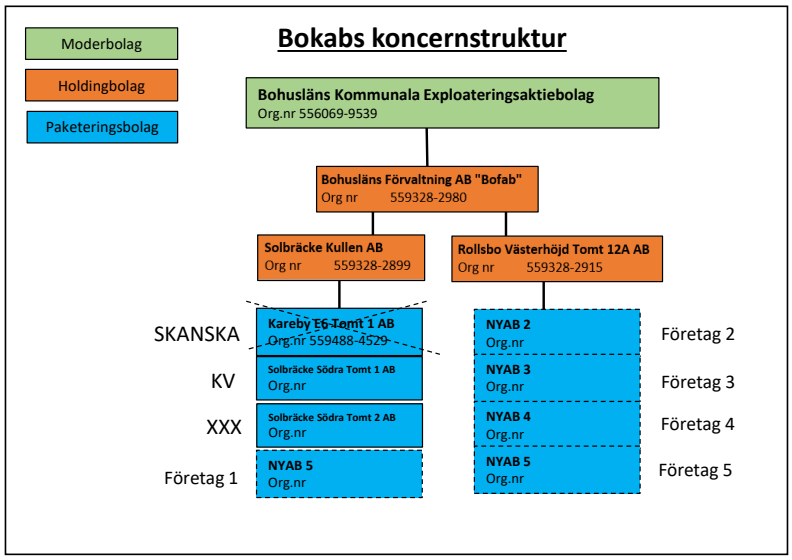

Tidigare koncernstruktur

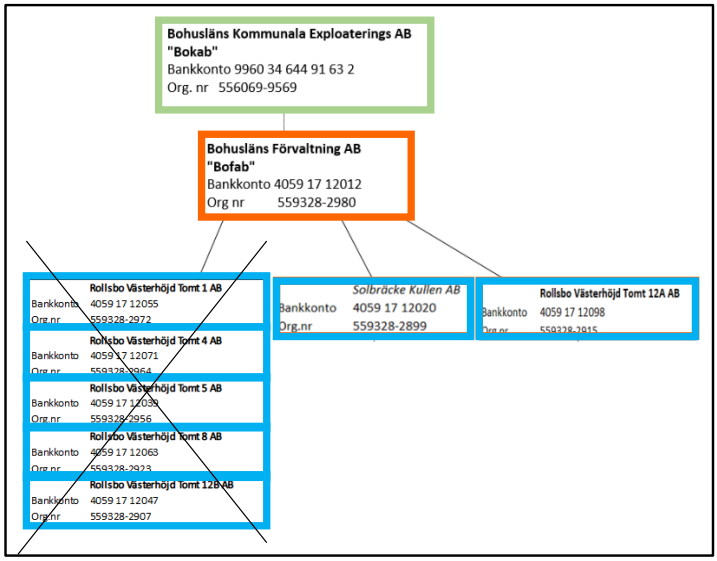

KUNGÄLVS KOMMUN

Kungälv Arena AB
2025-12-02

KUNGÄLVS KOMMUN

Nulägesrapport per 2025-11-30

KUNGÄLVS KOMMUN

Vad har hänt efter T2?

- Fastighetsreglering
- Reavinst från fastighetsregleringen 331 tkr

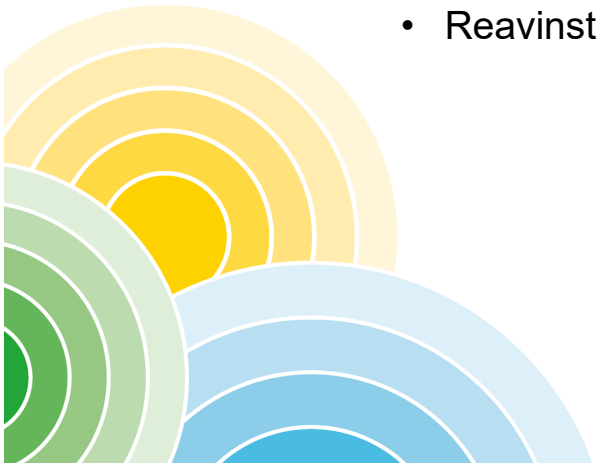

KUNGÄLVS KOMMUN

RESULTATRÄKNING (Mkr)			
	2025-11-30	**Budget 2025**	**Prognos 2025**
Rörelseintäkter	2,5	1,5	2,5
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader	-1,6	-1,6	-1,7
Arvoden	0,0	-0,9	-0,1
Avskrivningar	-0,7	-0,5	-0,7
Summa rörelsekostnader	*-2,4*	*-3,0*	*-2,5*
Rörelseresultat	0,1	-1,5	0,0
Finansiella poster	0,0	0,0	0,0
PERIODENS RESULTAT	0,1	-1,5	0,0

KUNGÄLVS KOMMUN

Budget 2026

KUNGÄLVS KOMMUN

BUDGET 2026 (Mkr)	
Rörelseintäkter	0,0
Rörelsekostnader	
Övriga externa kostnader	-1,8
Arvoden	-0,1
Summa rörelsekostnader	-1,9
Rörelseresultat	**-1,9**
Finansiella poster	0,0
ÅRETS RESULTAT	**-1,9**

KUNGÄLVS KOMMUN

Investeringsbudget Mkr)				
	2026	2027	2028	2029
Investeringsbudget	186	419	349	233
Lånebehov	0	0	0	0

KUNGÄLVS KOMMUN

Styrelsemöte AB Kongahälla 2025-12-03

KUNGÄLVS KOMMUN

Vad redovisades moderbolaget i oktober och november?

- Moderbolaget har inte haft några väsentliga händelser efter T2

- Arvode för kommunens tjänstemän samt förtroendevalda revisorer

KUNGÄLVS KOMMUN

RESULTATRÄKNING moderbolaget (Mkr)			
	2025-11-30	**Budget**	**Prognos**
Rörelseintäkter	0,0	0,0	0,0
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader	-0,9	-0,4	-1,2
Personalkostnader	-0,1	-0,1	-0,1
Summa rörelsekostnader	-1,0	-0,5	-1,3
Rörelseresultat	-1,0	-0,5	-1,3
Finansiella poster	0,0	0,0	11,2
ÅRETS RESULTAT	-1,0	-0,5	9,9

KUNGÄLVS KOMMUN

Budget 2026

KUNGÄLVS KOMMUN

Budget moderbolaget (Mkr)	
	2026
Rörelseintäkter	0,0
Rörelsekostnader	
Övriga externa kostnader	-1,8
Arvoden	-0,1
Summa rörelsekostnader	***-1,9***
Rörelseresultat	**-1,9**
Finansiella poster*	14,8
Årets resultat	**12,9**

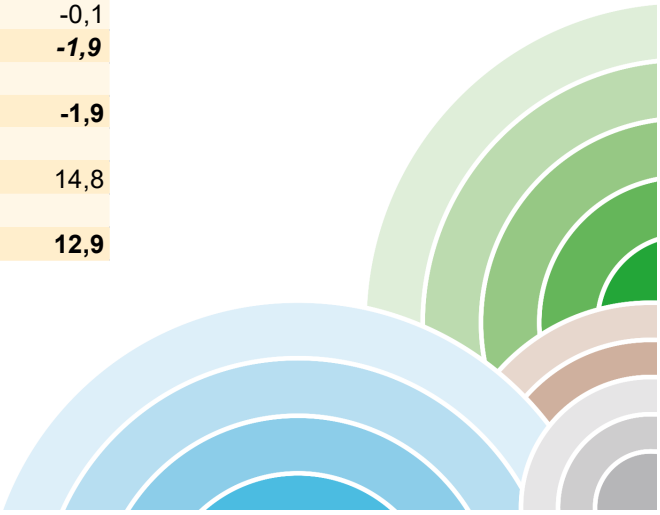

KUNGÄLVS KOMMUN

Budget koncernen 2025 (mkr)					
	Kongahälla	Kungälv Arena	Bokab	Kungälv Energi	Totalt
Rörelseintäkter	0,0	0,0	47,3	838,1	885,4
Rörelsekostnader	-1,9	-1,8	-33,1	-752,5	-789,3
Rörelseresultat	***-1,9***	***-1,8***	***14,2***	***85,6***	***96,1***
Finansiella poster	14,8	0,0	-3,0	-29,5	-32,5
Årets resultat	**12,9**	**-1,8**	**11,2**	**56,1**	**63,6**

KUNGÄLVS KOMMUN

Investeringar och lånebehov 2026

	Kongahälla	Kungälv Arena	Bokab	Kungälv Energi	Totalt
Investeringar	0,0	186,0	62,0	205,3	453,3
Lånebehov	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0

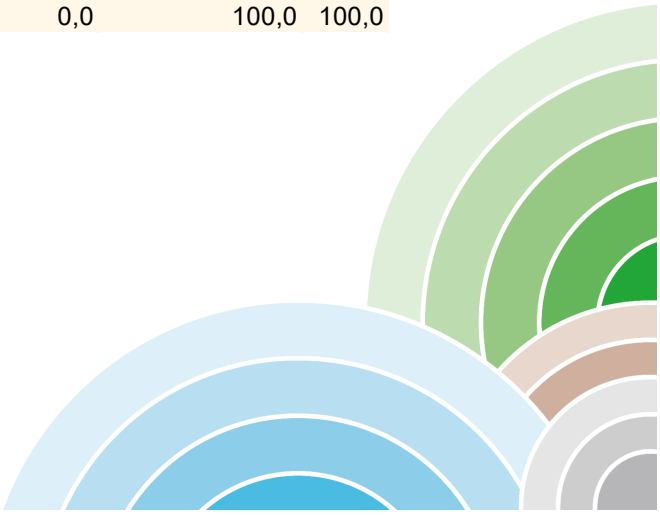

KUNGÄLVS KOMMUN

Investeringar - flerårsprognos

	2026	2027	2028	2029
AB Kongahälla	0	0	0	0
Kungälv Arena AB	186	419	349	233
Kungälv Energi-koncernen	205	217	151	158
Bokab-koncernen	62	195	128	47
Summa totalt	**453**	**831**	**628**	**438**

Lånebehov - flerårsprognos

	2026	2027	2028	2029
AB Kongahälla	0	0	0	0
Kungälv Arena	0	0	0	0
Kungälv Energi-koncernen	100	120	80	80
Bokab-koncernen	0	90	-60	0
Summa totalt	**100**	**210**	**20**	**80**